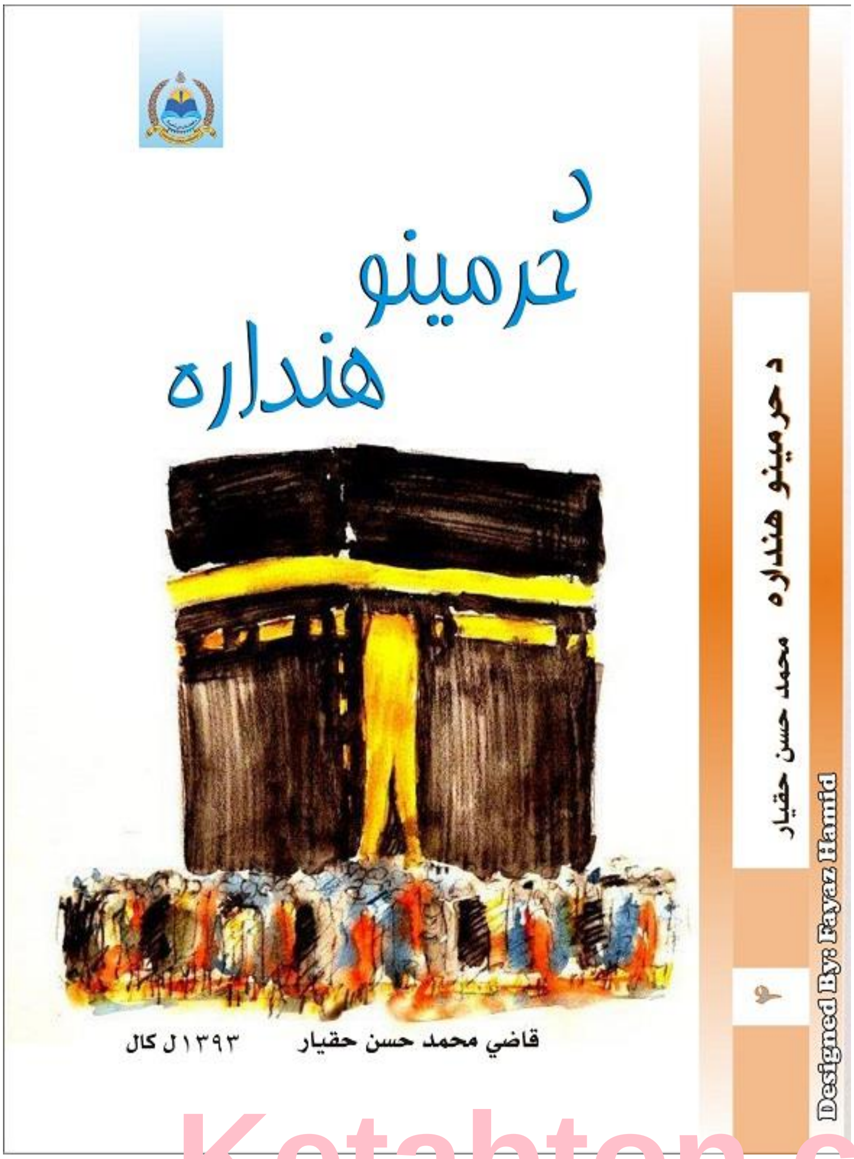

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرمینو هینداره

www.melitahrik.com 0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار
کابل – افغانستان

۱۳۹۳ هـ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : د حرمینو هېنداره
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
د خپرندوی شمېره: (۴)
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي څانګه
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ ل کال
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

د چاپ حقوق محفوظ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خپلې ميني، مېرمنې او د ژوند ملګرې ته چې ژوند يې راته د سکون او اطمينان له خوږو ډک کړی او انشاء الله چې اخرت به مې هم د همدې په مرسته ښه وي.

حقيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک ..... مخ
منزل د ټولویودی خو سفر جداجدا ۱
د عزم جزم ۴
ترهوایي ډګره په ټکسي کې یواځې ۸
هرات که د افغانستان دوبۍ ۱۲
الانتظار اشد من القتل ۱۵
د یارانو بنډارونه ۲۲
مرمرین قبر ۲۴
ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو ۲۸
ارګ یا اختیارالدین کلا ۳۱
د یو انتظار پای او د بل پیل ۳۳
درې نیم ساعته ولاړه ۳۶
جدې ته الوت ۳۷
میقات ۴۰
په ژمي کې دوبی ۴۳
جده ۴۵
د ملک عبدالعزیزنړیوال هوایي ډګر ۴۷
د فیوضاتو ښار ته ۴۸
د وقار او پرتم ښار ۵۰
شهزاده ملنګ ۵۲
مکة المکرمة ۵۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکې جغرافیه او تاریخ.................................۵۲
د مکې مکرمې فضایل.........................۵۷
د حرم حدود.................................۶۰
حرم یا کعبه.................................۶۳
د کعبې تاریخ او ودانوونکي.........................۶۴
د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه..........۶۸
د ملک فهد په وخت کې ۷۰
په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخیېل...............................۷۲
صفا او مروه..۷۷
په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان..........................۸۴
سعودي له نېستمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي.....۸۶
د حرم حویلۍ......................................۸۸
سعود کورنۍ او حرمین.............................۹۲
د ملک عبدالعزیز په پیر کې ۹۳
د سعودي بن لادن تعمیراتي ګروپ ۹۵
بشپړوونکي کارونه ۹۷
د سعودي سترې پراختیا دوهم پړاو.......................۹۸
د مرمر ډبرې ۱۰۱
تر مسجدالحرام لاندې سړک ۱۰۲
د سېلاب د اوبو چاره ۱۰۲
ایرکنډیشن ۱۰۴
د مسجدالحرام دروازې.................................۱۰۵
د مسجدالحرام منارې ۱۰۷

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بادغیسي درې شوطه طواف ۱۰۸
له ښځو سره بنداړونه ۱۱۳
باب السلام که باب بني شیبه.. ۱۱۵
نهال او نفیسه.. ۱۱۶
زمزم ته بې صبري.. ۱۱۹
لومړۍ جمعه لومړی بیروبار ۱۲۱
په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج.. ۱۲۵
په حرم کې ملاوټ ۱۲۷
د خدای(ج) د کور غله ۱۲۸
د شرکت غله ۱۳۱
کعبه او بې ستري ۱۳۵
عملي حج ۱۳۹
د منی حکم او وخت.. ۱۴۲
د عرفات هېرحکمت ۱۴۵
د عرفات حکم ۱۵۳
نمره مسجد ۱۵۵
مزدلفه ۱۵۷
وادي محسر ۱۶۰
مشعرالحرام مسجد.. ۱۶۱
جمرات ۱۶۳
قرباني که سرګرداني ؟.. ۱۶۵
البیک ۱۶۹
چاغي که ناروغي ۱۷۱

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سعودي مسافرۍ خوړلي ۱۷۲
د حج د وزير دوه مخي ۱۷۵
بې خونده مېوې او لوړې بيې........................ ۱۷۷
د شيطانانو له برکته د دوستانو موندل ۱۷۹
په اوبو کې سجدې ۱۸۲
شرکت مکه که کباړي بازار ۱۸۳
له مينې ربنتونی خوند........................ ۱۸۴
حرا ، د نوراو پلوشو غار........................ ۱۸۵
د نيستمنۍ اوشتمنۍ مسابقه........................ ۱۹۰
حجرالاسود ۱۹۲
تېلېفون........................ ۱۹۹
حرم او جنازې........................ ۲۰۱
نه پرچاڅوک کارلري نه پرچا غوسې کوي ۲۰۲
جنة المعلی........................ ۲۰۴
ثور غار........................ ۲۰۸
د حرم ترکار لاندې پراختيا........................ ۲۱۳
د حرم خادمان او خدمات ۲۱۵
نيم يې ستا اونيم يې زما ۲۱۶
زمزم برج ۲۱۷
زمزم........................ ۲۱۹
د زمزم اوبه له دومره کارَوني سره سره هم نه کمېږي ۲۲۲
د حرم امامان ۲۲۳
متواکان ۲۲۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري ۲۲۷
مفتیان او فتواګانې..۲۲۸
روغتیا ۲۲۸
هم سر لاړ او هم سرسر..۲۳۰
د مېږه او مېرمنې مینه ۲۳۳
د حرم پاکي ۲۳۴
بېلابېلې لیدنې ۲۳۷
د حاجیانو ځینې بې نظمۍ ۲۴۲
ښځینه دوکاندارانې او سوالګر..۲۵۱
د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري ۲۵۴
له حدیبیې څخه احرام..۲۶۱
جعرانه که جغرافیه؟...۲۶۲
شاهد ۲۶۴
د کعبې پوښ ۲۷۱
د ایرانیانو کودتا...۲۷۲
اتفاق په پښتانه کې پیدانه شو ۲۷۳
د مولوي احمدي جګړه ۲۷۴
د مکي حرم کتابتون ۲۷۴
د حرم نقاشي...۲۷۵
حج ته هوایي او که دځمکې له لارې ؟ ۲۷۶
د جنوبي اسیا مکتب...۲۷۷
دابن لادن مسجد..۲۷۹
دریم مخلوق...۲۷۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې ۲۸

د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته ۲۸۲

د رڼا او بريا په ښار کې ۲۸۴

صفه او رياض الجنة... ۲۸۶

د نبوي حرم پراختيا ۲۸۹

د جمال ښار... ۲۹۲

جنة البقيع... ۲۹۴

په مدني حرم کې جنازې ۲۹۸

پرد بس کوربانه.. ۲۹۹

احزاب ياګڼ لښکريزه جګړه....................................... ۳۰۱

د احد ډګر ۳۱۰

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره.................................... ۳۱۵

د سلمان فارسي بڼ.. ۳۱۶

د حضرت عثمان کوهي... ۳۱۸

عجوه.. ۳۱۹

په مدينه منوره کې زموږ هستوګنځی.................................. ۳۲۰

د نبوي حرم امامان ۳۲۱

د نبوي حرم کتابتون.. ۳۲۳

د مديني بازار او هوا.. ۳۲۴

د حرم ځمکتلی... ۳۲۸

د ديدن وروستۍ شپې.. ۳۳۰

د شباکيا جريمه.. ۳۳۴

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم................................ ۳۳۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته.................................. ۳۳۹

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپیل خبرې

دحرمینو څه ډول هېنداره ؟

ګومان کوم دنړۍ په تاریخ کې چې دکوم ځای اوکوم سفرډېریون لیکونه لیکل شوی دی هغه ځای به د وحی دنزول او داسلام دمبارك دین دخپرېدوځایونه حرمین (مکه معظمه او مدینه منوره) وي لامل یې هم معلوم دی سپیڅلی سفر اوسپیڅلي ځایونه ،ددین دپېژندلو نښې او الهي شعائر او دې نښو سره داسلام دمبارك دین اوددې دین درسوونکي دالله داستازي حضرت محمد ص اوددې شمعې ددپتنګانو جلیل القدره صحابه ووتړلې خاطرې.

له شك پرته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه نوموتو عالمانو ،زورو اوژبورو قلموالو دحج یون لیکونه لیکلی او پخپله ژبه یې خپلې ټولنې او مینه والو ته وړاندې کړي دي.چې دحج او حرمینو له مینه والو سره یې ډېره مرسته کړې ده .

یونلیکونو لیکلو ته وخت هم نلرم اویونلیکونه ډېرهم شول نوځکه مې څو هیوادونو ته خپل سفرونه پټ وساتل ، که په پښتو ژبه دحج کوم علمي ،بډای ،اوجامع یونلیك وای نومابه دحرمینو دکومې نوې هنداري اړتیا نه وه احساس کړې خو داسې زمزم مې ونه موندل چې دحرمینو دلیوالو داتنده خړوبه کړي . او له حرمینو سره بلدتیا یوه اړتیاده خصوصا دحرمینو زیارت کوونکیو ته.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو دیني فرائضو کې حج سخته او له ستونزو ډکه فریضه ده او ددې فریضې دښه اداکولو لپاره له حرمینو سره بلدتیا او دحج دشعائرو پېژندل ډېر ضرور دي،حج ته له روانېدلو وړاندې ما دحج دیونلیك اراده نه درلوده خوکله مې چې هلته دنظري او عملي حج ترمنځ کوم توپیر ولید او ومې لیدل چې حاجیان خصوصا افغان حاجیان ځومره دحج له مناسکوسره نابلده او یا بې پروادي، ځومره په مستحباتو پسې ګرځي اوواجبات اوآن فرائض ضایع کوي حرم ته له تللووړاندې دحرم او دحج دمناسکو دځایونو په اړه ذهني نقشه له عملي نقشې سره ځومره توپیرلري نو هوډ مې وکړ چې که دالله ج خوښه وه خپل ولس ته به دحج یو جامع ،هراړخیز علمي او عملي یونلیك اودحرمینو یوه رڼه هنداره وړاندې کوم اوخپل ولس به له حرمینو سره ترخپله وسه بلدوم.

ولس مو ملامت ندی د اورېدلي او لیدلي ترمنځ تفاوت وي، اورېدلي کله دلیدلو په څېر وي، زما رشته شرعیات دي ، په مسجدکې به مې ترهدایې او شرح وقایې په کتابونو اوبیا په پوهنتون کې خو کوم لس څله په نظري توګه حج لوستی وی او دحج دمناسکو او مراسموپه اړه مې په ذهن کې پراخه نقشه جوړه کړې وه خوهلته ډېرځه زما د اټکل او ذهني نقشې سره سم نه و، ما دصفااو مروه دموقعیت اټکل یوډول کړی وخو هغه بل ډول و.زه هم ملامت نه وم دحج فقهي متون پخواني دي خو دحرمینو له پراختیاسره اوس هلته ډېربدلونونه راغلي دي پخوا صفااومروه له حرم څخه ۱۳۰ متره لېرې وخواوس یې ودانې شریکې دي ،پخوا دصفااومروه ترمنځ ناو(شېله) وه نن یې نښه هم نشته اوس دتیګو او اغزیو ځای قیمتي مرمرو نیولی دی، همدالامل وچې ومې پتییله داسې یونلیك وکښم چې هم پکې دحج مناسك او اماکن معرفي کړم ،اوهم دحج دځینو ضروري مراسمو فقهي احکام، هم په حرمینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپل لیدلي اواورېدلي له خلکوسره شریك کړم اوهم خپلو ورونو ته مشورې ورکړم او هغه متل عملي کړم چې د (رومبي پل دوروستي پول دی)نو دهمدې لپاره مې وهڅه وکړه چې خپل محترم لوستونکي او دحرمینو مینه وال له ځان سره پخپل ټول سفراویون کې لاس نیولي وګرځوم ،خپل لیدلي پرې ووینم اوخپل اورېدلي پرې واورم.

سپېڅلو حرمینو او دالله ج د کور خاطر هم دنړۍ په کچه دلومړي درجه مفسد هیواد دچارواکیود فسادمخه ونه نیول شوه او هلته یې هم د فساداو غلابویونو حاجیان او دحج پروسه اغیزمنه کړې ده. دې اړخ ته مې هم سر ورښکاره کړی دی.

هیله ده چې تاسو درنو لوستونکیو ته مې دحرمینو یو لویه ،رښه ،هراړخیزه هنداره او دجمشید جام درکړی وي چې حرمین او دحج مراسم پکې ښه ولیدلی او ښه وځلولی شئ. نورنو د(برګ سبز تحفه درویش) په مصداق داهنداره درسپارم خو په ټینګار سره هیله کوم چې که الله ج موحرمین نصیب کړل نو هلته هم راته دعاکوئ او که نه دلته مې دهرنېك عمل داداکولو پروخت له دعاهیر نکړئ. ځکه چې دمسلمان دعا دبل مسلمان لپاره مستجابه ده .

که دحرمینو دزیارت هیله مو رښتتوني اودزړه له تله وي نو هرومرو به ورځئ اوپردې رنجوبه مو سترګې تورېږي ځکه چې مادرته دعاکړې دي.

درناوی

محمدحسن حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(منزل د ټولو یو دی خو سفر جدا جدا)

الحمدلله لومړی څه مې چې په کور او خپل چاپیریال کې زده کړي دي هغه بسم الله الرحمن الرحیم دی مور به مې چې راته مخ هم مینځه؛ نو په خوږه لهجه او ځانګړي ترنم به یې همدا بسم الله او تر ټولو سپېڅلې اودرنه کلمه لااله الاالله محمدرسول الله زمزمه کول. په ناظره ډول د قرآن کریم له ختمولو وروسته مې چې پنج ګنج پیلاوه نو له : (**کریما ببخشای برحال ما**) نه وړاندې مې استاد (**رب یسر ولاتعسر وتمم علی هذالکتاب بالخیر**) دعا راباندې ولوسته او څوځله یې راسره تکرار کړه . که په هرڅومره تیاره او دوبرې ځای کې به روان وو نوله ځان سره به مو ورو- ورو بسم الله بسم الله ویله مور به چې دهرکار په پیل کې بسم الله او همدا دعا ولوسته نو داسې مو انګېرله چې دډېر لوی غرموشاته ودرېد.که له کوچنیتوبه مې همدا اموخت او عادت نه وای نو نن به ښايي ماهم له الله او بسم الله پرته لیکلي وای چې : ژوندټول سفر سفر دی، دځمکې پر سرټول ساه لرونکي تل په حرکت کې دي،ټولو خپل سفر له یوه ټاکلي ټکي پیل کړی او په یوه ټاکلي ټکي یې پای ته رسوي، مخلوق مجبور دی، اکثره سفرونه دده په واک کې ندي ،نه یې پیل دده په واک کې دی اونه یې پای ،نه خپل مزل ټاکلی شي اونه منزل.

ځینې سفرونه لنډ او ځینې اوږده دي، په ځینوکې د انسان مجازي یا تشریعي خوښه شامله وي خو ځینې بیا په تکویني ډول پر انسان دده له خوښې پرته او بې له دې چې د سفر توښه برابره کړي تپل کېږي ، دسفر پیل، رباط او پړاوونه به بېل وي، خو منزل یو دی، هر کاروان په پای کې اړ دی چې په همدې منزل کې یې د تل لپاره واړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په دې اوږده سفر او اوږده لار کې انسان ته ډېره کمه ونډه او ډېر کم وخت ورکړل شوی دی، د نړۍ او پیښې (کایناتو) په سلګونه میلیونیز کاله ژوند کې د انسان لسګونه کاله عمر په منګي کې څاڅکی دی، دا دواړه عمرونه هېڅ د پرتلې وړ ندي خو بیاهم انسان د اشرف المخلوق په توګه په پیښې حکومت کوي او الله ج هغه سیارې چې عمر او حجم یې د انسان مېشتې کړي (ځمکې) په پرتله سلګونه ځله ډېر دی د یو نامرئي (نه لیدونکي) اونه حس کېدونکي ځواک (عقل) په واسطه دې کمزوري مخلوق ته تابع کړېدي.

له سیر او سیاحت سره مینه خو دانسان په فطرت کې نغښتې وي، هر انسان په طبعي توګه داتلوسه او لېوالتیا لري چې خپل چاپېرچل اوپه طبیعت کې موجودې پدیدې وپېژني، ویېویني ،وچې او لمدې آن د شمسي نظام دټولو سیارو په اسرارو او رموزو وپوهېږي ،په طبعي او ماوراء الطبعي محسوساتواو ملموساتو محیط واوسي په ژوند کې د اضدادوپر فلسفه پوه شي.

خو د ځینو انسانانو په پرتله دا مینه او جذبه له ماسره ډېره وه ،زه چې کوچنی وم نو له هغه جبب خرڅ څخه به مې چې پلار به مې د ښوونځي او پوهنتون په وخت کې راکاوه ،ذخیره کوله او بیابه د ښوونځي او پوهنتون په رخصتیو کې سیاحت ته تللم د کراچۍ ،کوېټې ،لاهور، په شمول د پاکستان ټول ښارونه ،کشمیر، آن د ایران تر زاهدان پورې په هماغه وخت کې تللی یم، د سمندر لیدلو ته مې تلوسه ډېره وه او دا هیله مې آن په هماغه کوچنیوالي کې په کراچۍ کې ښه ترسره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان له ازادۍ وروسته په افغانستان کې هم يا هوايي يا پر ځمکه ښه وګرځېدم ،له بدخشان پرته د هېواد ټول ولايات مې يا ټول يا په نسبي ډول وليدل ،دافغانستان شمالي ګاونډيان اوسيمې ځينې هېوادونه مې هم ياله نږدې ياله لېرې وليدل.

خوزه چې اوس کوم يونليک تاسو درنو ته وړاندې کوم هغه د يو داسې مبارک او سپېڅلي سفر خاطرې او يادښتونه دي، چې هر مسلمان يې د زړه له کومې غواړي ،داسفر يې ارمان او د ژوند ستره هيله ده ،د هر مسلمان په زړه کې دا هيله وي چې کم تر کمه يو ځل خو د اسلام د مبآرک دين د نشئت ،ځوانۍ او خپرېدو ځايونه، د الله ج کور د افضل الخلايق او رحمت للعالمين، پيغمبر(ص) د خاپوړو ، کوچنيتوب ، ځوانۍ مېنه او دهغه د هجرت ،دعوت ، د اسلام دبلوغ، سياسي او ديني استحکام شاهده سيمه او داسلام د ستر پيغمبر مبارکه روضه ووينې.

دبل هر مسلمان په څېر زما په زړه کې هم دا هيله په څپو وه ،کله به چې د حج وخت راغی نو دې مينې به بې تابه کړم زړه او روح به مې نا ارامه شو. ناستې او ولاړې به خوند نه راکاوه. خو خپل تش لاس مې دښمن اوددې سپېڅلې هيلې د تر سره کېدو پر وړاندې ستر خنډ وو، خو جوينده يابنده وي او بيا څوک چې داسې سپېڅلی غرض او له فيوضاتو ډکه الهي موخه ولري نو الله ج به ولې ورسره مرسته نه کوي، څوک چې الله ج غواړي نو له شک پرته الله ج هم ورسره ملګری وي، الله ج هم زما بې صبرۍ ته په کتلو زما ددې تندې د خړوبولو لپاره عملي امکانات برابر او خپلې پېرزوينې يې راباندې ولورولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عزم جزم

پس له بنده دی دا عزم
دخوشحال دخاطر جزم
یا نیولی مخ مکې ته
یا مغولو سره رزم

دخوشحال بابا دا شعر مې سم زده ندی ممکن غلط کړی مې وي خو زما له لیکنې سره یې ربط یا داصولیینو په وینا ، ترجمة الباب دادی چې ما هم نور مکې ته دمخ کولو عزم (هوډ) جزم (پرېکنده) کړ.

که څه هم حج ته د نوم لیکلو او پچه اچولو وخت تېر او ډېره ناوخته وه ، لستونه پوره او ظاهراً د نویو مراجعینو پر وړاندې دروازې بندې وې، محترم مولوي عبدالسلام ضعیف ته مې وویل چې ښاغلي ملا عبدالحکیم منیب ته چې دامهال د حج او اوقافو وزارت مرستیال و سپارښتنه وکړي چې که امکانات ور سره وي ماته دحج زمینه برابره کړي ، ښاغلي منیب زما پنځلس کلن ملګری هم دی او تر اوسه یې سره پالو ، خوزما ، نه پوهېږم یو ښه اوکه بد خوی دادی چې ځانته د څه شي په غوښتلو کې ډېر کم جرئته یم ، خو ددوستانو لپاره دوستانو ته په پوره ډاډ واسطه کېږم.

منیب صاحب یواځې زما نه، بلکې د ډېرو دوستانو په درد خوږلی او په هره ستونزه کې یې ورسره مرسته کړېده که څه هم د ملګرتیا او پېژندګلوۍ په دې پنځلس کلنه موده کې ما د ځان په اړه د منیب صاحب منفي ځواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی اوربدلی خو ددې لپاره چې حج ته دتللو درسمي مراحلو وخت تېر و نو و مې نه غوښتل چې منیب صاحب په مخامخ ډول له ازموینې سره مخ کړم چې که امکانات ورسره نه وي نو مابه هم خفه کولی ونشي او خفه به وي،ما ویل راځه ضعیف صاحب ته د زړه حال ښه ویلی شي ، دحج او اوقافوله سرتمبه وزیر یوسف نیازي سره دده له نزاکت څخه هم خبر وم،منیب صاحب دټیلیفون له لارې ضعیف صاحب ته وویل چې راویې لېږه زه خپل کوښښ کوم.

سبا دکابل پوهنتون پخوانی رئیس مولوي پیر محمد (روحاني) هم زما خواته زموږ دفتر ته راغی د هغه هم له منیب صاحب سره کار و دواړه د حج او اوقافو وزارت ته د منیب صاحب د فتر تـه لاړو ،له روغبړ او سلام څخه وروسته یې ماته وویل چې ولې ما او تا نه پېژندل چې ضعیف صاحب ته دې زحمت ورکړ؟ کله چې ما خپله د زړه خبره ورتـه وکـړه سړی مسکی شو ویې ویل زه به ډېر کوښښ وکړم چې تاته چانس برابر کړم ،هغـه وویـل د حکومت دبرش زره سهمیه پوره ده خو سعودي ،افغان حکومت تـه د پنځو زرو نـورو حاجیـانو سـهمیه ورکړېـده حکومـت هـم د قرعـې لـه مخـې دا حاجیـان پـر خصوصي سکتور یا شرکتونو وېشلي دي دلته که کوم چانس وي لـومړی بـه تـا ورمعرفـي کړو.منیب صاحب پـه خپـل سکرتر سپین کاغذ راوغوښت ، کاغذ یې ماته راکړ چې دوزارت په نوم یوه عریضه ولیکم ماهم وزارت تـه د حج عریضه ولیکله او لاسلیک مې کړه منیب صاحب اړونـدې شعبې تـه د اصولي اجرائاتو لپاره ولېږله د اړوندې څانګې مشر تـه یې ډېره سپارښتنه وکـړه ،پـه تاکیـد یـې ورتـه وویـل چـې ماتـه کـوم اصولي لاره برابره کـړي لـه شرکتونو سره د ارتباط مسؤول ډاډ راکړ چې دی بـه وګـوري لـه کـوم شـرکت سـره امکانـات شـته چـې مـا ورمعرفـي کـړي، درې ورځـې وروسـته یـې پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټېلیفون خبر راکړ چې د سیرو سفر بامیان په نوم له یوه شرکت سره یې خبرې کړې هغوی ورته ویلي چې د یوتن امکانات لري هغه، همدا راز راته وویل چې ددې شرکت مسؤولین ورسره ناست دي، له مایې وغوښتل چې دفتر ته ورشم چې له دې مسؤولینو سره مې پېژندګلوي وکړي، کله چې دفتر ته ورغللم د شرکت یو تن مسؤول چې ډېره او بربت یې تازه خرېیلي وو له ما د ځای پوښتنه وکړه کله یې چې له ما ننګرهار واورېدل نو د وزارت د شرکتونو د مدیریت له مشر سره یې جنجال پیل کړ چې زموږ سهمیه د هرات او بادغیس ده که موږ د ننګرهار حاجي ته هم سهم ورکړو نو له نیوکو سره مخ کېږو او د هرات خلک هم خفه کېږي بل دا چې دی پښتون دی او زموږ او زموږ د حاجیانو ژبه فارسي ده، دی به زموږ او موږ به دده په خبره نه پوهېږو له یو بل سره به په ستونزو اخته یو ، دی ولې د ننګرهار په سهمیه کې نه ته ..... دې ته ورته پلمې یې کتار کړې په داسې حال کې چې وروسته ماولیدل له دوی سره ځلبرویشت تنه د کابل او آن دلوګر کسان تللي و .خو مدیر چې خپله هم دري ژبی و او ما ورسره مخامخ او په ټېلیفون څو ځله خبرې کړې وې ورته وویل چې دده فارسي تر ما او تا قوي او ښه ده د شرکت مدیر سید نصیر د کابل د چهار دهي او مرستیال یې حاجي عبدالله د بامیانو اوسېدونکی وو، حاجي عجب شاه ورته وویل چې حقیار دیني عالم دی کله کله یې په تلویزیون وینم چې دیني مسائل هم بیانوي دی به ښه درته په درد وخوري ، ده چې زما په اړه د دیني عالم جمله واورېده نو نور هم وارخطا شو ، جنجال او غالمغال یې ډېر کړ رنګ یې واوښت زه حیران شوم چې دوی ولې زما له تللو سره دومره جدي مخالفت کوي، ښایي عجب شاه به یې په لامل پوه وو خو زه وروسته او په تدریجي ډول ددوی د مخالفت پر عواملو پوه شوم چې پخپل ځای کې به یې پر بحث وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددوی غالمغال او په رسمي شعبه کې دومره بې نزاکتۍ زه هم بې حوصلې کړم عجب شاه ته مې وویل نور ټینګار پرې مه کوه، له دې بې نزاکتو سره زه هم نه ځم، دوی ته مې په غوسه وویل چې تاسو فارسي په کورکې زده کړې او ما په کابل ښارکې د ژوند ترځنګ د فارسي نظم ګڼ کتابونه هم لوستي ، دوه کاله په هرات کې عمومي رئيس وم، چې غور ،بادغیس ،هرات ،فراه او نیمروز ټول زما اړوند و ، هلته له ماسره ژباړن نه وو، لسګونه فارسي مقالې او شعرونه لرم،زما پټکو دوی لږ ارام کړل زه را پاڅېدم خو حاجي عجب شاه بیرته کېنولم،دوی ته یې وویل چې په نیمه نه پوهېږئ د وزارت نیم چارواکي دده ملګري ،ټولګیوال او شناخته دي،احترام ورته لري،تاسې بله لار نلرئ.

ماته هم رسماً مشرانو را پېژندلی دی له بل چا سره ځای نشته دنورو شرکتونو لستونه راغلي او مهرشوي هم دي ،یواځې له تاسو سره ځای شته دی ، کله چې دوی له چارواکیو سره زما د بلدتیا او ملګرتیا خبر او د حاجي عجب شا سپیني خبرې واورېدې نو یخې اوبه پرې تویې شوې، په اتومات ډول یې حرکات او لهجه بدل شول : (دازموږ د سر ستر ګې دی ان شاءالله موږ به یې هم و نازوو او درناوی به یې وکړو ماته یې مخ را واړوه (استاد جان موږ همدا یوه ورځ لرو همدا نن باید پنځلس قطعې عکسونه ،تذکره او پیسې موږ ته وسپارې تاته بانک ته د تللو زحمت نه درکوو، زموږ منشي به دې پیسې بانک کې تحویل کړي، او رسید به درته واخلي).

دخپل ټیلیفون نمبر او ددفتر ادرس یې راکړ، زما عکسونه او تذکره راسره په کمپیوټر کې وو خپل همکار رفیع الله روشن ته مې ټیلیفون وکړ چې عکسونه او تذکره مې پرنټ کړي زه پیسوپسې لاړم په همدې ورځ ما سپښین مې تذکره عکسونه او پیسې ورکړې، د پیسو رسید مې ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سید نصیر راته وویل چې زموږ ټېلیفون ته په تمه اوسه ،له روانېدلو دړې ورځې وړاندې درته ټېلیفون کوم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهوايي ډګره په ټکسي کې يواځې

د ۲۰۱۰ زېږديزکال داکتوبر نهه و يشتمه چې د۱۳۸۹ هـ لمريز د لړم له پنځلسمې سره يې سمون درلود ، د پنجشنبې ماښام و له تايمنيو دکابل په لوېديځ کمپنۍ کې خپل کور ته روان وم چې ټېليفون مې وشرنګېد ، له اورم سره جوخت مې له هغې خوا د سيد نصير غږ واورېد ،موټر مې د سړک غاړې ته کړ، له سلام او روغبړ وروسته يې راته وويل چې د شنبې په ورځ لس بجې له هراته سعودي ته زموږ الوت دی او سحر اوه بجې بايد په هوايي ډګر کې واوسو نو ته بايد سبا (جمعه) هرات ته ځان ورسوې، ما ورته وويل تا خوله ماسره ژمنه کړې وه چې له روانېدلو به دې درې ورځې وړاندې خبروم زه خو اوس سفر ته هېڅ چمتووالی نلرم، سودامې نده کړې ، کارونه مې ګډوډ دي.بل داچې که زه سباته هرات ته ټکټ ونه موم نو څنګه به کوم خو هغه همدا خبره کوله چې کام آير راته د شنبې ورځ ټاکلې او ماته يې هم همدا څو دقيقې وړاندې خبر راکړی دی، بله چاره نلرو ما تردې دمه حج ته دتللو په اړه له خپل پرېکنده تصميم څخه له خپلې مېرمنې پرته نورهېڅوک هم نه و خبرکړي څکه چې نه مې غوښتل د نورو په څېرد موټروکتار راپسې وي،لسګونه دوستان له کاره وباسم او آن تر هوايي ډګره مې بدرګه کړي،ما غوښتل که ممکنه وي چې په تللو مې له خپلې کورنۍ پرته نور هېڅوک هم خبر نشي، له دې کاره مې څو موخې وې : نه مې غوښتل چې په عبادت کې مې ريا راشي.

رسول الله (ص) فرمايي: چې الله(ج) هغه عبادت نه مني چې ان د ذرې په اندازه ريا هم پکې وي، ددوستانو له کاره وېستل ،زما تر رخصتولو پورې انتظار ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل په یخنۍ کې دلته ځو شپې کول، د بې ځایه لګښت مخنیوی ، ددې ناسم دود مخنیوی چې حاجي باید هرو مرو دموټرو په کاروان بدرګه او رخصت کړل شي.

ما غوښتل چې زما عبادت او سفر باید یواځې او یواځې دالله(ج) د رضا او خوښۍ لپاره وي، زه د حاجیانو ددرناوي او احترام مخالف نه یم ،د هر نېک عمل هر کلی او تشویق نېک کار دی، هر نېک کار او نېک عمله شخص محترم او دستاینې وړ دی،خو په افغانستان کې چې دې دود کومه افراطي او ریایي بڼه خپله کړېده واقعاً د غندنې وړ او نا روا کار دی،دا ناسمه سیالي ده چې د اسلامي ټولنې لپاره هر اړخیز زیانونه لري.

زما له روانېدلویوه اونۍ وړاندې زما ، ماما حبیب الرحمن استاد له جلال اباد څخه حج ته ته، ما ورته وویل چې ډېر دوستان به نه په تکلیفوو ، زه به دې کابل ته ورسوم او ترڅو چې له عیدګاه څخه هوایي ډګر ته روانېږې . زه به درسره یم هغه هم راسره ومنله ،ما خپل موټر ګلپوش هم نکړ، دهغه سامان مو د جلالاباد په قصبه کې د هغه له کور څخه په موټر کې ور واچاوه له کوره څخه یواځې څلور تنه را ووتو موږ د سره رود ولسوالۍ اړوند دنظرآباد په کلي کې چې دکابل جلا لآباد پر لویه لار ه پروت او زموږ خپل کلی دی ، باید په یوه ختم کې ګډون کړی وای ،کله چې دوستان زموږ له قصد څخه خبر شول نو مخالفت یې وښود ،(ولې حبیب الرحمن خو بې څوکه ندی،چې یواځې به ځي، یوه ورځ دې ورسره له کاره ووځو ،حج خو هره ورځ نه وي ، زما شرعي استدلال ددوی د منطق او کلیوال استدلال په مخ کې چانه اوربده ،لکه غریب ملا ، چامې په اذان لمونځ هم ونکړ، ساعت وروسته چې کابل ته روان شو ، نو پنځوموټرو حرکت وکړ چې یوګلپوش موټر هم پکې و.ماما مې هم هغوی همدې موټر ته کش کړ. له ماسره په موټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زموږ بل ماما نصرالله ناست وو، پدې وخت کې زما دحج کار هم یقیني شوی وو ما هغه خبر نکړ خوورته و مې ویل چې که الله ج په حج کې زما نصیب هم کړ نو وبه ګورې چې هوایي ډګر ته به یواځې لاړشم، کله چې له حج څخه راستون شوم نو زموږ په ختم کې هغه هم ګډون وکړ په خندا یې راته زما خبره رایاده کړه ویل یې ستا خو په دې خبره کې چل وو ،زه هسې پوهـ نشوم ،ته خو رښتیا پټ لاړې او پټ راغلې.

له سید نصیر سره له ټېلیفوني خبرو وروسته مې لومړی خپل پلار ته ټېلیفون وکړ، هغه په همدې ورځو کې دیخنۍ له امله له کابل څخه جلا ل اباد ته تللی وو،له سلام وروسته مې ترې وغوښتل چې سبا کابل ته راشي ،هغه راته وویل چې یوخو ،له کابل څخه اوس راغلی یم او بل یخ دی څه مې کوې؟ اخر اړشوم چې ورته حال ووایم خو دا شرط مې پرې کېښود چې د ورونو په شمول به مې هېڅوک هم نه خبروې ځکه چې په راتللو په تکلیف کېږي، دوهم ټېلیفون مې معلم میرعثمان ته وکړ،میرعثمان زما سکه کشری ماما او ملګری دی، که څه هم رانه مشر دی خو مادده مشري هېڅکله هم په رسمیت نده پېژندلې ،تل دهمزولو په څېرټوکې کوو،چې کوچنی وم هر وخت یې را خملولم ،کله کله به یې وار اوګوذار هم راباندې کاوه ، بده لا داچې کله کله مې د مېرمن ،بچیانو او ملګروپروړاندې اوس هم راباندې وار کوي او اوس چې دلمسیانو خاوند دی هم له خپل عادت او شوخۍ څخه ندی اوښتی، خواوس پرې زه قوي یم ،ډېر راته ګران دی نو موږ هم دامهال په کابل کې و ،ده ته مې له وېرې ټېلیفون وکړ ما ویل وروسته خوخبرېږي ،بیابه په غوسه وي،هغه هم دشپې زموږ کورته راغی .

دجمعې په ورځ راته ډېر کارونه پر غاړه وو ،د اخبار د ډیزاین چک کول، دټېلیفون دنمبروکتابچه مې زړه شوې وه ،نمبرې او نومونه راته رفیع الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

(روشن) او امیرزېب (درانې) پخواکمپوزکړي وو دا باید په جېبي بڼه ډیزاین، صحافت او کلک پوخ ورکړل شوی وای، سفري بیک ،داحرام څادرونه،چپړې،او د سفرنور لوازم مې یوهم نه وو او په بازارکې یې پېړل غوښتل تر ټولو مهمه داچې ما باید په همدې ورځ هرات ته هوايي ټکټ موندلی اونن مې هرات ته هم ځان رسولی وای.

د جمعې په ورځ سحر مې په کور کې چای وڅښه ،ماما مې ډېر اصرار وکړچې تر هوايي ډګره مې ملګرتیا وکړي خو ما ورسره ونه منله او خپل کارته مې رخصت کړ.

لومړی د محاذ دفتر ته ولاړم خپل ملګري قاضي نورحسن (بدوي) چې دامهال د شمشاد تلویزیون ددیني خپرونو مسوول و او خپل زوی طارق ته مې د سودا لست ورکړ هغوی مې سودا پسې ولېږل او زه وزیر اکبر خان ته ولاړم، له څه شېبه ګرځېدو وروسته مې په پنځه سوه افغانیو لوړې بیې (۴۵۰۰) افغانیو د پامیر هوايي شرکت د غرمې ددولسو بجو دالوتنې ټکټ تر لاسه کړ، دکابل د هوايي ډګر داصولو له مخې زه باید لس بجې له خپل سامان سره په هوايي ډګر کې حاضر وای ، له وزیر اکبرخان څخه تایمنو ته لاړم ددولس مخه اخبار د محتوی او ډیزاین کتل او سمول هم اسانه کار ندی.

زما له نصیبه زما تکړه مرستندوی او ښي لاس رفیع الله (روشن) هم د جمعې په رخصتۍ د پنجشنې په ورځ مازیګر کور(لغمان)ته روان شوی و.

پاوکم یوولس بجې وې چې د اخبار له کاره اوزګار شوم او دټېلیفون کتابچه مې هم چمتو شوې وه .له تایمنیو په نوي سړک دهوايي ډګر هغه سړک ته ووتم چې دا ډګر له تایمنیو او بالاخره له کانټیننټل هوټل سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننبلوي، دجمعي ورځ وه بيروبار هم کم و پـه لس دقيقـوکې هـوايي ډګر تـه ورسېدم خو قاضي بدوي صاحب او طارق لا نه وو را رسـېدلي، پـه ټېليفون يې ډاډ راکړ چې هغوی هم را نـږدې دي، دوه دقيقـې تېـرې نـه وې چې لـه ټکسي رابښکته شول، دهوايي ډګر په څلور لارې کې مې ترې بيک واخست له دوارو سره مې خدای پاماني وکړه طارق ژړغـونی شـو ،نږدې وه چې زمـا زړه هـم نـری کـړي خـو ژر مـې مـخ واړوه پـر لاره څوځايـه زه او بيـک دواړه تالاشي شوخو چې کله به مؤظفينودکورني پرواز (الـوت) خبرلـه مـا واورېده نو تالاشي به يې سسته کړه.

هرات که د افغانستان دوبۍ

ما په هرات کې خپـل يـوه ملګري غـلام حبيب سـيفي تـه ټېليفون وکـړ او هرات ته مې له خپل تګ څخه خبر کـړل ،هغـه د الـوت او هلتـه د وررسـېدلو وخت وپوښت خولـه بـده مرغـه نـه د افغانسـتان دولتـي الـوتکې اونـه هـم د خصوصي شرکتونو الوتکې په خپل وخت الـوځي ،مـوږ هم پـوره يـو سـاعت وځنډېدو يوه بجه الوتکه والوته او دوه بجې په هرات کې کېناسته.

پـه الـوتکـه کې مسـافروتـه يـواځې يـو کـوچنی بوتـل اوبـه ورکـړل شـوې او بس، دخوړو او شربتونو درک هم نه وو.

دسفر دومره نږدې واټن ،دومره لوړه کرايـه او دمسـافرو پـه اړه دومـره بـې اعتنايي واقعاً سړي ته شهر ناپرسان وريادوي .

کله چې لـه ترمينـل څخـه ووتـم ګـورم چـې څلورتنـه ملګري راتـه ولاړ دي چـې دريويې يوله بل سره نه پېژندل حيران شوم چې دانور چا خبر کړي وو ډېر مې راټينګ کړل خو حال يې راته ونه ويلې ، لـه سلام او روغبړ وروسته غلام حبيب

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیفي له هغو نورو وړاندې شو زما بیک یې له هغه موټر څخه را واخست، چې کارګوله الوتکې بهر لېږدوي، او د خپلې سپینې کرولا شاته سېټ کې یې کېښنود.

هغو نورو ملګرو په ټینګه ورته وویل چې دی به زموږ سره لاړ شي، خو خدای ج دې هر مسلمان د غلام حبیب له ضد څخه ساتي.

د غلام حبیب دوی کور د هرات ښار په زړه کې ارګ ته نږدې د خرقې د جامع مسجد څنګ کې دی، دا هغه مسجد دی چې د طالبانو په وخت کې داکټرو کټونکیو په باور ایراني استخباراتو ،یوا ځینی سني لوی عالم ملا موسی پکې شهید کړ،ملا موسی په ایران کې د سنیانو د حقوقو غوښتونکی و په همدې جرم !!ایران هغه فرار او بالاخره همدلته په داسې حال کې شهید کړ چې د جمعې له لمانځه راووت.

د غلام حبیب دوی په کورکې له چای څښلو وروسته په پاتې سودا پسې ووتو له سودا وروسته د ازادۍ باغ ،ملت پارک،د صفر تخت ،د حضرت مولنا عبدالرحمن جامي، امام فخرالدین رازي،ګوهرشاد بېګم او د حضرت خواجه عبدالله انصاري زیارتونو ته لاړو ،د ماښام لمونځ مو په تخت صفر کې وکړ او ماسخوتن کورته لاړو.

هرات د افغانستان له اداري واحدونو څخه لومړی درجه واحد دی او د قانون له مخې پر نورو لومړی درجه ولایاتو کوم فوق العاده لوړتیا او امتیاز نلري.خو که څوک هرات د افغانستان له نورو لومړی درجه ولایاتو سره پرتله کړي نو حیران به شي ، هرات دومره پرمخ تللی او دومره کار ورته شوی چې اصلاً څوک پرې د افغانستان دیوې برخې باور نشي کولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې پارکونوکې ډول ډول ګلان او نور د تفریح وسایل ،هغه هم لویانو ته بېل اوکوچنیانوته بېل ،لوی حوضونه ،فامیلي مېلې دخلکو پام ځانته اړوي، غلام حبیب راته وویل چې دلته خلک له خپلو کورنیوسره راځي د شپې تر دوه بجو ښځې او نارینه مېله کوي.

په دې ورځ هم سلګونه ښځې او انجونې راغلې وې هراتۍ انجونې د ایران په تقلید چل کوي ، ددوی کورنۍ جامه دومره تنګه او نازکه وي چې ځینو ته یې اروپایان هم نه رسېږي پتلون اوکوبای هم اغوندي، خوچې کله بهرځي نوبیا پرې لوی ځادر واغوندي، داجامه پټه کړي ته به وایې چې خیر او خیریت دی اودرنه جامه یې پر تن ده.

دهرات ښار سړکونه دوطرفه اوښه لوی دي،په ټول ښار کې خام سړک نه لیدل کېږي ،آن لېرو ولسوالیو ته هم څلېرویشت ساعته برېښنا تللې ده ،په سلګونو فابریکې پکې فعالې اوخلک پکې بوخت دي.

هرات نن د افغانستان ستر سوداګریزاو صنعتي ښار دی،په هرات کې دبیا رغونې دا کارونه اسماعیل خان په هماغه وخت کې کړېدي چې دلته په ننګرهار کې حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد والیان وو ،دهرات په ودانولوکې هم د ګمرک او ولایت عوایدکارول شوي او د حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد په واک کې هم ترهرات مهم ګمرک اوولایت و.

په ننګرهار کې ددوی د حاکمیت پرمهال ډېرکم کاروشو چې له هرات سره هېڅ دپرتلې وړ ندی خوپه هرات ښارکې د اسماعیل خان په واکمنۍ کې یوانچ سرک هم خام پاتې نشو ، دلته نو د الفت صاحب شعر دانسان سترګوته نېغ ودرېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر تفاوت دی په انسان کې د معنی په لحاظ
واړه لګیادي ځینې ځان ځینې جهان جوړوي

داچې په ننګرهار کی ولی کار ونشو ،چا ونکړ. مهم او دی‌اد وړخنډونه کوم و ، اوایا داخنډونه له منځه تلل او که نه ، ولس ددې خنډونو مقابله کولی شوه او که نه ،له ولس څخه ددې خنډونو دمخنیوی لپاره ولې مرسته ونه غوښتل شوه،هرات ولی جوړ پاتې اوننګرهارچور شو... ښایي حاجی صاحب دین محمد یې چې یو درونډ اوولسی مشردی دیوې لیکنې په ترڅ کې ځواب ووایي . داچې د حاجی صاحب دین محمد اوحاجی عبدالقدیر دولایت پرمهال ولی ننګرهارته کافي خدمت ونشو په دې اړه له ننګرهاریانو سره څه اندېښنې شته او ځومره چې زه خبر یم له حاجی صاحب دین محمد سره کافی دلایل شته اواوس یې لیکوالی ته هم مخه کړې ده، ښه قلم هم لري ښایي دخپلو خاطرو لیکلوپه ترڅ کې دې اندېښنو ته هم ځواب ووایي.

الانتظار اشد من القتل

دشپې مې سیدنصیر هرات ته له رارسېدو خبر کړ،هغه راته دمحمدعارف په نوم ددوی دیوه شریک دګرځنده ټېلېفون نمبر راکړ محمد عارف ته مې ټېلیفون وکړ هغه راته ادرس راکړ ویل یې سبااته بجې دفتر ته راشه ،سبا چې کله ددفتر مخ ته ورنږدې شوم ګورم چې لسګونه حاجیان ددفتر مخ ته راټول شویدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد عارف راته وویل چې دکام ایر دهوايي شرکت اوزموږ دتوافق پر بنسټ همدا نن ماښام اوه نیمې بجې زموږ الوت ووخو

ستونزه داده چې دهرات په هوايي ډگر کې مېشت بهرني پوځونه هېڅ افغاني الوتکې ته اجازه نه ورکوي چې دمازیگر له پنځوبجو وروسته دسحر تر اوو پورې دهرات په هوايي ډگرکېښني او یا ترې والوځي، کام ایر شرکت له دوی سره داخبره سپینه کړې نه وه ځکه یې زموږ دنن ماښام داووبجو الوت ته اجازه رانکړه اوس موږ منتتظریوچې له سره الوتنه تنظیم شي،حاجیانو چې ترې خپلو کور ونوته دتللو اجازه وغوښته پردې دلیل یې اجازه ورنکړه چې کېدای شي موږ ته نن یا سبا د الوتنې خبر راشي، نوبیا خودهرات له لېروولسوالیو اوبادغیس څخه ستاسو رارسېدل ممکن ندي نو ځکه باید تاسوله ښاره ډېر لېرې لاړ نشئ ،موږټول ددوی غږته په تمه وو هر سحر به حاجیان دشرکت مخ ته راټولېدل، یوساعت ،دوه ساعته به ناست وو خومثبت ځواب به یې نه موند.

حاجیانوبه مسؤلینوته ویل چې موږپه هوټلونوکې اوسو، کومې پیسې موچې دحج د خرڅ لپاره را اخستې وې دلته یې لگوو ،په خپل ولایت کې موله کورونومسافر کړي یوبیا موژر ولېږئ او یا اجازه راکړئ چې خپلو کورونوته لاړشو هر کله موچې د الوت نېټه کوټلې وټاکله نو په ټېلیفون موخبر کړئ، خو دمقابل اړخ استدلال دا و چې حاجیان اوس راټول شوي او که یو ځل خپاره شول بیایې راټولول سخت کار دی،دوی به ویل چې دځینو حاجیانوپه سیموکې ټېلیفون کار نه کوي،که اوس یې رخصت کړو بیایې څنگه را خبر کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په هرات کې اته ورځې ایسار پاتې شو ،هره ورځ به سحر اته نیمې بجې شرکت ته ورتللم څو شپې به ناست وم بېرته به راووتلم .د شرکت مسؤولینو ددې لپاره چې حاجیان بوخت وساتي خپل دحج په ښوونکي هر سحر ددوی حاضري اخسته او دماښام او سحر وعدې یې ورکولې.

څه موده د یاسمین په رول کې

ما پوره وخت درلود چې په هرات کې خپل دوستان ووینم،شرکت دحج او اوقافو په ریاست پېژند لیک راکړ چې واکسین راته وکړي یوولس نیمې بجې وې ریاست ته ورغلم ګورم چې واکسین ته دحاجیانو لوی کتار ولاړدی ،په همدې وخت کې مې ټیلیفون وشرنګېد له اورم وروسته مې له هغې خوا دبي بي سي رادیو ددري او پښتو سروېس دتکړه خبریال(س اغا) غږ واورېد. (س آغا) اصلاً دشمال اوسېدونکی اودیوې مجاهدې او شهید پالي کورنۍ غړی دی، تره یې په تخار کې دحزب اسلامي افغانستان مشهورقوماندان وو چې دمجاهد ډوله سکتارستو او ائتلافي کړیو لخوا په شهادت ورسېد دهجرت او جهاد په چاپېریال پېښورکې مې هم پیژنده له رسنیوسره یې کارکاوه په سهار ورځپاڼه او شهادت ورځپاڼه کې یې هم ډېر کار کړی دی او په پژواک کې څو کاله یوځای وو ښه ګپ مو برابر وو.

ټوکې ټکالې یې وکړې (ربښتیا ووایه حج ته ځې اوکه سیاحت ته؟ دوبۍ ته روان یې او که ؟ (س اغا) ډېر ښه هلک یا سړی دی دوخت ښه قدر کوي په چټ کې چې کله انلاین وي ځان bussy (مصروف) ښیي ، زه اونور دوستان چې کله پرې غږ کوو نو یا خو ځواب نه راکوي او که رایې هم کړي دخپل وخت ډېر احسان راباندې باروي خو اوس داسې ندی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مابه تل ورته ویل چې اغا صاحب دومره بوخت هم نه یې خو هسې پر موږ ځان لوړ پلورې او مهم یې ښیې .

زه که تاسو ته د ښاغلي(س اغا)نوم نه وایم یایې نښې درته نه ښیم لامل یې داندی چې ګوندې ترې وېرېږم ،هغه که هرڅومره قوي دی خو ماداسې درس ورکړی چې ماخو پرېږده ،بلکې دهرملګري پروړاندې یې مات وبولئ، اوس چې ما ،زموږ اوستاسو ټولو دګډ کبرجن ملګري (س اغا) کبر او غرور مات کړی او په اصطلاح پخپل رنګ کې مې کوټ ورکړی نو حق لرم چې مننه رانه وکړئ او افرین راته ووایئ که نه ، ستابه ورسره ضرور کار وه ،غږ به دې پرېږ وکړ،ده به په انټرنېټ کې هاکې کوله خو تاته به یې ویل:(فلانی صاحب وبخښه ډېر بوخت یم)

یومشرراته کیسه کوله هغه مهال چې شهید موسی شفیق دافغانستان صداعظم وو نوننګرهار ته راغلی و اودلته په انګورباغ کې دکانال لاندې کوم کور کې اوسېده(دننګرهار کانال په لوړه او داکور ترې ډېر ټیټ دی) نوموږ ډېر مشران ورغللو ، عسکر ته مو له هغه سره دکتنې وویل ، هغه ننووت اوبېرته راغی موږ ته یې وویل چې شفیق صاحب اوس نشته خو ژرراځي، خوښه مو چې دلته مېلمستون کې کېنئ او که نیم ساعت وروسته راځئ، موږخپلو کې وویل چې ځئ دانیم ساعت به د کانال اخوا دهډې په فارم کې وګرځو بېرته به راشو ده وویل چې کله دنهر سرته وختو نو لاندې کورترې ښکارېده ګورو چې شفیق صاحب له یوې انجلۍ سره بدمنتون لوبه کوي .

دنه معرفي کولو یولامل خو یې دادی چې پخپله یې ډېر عذرکړی دی ، دهمدې لپاره یې مېلمستیاوې منلې چې چاته یې ونه ښیم ، بل داچې احمدضیا رحیمزي خوارشوي اخطارراکړی چې که داسړی رسوا کړې نو ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروانښاد مولوي صاحب خالص په وينا (هغه يو جهادي رهبر ښودلی وو
)

رحيمزی داور پرتوګ دی چې که اغوندې يې سوځوي دې او که نه يې اغوندې نو بې سيرته کېږې .

هغه مهال مو چې په پژواک کې ګډ کار کاوه نو يوځل پر رحيمزي زما يوې ټوکې بداثرکړی وو په ډېره غوسه يې دهمکارانو په مخ کې راته و ويل چې والله که رانه خلاص شې له دفترخخه بهر مې(دکورنيو چارو وزارت مخ ته) ستا وهلو ته درې تنه کېنولي پرکومې به لاړ شې؟

له هماغې ورځې راهيسې ترې وېرېږم .

هيله کوم ،ناځوانه مې مه بولئ او مه مې پردې ملامتوئ چې ولې درته دځوانانو خصوصي بنډارونه رسواکوم او يا دخرابات دکوڅې رازونه درسره شريکوم که تاسو هم زما پرځای وئ نو هرومرومو دزړه دادرد له ملګروسره شريکاوه .ښاغليه نقاده !دا اسانه خبر نده چې ستادې له خپل يوخوږ ملګري سره ضرورکاروي اوځوځو ځله دې په چټ کې پرې غږوکړې خوهغه دې يا ځواب نه درکوي او که دريې هم کړي نو همدومره وي (فلانی صاحب وبخښه بوخت يم)؛ خو له يوې خيالي او رومانتيکي انجلۍ،سره دې په چټنګ کې ساعتونه ساعتونه ګپ لګوي.

کېدلی شي چې پخپله تاسې هم د(س اغا) ددې بې تفاوتۍ قربانيان ياست او زما ددې ليکنې په لوستلو مو دزړه تناکې وچوي .

د(س اغا) دې بې غورۍ زما حوصله تنګه کړه آخر مې ورسره يو چل وکړ ماويل هغه د ميراوس خبره راځه په ناګومان يې راتاوکړه ،ده په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تازه پژواک پربښې و، د یاسمین په نوم مې یوه ای ډي (ایمیل ادرس) جوړ کړ، په ګوګل کې مې دیوې ایرانۍ ښکلې انجلۍ عکس وموند اوپه Google talk کې مې دعکس پر ځای ولګاوه، په دې خاطر چې (س اغا) راباندې پوه نه شي نو لومړی مې له همدې ادرسه خپل ملګري احمدضیا رحیمزي ته بربښنالیک واستوه. رحیمزي او مادامهال په پژواک کې یوځای کارکاوه

هغه ته مې وویل چې زه ستا ډېره ارادتمنده یم، ستا مضامین او مرکې مې په نیت کې لوستې . . . زه پوهېدم چې هغه هره خبره له (س اغا) سره شریکوي، هغه همداسې وکړل زما دا ای ډي یې (س اغا)ته فارورډ کړې وه. اوس چې څوک رحیمزي ته ساده وایي نو ماته پخپله هماغه ساده ښکاري ځکه چې د ښېښې له رسوایۍ وروسته یې راته وویل چې ماته دالیک په هماغو لومړیو کې مشکوک او په اصطلاح قابل تعمق ښکاره شو ځکه چې دې انجلۍ راته لیکلي وو چې زه ستا په مضامینو او مرکو مئینه یم او ماخو کله مضامین لیکلي ندي نو انټرنېټ ته مې څه ورکړل او دې څه شي ولوستل چې پرې عاشقه شي، ځکه مې ډېر ورسره ځان ونه مښوده او احتیاط مې کاوه.

(س اغا)سمدستي ماته داسې آیمیل راولېږه چې ډېر احترامانه او ادبي الفاظ یې کارولي وو ، هیله یې کړې وه چې په په ګوګل ټاک کې یې له ځان سره add (ثبت) کړم همداسې وشول له یوبل سره مو ځانونه add کړل ماهغه ته ځان ایراني الاصله کویټۍ او دیوه شتمن سوداګر لور وروپېژندله، ورته مې وویل چې اوس په کابل کې دیوناما په دفتر کې کار کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر به ورسره په فارسي، کله عربي ،کله اردو او کله کله په انګلیسي غږېدم، زما انګلیسي، او اردو دومره قوي نه او د (س صاحب) ډېرقوي دي خوبیا هم هغه مې تبر وبستلی شو ځکه چې عاشق ړوندوي.

دیاسمین او (س اغا) چټ به کله کله دري نیم سوه کربنې هم شو هغه به زما (یاسمین)د واده، عمر ،زده کړې زوکړې او کورنۍ په اړه ډېرې پوښتنې کولې کله کله به یې وپوښتل چې داعکس پخپله ستادی ؟ هغه به په کابل کې زما دټیلیفون نمبر وغوښت، په ډېرې عاجزۍ به یې له ماسره له نږدې لیدل غوښتل خومابه په نن اوسبا اوګنېوپلمو لکه ددفتر لخوا داجازې نشتون اونوروقیودا تو ځان ترې خلاص کړ،کله کله به شکمن شو ،خو کله به چې زه نېټ ته ناست نه وم یابه چېرې لېرې تللی وم،نوبیابه مې پاسورډ ډېر چالاکه او حاضر ځوابه شخص لیکوال او ادیب نعمان دوست ته چې هغه دچاخبر داوو... سرونه یې ګرولي دي ورکړ ،هغه مې په دسیسه خبر کړی و او ورسره به لګیاوو ، کله کله به مې دیاسمین په ادرس ورسره یو ساعت ګپ لګاوه، خوچې دهمدې ګپ په جریان کې به مې دحقیارله ادرس څخه پرې غږوکړ نو یاخوبه یې هېڅ ځواب نه راکاوه، اویابه یې یوه جمله ولیکله (حقیارصاحب وبخښه بوخت یم) دې ډرامې ډېر وخت دوام وکړ، ډېرې صحنې بدلې شوې، ډېرپرمختګ مووکړ.نږدې وو چې دوبۍ ته راپسې راشي . ځکه ماورته یوځل وویل چې اوس په دوبۍ کې پسرلی او دتفریح وخت دی او زه دلته له کورنۍ سره تفریح ته راغلې یم که وخت لرې دلته راشه یوبل به ووینو ،ګډې مېلې به هم وکړو ، هغه هم راسره ومنله خو له بده مرغه دا ډرامه لا بشپړه شوې نه وه چې رحیمزي ځوانیمرګ دزدبه پشتاره (پنډ په شاغل) په داسې حال کې چې له (س اغا)سره مې له همدې ادرسه چټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه ونیوم او هغه ته یې زنګ وواهه، له هماغه وخته،یې راته سترګې خړې دي.

(س اغا)له ایټالیاڅخه د هرات له لارې کابل ته روان و هغه له ماخبر نه وکله چې په هرات کې له الوتکې ښکته شوی و نو رحیمزي صاحب ته یې فون کړی و ،هغه ورته په هرات کې زما د شتون ویلي وو، (س اغا) راته وویل چې غرمه د بي بي سي دفتر ته راشه، چې ګپ ولګوو، ماچې وکتل د واکسین نمبر هم لېږې دی او ډاکټران غرمنۍ ته رخصت هم کوي نو ورسره مې ومنله په هرات کې د بي بي سي خبریال محمد قاضي زاده، چې زما پخوانی ملګری هم دی په ټيليفون راته وویل چې د مخابراتو د ریاست په کوڅه کې زموږدفتر دی ته چې کله له موفق څلورلارې دمخابراتو ریاست خواته را تاو شوې،نو ماته زنګ ووهه، زه به درشم .ما ټکسي ته همدا ادرس ورکړ، هرات ښه دی ،د لارو او سړکونو دبندښت ستونزه پکې نشته، پنځه شپږ دقیقې ،وروسته دمخابراتو په جاده کې ښکته شوم، ټکسي مې ځکه رخصت کړ چې خپله په ورکه پسې روان وم قاضي زاده ته مې فون وکړچې په کومه درشم هغه به راته ویل چې فلاني ځای ته راشه چې هلته به ورسېدم بیا به مې ورته فون وکړ ، اخر (س اغا) راته وویل چې همدلته ودرېږه موږ درغللو شېبه وروسته هغه او قاضي زاده دواړه په موټر سایکل راغلل له روغبړ وروسته مو قاضي زاده په موټر سایکل ببرته ولېږه زه او (س اغا) ورپسې پلي روان شو ځو ځو اخر نږدې هماغه ځای (دحج او اوقافو ریاست) ته ورسېدو له کوم ځایه چې ما ددوی څنګ ته د تللو په موخه ټکسي نیولی او ترې روان شوی وم ،ماله (س اغا)سره ټوکه وکړه چې اخر تا هم په ناګومان راتاو کړم، دټکسي او ددوی څنګ ته دراتللو کیسه مې ورته وکړه خودهغوی دلیل معقول وو ،ویل یې موږ ستاله موقعیت څخه خبروو؟ له قاضي زاده او (س اغا) سره مو بنډار وکړ د ایټالیا کیسې یې راته

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړې،قاضي زاده مې لس کال وروسته ولید ،په هرات کې زما د دندې پرمهال مو راشه درشه ډېره وه ماسپښین لمونځ مو وکړ (س اغا) دکابل ټکټ اخستی و هغه مو هوايي ډګرته رخصت کړ،زه بېرته د واکسین لپاره ریاست ته لاړم، په واکسین کوونکیوډاکټرانو بیرو بار نه و ځوډوله واکسین یې راته وکړ ،کارت یې راته جوړ کړ، کله چې د واکسین له خونې را ووتم ګورم چې زما پخوانی ملګری فقیرالله عطایي ولاړدی ،له سترې مه شي وروسته یې راته وویل چې دی همدلته دارشاد او اوقافو دریاست اداري مدیردی، له هغه مې دبیا کتنې ترژمنې وروسته رخصت واخست.

د یارانو بنډارونه

سبا دملا رحمت الله فیضان لیدلوته ورغلم، فیضان دامارت په وخت کې، داطلاعاتو اوکلتور وزارت داسناد اوارتباط رئیس و ،په کابل کې موهم ملګرتیاوه وروسته دهرات د اطلاعاتو او کلتور رئیس وټاکل شو ،کله چې زه دجنوب لوېديځ زون د کانو او صنايعو لوی رئیس وټاکل شوم نو په هرات کې موبیاله یو بل سره پالله کله کله، موپټه دده په دفتر کې موسیقي هم اورېدله،اوکله کله به دلیکوال اوشاعراجمل یوسفزي په ملګرتیا د ولي شاه بهره کره لاړو ،بهره به راته د حضرت بېدل کلام درباب له نغموسره را اوروه،دطالبانو پرمهال دموسیقۍدقدغن په ورځو او شپو کې د رباب نغمو هم خاص کیف درلود. فیضان دشپې مېلمه کړم، خپل خسر عبدالخالق همایي یې چې زما ملګری هم دی هم راغوښتی و ،فیضان ته هرات خوند ورکړدطالبانوله ماتې وروسته یې هملته دوهم واده وکړ،اوپاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرات کې زما دانتظار په ورځوکې د ولایت تر څنګ د مولنا په ښکلي تالار کې د ایران څلورورځنی صنعتي نندارتون هم پرانستل شو، . دې نندارتون له دوشنبې تر پنجشنبې دوام درلود ،زه هم دې نندارتون ته ورغلم، په تالار کې ارامه ایرانۍ موسیقي اورېدل کېده زه په دریمه ورځ ورغلم خوبیا هم دښځینه وو او نارینه وو بیربار ډېر وو.

په نندارتون کې له نظامي توکیو پرته دژوندله هرې برخې سره تړاو لرونکي تولیدات آن لوی لوی ماشینونه چې لېږد یې ډېر زور او ځای غواړي اینبودل شوي وو، ځیني یې هملته هم پلورل او دځینو نورو به یې پته ورکوله ،دکارځایونو (کارخانو) دمشهورتیا اوپېژندنې کوچني کارتونه بروشرونه، او سي ډي ګانې وېشل کېدلې. زما استوګنځای په هرات کې افغانستان دملي اسلامي محاذ نماینده ګي وه، ددې دفتر مسؤول په سیاووشان کې دقادریه طریقې د خانقا دمهتممې او روحاني کورنۍ غړي سید عبدالبصیر ګیلاني دی. دده په وینا ، دګذرې ولسوالۍ دسیاوشان په کلي کې ددوی خانقاه فعاله ده او هره دجمعې شپه ورته ددوی مریدان او دتصوف د قادریه طریقې لارویان ورځي او ذکر او فکر کوي، ددې طریقې ذکر بالجهر(په لوړ اواز) وي. ددې خانقاه مشر اروابناد سیدعبدالباسط ګیلاني دسیدعبدالبصیر ګیلاني مشر ورور و چې ددې کرښو له لیکلودوه اونۍ وړاندې په ځوانۍ کې د زړه دسکتې له امله په حق ورسېد (**انالله وانا الیه راجعون**) عبدالباسط ګیلاني ماته هم بلنه راکړه چې ددوی د ذکرپه ناسته کې ګډون وکړم. ددوی مشر ورورسید حامد ګیلاني دهرات دسرحداتورئیس دی بل ورور یې سید باقر ګیلاني د اطلاعاتواوکلتور دریاست مرستیال او مسعودګیلاني یې په ښاروالۍ کې دنده لري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی به هره ورځ د خلکو په غم ښادۍ کې خبر و زه به يې هم په وچ زور په طفيلي ډول له ځان سره بېولم.

په هرات کې ګيلاني کورنۍ لويه خوډېره بې کبره او عاجزه کورنۍ ده.

په هرات کې مې ډېر دوستان وليدل ځينې د مطلب ياران مې هم وپېژندل، په ټوله کې د هرات ډېر مېلمه پال ،صميمي او خواږه خلک دي
.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرمرين قبر

دهرات د جامع مسجد له سويلي دروازې سره روان وم چې له مرمرو پرجوړو شنا ختواو کتيبو مې سترګې ولګېدې، دوکان ته ورتاو شوم له مرمروجوړ ډېر ښکلې د صندوق په بڼه قبر ايښى و قبر جوړوونکي د قبر په تراشلو، په دايروي ،منحني او بيضوي بڼه دمرمر و په تاوولو کې ځانګړې مهارت اوظرافت ښوولى وو ،له سلام وروسته مې له مقدمې پرته ورته وويل چې دا قبر خو دې دومره ښکلې جوړکړى چې زما دې همدا اوس مړ کېدلو اوپه دې قبرکې ننوتلوته شوق راووست ،ويې خندل دقبر بيه يې دوه لکه افغانۍ وښوده مادمرمرو د بازار او دده دکاروبار په اړه ورسره خبرې کولې خوده دواړه سترګې پرماګنډلې وې.

اخر يې صبر تمام شو، ويې پوښتل :

نوم دې څه دى او دکوم ځاى يې ؟

نوم مې حسن او د ننګرهار يم.

څه کاروبار کوې ؟

له رسنيوسره همکاري .

دده ځير ځير کتلو اوپوښتنو شکمن کړم، که څه هم ډاډه وم چې ما په هرات کې دخپل رياست په دوره کې له چاسره بد چلندندى کړى خو غوښتل مې چې دده په غرض ځان پوه کړم بل داچې هسې نه دالقاعده په تورد حج پرځاى ګونتاناموته لاړشم.

ناګاره مې ترې وپوښتل:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې د چاشک دې راباندې وکړ ؟

هو !

دچا ؟

دلته ستاسو دجلا ل آباد يو رئيس و .

نوم يې څه وو؟

حقيار

پوروړی خوبه دې نه وي هسې نه چې پور يې له ماڅخه وغواړې ؟

نه نه ډېر شريف انسان وو .

نوپرما څنګه شکمن شوې ؟

تاته ډېر ورته وو .

ښه ښه ، مطلب دا چې دهغه پرځای ما ونه نيسې.

نه هغه پر ما ډېر ګران و ، موسکی شو اوس چې تا وينم نو دهماغه مينه مې درباندې ماته شوه.

ماورته وويل نو څه توره يې درسره کړې چې دومره يې ستايې او ستانوم څه دی؟ ويل يې چې نوم مې فضل الرحمن اوتخلص مې حکاک دی ،او حقيار چې دلته رئيس وونو له مراجعينوسره به يې ښه چلندکاوه، دچاکار يې نه ځنډاوه ، خوڅو ځله يې دمالګې غټ غټ سوداګر چې له نمکساره يې مالګه پټه کړې وه ونيول او تر هغې يې بنديان کړل ترڅويې چې ټولې پيسې پرې بانک ته تحويل کړې . ماورته وويل ته ترې څنګه دومره ډېر خبريې ؟ ويې ويل چې ماهغه وخت هم دمرمرو کار کاوه او څوځله ورسره دکانونوليدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته تللی یم،زړور او ښه مدیروو بیایې وخندل: ډېر جاسوسان یې درلودل آن په شینډنډ کې یې دغلاشوې مالګې ټېلرونه او ده سلنډونه ونیول او هرات ته یې راوستل.

ماچې دده څرګندونې اونظر واورېد ډاډه شوم، دی مې ذهن ته راغی خو لومړی مې څکه ونه پېژنده چې ترمنځه لس کاله تېروو ، د مخامخ مسجد له لوړو مناروڅخه داذان ملکوتي انګازې راغلې ،ماته یې وویل چې که مسجد ته نه ځې په دې چوکۍ کېنه زه لمونځ کوم ژر راځم زه هم لاړم لمونځ مو په جمع وکړ، دده ټینګار داوو چې کورته ورسره لاړشم ،ماته هم دده خبرې په زړه پورې وې خو دامې هم نه غوښتل چې کورته ورسره لاړشم څکه په هرات کې د روشن زرمل دشرکت دنماینده ګۍ له مسؤول فضل الرحمن او هېواد خان سره مې وعده وه .حکاک مې دمسجد په غولي (حویلۍ)کې پر سپینو مرمرو کېناوه،کوم نیم ساعت یې دهرات داوسني وضعیت ،ددولت او ولس دفاصلې په اړه راته معلومات راکړل.

حکاک وویل چې دوی اصلاً احمدزي دي او دهرات چاروا کي ورسره تعصب کوي،له همدې امله یې دورور په تقررکې خنډ پیداکوي، سره له دې چې ورور یې لسانسه دی،په اداري اصلاحاتو کې بریالی دی ټول قانوني پړاوونه یې وهلي له مرکز نه یې مکتوب راوړی خو دلته یې کار ته نه پرېږدي، څکه چې هغه قومي تخلص لري او له نوم سره احمدزی لیکي.

ماورته وویل چې زه خوهم احمدزی یم، ددې خبرې په اورېدو لا خوشحاله شو ،ویې ویل چې دلته یخ دی هرومرو به راسره کورته ځې ماورته له هغه بل فضل الرحمن سره خپله ژمنه ډېره ډېره نېغه کړه،خو ګټه یې ونکړه، لوکس او لوړبیه کور یې دښار په مرکزي برخه کې دهرات د نوموتي سوداګر صوفي قدوس کورته مخامخ وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ورونه يې هم راغلل، په هرات کې يې له پښتنو سره دچاروا کيو د تبعيضي چلند په اړه ډېر معلومات راکړل ، هوښيار او دهېوادله حالاتو باخبره ، لسانسه ښکلي ځوانان وو ،يو يې هم په پښتونه پوهېده خو پښتني جذبه ،مېلمه پالنه او پښتني احساسات پکې ژوندي وو ،دوی ويل چې دولسمشری په ټاکنوکې داشرف غني احمدزي کمپاين کوونکي وو ،آن له خپله جېبه يې لګښت کړی او له هماغې ورځې راهيسې دچاروا کيو دغضب له ځپېړې سره مخ شوي دي.

له ډوډۍ وروسته مې فضل الرحمن ته ځان وروښود خوشحاله شو خو ويې ويل چې کله له لمانځه وروسته په مسجدکې راسره کېناستې نو زه باوري شوم چې همدا ته پخپله حقيار يې ،تر يوولس بجويې دهرات دکانو او صنايعو درياست دناقانونه کړنو اودغلا دتودبازارپه اړه معلومات راکړل.

راته و يې ويل چې که وس دې رسېږي نو خپلې دندې ته راشه،يوولس بجې يې پخپل موټر کې دمحاذ دفتر ته راورسولم.

ده اوغلام حبيب په هرات کې ديوبل ناليدونکي اوتحت الارضي (ځمکلاندي)ځواک څخه خبرکړم،داسې ځواک چې هغه دصوفيانو په وينا دهرات غوث الزمان، قطب الاقطاب او اصلي واکمن دی.

داسې شخص چې والي ،امنيه قوماندان او دامنيت رئيس دده په اشاره ښرخي ،دده له اجازې پرته په هرات کې ښوک يومديربدلولی يا ټاکلی نشي ،هغه شخص چې ولايتي شوری ،دهرات پيې ارتيې،په هرات کې مبشت بهرني ځواکونه ټول ده ته غوږ غوږ دي،دده په وينا نيول ،وژل،اوتړل هم کوي او خوشې کول هم، دده وينا ورته نعوذ باالله شرعي قاطع نص دی.

هغه شخص چې لسګونه ميليونه ډالره ،شخصي اجرتي قاتلان ،تښتوونکي اوترورورونکي لري،ستاسودذهن غشی به هرو مرو داسمعيل خان خواته تللی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي،نه نه دا اسمعیل خان نه دی،بلکې اسمعیل خان هم دده له لاسه هرات پرېښی دی. آن ویل کېږي چې په اسماعیل خان ځومیاشتې وړاندې په سر تېري بریدکې هم دده لاس وو، که څوک ددې متصرف الهرات قد او قواره ووینې نو په سلوکې پنځه به هم باور ونکړي چې دا سړی به هم دومره خطر ناک وي، خومتل دی چې(بلا له هغه پاخې ـــ چې .....له پوزې څاخې) دا شخص دیني عالم اودهرات دعلماوو د شوری مشر مولوي خدایداد دی چې کرزی هم ورته ډېر درناوی لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو

په هرات کې مې یو جوړېل احرام اویو جوړ نورې داحرام چپلکې (چپړې) هم واخستې، پاتې سوداموې هلته پوره کړه کله به مې له سیدنصیر اوکله هم حاجي عارف سره ټېلیفوني تماس ونیوه او د سفر په اړه به مې ترې پوښتل ،خوځواب هماغه نن اوسباوو.

ورځ به مې ډېره په کتاب پلورنځیوکې تېرېدله ،کله کله به دروشن زرمل شرکت نماینده ګۍ ته دفضل الرحمن اوهېواد خواته ورغلم ،فضل الرحمن دمولوي میرحمزه زوی د لغمان ولایت ددولت شاه ولسوالۍ اوسېدونکی پښه یې ژبې دی، خوزوکړه یې د هجرپه محیط کې په پېښور کې شوې نو ځکه یې ترپشه یې پښتو ډېره سوچه او قوي ښکاري ،ډېر دینداره ،پاک اوربنتونی نوی ځوان دی ،لویه اوسوچه ریره لري،په همدې ورځوکې یې دهرات په نوي ښار کې دصرافۍ ترخنګ په اریامارکېټ کې له هېوادسره یوځای دروشن زرمل نماینده ګي پرانیستې وه.

هېواد دننګرهار اوسېدونکی دی خو عمر یې په پېښورکې تېرکړی دی، ټوکي اودخو اخلاقوخاوندځوان دی په ټکي فارسي نه پوهېده.کله به یې چې له مجبوریته له فارسي ژبوسره پښتوویلې نو ماته یې ډېرخوندراکاوه .

ولي شاه بهره چې دامهال هلته داطلاعاتواوکلتور رئیس دی ځومیاشتې وړاندې په کابل کې دابن سینا په موسسه کې راسره مخ شوی اوټینګاریې کړې و چې که هروخت هرات ته لاړم نو دی باید ووینم ،دهرات په رسمي دولتي ورځپانه اتفاق اسلام ،رادیو ،ټلویزیون اومجلوکې مې دپښتوبرخه ډېره خواره ولیده په ورځپانه کې خویې یوټکی هم پښتونه وو ومې پتېبله چې په یوه غشي درې ښکاره وکړم،بهره او په اطلاعاتو اوکلتورکې به نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوستان هم ووینم، د پښتولپاره به هم کچکول ورته ونیسم،اودهرات دارګ یا اختیارالدین کلادلیدلولپاره به ترې لیک هم واخلم.

دحامد کرزي په حکومت کې رهین دخپل وزارت په تېره دوره کې ټولو پښتون مېشتو سیمو ته رسمي مکتوبونه لېږلي ووچې په خپلو خپرونوکې باید کم ترکمه په سلوکې دېرش،دري ژبې ته ځای ورکړې آن هلته هم چې نه دري ته اړتیا شته اونه دري ژبي لري،په عنعنوي او تاریخي توګه هم دې ورځپاڼوآن دخپل تاسیس (۸۰_۲۰)کالو راهیسې پښتوخپرونې کړي اودخلکو غوښتنې یې اشباع کړیدي.

دننګرهار، پکتیا او کندهار په څېرپښتون مېشتوسیموکې داکارعملي شوخود هرات بلخ،بدخشان،بغلان،تخار،جوزجان،پروان،بامیان ،دایکندي،غور، بادغیس،فاریاب،کاپیسا ،فراه اونیمروز په دولتي خپرونوکې یا پښتوله سره نشته اوکه په ځینوکې یې شته په اوړوکې له مالګې هم کمه ده.

نه پوهېږمه چې رهین هلته ،مکتوب ندی لېږلی،هلته دپښتنو شتون نه مني اوکه څوک دده مکتوب نه مني،اوکه نه یې مني ولې غبرګون نه ښیي؟

رهین ماته هېڅ داسې ولایت نه شي راښودلی چې هلته دې پښتانه نه وي، خوزه داسې ولایتونه ور ښودلی شم چې اوسېدونکي یې ټول پښتانه وي،خوده پکې فارسي خپرونې پیل کړې.

دهرات په سلوکې اتیا اوسېدونکي له ختې پښتانه دي.لوی احمدشا بابا په هرات کې زېږېدلی دی خو پښتانه نن پخپل کورکې مېلمانه بلل کېږي او دمېلمنو چلند ورسره کېږي . له بده مرغه ډېرپښتانه هم هلته په خپل کور کې هغه دحمزه بابا خبره ځانونه پردي او مېلمانه بولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر هغه هراتیان چې یا دناپوهۍ اویاهم دنورودلمسون پر بنسټ له پښتنوسره تعصب کوي،اوپه پښتونه پوهېږي ،هم له ختې پښتانه دي.یا به الکوزی ،یاعلیزی،بارکزي،نورزي، اسحق زي وي اویا پوپل، محمدزي، سدوزي ، هوتک اویااحمدزي وي.

په هرات کې اوس هم ډېرپښتانه اوسي خو درهین په انصاف نامه کې دوی حق نلري چې په خپله ژبه په دولتي خپرونوکې څه ولولي اویا ترې څه واوري.

آن د عطامحمد نور دامارت اوخپلواکې واکمنۍ په ساحه کې (بلخ) کې پښتانه ترنوروقومونوډېر (ځلوېښت سلنه) دي،دا لاپې اومبالغه نه ،بلکې په عیني واقعیتونوولاړ حقیقت دی چې په بلخ کې بل هېڅ داسې قوم نشته چې په یواځې توګه تر پښتنو ډېریادپښتنوپه اندازه وي.

په بلخ کې نه دتاجکو،نه دازبکو،نه دهزاره ،ترکمنواوایماقو شمېرله پښتنوډېردی،نه دنورو.خودلته هم دالوی اوغوڅ اکثریت درهین په قاموس کې په دولتي میډیاکې حق نلري ،خوپه ننګرهار، زابل، کندهار، پکتیکا، اوخوست کې بیامسؤولین اړ دي چې کم ترکمه دېرش سلنه دري خپرونې ولري ،که څه هم اورېدونکي ،اولیدونکي او لوستونکي ونلري.

بهره په دفترکې نه وو، دهغه مرستیال باقرګیلاني اوهمایي موولیدل، له هغوی سره مې پدې اړه ډېر بحث وکړ، لویه پلمه یې دپښتنولیکوالانو نه شتون وو، خوداپلمه دمنلوځکه نده چې هلته اوس پښتانه لیکوالان فعال دي نعیم افغان،تېمورشاه یوسفزی،ډاکټرشېرزاد ،اریانانظري، شېراحمد ستانکزی او نورو د سپیني ادې کلتوري ټولنه جوړه کړې ،دمرچل په نوم سایټ اودهریواپه نوم مجله هم لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د اطلاعاتو او کلتور دې چارواکیو ژمنه وکړه چې په راتلونکې کې به پښتوته پام کوي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارګ يا اختيارالدين کلا

دجرمني لرغونپوهانو په وينا ، هرات ښار دوه نيم زره کلن تاريخ لري اوله مقدوني سکندر وړاندې ابادشوی دی .

ددوی په وينا ، په هرات کې ټول ۷۵۰ لرغوني ځايونه او ابدې شته دي چې تراوسه يې ۴۵۰ په رسمي توګه تثبيت شوي او دنورو دپېژندنې کارروان دی.

اختيارالدين کلا دامهال ترترميم لاندې وه په امنيتي مسؤولينومې له دوی اجازه ليک واخست اوليدلوته يې ورغلم.

موږ په محاذاوونيزه کې داختيارالدين کلاد ترميم (بيار غوني) خبرخپورکړی وچې يونسکو ورته ميليونونه ډالرببل او افغان چارواکيوته يې ورکړيدي.

داکلا دخرقې مسجد ترڅنګ دهرات ښار په مرکزي برخه کې پر يوه لوړه جوړه شوې ده ،چې هراتيان يې ارګ بولي.

پدې ښارکې ودانه د اختيارالدين داکلا هم له ميلاد څخه درې سوه کاله وړاندې مقدوني سکندر جوړه کړه او همداځای يې خپل تخت وګرځاوه .، داکلا درې برخې لري ، لومړۍ برخه انتظارخونه ،دوهمه برخه دملکې حمام ،او دريمه برخه ارګ، له حمام پرته چې خونې يې له لسو کمې دي نور دهرې برخې خونې له دې شمېرې ډېرې زياتې دي . دې کلا دغوريانواو سلجوقيانو امپراطورۍ هم ليدلې دي. دتيموريانو مقتدر پاچا اختيارالدين له سره اباده کړه .چې اوس هم دهمده په نوم يادېږي په ۷۲۰ هـ کال دتيمورشاه زوی شارخ مېرزا له سره ودانه کړه ، دملکيار په نوم کوم والي هم رغولې وه په ۱۳۳۲ هـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دغه وخت نظامي قوماندان ددې کلا رنګول او دلته نظامي هډه جوړول وغوښتل خو اجازه ورنکړل شوه . په ۱۳۵۵ هـ لمریز کال یونسکو دا کلا ورغوله .

دکمونستانو ،مجاهدینو او طالبانو په وخت کې ترې دنظامي هډې په توګه کار اخستل کېده .دکرزي په دوره کې داطلاعاتو او کلتور ریاست ته وسپارل شوه.

دمجاهدینو په تېره دوره کې چې هلته اسماعیل خان امیر او بې تاجه پاچا و دبسم الله دېوانه په نوم یو قوماندان له دې کلا څخه شخصي زندان اونظامي قرارګاه جوړه کړې وه .

ددې کلا اوږدوالی ۲۵۰ او سور یې ۷۰متره دی دهرات ښار شمال لوېدیځ ته پرته ده، یوولس ستر برجونه لري.

ددې کلا شاوخوا حوض و خو په ۱۳۸۲ هـ لمریز کال داحوضونه ډک او پارکونه شول . په ۱۳۸۰ کال یې ښکتنی پوړ موزیم وګرځول شو په ۱۳۸۲ کال یې یوځل بیا ترمیم پیل او په ۱۳۸۹ کال پای ته ورسېد . کله چې د ۱۳۸۹ کال دلړم په اتلسمه زه ورغلم نو هلته کارروان وو خو کله چې د ۱۳۹۰ کال دوري په وروستیو کې دهریوا په لمن کې مشاعرې ته هرات ته لاړم او بیا له ځینو فرهنګي ملګروسره ددې کلا کتنې ته لاړو نو کار پای ته رسېدلی وو .

اختیارالدین کلا دافغانستان له مهموتاریخي کلاګانو څخه ده داکلا له بهر څخه کوچنۍ ښکاري،خودننه ډېره لویه او څو برخې ده،دکلا دننه ودانۍ اوخونې ډېرې پېچلې او یوه په بله کې ننوتې ښه لري،په کوچنیتوب کې مې دجلات خان اوشمایلې په فولکلوریکه کیسه کې اورېدلي وو چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشمایلې پلار خونکار پاچا ،اعلان کړی و چې شمایله به هغه چاته ورکړي چې دلرګي په تبر داوسپنې تخته ماته کړي، دده دکلا په تاوراتاو دېوالونواو يو په بله ننوتوخونوکې شمایله راپیداکړي اوبله داچې خوني(وژونکي) غوا ولوشي.

اختیارالدین کلا هم دشمایلې دپلار دکلا په څېر يو په بل کې ننوتې خونې لري ،سړی حیران شي چې داخونې به يې څنګه روښانه کولې،ځکه چې په هغه وخت کې خوبرېښنا هم نه وه .اوسنیو معمارانو هڅه کوله چې دکلا تاریخي بڼه او لرغونی سبک اوطرز ژوندی وساتي.

دکلا لويې دروازې ته نږدې هغه پخوانۍ درنې ، اوږدې څلور ګوټېزې مرمري ستنې هم پرتې وې ،چې دچاروا کیو په وینا ، ایرانیانو په غلا ایران ته قاچاق کولې،او افغان امنیتي ځواکونونیولي وې،ددې تېګو سور له یوفټ څخه ډېردی اوپرڅلورخواووېې په هفت رنګ ډول لیکنې حک شوې وې،پر تیګه لیکنه آسانه وي خو دا چې تیګه وتراشل شي ، اوپه هفت رنګ قلم پرې لیکنه وشي نودابیا ډېره ګرانه ده .

ماانګېرله چې هفت رنګ به درنګ اوه ډوله وي ،خودخواجه عبدالله انصار په زیارت کې مې ،دهېواد دنوموتي خطاط عزیزالدین وکیلي په لاس په یوې لیکل شوې کتیبې چې د تراش په ډول يې د مرمرو په ډېره کړې وه دا اشتباه سمه شوه او پوه شوم چې هفت رنګ یعنې اوه ډوله خط .

د يو انتظار پای او د بل پیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبر په پنځمه مو د جمعې په ورځ د ماسپښين لمونځ د هرات په جامع مسجد کې اداکړ سيدنصير راته ټېليفون وکړ چې د دوی دفترته ورشم، مازيګر څلور بجې ورغلم ګورم چې حاجي عارف ،عبدالله ،سيدنصير او نور ټول راغلي ،د حاجيانو ګڼه ګونه وه.

د دفتر په دريم پوړ کې مولوي محمود احمدي،په وره (دروازه) کې ولاړ و دلست له مخې به يې درې درې نفره پاس لېږل هلته به يې پرې په پاسپورت ګوته کېښوده اوورته به يې وويل چې سباشپږ بجې د همدې ودانۍ مخې ته راټول شي، ځکه چې سباله غرمې مخکې لس بجې پرواز دی،چا غږ وکړ چې په هوايي ډګرکې تالاشي ډېر وخت نيسي بايد حاجيان وختي را وغوښتل شي پاتې حاجيان يې څور بجې راوغوښتل هغه چې تللي ووڅوک يې په ټېليفون خبر کړاو څوک يې نوروته وسپارل .

حاجيان ټول خوشحاله او انتظار يې ختمېدونکی وو ،اکثروحاجيانولس دولس ورځې ،ځينوآن اتلس ورځې انتظار اوشپې په هوټلو کې تېرې کړې وې،دهرات ولايت يوتن پښتون اوسېدونکي عبدالصمدراته کيسه کوله چې کور يې په ايران کې دی،اودی دروژې په پنځلسمه د حج دداخلې او حج ته دتللو په نيت راوتلی دی،ددولت په حساب په قرعه کې يې نوم راونه ووت ، کابل ته لاړ هلته يې هم کارونشو تردې چې پدې شرکت کې يې نوم راووت .دی وايي چې تر اوسه کورته ندی تللی اوهمدلته ياله دوستانوسره اويا په هوټلونوکې شپې سباکوي.

دشرکت مسؤولينو له نورو پاسپورت اوټکټ له ځان سره ايسارکړل خوزما ټکټ اوپاسپورت يې دواړه راکړل.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـلام حبيب راپسـې راغـی پـه وچ زور يـې کورتـه بـوتللم،ددوی کورلـه شرکت سره نږدې و ،دشپې موډېر ګپ ولګاوه،دټيليفون زنګ مودسحر ځلوروبجوته برابرکړ،زه پوهېدم چې حاجيان ځلوروبجوته نشي را ټولېدلی ځکه چې هغه وخت څه باندې پنځه بجې دسحرد لمانځـه اذان کېده،موبايل مې،پـه ټـاکلي وخـت زنـګ (ټـالی)ووهله،راپاځېـدو اودس او تهجـد مووکړل،غلام حبيب ته مې دميرعثمان ماما نمبرورکړ،ماويل راځه لږ يې په عـذاب کړوهغـه هـم زنـګ ورتـه وواهـه کلـه چـې يـې okکـړ ده دټيليفـون دلاسپيکر loud speakerتڼی کېکاږله، چې له هغې طرفه اواز وشو :

څوک يې او څه وايې؟

هېڅ! ماويل چې لمانځه ته دې پاڅوم.

هغه چې داخبره واورېده پوه شوه چې څوک يـې ځوروي، خبرې اوږدې شوې ماما مې دده له هراتی لهجې پوه شوچې ددې ځوروني تر شا دچا لاس دی نو يې زما پوښتنه ترې وکړه،هغه داهم وويل چې په ننګرهار کې اذانونه شـوي دي اوس هسـې هـم پاڅېـدم ، دننګرهـار اوهـرات تـر منځ شـاوخوا ځلوېښـت دقيقـې دوخت تـوپير دی،يعنـې پـه ننګرهـار کـې ورځ تـر هـرات ځلوېښـت دقيقـې وړانـدې پيلېږي،پاوبانـدې پنځـه بجـې شـرکت تـه روان شو،لارلنډه وه غـلام حبيب مـوټر چالان کړ خوما اجازه ورنکړه چې ويـې باسي ،دهغه کشر ورور غلام حضرت زما بيک پخپلو (د بيـک) پـه ټايرونو روان کړ.

غـلام حبيب اوغـلام حضـرت زمـاد ډېرخواږه ،دينـداره ، رښـتوني، آرام، مخلص او وفاداره دوست شهيد غلام حيدر کوچنيان ورونه دي غـلام حيدر پـه اومـر مـاين پاکولومؤسسـه کـې ديـوې ډلـې مشـر وو چـې مـوټر يـې پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلمندکې په ښخ کړل شوي ماین ور برابر شو ،اوله ډېرو ارمانونو ،دین اوهېوادته دخدمت له سترو هیلو سره په شاوخوا ۲۲کلنۍ کې په شهادت ورسېد ،ځوانه کونډه ، اودغلام شعیب او غلام محبوب په نوم دوه زامن او یوه لور ترې پاتې شول.په ځوانۍ کې یې دتقوا کچه داوه چې تهجد او هغه هم په مسجدکې ترې نه قضا کېدل.زه به چې ورسره مېلمه وم نو له شرمه به زه هم ورسره دسحر له اذان یوساعت وړاندې مسجد ته روان شوم، دخرقې دجامع مسجد دشورى مشر او خادم وو.

کېدلی شي چې دده پر وژنې به هم کوم داسې چا چې لمونځ به یې هم زده نه وي ځان غازي ګڼلی وي .!!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې نیم ساعته ولاړه

کله چې د شرکت مخې ته راورسېدو نو حاجیان راټول شوي وو ، لمونځ مې یوائې اداکړ مسؤولینو حاجیانو ته ټکسي موټر نیول او هوایي ډګر ته یې لېږل کله چې هوایي ډګر ته ورسېدو نو ټکسي موټر یې هوایي ډګر ته دننه نه پرېښود ،ترې ښکته شو ، یو ۳۰۳ موټر راغی هوایي ډګر ته یې دننه کړو ،هلته د حاجیانو لپاره خېمې درول شوې وې ،تشنابونه هم ډېر و ګرمې اوبه په کې وې ، د احرام لپاره مو غسل وکړ ، بیکونه ځوځایه تالاشي شول ،طارق زما لپاره پوستکي والا بادام اخستي وو هغه یې هم په تالاشۍ کې رانه واخستل ،خروجي مو ووهله ، لوی بیکونه یې رانه واخستل خو کوچني یادغاړې راسره وو ،له ترمینل دننه په هوایي ډګر کې خېمه ولاړه وه هملته مو احرامونه وتړل تلبیه مو وویله دلمانځه ځای نه وو او نه له موږ سره جای نماز یا څادر وو ،په قیر سړک ودرېدو دوه رکعته لمونځ مو وکړ ،دا ټولې چارې تر اووه نیمو بجو ختمې شوې ، نورنو انتظار بیا پیل شو ،د هرات کاروان په نوم د یو بل شرکت حاجیان هم راغلل زموږ په ټکټ کې د الوتنې وخت دد سمبر (۲)مه او دغرمې یوولس بجې لیکل شوې وې.

له (۳۰۰)تنو ډېر حاجیان چې لسګونه ښځې هم پکې وې ،دننه په هوایي ډګر کې منتظر ولاړوو ،دلته نه دناستې ځای وو نه ددمې ، نه تشناب ،نه کانتین ،حاجیان په احرام کې هم وو ، کنبښناستلی هم نشول له احرام سره هم نابلده و ،د دمې او ناستې ځای اوڅوکۍ هم نه وې ، حاجیان په ولاړه ستړي شول ،چیغې پورته شوې ، خو دهوایي ډګر اړوندو مسؤولینو ویل چې ټول حاجیان همدلته انتظار وي ،تاسو هم بله چاره نلرئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوا هم یخه وه ،آن چا څادر هم نه درلود چې ځان لاندې یې هوار کړی وای، هلته یوه الوتکه چې بهرنۍ الوت یې درلود او سپرلۍ یې هم پکې ناسته وه،نه چالانېده، بلې الوتکې پسې یې کېبل کړه ،خواري یې پرې وکړه، اخوا دېخوا یې بوتله خو چالان نه شوه ،زموږحاجیان وارخطاشول چې زموږ الوتکه دوی ته ورنکړي.یازموږ الوتکه هم خرابه نشي،بالاخره څه کم لس بجې له کابل څخه دکام ایرالوتکه راغله،موږ ټول کتار ولاړوو خوشحاله شو ،الوتکه ښکته شوه، ودرېده،شل دقیقې وروسته موږ ته دورختلو اجازه وشوه،د ټکټ یوه پاڼه یې اخستې او بولډینګ کارټونه یې راکړي وو ،لومړی ښځې وروختلې، بیا نارینه، ما ښي خواته د الوتکې په منځنۍ برخه کې شیشې ته ځای ونیوه.

جدې ته الوت

څو دقیقې وروسته الوتکه چالان شوه ځغل لیکې ته ورغله، او پاو کم یوولس بجې والوتله، الوتکه د هرات ښار سوېل ختیځ ته په ګذرې ،او انجیل تاوه شوه نورنودسیمو پېژندل سخت شول، آن په دې هم نه پوهېدم چې په کوم هېواد کې یو، دالوتکې یوه خادم (استیورد)مې ویوښت چې الوتکه پر کومه لار جدې ته ځي،هغه راته وویل چې د ایران پر مشهد اوبندر عباس تېرېږي، بیا څلوېښت دقیقې په بحر الوځي،بیا عربي متحده اماراتواوبحرین اوبیاسعودي، ته اوړي.

کله کله به د سپینو وریځو داسې طبقه مخې ته راغلله ، چې تا به ویل لاتدې مالوچې ځمکه ده،د وریځو سپین غرونه په حرکت وو ،کله به له یوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثخه ببل شول، دې منظرې انسان ته هغه الهي انځور وریاداوه او دقیامت منکرینوته یې داسوژه، عین الیقین ته نږدې کوله چې دوربڅو دا غرونه څنګه له یوبل څخه بېلېږي غر په ذراتو بدلېږي، دلیدونکي له انده داستره جامده کتله ،په مالیکولونو بدلېږي.او هرڅه دده دسترګوپه وړاندې ترسره کیږي نو ایاداعقل نه مني چې یوورځ به داډېرین غرونه هم یا د ډیرتبخیراوتودوخي له امله اویا دبینګ بانګ [ستري چاودني]له امله له منځه ځي اوهمداسې به ذره ذره کېږي هغه بینګ بانګ چې دمورخینوله نظره یې په پایله کې دا نړۍ منځته راغلې اوالله ج هم په قران عظیم الشان کې ورته اشاره کړې ده (أَوَلَمْ يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا .....) یعنې: (ایا کافرانو داندي لیدلي چې اسمانونه او ځمکې سره نښتي وو بیا مو سره ببل کړل او په اوبومو هرشی ژوندی وګرځاوه) الانبیاء ۳۰

الله ج په سوره قارعه کې د غرونو الوځولو ته هم اشاره کړې، فرمایي: داسې به والوځي لکه نداف چې په ډانډس مالوچ الوځوي.

پر لاره سیندونه او آبادۍ هم لیدل کېدلې، خوډېره سیمه دښتې او غونډۍ وې کله کله به له آبادۍ او ښار سره هم مخ شو ،خودالوتکې د لوړتیا له امله سم نه پیژندل کېدل.

له الوتنې وړاندې موږته وویل شول چې الوتکه شپږډېرش زره فوټه لوړه الوځي اوڅلور ساعته وروسته به جدې ته رسېږي، نو سخته وه چې له دومره ارتفاع څخه دې موږ ښارونه وپېژنو.

له ساعت موډېر مزل کړی وو چې شنې اوبه مو ولیدې الوتکه یوه شېبه دهمدې شنو اوبوپر غاړه د اوبوپر سر روانه وه،دوه درې ځایه، خوآن له یوکیلو متر هم اوږد پول د سمندر منځ ته تللی وو په قوي ګومان دابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندرعباس وو .د سمندر پر غاړه ،ښکلې لوړې ودانۍ او ښکلي منظرې لیدل کېدلې، الوتکه ورو ورو د اوبو فضایي منځ ته تلله په سمندر کې ځای ځای لویې لویې بېړۍ لیدل کېدلې ،یوځل خومې اته بېړۍ وشمېرلې چې پرېوه لیکه رواني وې،کله کله به یو نیم ټاپو هم ولیدل شو، موږته ویل شوي و چې الوتکه به څلوېښت دقیقې پرسمندر ځي خو موږله یوه ساعت هم ډېر مزل پرې وکړکله چې له سمندرڅخه په وتلو شوښې لاس ته ډېرې ښکلې ابادۍ ښکارېدې، استېیورډ دا وچه متحده عربي امارات وښودل لږ وړاندې چپ لاس ته بله وچه ښکارېده. دایې بحرین وښود، الوتکې خپل مزل لنډاوه، دښتې غونډۍ او په منځ کې یې کوچنۍ کوچنۍ ابادۍ کله کله به پرځمکه توره کرښه ولیدل شوه،خود لوړوالي له امله ،نه پېژندل کېده،چې دابه سړک و اوکه سیند.

وړاندې له ګردو (دایروي) پټیو سره چې ډېر ښکلي برېښېدل مخ شو، دا پټې لوی لوی اوپه ځانګړې ډیزاین جوړ او د ستورو بڼه یې درلوده، استېیورډ وویل چې دادسعودي خاوره ده، مکه ،جده او مدینه د سعودي په لوېدیځه برخه کې د سمندر په غاړه پراته ښارونه دي، دافغانانو په څېر ،څوک چې دې ښارونوته له ختیځې خواڅخه ځي نو د سعودي له ختیځ څخه لوېدیځ ته پر ټول سعودي به تېرېږي، الوتکې به یو نیم ساعت مزل کړی و چې،په بندو کراچیو کې یې ډوډۍ راوړه موږ سحر هم چای نه وو څښلی ښه اشتها مودرلوده،ډوډۍ یې په نسبي ډول ښه وه، یو بوتل اوبه ،یوګیلاس شربت او یوګیلاس چای یې هم ورکاوه، د الوتکې په خدموکې ځوانې ښکلې او شیک پوشه انجونې هم وې، چې سرونه یې لوڅ، تنګ او په بدن پورې نښتې جامې یې په تن وې، دالوتکې عملیې اعلان وکړ چې څو دقیقې وروسته جدې ته رسېږو اوکمربندونه مو وتړئ، د جدې د ښکلا په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه به همدا بس وي چې کله الوتکه پردې ښار ښکته شوه او موږ د جدې لوړې او دنګې ماڼۍ ،ښکلي او پراخ سړکونه چوکونه او ددې بندري ښار، ښکلا اوپراخوالی ولید نو د ډېرو حاجیانوله خولې بې واکه (به به به به) ووتل،ټولو سرونه شیشو ته نږدې کړل اولاندې یې په حیرانتیا کتل ، ما هم له ځان سره ډېر (چشم بد دور) تکرار کړ،ماویل خدایه ښکلایې د کابل په څېر له نظره مه کړې، د ښارډېرو اسمانڅکو سپین نګ درلود.

الوتکه د افغانستان په وخت پاوکم درې او د سعودي په وخت پا وباندې یوه بجه کېناسته،خودترمینل خواکې چېرې چې مسافر له الوتکې ښکته کېږي ، دبیروبار له امله ،مسافروته په الوتکه کې د پنځلس دقیقو انتظار اوله ځوکیو د نه پاڅېدلو وویل شول، پنځلس دقیقې وروسته الوتکه بېرته روانه شو او د ترمینل په مخکې ودرېده. له الوتکې ښکته او په بس موټرو کې پورته شو، ځوګامه وړاندې یې د ترمینل په دروازه کې ښکته کړو.

میقات

کوم خلک چې دمیقات له ساحې څخه بهر ژوند کوي هغوی ته افاقي ویل کېږي داکه دسعودي او سېدونکي وي اوکه دنورې نړۍ، دوی چې کله حج یاعمرې ته راځي نو دوی ته دمکې معظمې په څلوروخواوو کې سیمې په نښه شوې دي چې له دې سیموباید له احرام پرته دمکې معظمې خواته لاړ نشي،اوکه له دې ټاکل شویو سیموڅخه له احرام پرته دمکې معظمې پرلور وړاندې لاړنو دده داکار جرم بلل کېږي.اوپه ناغې کې یې باید قرباني (وینه تویه) وکړي.

دې ټاکل شویو سیموته په فقهي اصطلاح میقات ویل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځیني میقاتونه یاهغه سیمې چې حاجي یاعمره کوونکی حق نلري له احرام پرته ترې تېر شي مکې معظمې ته نږدې او ځیني یې لرې وي.

رسول الله(ص) داپنځه میقاتونه په خپله ټاکلي دي .

ذوالحلیفه:ددې میقات دوهم نوم ابیارعلي دی،په مسجد شجره اومسجد میقات هم یادېږي،دامیقات دمدینې منورې په اوسني جغرافیوي تشکیل کې دی چې له نبوي حرم څخه لس کیلو متره جنوب دمکې معظمې پر لار له مکې معظمې څخه ۴۱۰کیلومتره لېرې دی دادمدینې داوسېدونکیو یاله دې خوامکې حرم ته دتلونکیو میقات دی چې همدلته باید احرام وتړي، اوس دلته په نهه زره متره مربع ساحه کې یو لوی اوښکلی مسجد جوړشوی چې پنځه زره تنه پکې ځایېږي، دامسجد ۶۴متره لوړه مناره او۲۸متره لوړ ګنبده لري .

له مکې څخه مدینې ته اویا له مدینې څخه مکې او جدې ته تلونکي حاجیان ددې مسجد ترڅنګ تېرېږي.

قرن منازل: داله یوه لوړ غره څخه د ښېل شوي غره لمن ده،قرن منازل دنجد ،خلیجي سیمو ،ریاض اوطایف له لوري د راتلونکیو حاجیانو میقات دی چې له مکې معظمې څخه ۸۰کیلومتره واټن لري،له دې سیمو څخه مکې ته دوه لارې دي چې بیا په یوه نقطه (زیرومیقات پواینټ)کې سره یوځای کېږي پر دواړولارو لوی لوی مسجدونه جوړ شوي دي،چې یوه ته سیل کبیر اوبل ته وادي محرم وایي،سیل کبیر مسجد له حرم څخه اتیا کیلومتره لېرې شمال ختیځ ته دی چې له طائف څخه هم څلوېښت کیلومتره واټن لري دامسجد په ۱۴۰۲هـ سپوږمیز کال په ۲۲۰۰متره مربع ساحه کې جوړ اودرې زره لمونځ کوونکي پکې ځايېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محرم مسجد ته د مکې او طائف پر سړک لار ده چې له حرم څخه ۷۶ کیلومتره لېرې دی. ددې دواړو ترمنځ ۳۳ کیلومتره واټن دی دا مسجد ۱۳۵۷ متره مربع ساحه کې جوړ شوی ،ددې مسجد په سویل لوېدیځه برخه کې د ېرش متره لوړه مناره جوړه شوې ده په دې او د میقات او د احرام تړلو په ټولو مساجدو کې د غسل، اودا سه او د حاجت پوره کولو ټولې اړتیاوې پوره کېږي، کله چې رسول الله(ص) په ۲۱۹ میلادي د نبوت په لسم کال د طائف له خلکو نهیلی او خفه راروان شو نو حضرت جبریل ورته په همدې قرن منازل کې د الله(ج) پیغام راووړ.

ذات عرق: دا د عراقیانو اوله دې خوا د تلونکیو حاجیانو میقات دی پدې خاطر چې دلته د عرق اسود په نوم یو لوړ غر دی دا میقات یې په دې نوم ونوماوه.

حضرت عایشه رض روایت کوي چې رسول الله ص د عراقیانو لپاره ذات عرق میقات وټاکه. ذات عرق د مسجد حرام شمال ختیځ ته په نوي کیلومترۍ کې پروت دی، دا ساحه د قرن منازل له سیل کبیر مسجد څخه پنځه دېرش کیلومتره لېرې ده،دلته پخوا یو نړېدلی مسجد و اواوس ملک فهد په ۱۴۱۴ه.س کال دلته دیو نوي مسجد د جوړولو حکم وکړ.

یلملم: داله مکې معظمې څخه سل کیلومتره لېرې د یمن او جنوب له لوري دراتلونکیو حاجیانو میقات دی،دا ځای نن سبا په سعدیه یادېږي ،دلته پخوانی مسجد هم وو ،کله چې د مکې او جازان ترمنځ نوی سړک جوړ شو ،نو دلته د حاجیانو تلل او رسېدل سخت شول،له همدې امله ددې میقات په برابرۍ لوېدیځ خواته،دلویې لارې پرسر،په ۲۲۵ متره مربع مساحت کې یو مسجد جوړ شو ،چې شاوخوا یو نیم زرتنه پکې ځایېږي دا نوی مسجد له مسجد الحرام څخه یو دېرش کیلومتره لېرې ،د پخوانی مسجد جنوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوېدیځ تـه پـه یوویشـت کیلـومترۍ کـې دی.یلملـم دچـین ، هندوسـتان ، پاکسـتان، افغانسـتان جاپـان او لـه دې خوا دورتلونکیـو حاجیـانو میقـات ځای دی.

جحفــه: دادمصر،شــام اولــه دې لــوري دراتلونکیومیقــات دی چــې دمسجدالحرام شمال لوېدیځ تـه پـه ۱۸۷کیلـومترۍ کـې واقـع دی دجحفـې جنوب لوېدیځ ته په اوه لس مترۍ کې رابغ ښاراوختیځ تـه یـې پـه پـنځلس کیلومترۍ کې سره بحیره پرته ده. داسیمه دمدینې اومکې پرعمومي سړک یاپر هجرت روډ پرتـه ده ،لـه مکـې دمدینـې پـه لـور ۲۱۱کیلـومتره وړانـدې ددې میقـات برابرې راځي،پـر همـدې برابـرۍ لـه دې سـړک څخـه دامیقـات پریـوه لویـه لوحـه دلـوی غشـي پـه واسـطه ښـودل شـوی دی،دلتـه هـم پـه ۹۰۰متره مربع مسآحت کې یولوی مسجد جوړشوی دی،کله چې رسول الله ص دمکې دفتحې په نیت له مدینې څخه مکې ته روان وو ،نودرسول الله ص تره حضرت عباس ابن عبدالمطلب دهجرت په نیت له مکـې څخـه مـدینې تـه روان وو ،نو تره اووراره همدلته سره وکتل.

حِل:دمیقـاتونواومکې معظمـې دحدودوپـه مـنځ کـې چـې کومـه ساحه ده،دې سـاحې تـه حـل ویـل کېـږي. ددې ځایونواوسـېدونکي داهـل حـل (دحـل داوسېدونکیوپه نوم یادېږي) داخلک به دحج اوعمرې احرام له خپلوکورونو څخه کوي.

په ژمي کې دوبی

ترمینل ته له رسېدو وروسته نو د هر حاجي لومړی کار د سعودي سیم کارت اخستل او خپلو کورنیو تـه د رسـېدلو ډاډ ورکـول وو. همدلتـه د یوشـوکیس شـاته ځـوان هلـک ناسـت وو ګـڼ سیمکارتونه او کرېډېټ کارتونـه یـې مـخ تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ايښي و، حاجيان پرې ور مات شول، د سيم کارتونو پېرل پيل شول،هلته هم څوټيليفوني شبکې کار کوي،موږ نه پېژندلې او نه مو انتخاب کولی شو، يو سيم کارت په پنځه ويشت رياله وو، او پنځه ويشت دقيقې کرېډيت پکې وو،ماهم يو سيم کارت واخست ،ټيليفون ته مې واچاوه خو کار يې نه کاوه، سره له دې چې د سيم کارتونو په پلورونکي، چې په عين وخت کې صراف هم وډېر بيروبار و خوورغللم او مرسته مې ترې وغوښته هغه هم زما ټيليفون واخست سيم کارت يې پکې تاو راتاو کړ خو ونشو، ويې ويل چې ستا ټيليفون خراب دی، پر هغه بيروبار ډېر و ماهم ډېر ونه چېړه،ګورم چې څوتنه نور هم له همدې ستونزې سره لاس او ګرېوان دي، خير له ډېرو هڅو وروسته مې سيم کارت فعال کړ. کورته مې زنګ وواهه وروسته مې چې خپل کرېډيټ وکوت نو دهرې دقيقې په سر يې رانه ۳،۷ رياله ګرځولي وو، زما سيم کارت (مبايلي)کمپنۍ او نمبر مې ۰۵۴۴۴۳۹۹۸۳ وو.چې له ټيليفون نه ورګار شوم نو سيم کارت پلورونکي راباندې غږ کړ چې ورغلم ويل يې له خلکو سره په ژبه نه پوهېږې له ستونزو سره مخ دی، له ما يې د ژباړې هيله وکړه ماهم له څو تنو خلاص کړ.

دلمانځه وخت و،اوداسه ته لاړم چې اوبه مې راپرېښودې سمې ډېرې تودې وې، ما ويل سهوه شوی يم ،يواځې دتودو اوبو نل مې پرانستی دی راځه تودې او سړې يو ځای کړه خو په دواړو نلونو کې سړې اوبه نه وې، هوادومره ګرمه وه چې دنل اوبه لکه په اور چې تودې شوې وي، د ماسپښين لمونځ مو مسافرانه وکړ.

دهوا تودوالي واسکټ هم راباندې دروند کړ. له موږ لږ وړاندې د مالېزيايي حجاجو الوتکه راغلې وه، دهغوی پر پاسپورتونو دخولې وهل ،له عکس سره د شخص کمپيوټري کتل او...ډېر وخت غوښت ،هغوی لسو غرفوته کتار ولاړ وو کوم يوساعت موږمنتظر وخو څوکۍ پرېمانه وې څوک ولاړ نه پاتې کېدل د هغوی له خلاصېدلو وروسته موږ همدې لسو غرفوته په نوبت ودرېدو ،دهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویـزه ،د پاسـپورت نمبـر، دګوتـو او سترګونښـې پـه کمپیـوټري کـامرو کتـل کېدل،کار ډېر دقیق او ددرغلۍ امکان کم وولـه دې ځایه تر فارغېدلو وروسـته یې زموږ بیکونه راکړل خو یو ځل بیایې پـه یـو بـل ځـای کـې همداسـې غرفوتـه کتـار ودرولـو، پـه نوبت یـې رانـه پاسـپورتونه واخسـتل او څـه کـوچني کـوچني کمپیوتري سټیکرونه یې پرې ونښلول،موږ ته دا سټیکرونه اضافي او نا اړیـن بربېښېدل خووروسته جوتـه شـوه چـې داهـم د کـار شـی دی، چـې وروسـته بـه یـې پخپل ځای کې ورته اشاره وکړو .زه په کتار کې ولاړ وم چې یو تـن پکـولي مـې پر اوږه لاس کېښود:(اوجوانیمرګ ایجه چی میکنی)ګورم چې محمد شریف حنیف رباطی مې شاته ولاړ دی ، ربـاطي د حـج او اوقـافو وزارت مشـاور او د افغاني بعثې غړی دی، نو موږ ی زماپخوانی ملګری دی، زمـا کتـاب (ښـځه پـه اسلام کې) دواړه ټوکه اتلس کاله وړاندې هم ده کمپوز او ډیزاین کړي دي لـه دې ځآیه چې ووتو نو دافغانستان ۳۰۲ته ورته موټرو ته بوتلل شو ،سامانونه یې پـه ځانګړې کراچۍ کې راوړل،او پـه لفټ یـې د مـوټر سـرته پورتـه کـړل. داهرڅه حاجیـانو تـه دسعودي دحکومت لخوا دجنوبي اسیا مکتب لـه لارې نیول شویومزدورانو کول. مازیګر لمونځ مو هم همدلته وکړ، لمر پرېواته مکې ته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده

جده ډېرلوی او له نړیوالو ښارونو ګڼل کېږي. دا ښار د سمندر پرغاړه پروت او له ساحلي او بندري حیثیت پرته صنعتی امتیاز هم لري، د سعودي سترې فابریکې ډېرې په همدې ښارکې دي کوم هېوادچې له سمندر سره پوله لري نو خولې یې په غوړیوکې وي، الله ج دخپل حبیب په خاطر په سعودي دا احسان هم کړی دی چې سمندر یې هملته وررسولی دی. که په نقشه کې وکتل شي نو له جدې سره نښتی سمندر، تړانګه او ډېر کم سوری ښکاری چې آن تر مدینې منورې رسېدلی دی، الله ج په همدې نری تړانګه سعودي له نړۍ سره نښلولی او له سیالانو سره سیال کړی دی،

اوس چې دنړۍ له هرګوټ څخه حاجیان د هوا له لارې سعودي ته راځي نو ځینې یې په مدینه منوره کې خوډېر زیات یې په جده کې له الوتکو ښکته کېږي، جدې ته دحرمینو دروازه هم ویل کېږي.

کله چې په ۲۲ سپوږمیزکال دریم خلیفه حضرت عثمان رض له مدینې څخه مکې معظمې ته تشریف ورووړنو نو دمکې اوسېدونکیو ورته وویل چې دشعیبې دبېړیو تمځای له مکې لېرې دی ،که دجدې پر ساحل نوی تمځای جوړ شي نو ښه به وي،حضرت عثمان پخپله جدې ته لاړ هغه ځای یې وکوت او دبېړیو دنوي تمځای دجوړولو امر یې وکړ.

جده دعربي نړۍ اوپه ځانګړې توګه دسعودي ستربندري ښار دی چې هم دسمندر او هم د هوا له لارې میلیونونه خلک له همدې لارې سعودي ته دحج او نوروچارو لپاره راځي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده تر ۱۹۸۰ زېږدیز کوچنی ښار وو، په دې وخت کې یې مساحت تر ۱۲۵۰ کیلومترو او نفوس تر یو میلیون وګړیو ډېر و دا ښار اوس په طبعي او مصنوعي ښکلا کې له آمریکایي او اروپایي هېوا دونو سره سیالی کولی شي، دباب الحرمین الشریفین(دحرمینو دروازه) او عروس البحر الاحمر(دسرې بحیرې ناوې) لقب یې ګټلی دی.

په جده کې دسمندر پرغاړه دواکمنو او شتمنو اسمانځکو ماڼیو دا ښار لا ښکلی کړی دی .لوی پوهنتون ،ګڼ نورعلمي او کلتوري مرکزونه پکې شته دي.

داخبارالمکه لیکوال(فاکهي) دحضرت ابن عباس په روایت وایي چې دحضرت بي بي حوا دحضرت ادم ع دمېرمن او د ټول انسانانو دمور قبر په جده کې دی.

علامه محمدطاهرکردي،په تاریخ القویم کې دالرحلة الحجازیه دلیکوال علامه بتنوني له خولې وایي چې دجدې ختیځ ته په باب مکه کې یو لوی ۱۵۰ متره اوږد ،یومتر لوړ اودرې متره پلن قبر دی چې خلک یې دبي بي حوا قبر بولي خودوی داخبره نه مني.داقبر اوس هم په جده کې موجود دی.

کله چې مکې ته لاړو نو هلته مولنایارمحمد مونږته وویل چې دبي بي حوا قبر ته به ځو خومونږ هلته دحرم اوکعبې دومره مجذوب نه وو چې بېرته جدې ته مو دتللو وخت موندلی وای ،اویاموددې احتمالي او نامعلوم قبر لپاره دحرم د جماعت لمونځ پرېښی وای ځینې خلک وایي چې ددې ښار نوم دهمدې لپاره جده اینبودل شوی چې زمونږ ټولو جده (نیا)بي بي حوا چې کله له جنت څخه را ووېستل شوه او ځمکې ته راولېږل شوه،نولومړی همدې ځای کې راښکته کړل شوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیزنړیوال هوايي ډګر

هغه هوایي ډګر چي موږ پکي ښکته شو ډېرلوی او له جدې ښارڅخه نولس کیلو متره لېرې دی او لکه چې ومو ویل دهواله لارې راتلونکي حاجیان په سلوکي نوي هملته ښکته کېږي ددې ډګرد ودانولوکارپه۱۳۹۴هـ سپوږمیز، ۱۹۷۴زېږدیز کال پیل اوپه ۱۴۰۱ سپوږمیزیا ۱۹۸۱زېږدیزپای ته ورسېد خواوس یې هم دپراختیا کارونه روان دي دا ډګرپه درې برخوو ېشل شوی دی ،یوه برخه یې دسعودي دکورنیو الوتنو لپاره ، دوهمه برخه یې د نړیوالو هوایي الوتنو لپاره او دریمه برخه یې دحاجیانو لپاره ده ،داهوایي ډګرددوبۍ په څېر دعربي نړۍ ترټولوډېر بوخت هوایي ډګردی،ددې ډګر ترمینل په یو وخت کې داتیا زروحاجیانو وړتیالري او دهوایي ډګر په منځ کې د ۱۲۰متره مربع ګلبڼ په جوړېدوسره په دووبرخو وېشل شوی دی.

دحاجیانودډګر ترمینل،دپایبر ګلاس په نوم له یوډول موادوڅخه ددوه سوه او یو خېمو په بڼه جوړ شوی دی ،داخېمې تجیرته ورته دي،ډېرې دنګې،ښکلې ،سپینې او دځانګړې ډیزاین درلودونکې دي.

داخېمې دتودوښې ،اوبو،باران،لمده بل اوهرډول هوا پرووړانـدې مقاومت کوي.

داډګرپه ۵۱۰۰۰۰متره مربع ځمکه کې جوړ شوی اودننني عصر هره آسانتیا پکې شته دی ،دې ډګر په ۱۹۸۳زېږدیزکال داغاخان د اسلامي ښکلې ودانۍ جایزه هم ګټلې ده.

www.melifahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فیوضاتو ښار ته

دشنبې ورځ خپله لمنه او لمر خپلې زرینې پلوشې ټولولې موږ له جدې ښخه مکې معظمې ته روان شو. په موټروکې دوېش او د حاجیانو دلېږد کار منظم وو. څلور لوی بس موټرونه چې په هریوه کې پنځوس څوکۍ وې رارسېدلي وو. په موټرو (ابوسرهد) لیکلي وو خو چې په جده کې به دې پر هر لوی سپرلۍ وړونکي موټر سترګې ولګېدلې نو ابوسرهد به پرې لیکلي وو. له سلو ډېر موټر مو په دې نوم ولیدل ماته د موټر په مخکینۍ څوکۍ د چلوونکي ترڅنګ د ناستې زمینه برابره شوه. موټرته یو تن غنم رنګه ځوان چې بربت او ږیره یې په سنتو برابر او افغاني جامې یې پر تن وې ناست وو. په عربي مې ترې وپوښتل چې ولې یې په دومره ډېرو موټرو ابوسرهد لیکلي دي. هغه راته وویل چې ابوسرهد دیوشرکت نوم دی. ددې شرکت مشر ابوسرهد نومېږي چې اصلاً د پاکستان دپېښور، پښتون اوسېدونکی دی.

دده دمعلوماتو له مخې، دې سړي اوس د سعودي تابعیت اخستی دی. او دسعودي په شتمنوکې شمېرل کېږي. ده وویل چې اورېدلي یې دي نوموړی شپږدېرش زره عرادې همدا ډول بس موټر لري چې په سعودي کې، چلېږي او دحج په مراسموکې هرکال د حاجیانو د انتقال لپاره له سعودي حکومت سره قرارداد کوي. ده، وویل چې له داډول بهرنیو شتمنو اودې ډول سترو شرکتونو سره معمولاً سعودي شاه زویان (شهزادګان) شریک وي خوله ابو سرهد سره له دې ډول کوم شراکت ښخه خبر ندی.

دجدې او مکې معظمې ترمنځ شاوخوا اتیاکیلومتره واټن دی. خوابادي ډېره شوې، دمکې او جدې ښارونه پراخ شوي دي. په ځانګړې توګه جده

www.melitahrik.com 0777400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېره لویه شوېده، داسې برېښي چې څو کاله وروسته به د مکې او جدې ښارونه له یو بل سره وتړل شي.

له جدې تر مکې تر ډېره حده د سړک دواړو خواوو ته دوکانونه دي، ماښام لمونځ مو پرلاره په یو مسجد کې اداکړ ،دالومړی لمونځ وو چې موږ په سعودي کې په جماعت او په مسجد کې وکړکله چې مسجد ته ننوتلم،دمسجد ښکلا اودقیمتي غالیو جګري فرش مې ذهن دومره بوخت کړ چې نږدې و رکعت رانه تېر شي، ماته دعربانو اوږدلمونځ،امین بالجهر،رفع الیدین ،په لمانځه کې خشوع او اهتمام نوی کار ځکه نه برېښېده چې په پوهنتون کې مو په سلوکې اتیا استادان دعربي نړۍ اتباع وو ،خونور حاجیان یې حیران کړي وو. له لمانځه وروسته د اوداسه د ځای کتلوته ورغلم پرېمانه اوبه،د اوداسه ،استنجا او د معذرت دپوره کولو لپاره کافي ځایونه وو.

وږی وم په الوتکه کې له خوراک وروسته موڅه خوړلي نه وو اخوا دېخوا مې وکتل چې که نږدې کوم دکان وي،او دخوړلو لپاره څه واخلم. دوکان ووخولږ لېرې ،ما ویل که ورځم نو موټر روان نشي ،رښتیاهم موټر ژر روان شو.

دموټرچلوونکي عربي ډېره کمزورې وه ما یې ترې لامل وپوښت ویل یې چې عربي یې خپله ژبه نده ما یې ترې ځای وپوښت خوځواب یې هم خوښ او هم حیران کړم :ویل یې افغان یم اوپه افغانستان کې دننګرهار دسره رود ،دولسوالۍ دبابړیانو اوسېدونکی ، دستي مې ورته په پښتو وویل :ځوانیمرګه ته خوزما وطندارځه چې کلیوال هم یې ،ښه پوهېږې چې موټرکې درسره افغانان ناست دي نو بیا ولې عربي وایې،که وایې چې عربي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی تا پيل کړه نو ماخوته نه پېژندلې تاولې راسره پښتو پيل نکړه؟، په خنداشو.

سعودي ته د راتللو په اړه يې وويل چې دلته يې شپاړلس کاله وشول او له پاکستان څخه راغلی دی،هغه وويل چې دی اصلاً بل چېرې منشي دی،خو دابو سرهد شرکت مسؤولينو ترې غوښتي چې د حج په موسم کې درې مياشتې ددوی موټر وچلوي، ده ډېره سوچه پېښوری پښتو ويله خو مورنۍ ژبه يې سرخرودۍ دري وه ،اصلاً چا ګومان هم نه کاوه چې دی به پښتون نه وي.

د وقار او پرتم ښار

زه په زړه کې دېته شېبې شمارم چې کله به مې سترګې پر هغه ښار ولګېږي چې دځمکې بله هېڅ ټوټه هم په سپېڅلتيا کې ورسره سيالي نشي کولی،هغه ښار چې عظيم الشان قرآن ورته بلد الامين، کعبه ،بکه، مبارکه ،مکه ويلې او الله ج يې پرسپېڅلتيا او عظمت سوګند ياد کړی،هغه ښار چې دوحې مهبط ،دجبريل منزل دسيدالکونين د تولد او خاپوړو د حضرت اسماعيل دذبحې د پېښې شاهد او قربانګاه، دسلګونوانبياوو د رسالت ،دعوت ،زيارت،اقامت او امامت ځای او دالله ج د کور وياړ اوشرف لري.

خومره چې مکه رانږدې کېږي همدومره زما د زړه دربا ډېرېږي د رسول اکرم د مکې ژوند هره خاطره، هرځپرکی او هر پړاو مې دذهن د تلوېزيون په سکرين کې تاوېږي.

کله کله پرځان بې باوره شم،هلکه ته خوبه خوب نه وينې،ته ځان ته وګوره او دالله ج کور. په همدې سوچ کې وم چې د سړک غاړې ته پر يوې لوحې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ولګېدلې (لدې ځایه اخوا له مسلمانانو پرته بل چاته د ننوتلو اجازه نشته)پوه شوم چې مکې معظمې ،بلدالحرام او د اسلام دپرتم او نشئت ښارته ننوتم.

دې لوحې مې دذهن مسیر واړوه،داسلام د عظمت ،قوت،ویاړ او شهامت دوره را یاد شوه، چې څنګه یې دلته د نامسلمانو ننوتل منع کړي،دا د اسلام دبریا ، لویۍ،ځواک نښه ،اونامسلمانو ته دابښوول دي،چې عزت، شرافت ،پاکي او درناوی په اسلام کې دی،په ژوند کې یواځې مادي او جسمي پاکوالی بس ندی، بلکې روحي او معنوي طهارت هم په کار دی،مکه معظمه د نړۍ د ټولو مسلمانانو قبله ده ،دلته د الله(ج) کور دی،دا په نړۍ کې تر ټولو سپېڅلې او عزتمنه ټوټه ده ،له دې ځآیه له اسمان ،عرش العظیم، بیت العمور،اوسدرة المنتهی سره نبغې اړیکې نیول شوي نو دې ځای ته دننوتلو لپاره د بدن پاکوالی کفایت نه کوي، بلکې حقیقي او معنوي خیری هم لیرې کېدل غواړي او روحي تزکیه هم په کار ده.

هرڅوک چې دې ښآر ته ننوځي نو په کار ده چې زړه ، روح ،ضمیر ، وجدان،بدن ، هرڅه یې پاک ، دایمان اواسلام تلپاتې ډیوه یې په لاس او داسلام په نور منور وي.

دې ښارته ننوتل داسلام پاسپورت او دایمان ویزه غواړي.

دلته یومسلمان پوهېږي چې زه څوک او زه څومره عزیز یم. دلته سړي ته د اسلام د عزت او وقار پرتمینه دوره وړپه زړه شي ،هغه چې قرآن د نامسلمانوذمیانو په اړه فرمایي (ترهغې چې جزیه په خپل لاس درته راوړي او د ذلت او سپکاوي احساس وکړي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسخوتن د مکې معظمې په ښارکې روان وو له موږ سره په موټر کې د نوروشرکتونو حاجيان هم وو، دهغوی لپاره په پام کې نيول شوي داستوګنې ودانۍ (عمارې) په بل ځآی کې وې او زموږ په بل ځای کې ډرېور لومړی هغوی ځای ته رسول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ملنګ

موټروان دتفويج الحجاج په نوم يوې پراخې ساحې ته موټر تاوکړ، داځای تم ځای ته په ورته نقشه جوړ شوی د موټرو اوحجاجو د هر کلي ځای دی . حاجيان چې کله مکې معظمې ته راورسېږي نو لومړی يې دلته راولي، دلته يو بوتل د زمزم اوبه ،يو جوس،بسکېټ ،کېک ،کلچې او کاغذي دستمال په يوه کاغذي قوتۍ کې بند وي او وجبة الحجاج پر ليکلي وي،هر حاجي ته يوه قوتۍ يا يوه وجبه، (خوراک) ورکوي، هر موټر بايد پنځلس دقيقې دلته ودرېږي، حاجيان په خپلو څوکيو ناست دمه جوړه کړي،که غواړي خپله وجبه و خوري بيا موټروانېږي موړ وړي او دې شيانو ښه خوند وکړ.

موټر روان او په يوښکلي ښارګوټي وربرابر شو زما او نورو دوستانو د اټکل له مخې ددې کالونۍ سور به يونيم کيلو متر او اوږدوالی به يې دوه نيم کيلو متره و ، ټولې ودانۍ دوه پوړه په يوه نقشه يوه ډيزاين او يوډول وې په منځ کې پراخ پراخ پاخه سړکونه و. ډرېور ووېل چې داد اسامه بن لادن ښارګوټی(کالونۍ) او داساحه اوکورونه دهغه شخصي ملکيت دی چې عرب مجاهدينوته يې جوړ کړيدي.

دمکې معظمې د ښار په زړه او دومره ګران بيه سيمه کې چې ښايي د بيې دلوړوالي ساری به يې په نړۍ کې کم وي دومره ستر ملکيت او ددومره کورونو درلودل داسامه دشتمنۍ نښه ده او داڅرګندوي چې هغه کوم ګدا ندی اوکه وغواړي دښه ژوند ټولې اسانتياوې ورته برابرې دي ، ددومره شتمنۍ ددرلودلوسره بياهم دتورې بوږې په غروکې داسامه ژوند ددې ښه څرګندوی دی چې داسلام مينه له شهزاده څخه ملنګ جوړوي، په سعودي کې داسامه دکورنۍ ددرناوي ، عزت او حيثيت په اړه به يې پخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـای کـې بحـث وکـړو خـو اوس همـدومره وايـو چـې ددوی کـورنۍ د سعودکورنۍ ته ډېره نږدې او ډېره محترمه ده او پلارېې د سعودي حکومت وزير و په داسې حال کې چې سعودکورنۍ حکومت خپل ميراث ګڼي او ډېر کم له خپلې کورنۍ پرته بل چاته وزارت ورکوي .

استاد داهم وويل چې سعودي اوس ددې ښار پاتې کار بند کړی دی.

(ددې کرښو دليکلو په وخت کې امريکايانو د اسامه رح د شهادت ډرامـه وړاندې کړې نه وه)

دمکـې پـه ښـار کـې تـاو راتـاو کېـدو ،بالاخره مـوټر د سـړک پرغـاړه ودرېد ،ډرېور لا دمخه چاته ټېليفون کړی و ،درې تنه موټر ته راوختل ،تور تور وو ،په ورين تندي يې سلام وکړ،هر تن ته يې دلته هم هماغسې يوه يوه قوتۍ خوراکي توکي ورکړل ، ،دلته يې هر حاجي ته يوپلاستيکي لاس بند ورکـړ پـه لاس بند د خدمت د مطـوف نمبـر۸۷ اودجنـوبي اسـيا مکتـب پـه کمپيوتري غټ ليک اود دوی ددفترادرس،دايميل اوټېليفون نمبر کوچنی ليکل شوي وو ترکشک لاندې يې د هر شرکت او هېـواد نـوم پـه قلم ليکلي وو.

موږ پـه پيـل کې نـه پوهېـدو وروسـته پـوه شـو چې موږ د جنـوبي اسـيا د اداري اوپدې اداره کې بيا د ۸۷ځانګې اړوند يو .

دلته ډرېور زموږ ټول پاسپورټونه دې خلکو ته ورکړل،هغوی هم حاضـري اخستل پيل کړل هغوی به نو م اخست اوله حاجي يې غوښتل چې د پلار نـوم يې واخلي له حاضرۍ وروسته يې ټول پاسپورټونه لـه ځانـه سـره ايسـار او د الوتکې ټکټونه يې ترې راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې ځايه روان شو، د حرم لیدلو ته بې تابه وم، ډربوته مې وویل استاده کعبه لېرې ده اوکه نږدې، ویې ویل: له شیشې ښې خواته وګوره یو لوړ برج درته ښکاري؟ ماچې وکتل رښتیا هم ډېر لوړ برج او په سرکې یې ساعت (ګړۍ) ښکارېده ماویل هو نږدې ده. هغه وویل کعبه ترهمدې برج لاندې ده.

دابرج ډېر نږدې وو، یوځل مې زړه وو چې استاد ته ووایم ودرېږه همدلته کوزېږم، اوله کوزېدو وروسته په منډه ځان بیت الله ته رسوم او خپله د ټول عمر تنده خړوبوم ، خوزړه نازړه وم اخر مې د ټوکې په انداز ورته وویل خوهغه ونه منله ویل یې چې هلته له مانه ستاسو ټولو شتون او زه له هغوی تسلیمي غوارم. د شپې پاو کم یوولس بجې وې چې د خپل استوګنځي (عمارې) مخې ته ورسېدو د جنوبي آسیا له مکتب څخه د عمارې لارښوونکي او مزدوران راسره ختلي وو، سامان له موټر څخه همدوی راښکته او د عمارې تر دروازې یې ورساوه په عماره کې دهر چاخونه (اطاق) اوتخت معلوم وو.

موږ په څلور ودانیو (عمارو) ووېشل شو، ما او مولوي احمدي ته د لومړۍ عمارې په لومړي پوړ کې لومړۍ درې کسیزه خونه راکول شوې وه.

بیکونه مو خونې ته ننوېستل د هرحاجي نوم د هغه د تخت څنګ ته پردېوال ټومبل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مكة المكرمة

د نومونې لامل:

ځينې وايي دې سيمې ته مکه ځکه وايي چې ګناهونه له منځه وړي،اويا داچې اوبه پکې کمې دي (سميت مکة لانها تمک الذنوب ،ای تذب بهاوقيل:لقلة مائها) ياداچې (لانهايوءمها الناس من کل مکان فکانها تجذبهم اليها)يعنې : خلک پرې له هرې خوا بيروبار کوي، ګوياداچې ځانته يې جذبوي يا (لانها تمک من ظلم فيها ای تهلکه)

ځکه چې دلته څوک ظلم وکړي نو له منځه يې وړي،داسيمه فطرتاً دظالمانو اوجابرانو غرور له منځه وړی،لانها تمک الجبارين ای تذهب نخوتهم)(۱)

(۱)شفاءالغرام اوالدرر الفرائدالمنظمة) د زمورډ قبلي تاريخ ،دعبدالمالک همت ليکنه)په حواله،

زه پدې انديم چې په مکه کې داټولې ځانګړنې شته دي او دتسميې (نومونې)ټول لاملونه يې له مسمى سره سمون خوري.

مکې ته په عظيم الشان قرآن کې بکه هم ويل شوې ده ،لا مل يې هماغه دمکې ازدحام او ديو بل ټېل وهل دي.

تفسير مظهري وايي مکه او بکه دواړه يوه خبره ده داځکه چې عربان کله کله ميم، باتلفظ کوي،لکه نميط او نبيط ،لازم ،لازب،راتب،راتم او ....

علامه جمال الدين محمدجارالله دمکې معظمې د نومونو شمېر شپږپنځوس ښودلی دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې پرته په عظیم الشان قران کې دې ښار ته د ام القری یعنې د قریو مور (الانعام ۹۲)البلد امنایا دامن ښار(ابراهیم ۳۵)البلد الامین یا ډاډمن ښار (التین۳) البلد الذی حرمها یا هغه ښار چې محترم یې ګرځولی دی (النمل ۹۱)حرم آمن یاد امن یا ډاډ حرم (القصص ۵۷)، وادغیر ذی زرع یا بې کروندې دښته (ابراهیم ۳۷)معادیا د ورګرځېدو اصلي وطن (القصص ۸۵) قریة یا کلی (محمد ۱۳)المسجد الحرام یا عزتمن مسجد هم ویل شوي دي .

واعلـــم بـــآن کثـــرة الاســـامی
دلالـــة علـــی ان ا لمســـمی ســـامی

پوهه شه چې ډېر نومونه د مسمې داهمیت او لوړوالي معنا ورکوي.

د مکې جغرافیه او تاریخ

ځینې روایات وایي چې الله ج مکه معظمه له نورې ځمکې دوه زره کاله وړاندې پیدا کړې ،مکه د سعودي عربستان لوېدیځ ته د حجاز په ویره لمن کې د غرونو او غونډیو په منځ کې پرته ده،دمکې معظمې هواره سطحه بطحاء نومېږي،دمکې عرض البلد شمال ته ۱۹_۲۵ او ۲۱ درجې ،طول البلدیې ختیځ ته ۴۲شمال ته ۴۹او ۳۹درجې دی د سمندر له سطحې درې سوه متره لوړه ده ،مکه د ځمکې د کرې په منځ کې واقع ده.
مکه د تهامې په ختیځ کې چې شمال ته یې مدینه منوره ،ختیځ ته یې نجد او ریاض جنوب ته یې یمن او لوېدیځ ته یې جده او بحرالاحمر (سور سمندر) پراته دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې رواني اوبه نشته همدا لامل دی چې کرهڼه پکې کمه ده او آن د څښلو اوبه هم له کوهیانو را وېستل کېږي.

په مکه مکرمه کې اوس د څښلو او کارولو د اوبو کمی نشته دی ،اوس د خلکو سویه او اقتصاد لوړ شوی دی، هلته هېڅوک هم د بمبو اوبه نه څښي، بلکې بوتلي ،یا چاڼ شوې اوبه څښي.

دمکې هوا ډېره توده او سوځنده ده،باران پکې کم وي کله کله په ژمي کې هم د حرارت درجه تر ۳۵_۴۰ پورې رسېږي او په دوبي کې خو ډېرځله تر ۵۰ لوړېږي یو عرب راته ووېل چې په دوبي(اوړي) کې ځینې وخت د تودوخې له امله د سړک قیر هم روان شي، دلته ډېروخت د شپې او ورځې په هوا کې ډېرکم توپیر وي، دمکې او سېدونکي وايي چې الله ج اویا ډوله هوا وې پیدا کړېدي چې نهه شپېته یې په مکه او یوه یې په ټوله نړۍ کې چلېږي.

دمکې دخپلو اوسېدونکیو شمېرله یو میلیون څخه اوړي.

د مکې مکرمې فضایل

الله ج په هر شي او هر مورد کې یو شی پر نورو غوره ګرځولی او امتیاز یې ورکړی دی .دبېلګې په توګه په شپو کې دقدرشپه ، په ورځو کې داختر او عاشوری ورځ ،په انسانانو کې حضرت رسول اکرم ص، د اونۍ په ورځو کې جمعه،په میاشتو کې رمضان المبارک، په جنتونو کې فردوس په ایتونو کې ایت الکرسي،په کتابونو کې عظیم الشان قرآن ،همدا ډول یې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره ځای او تر ټولو سپېڅلی خاوره مکه معظمه ګرځولې ده .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ج داقانون دی چې پرهغه شي سوګند خوري چې دهغه پـر وړانـدې عزتمند اومهم وي او الله ج په عظيم الشان قران کې دوه ځايه پرمکه معظمه سوګند ياد کړی دی:

والتـين والزيتـون والطورسـنين وهذاالبلد الامين.(التـين ۱_۳)يعنـې پـر انځر اوزيتون اوپر طور سينا اوپر دې امان ورکوونکي(امين)ښا سوګند . . .

: لااقسم بهذاالبلد :يعنې سوګند خورم په دې ښار (مکې)

په تاريخ مکه کې ليکي چې په عظيم الشان قرآن کې الله ج پنځوس ځايـه مکه معظمه ياده کړېده: ان اول بيت وضع للناس ببکة مبارکا وهداً . . .(ال عمران ۹٦)

يعنې : (له شک پرته لومړی کوټه کې چې دخلکو (دعبـادت)لپـاره جوړه شوه په مکه (مکرمه) کې ده چې برکتناکه او خلکوتـه لارښوونکې ده پـدې کې ځرګندې نښې دي،يوپکې مقام ابراهيم دی،اوهرڅوک چې (حرم تـه) ننوځي، نوپه امن کې شو.)

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمايي رسول الله ص مکې معظمې ته پـه خطاب کې وفرمايل(ماطيبک من بلد واحبک الی ولولاان قومی اخرجونی منک ماسکنت غيرک) (۱) مشکوة

يعنې تـه څومره ښـکلی ، خوشبويه اوپرماګران ښـار يې که قـوم مې لـه تاڅخه وېستلی نه وای نو زه به له تا پرته بل چېرې نه وای اوسېدلی.

عبدالله ابـن عـدي وايـي مـا رسـول الله ص پـه حزوره نـومي ځـای کـې ولاړ وليد چې مکې معظمې ته يې په خطاب کې فرمايل:پـه رښـتيا تـه دخدای ج غوره اوخدای ج ته ګرانه ځمکه يې ،که زه له تاڅخه وتلوتـه اړ شـوی نـه وای نو هېڅکله به درڅخه وتلی نه وای.

(۱)مشکوة

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ص فرمايي:**صلاة فی مسجدی هذا افضل من الف صلاة فيماسواه الا المسجدالحرام والصلوة فی المسجدالحرام افضل من صلوة فی مسجدی هذا بمأة الصلوة .**

زما په مسجد کې لمونځ له نورو مساجدو زر ځله غوره دی خو له مسجد حرام پرته ځکه هلته يو لمونځ زما په مسجد کې له لمانځه څخه سل چنده غوره دی.

حسن بصري وايي: ددې حديث منظور دادی چې په مسجد الحرام کې يو لمونځ دبل ځای له لمانځه څخه سل زره چنده غوره دی.

حسن بصري فرمايي:په مکه معظمه کې يوه ورځ روژه دبل ځای له روژې يولک چنده ډېر ثواب لري هلته يو درهم خيرات په بل ځای کې ديولک درهمو له خيرات څخه ډېر اجر لري،همدا ډول هلته هره نيکي په بل ځای کې له نېکۍ څخه يولک چنده ډېر ثواب لري.

الله دې ښارته دخپل کور دجوړېدو او داشرف المخلوقات حضرت محمد ص دپيدايښت وياړ ورپه برخه کړ.

همدا راز داوياړ چې هرڅوک ورننوځي نو په امن کې شو.

الله ج دې ښار ته دکفارو او انسي اوجني دجالانو ننوتل منع کړي دي،دې ښار ته پښې غځول ،د انساني حاجت پوره کولو په وخت کې دې خواته مخ کول،مکروه دي.

لکه څنګه چې په دې ښارکې نېک اعمال ډېر ثواب لري همدراز دلته ناروا کار هم ډېر ګناه لري،الله ج فرمايي:(من يردفيه بالحاد بظلم نذقه من عذاب اليم)يعنې اوهرڅوک چې په ظلم اوناروا پکې دبېدينۍ خبر وکړي نو ددردناک عذاب خوند به وروڅکو(۱) : الحج ۲۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدې ښارکې داسې ځايونه دي چې دعا پکې ډېره ښه قبلېږي، طاعت اونېک کارونه پکې ډېر ثواب لري.

رسول الله ص دمکې دفتحې په ورځ وويل :الله ج له هغې ورځې راهيسې دې ښارته عزت ورکړی دی چې ځمکه او اسمانونه يې پيداکړي دي.

او دا عزت به دقيامت تر ورځې دوام مومي ،په دې ښار کې له ماپرته بل چاته دجنګ اوجګړواجازه نشته ده او ماته هم دا اجازه دڅو ساعتولپاره راکول شوې وه،نور تر قيامته ددې درناوی ساتل شوی دی ،نه به يې څوک کوم مارغه اويا ښاروي ته،تکليف او زيان رسوي،آن دعامې لارې له سر څخه هم ځانته د اخستلو په نيت دمونډل شوي شي پورته کول رواندي،مګر ددې لپاره چې اعلان وکړل شي اوخاوند ته يې وسپارل شي،نه به يې څوک وانښه او ونې پرې کوي:

(۱)مسلم کتاب الحج.

د حرم حدود

دمکې معظمې ددرناوي په اړه چې کوم روايات راځي دادرناوی يواځې دکعبې تر ودانۍ پورې محدود ندی ،بلکې الله ج دخپل رحمت اودحرم دعزت اوشرف له کبله دحرم چاپېر چل ته هم دا درناوی ورکړی دی.

يو روايت داسې هم دی چې حضرت جبريل ع حضرت ابراهيم ع دحرم پر حدودو وګرځاوه اودتيګو په واسطه يې ددې حدودو د په نښه کولو امرورته وکړ،اوحضرت ابراهيم ع هم داکار وکړ.

دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص تميم بن اسد الخزاعی ته ددې حدودو دتازه کولو امر وکړ او هغه هم داکار په ښه توګه وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهغه وروسته هم په بېلابېلو وختونوکې مسلمانو واکمنو داکار کړی دی،اوپه دې حدودوکې يې ۹۴۳ نښې اېښې دي خوددې نښوډېره برخه په غرونو ،غونډيو،خوړونو او ناهوارو برخوکې ده،چې اوس دانښې ډېرې کمې پاتې دي.

دحرم ياکعبې خپل مساحت ۱۳۷ کيلومتره مربع اوټوله ساحه يې پنځه سوه پنځوس کيلو متره ده چې حدود يې په دې ډول دي :

تنعيم يا د حضرت عايشې رضی الله تعالی عنها مسجد.

تنعيم دحرم شريف شمال ته دمدينې منورې پرلار له حرم څخه اوه نيم کيلومتره لېرې واقع دی حرم ته داتر ټولو نږدې حد دی ،په مکه يادحرم په ساحه کې اوسېدونکي ډېر حاجيان دعمرې داحرام لپاره همدلته راځي تنعيم دحل په ساحه کې دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جعرانه

ددې ځای نسبت دبنوتمیم دقبیلې یوې احمقې اوناپوهې ښځې ته شوی چې خپل نوم یې ریطه اولقب یې جعرانه و ،هغې به تر ټوله ورځ وړی وربشلې اوچې مازیګر به شونوخپل کړی کاربه یې خراب کړاوخپلې وربشلې وړی به یې بېرته سپړلې،(ولاتکونواکاالتي نقضت)..... ایت دهمدې په اړه راغلی داځای دحرم په ۲۴کیلومتری کې شمال ختیځ ته واقع دی .

ددې ځای اوبه په خوږوالي کې نوم لري،اوآن خلک یې دضرب المثل په توګه یادوي،دلته هم ملک فهد په ۴۳۰متره مربع ځمکه کې دزر(۱۰۰۰) لمونځ کوونکي په ګنجایش یوښکلی مسجد جوړکړ.

حدیبیه

دادحرم له ساحې بهر دجدې پرزاړه سرک پرته له حرم څخه ۲۴کیلومتره لرې سیمه ده،اوس یې خلک شمیسي بولي،دلته پخوا دحدیبیې په نوم یو کوهی وو اوداسیمه هم دهمدې کوهي په نوم یادېده،شمیس هم دیوه پخواني تاریخي کوهي نوم دی چې قاسي(۸۳۲هـ سپوږمیزمږ)هم یادکړی دی،دلته دحرم له حدودو دوه کیلومتره لېرې یوښکلی مسجد هم جوړ شوی دی،دبیعت رضوان او دحدیبیې دسولې مهمې پېښې هم دهجرت په شپږم کال همدلته ترسره شویدي.

دلته پخواترکانوهم یومسجدجوړکړی وو.

نخله

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادمکې اوطائف ترمنځ سیمه ده چې دحرم دختیځ اوشمال حدود تړاکي،دادوه برخې دي یوې ته یې نخله یماني وايي چې طائف ته د تللي سړک ښې خواته ده اوبلې ته یې نخلهٔ شامي یامضیق وايي چې له حرم څخه پنځه څلوېښت کیلومتره لېرې پرته ده،ددا ءة په نوم دغره یوې اوږدې لړۍ دادواړه نخلې یوه له بل څخه بېلې کړې دي.

کله چې رسول الله ص دهجرت په لسم کال دطائف له سفرڅخه راستون شو،نود پیریانویوې لویې ډلې همدلته عظیم الشان قرآن واورېد ،او مسلمانان شول،دعبدالله ابن جحش په مشرۍ یوه اته کسیزه سریه هم درسول الله ص لخوا دقریشو دکاروا ن دڅارلولپاره همدلته ولېږل شوه،دې سریې پردې کاروان حمله وکړه دعمر ابن الحضرمي په نوم یوتن یې وواژه او عثمان بن عبدالله او حکم بن کیسان یې ژوندي ونیول،اونور وتښتېدل،دا په اسلام کې دلومړني کافروژل اودمسلمانانوپر لاس د لومړنیوبندیانونیول اوددوی مال لومړنی غنیمت ګڼل کېږي.

دعزاپه نوم مشهور اوستربت چې الله ج په عظیم الشان قران کې یاد کړی دی،(افرأیتم اللت والعزی)(۱)نجم ۱۹

یعني (اوتاسولات اوعزی ولیدل)هم په همدې نخله کې وو چې رسول الله ص یې دمکې له فتحې وروسته دماتولولپاره حضرت خالدبن ولید ،وګوماره،کله چې رسول الله ص دمکې له فتحې وروسته له حنین څخه طائف ته تشریف وړه نو په نخله یماني اوقرن منازل تېرشو.

اضاءة لبن

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجنوب اړخ تـه ۱۲کيلـومتره لېـرې دحـرم حـد دی نـن سـبا ورتـه عقيشـه وايي عقيش ديوشخص نوم دی،چې په نوي يمو هجري کلونوکې ددې ځای څښتن وو ،لبن شيدو (پيو)ته وايي.

دې جهيل ډوله ځای تـه ځکـه لـبن وايـي چـې ورتـه نـږدې غرونـه سـپين تـه مايل رنګ لري،دادرسول الله ص دحليف قوم خزاعه سيمه وه.

حرم يا کعبه

د کعبې نومونه:

کعبـه ډېـر نومونـه لـري اوداډېـر نومونـه دکعبـې ددرنـاوي او اهميـت پـه معنـی دي،خوپه عظم الشان قرآن کې ورته داپنځه نومونه کارول شوي دي.

۱:کعبه

(جعل الله الکعبة البيت الحرام قياماً للناس) (۱)مائدۀ۹۷

:يعني الله ج کعبه عزتمن او خلکو داوسېدوځای ګرځولی دی،کعبه په عربي کې لوړې اويواځې ته وايي دامعناګانې پرکعبه تطبيقېږي .

۲:بيت الحرام

په پورتني ايت کې کعبې ته بيت الحرام هم ويل شوی .

۳:بيت الله

(وعهدنا الی ابراهيم واسمعيل ان طهراً بيتي للطائفين)(۱)البقرۀ ۱۲۵ .

يعني:اوموږپه ابراهيم او اسمعيل ټينګارکړی وو چې زماکورطواف کوونکيوته پاک کړه.

۴:البيت العتيق

(c) ketabton.com: The Digital Library

(...واليطوفوابالبيت العتيق) (۱) الحج ۲۹

يعنې او دبيت العتيق. طواف دې وکړي

دعتيق معنى، پخوانى، لوړشانه، نه ډوبېدونکى ازاد او خپلواک دى، ياداچې چا ددې کور زيارت وکړنو ددوزخ له اور څخه خلاص شو.

۵: **قبله**

فلنولينک قبلة ترضها (۱):البقرة۱۴۴ .

يعنې :نوژر ده چې هغه قبلې ته به ستامخ واړووچې ته يې خوښوې

د کعبې تاريخ او ودانوونکي

له تاريخي رواياتو څرګندېږي چې تر اوسه دبيت الله وداني دولس ځله جوړه شوې ده، که څه هم په دې اړه ځينې روايات قوي ندي خود ځينو سند پياوړى دى.

د بيت الله ودانوونکي

تاريخ دبيت الله ودانوونکي داسې راپېژني.

۱ :پربښتې.

۲ :حضرت ادم ع.

۳ :حضرت شيث ع.

۴ :حضرت ابراهيم اوحضرت اسمعيل عليهم السلام.

۵:دعمالقه ووقوم.

۶ :دجرهم قبيله.

۷ :قصى د کلاب ځوى، دنبي ع له نيکونوڅخه يوتن.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸: دمکې قریش له هجرت څخه ۱۸کاله وړاندې.
۹په ۶۵هـ عبدالله دزبیرزوی.
۱۰: په ۷۴هـ حجاج دیوسف زوی.
۱۱: په ۱۰۴۰هـ ترکي سلطان مراد.
۱۲په ۱۴۱۷ شافهد دعبدالعزیز زوی.

حضرت عبدالله ابن عمر رض فرمایي کله چې الله ج حضرت ادم ع ځمکې ته راولېږه نو ورته یې وویل چې زه له تاسره یو کور هم لېږم چې له دې کورڅخه به داسې طواف کېږي لکه څرنګه چې پرښتې زماله عرش څخه طواف کوي،اوددې کور شاوخوا به داسې لمونځ کېږي لکه څنګه چې زما دعرش شاوخوالمونځ کېږي.

راوي وايي چې دحضرت نوح ع دطوفان په وخت کې ،کعبه پورته شوې وه، سره له دې چې دقیق ځای یې معلوم نه وو،خوبیاهم د پروپیغمبرانو په خپل وخت کې،دهغې طواف کړی دی،الله ج حضرت ابراهیم ع ته دکعبې دقیق ځای وښود بیا حضرت ابراهیم ع دپنځوغرو(حرا ،شبیر،لبنان،طوراوجبل خیر)څخه تیګې راوړې،اوکعبه یې ودانه کړه.

(۱)هیتمي اومجموع الزوائد۳ ،۲۸۸ دتاریخ مکه په حواله

ځینې خلک له دې پنځوغروڅخه ،دحضرت ابراهیم ع په واسطه دتیګوراوړلو خبره نه مني ځینې داروایت هم صحیح نه ګڼي خو ځینې یې دهغه ع معجزه ګڼي،قران عظیم الشان په دې شاهد دی چې کله حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره اوخپل ځوی حضرت اسمعیل ع مکې ته راوستل،نوهغه وخت دکعبې،د ودانۍ نښه وه،داحقیقت دهغه ع له دې دعاڅخه ښکاري (ربنااني اسکنت من ذریتی بواد غیر ذی زرع عندبیتک المحرم) (۱)ابراهیم ۳۷.

یعني(ای زموږربه!ماخپل ځینې اولادپه شاړه ځمکه ستا د عزتمند کور ترڅنګ پرېښودل.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادې څرګندوی دی چې په هغه وخت کې بیت الحرام وو ،البته تاریخي روایات داهم وایي چې په هغه وخت کې دکعبې وداني،اودیوالونه نړېدلي وو ،خوبنسټ یې لاوو ،اودومره کلک وو ،چې زرګونه کاله وروسته هم،حضرت ابراهیم ع په همدې بنسټونودېوالونه جوړکړل،الله ج فرمایي) واذیرفع ابراهیم القواعدمن البیت واسمعیل) (۱) البقرة ۱۲۷.

یعني:اوکله چې ابراهیم ع اواسمعیل ع دبیت الله بنسټونه لوړ کړل.

بخاري کې راځي،چې یزید بن هارون وایي کله چې عبدالله د زبیر زوی،کعبه دودانولوپه موخه ورانوله،نوزه هملته وم،ماولیدل چې هغه حطیم هم دبیت الله په ودانۍ کې راووست،اوماولیدل چې دبیت الله بنسټ داوښ کوهان ته ورته،تیګوڅخه جوړ شوی و ،وروسته دفهدپه وخت ۱۴۱۷هـ کې هم کعبه په همدې بنسټ جوړه شوې،په دې وخت کې داړتیاله مخې دکعبې دبنسټ یوه برخه ۱.۴۰ متره وکیندل شوه،نو ولیدل شول،چې دکعبې دبنسټ تیګې له کومې مسالې اوساختماني موادو پرته ډېرې کلکې لګول شوې دي،داتیګې داوښ کوهان ته ورته وې،اواوس هم له کوم ترمیم پرته پرهماغه بنسټ دغه ودانۍ جوړه شوېده،دا چې دا بنسټ به له حضرت براهیم ع څوکاله وړاندې جوړ شوی وي الله ج ته معلومه ده.

دادی له حضرت ابراهیم ع راهیسې هم ۵۰۰۰کاله تېرشول،خو دې بنسټ دهرډول طوفان سېلاب اوهرډول طبیعي پېښومقابله کړېده.

داسلام په تاریخ کې ،تراوسه مسجدالحرام لس ځلې دلاندې اشخاصولخواپه لاندې تاریخ پراخه شوی دی .

۱:دامیرالمؤمنین حضرت عمر ابن خطاب لخوا په ۱۷هـ چې له ۲۳۹زسره سمون خوري.

۲:دامیرالمؤمنین حضرت عثمان بن عفان لخواپه ۲۲هـ چې له ۲۴۸زسره سمون خوري.

۳: دابوجعفرمنصورلخوا په۱۳۷هـ چې له ۷۵۵زسره سمون خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: دعبدالله ابن زبیرلخواپه **۶۵**ه چې له **۶۸۵**زسره سمون خوري.
۵:دولیدبن عبدالملک لخوا
۶: دمحمدالمهدي عباسي لخوا په ۱۶۰ه چې له ۷۷۷ز سره سمون خوري.
۷: دمعتضدعباسي لخواپه ،۲۸۴ه چې له ۸۹۷ز سره سمون خوري.
۸-دمقتدرعباسي لخوا په ۳۰۶ه چې له ۹۱۸زسره سمون خوري.
۹:دملک عبدالعزیزلخواپه ۱۳۷۳ه چې له ۱۹۵۳ز سره سمون خوري.
۱۰: دفهد ابن عبدالعزیزلخوا په ۱۴۰۹ه چې له ۱۹۸۸زسره سمون خوري.

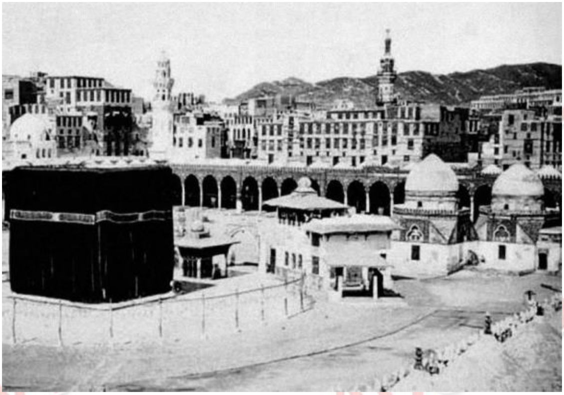

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزيز په پيرکې د کعبې بيا رغونه

ملک عبدالعزيز يو ځل په ۱۳۴۴هـ يا ۱۹۲۵ز کې د حرم د ترميم امر وکړ بيايې په ۱۳۶۸هـ يا۱۹۴۸ز کې داکال پيل کړ د حرم د توسېع او رغونې کار پيل ووچې ملک عبدالعزيزپه ۱۳۷۳هـ۱۹۵۳ز کې وفات شو.

دملک عبدالعزيزله وفات وروسته دهغه زوی ملک سعود دحرم دپراختيا اورغولو کار ته ادامه ورکړه اوشل کاله يې پرې تېر کړل،دې شاهانو هم دحرم دتوسېع (پراختيا) اورغونې چارې دابن لادن کمپنۍ ته سپارلې وې، پدې ترميم سعودي له شپږسوه اوشل ميليونوډېر ريال ولګول.

(۱)تطور عمارة المسجد الحرام ص ۱۹.

دملک عبدالعزيز اوملک سعود له ترميم او پراختيا سره سره بياهم حرم تنګ اوزيارت کوونکي زيات وو ،بالاخره ملک فهد په ۱۴۰۲هـ يا۱۹۸۲زکې امر وکړ چې دکعبې چت دې هم لمانځه ته چمتوکړل شي،هماغه وو چې دچت ترميم پيل شو، په چت کې لوډسپيکرونه (لوړغږي) ديخ او تودوخې ضد مرمروته ورته تېرې ،ولګول شوې، دزمزم اوبه پورته شوې،چت رڼاشو ،برېښنايي او عادي زينې ورته پورته شوې،له دې وروسته دچت ۴۲۰۰۰مربع متره ځمکه د ۱۰۵۰۰۰لمونځ کوونکيو ګنجې ته چمتو شوه ،دچت په دې ترميم هم شاوخوا دېرش ميليونه رياله ولګېدل، فهد په ۱۹۸۸کال يا د ۱۴۰۹هـ دصفرالمظفرپه مياشت کې دحرم ددوهمې پراختيا بنسټ کېښود چې په ۱۴۱۳يا۱۹۹۳کې پای ته ورسېد ،په دې پراختيا کې دباب عمره او باب عبدالعزيز ترمنځ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۰۰۰ متره مربع مساحت کې دمسقفلې لورته چې مخامخ ورته دارالتوحيد کانتينېنټل. شرکة المکه اوبرج زمزم دی ،يوه لويه ودانۍ پيل شوه دا ودانۍ دوه ځمکتلي (زېرزميني)يوه ګراونډفلور (دځمکې سطحه)لومړی پوړ (چې موږ افغانان ورته په عامه ژبه دوهم پوړ وايو)اوددې پوړ چت لري دمسجد انتظاميه لومړی ځمکتلی د ځان او مسجد لپاره کاروي، په دې ځمکتلي کې دمسجد فني ،تخنيکي او کنټرولوونکي وسايط ځای پرځای شوي ،همدارنګه ځينې ډيپوګان اوتحويلخانې هم پکې دي ،دې ځای ته د عاموخلکونوتل منع دي.

اوددريم پوړ چت دلمونځ کوونکيو استفادې ته چمتو دی.

نوې ودانۍ ډېره ښکلې ده او ټول عصري او پرمختللي وسايل او دهواديخ ساتلو لپاره پکې سلګونه ايرکنډېشنونه کارېدلي دي .

ددې څلورواړو ځايونومساحت ۷۲۰۰۰ متره مربع دی،دا ودانۍ دومره کلکه ده ،چې د نورو پوړونو تاب هم راوړلی شي او که اړتيا پېښه شي نور پوړونه هم پرې جوړېږي، په وروستي چت ښکلې درې ګنبدې ۱۵×۱۵=۲۲۵ متره مربع کې جوړې شوې دي، اوهره ګنبده ديارلس متره لوړه ده ،هر پوړ ته د عادي زينو (پوړيو)ترڅنګ خوځايه برېښنايي زينې هم پورته شوېدي،هر پوړ ۵۳۰ستنې لري دهرې ستن په بېخ او پورتنۍ برخه کې څلور خواوته ايرکنډېشن لګېدلی دی.

دسعودي پاچايانولومړی توسېع (پراختيا)شمال ته د مروې اوباب العمره پر خواچې باب الزبير،باب الندوه، باب حجراسمعيل ،باب المدينه،باب مهدي،هم پکې راځي وه او جنوب ته دصفاله غونډۍ تر باب عبدالعزيز پورې چې باب حنين ،باب اسماعيل هم پکې ده غځېدلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک فهد په وخت کې

د سلطان مراد ترکي لخوا د کعبې له رغوني درې سوه پنځه اویا کاله تېرشوي، او د کعبې ودانۍ بیا رغونه غوښتله له همدې امله ملک فهد بن عبدالعزیز چې ځان ته یې د حرمینو خادم وایه ، د کعبې ترمیم د ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال په محرم کې پیل کړ او کعبه یې بنسټیزه ورغوله، په دې ترمیم کې یې د کعبې د دېوالو نوتیګې هوارې او یو برابر کړې وې .

بهرنۍ برخې :د تیګو له منځه یې پخوانۍ مساله راوویسته، نوې سیمنټي مساله یې ور ننویسته، دواړه چتونه یې نوي ترمیم کړل، درې واړه، ستنې یې ورته نوې کړې، لدې رغونې وروسته د کعبې لوړوالی ۱۴متره دملتزم اړخ یا له حجراسود څخه ترحطیم پورې د دېوال اوږدوالی، ۱۲،۸۴، د حطیم له پیل څخه د حطیم تر پایه یا ترركن شامي پورې ۱۱،۲۸متره ، له رکن شامي یا د حطیم څخه تر رکن یماني پورې۱۲ ، ۱۱ اوله رکن یماني څخه ترحجر اسود پورې ۱۱،۵۲ . متره د ه .

په ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال د کعبې د ترمیم، ویاړ د ابن لادن د کمپنۍ په برخه شو.

لومړی وصل

له هرات څخه چې الوتلو نو ټول حاجیان په احرام کې وو خو سید نصیر، او حاجي عبدالله همداسې راوختل، ما ورته وویل چې تاسو که په الوتکه کې احرام کوئ نو باید له میقات څخه تېرنشئ اوکه په جده کې یې کوئ نو جده خوله میقات څخه اخوا دحل په ساحه کې ده او دم درباندې اوړي ،هغوی راته وویل چې موږ بیاله جدې څخه جحفې ته د احرام لپاره ځو زه هم چپ شوم ،دوی دواړه له موږ سره په موټروکې مکې معظمې ته هم را نغلل حیران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ولې داکار وکړ؛ ډېر وروسته پوه شوم چې دوی دواړه شیعه ګان دي،دعبدالله رنګ خو هزاره ګانو ته ورته وو خو سید نصیر هزاره هم نه وو اصلاً دکابل دچهار دهي اوسېدونکی وو ،چا ګومان هم نه کاوه چې دی به شیعه وي.

خونو ته د ننوتلو په وخت دمولانا یارمحمد په نوم یو تن چې ښکلی سور او سپین رنګ، سره او توره ګډه وډه ږیره یې وه راغی ځان یې په مکه مکرمه کې د شرکت له مسؤولینومعرفي کړ. او ویې ویل چې یوولس بجې رانښکته راشئ چې عمرې ته ځو، موږ خپل سامان ځای پر ځای کړ،ماپه هرات کې هم د احرام لپاره غسل کړی و ،خوپه جده کې ډېرخولې شوی وم دلته تشنابونه اوګرمي اوبه هم پرېمانه وې له سره مې غسل وکړ ټول دعمارو مخ ته کوچني میدان ته راووتو موږ یوه ته هم لار معلومه نه وه. مولنا یارمحمد چې په مولنا مشهور وو له درې څلور ملګرو سره زموږ لارښود شوه لاره یې راته تشریح کړه،دعمارو موقعیت یې حفایر شارع ستین (شپتم سړک)وښود د سړک پرغاړه د متحده په نوم درملتون ووچې په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري په مکه او مدینه کې خو یې ما خپله شپږ اوه نماینده ګۍ ولیدلې.

دلته په څلورو کتارو کې منظم ودرېدو دهرکتار لپاره یو تن مسؤول وټاکل شو،چې حاجیان بې نظمۍ ته پرېنږدي،یوکتار ماته را وسپارل شو ،زموږعماره له حرم شریف سره په مستقیم لوی سړک حرم ته نسبتاً نږدې پرته وه ،کږې وږې لارې او فرعي سړکونه نه وو خو دعمارې دروازې لوی سړک ته نه وې، بلکې ددوو عمارو شا لوی سړک او ددوو دروازې بیا مخ په جنوب ددې نورو عمارو دروازو ته وې کله چې لوی سړک ته را ووتو ګورو چې ټول سړک له خلکو ډک دی ،څومره چې دا دوطرفه سړک ښکاري نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ډک دی ،ښځې او نارينه ،ډول ډول جامه، ډول ډول رنګ . ډېر يې حرم ته او لږ يې له حرم څخه خپلو استوګنځايونو ته روان وو ځوځايه مې په داسې خلکو سترګو ولګېدې چې نارينه يې د احرام په جامه کې خو ښځو يې يو ډول يونيفورم (يو ډول څادر ،کميس ،پرتوګ په څادر نښه)درلوده او يو ځای به روان وو چې دوی له نورو سره جوت پېژندل کېدل، ،پرلوی شا وخوا شپاړلس متره سړک هغه د چاخبره د قدم ځای نشته دی ،د تلبيې ملکوتي ازانګو فضا سندريزه کړې وه، موږ د سړک پر ښي خوا مخ پر شمال لوېديځ حرم شريف ته روان شو څو ګامه وړاندې ښې خوا ته يو لوی مسجد پرمخ راغی مولنا وويل چې دا مسجد په ټوله مکه کې مشهور او دا سامه پلار ابن لادن جوړ کړی دی او دابن لادن په نوم يادېږي که له چا ځای ورک شو نو ددې مسجد پوښتنه دې وکړي .له مسجد سره سم پيچومی پيل شونور نو د ساعت برج موږ ته ډېر نږدې دی.

د کعبې ليدلو تلوسې ډېر نا ارامه کړی وم ،موږ د هغه ځای چې حرم ترې پر خپلو سترګو ليدلی شو ،په څو متری کې وو ،بس چې د همدې پيچومي چې په حقيقت کې پول وو سرته ورسېږونو حرم ته رسېدلي بلل کېږو زه خپل شل کلن ارمان او د خپلې مينې وصل ته رسېدونکی وم،همدا څو متره فاصله لکه څو کيلومتره اوږده شوه کله چې د پله سرته ورسېدو نو الله اکبر او د (اللهم لبيک لبيک لاشريک لک لبيک ان لحمد والنعمة لک والملک لا شريک لک) انګازې لوړې او ژړاګانې پيل شوې،مولنا راته وويل چې دا مخامخ منارې د بيت الله دي،تلبيې او ژړاګانو زور واخست له پله ښکته اوله سړک تېرشود حرم صحن ته له ننوتلو سره مولنا ټول کېنول ،له يو بل څخه د بېلېدلو په صورت کې يې دراټولېدلو ځای د دارالتوحيد کانټيننټل هوټل مخ ته تلو بزيون ته ورته د اعلاناتو سکرين وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولنامخکې موږ ورپسې دحرم شریف ښې خواته روان شو ،دحرم شریف حویلۍ او شاوخوا یې سپین پرق وو ،دلته دتیارو ځای نه وو له زرګونو کالو راهیسې دلته تیاره مغلوبه او رڼا او نور غالب وو ، دلته دوامدار ،انوار رااوري، تیاره فکرونه ،تیاره نظریات له دې ځایه کوچېدلي ځای یې الهي انوارو او دمعرفت او تعقل رڼا نیولی دی ،دعظیم الشان قرآن پر نزول سره دا رڼا تلپاتې شوه په حرم کې شپه نشته ټوله ورځ ورځ او رڼارڼا ده.

هغه مکه چې اوسېدونکیو یې یووخت دشیطان څراغ دبلولووس نه درلودنن ټوله چراغان ده.

مولنا په یوه دروازه ورننوېستواوس نو څو ثانیې پاتې دي چې د څه کم دوه میلیاردومسلمانانو قبله ، دبشرپه تاریخ کې دځمکې پر مخ لومړنۍ ودانۍ ،او تر ټولو سپېڅلې او مبارکه خونه ووینم ، هغه چې هره ورځ یې کم تر کمه یوولس ځله یادوم او دلمانځه په هر نیت کې وایم (مخ مې دکعبې شریفې په لورې)هغه چې که په لمانځه کې ورته مخ نکړې نو که هرڅومره دې نور شرایط اوارکان برابرهم وي لمونځ دې دمنلوندی،هغه چې په بیت الخلا او استنجا کې ورته مخ کول خوپرېږده آن پښې غځول اولاړې توکول یې هم خواته منع دي.

هغه چې په ژوند اووینه هم ورته مخ کوو ،خوب موهم همدې خواته دی ،او له مړینې وروسته په قبر کې هم همدې خواته مخ اړوو .هغه ځای چې ټول ساکښان یې هم تعظیم اوتکریم پیژني او آن توتکۍ یې هم له فیلانو ساتي.

له ننوتلو سره سم ژړاګانې دومره ډېرې لوړې شوې چې تلبیه یې تر شعاع لاندې راوسته مخامخ راته دکعبې خونه وه ، په همدې نیمه شپه کې لدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعې څخه لسګونه زره پتنګان تاوېدل . پرته‌لو داسې کیفیت او دجذب حالت راغلی چې دتشریح لپاره یې الفاظ او دبیان لپاره یې لار نلرم.

سترګې مې پر کعبه ګنډلې وې خوزړه مې باور نه کاوه چې زه به اوس دهغې لیلا وصل ته رسېدلی یم چې میلیونونه مجنونان لري، دوه سترګې مې څلور ،څلور مې اته،او اته مې شپاړلس کړلې په غټو غټو مې وروکتل.

نور نودتاب متره نه وه،ماهېڅکله هم فکر نه کاوه چې زما کاڼی زړه به هم کله نرم شي ژړا اوسلګۍ خوپرېږده. خوهلته کیفیت او حالت داسې وي چې دکاڼي زړه خو لاڅه چې آن له الماسو هم موم جوړوي .

یو وخت مې چا پر اوږه لاس کېښود ویل یې بس کړه ځه چې ملګري طواف ته ښکته شول بیا یې موندلی نشو .

ماهلته داسې ځوانان هم په کریکو ولیدل چې که ددنیوي غم غرونه یې هم په سر کېښودل شي ښایي ورمېږ یې کوږ او سترګې یې لمدې نشي.

طواف مو په مطاف کې پیل کړ ،زموږ طواف دعمرې وو، په لومړیو درې شوطو(دورو) کې موباید رمل(اودپهلوانانو په څېر منډه او اوږې پورته پورته)کړې وای،خودبیروبار له کبله داکارناشونی و ،دمنډې خو پرېږده آن دعادي تګ امکان هم نه و ،ډېر ورو ورو روان و کله کله به موهسې اوږې پورته پورته کړې کله به مو چور هېر شول ،طواف مو دژړا او انګولا په بدرګه وکړ،زما سترګې له کعبې نه اخوا کېدلې ،له دې کتو مې داسې خونداخست چې محسوسېده خو دکیفیت بیان یې نشم کولی. له طواف څخه چې فارغ شو نو لومړی ځل وو چې پخپله مې د زمزم اوبو ته ګیلاس ونیوه هملته مطاف کې ورتاو شوم ښې ډېرې اوبه مې وڅښلې موږ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیانادیده وو په خوندیې نه مړېدو، دوه رکعته لمونځ مو وکړ،وروسته مولنا دصفا او مروه ترمنځ سعيې ته روان کړو.

ماداسې انګېرله چې صفا او مروه به له کعبې لېرې سپېرې غونډۍ وي ،دخوړ له پاسه به پول وي په دې پول کې به چېرته دوه شنه راډونه وي چې دمنډې ځای ښيي خو داسې نه وو له مطاف څخه دکعبې دهغې دروازې خواته چې دصفا ددروازې په نوم يادېږي په زينه راوختو، دا دطواف دپيل او پای زينه ده څوقدمه چې وړاندې لاړو لاد کعبې له محوطې بهر نه وو وتلي چې مولنا يوې پر مرمروپوښلې لوړې ته بوتللو ويې ويل چې دادصفا غونډۍ ده دا وړاندې شنه راډونه دي او هغه بل خواته همداسې لوړه ده هغه مروه ده.

تاسې موسعيې وکړئ زه همدلته درته ناست يم يواځې د صفا او مروه په اړه، نه بلکې په ټوليزډول د کعبې او دحج د مناسکو د ټولوځايونو په اړه زمااټکل بل ډول وو.

صفااو مروه او ددوی ترمنځ د تګ راتګ لارې خو دومره ښکلې او په عصري ساختماني موادو اونقشې جوړ شوي چې دافغانستان ارګ ورسره سيالي کولی نشي.

سعی د حج او عمرې له واجباتوڅخه ده او ترتيب يې داسې دی چې لومړی به دصفا په لوړه ودرېږي (صفاپخواغونډۍ وه او دوخت په تېرېدواو دحکومت په هڅو اوس دکعبې له سطحې لږه لوړه پاتې، نوره ختمه ده)

دلته به مخ کعبې ته کړي ځانګړې دعا به کوي بيابه دمروې خواته حرکت وکړي کله چې شنه ميل ته ورسېږي نو له دې شنه ميل څخه به تر بل شنه ميل پورې منډه وکړي ،داميليونه صفاته نږدې دي کله چې مروې ته ورسېږي نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به هم ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي او دصفا په لوربه راروان شي، دسعي لپاره صفاته دتللو لار ببله او مروې ته ببله جوړه شوې ده ،ددواړو لارو ترمنځ دوه کوچنۍ نورې لارې هم شته دي .کله چې شنه راڼ ته راورسېږي نوتر بل شنه راڼ پورې به منډه وکړي،دصفا او مروه ترمنځ اوه ځله تلل راتلل سعې ده هرځل به هم په صفااو هم په مروه کې ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي له صفا څخه مروې ته اوله مروې څخه صفاته پر دواړو لارو دواړو خواووته دوه دوه شنه څراغونه چې راڼ ته ورته دي اود فقهې په کتابونوکې ورته میلین اخضرین ویل کېږي نصب شوي دي.

سعې مو وکړه څوک ژر اوڅوک لږناوخته فارغ شول .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوه تنو د ۱۲۰ حاجيانو سرخريېل

اوس راته يو د سر خرييل پاتې وو چې له احرامه ووځو او خپلې جامې واغوندو .

مولنا موږته وويل چې دلته سرونه مه خرېيئ ځکه چې نايان لس پنځلس رياله اخلي ،هلته په عماره کې هلکان شته که پنځه پنځه رياله ورکړئ ښه په راحت به يې درته وخريي موږ هم هلته سرونه ونه خرېيل ،نابلدي هم وه خو چې عماروته راغللو دمجيب اونعمت په نوم دوه افغان هلکان وو او موږله يوسل اوشپېتو تنوډېر ووفکر مووکړ چې که دوی ته انتظار کوواونوبت ته کېنو ښايي ډېر وځنډېږو مولناته موهم غوسه راغلله چې ولې يې غلط وپوهولووروسته پوه شو چې مجيب دمولنا اوښی اوله نعمت سره يې هم دخپلوئ کومه اړيکه وه ده غوښتل داپيسې ددوی په جېب کې ولوېږي .

ماملګروته مشوره ورکړه چې راځئ خپله يودبل سرونه وخرېيو. لومړی زه يوه ملګري ته چې لامې نه پېژانده او سر يې مخکې خرييل شوی وکېناستم سر يې راته وخرېيه،داوښتته ماپنځلس کاله نه ووخرېيلي او په همدې هيله مې ساتلي وو چې دا به په حج کې خرېيم او الله ج مې داهيله تر سره کړه،درې نيمې بجې له عمرې فارغ شو ،احرام مووو بست، جامې مو واغوستې. څه ملګري ويده شو ځکه چې ډېر ستړي وودشنبې شپه ،دشنبې ورځ ديکشنبې شپه ټول په سفر او ګرځېدو تېرشول خو زه بېرته حرم ته لاړم لار اسانه وه پر سړک بياهم خلک نه ځايېدل ،لمانځه ته وخت کم وو لاندې په مطاف کې دطواف اجازه نه ورکول کېده تهجد مو وکړل او په کعبه کې په جماعت دلومړي لمانځه وياړ راپه برخه شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفا او مروه

صفا:

دايوه کوچنۍ غونډه ده چې دصفا او مروه ترمنځ دسعې پيل هم ترې کېږي دادکعبې دخونې په يو سل اودېرش مترۍ کې سوېل ختيځ ته پرته ده خو دکعبې په اوسنۍ ودانۍ کې دننه ده اوس ددې غونډۍ په سر يو ګنبد ډوله چت دی .

مروه

داهم يو کوچنۍ غونډۍ ده ددې دتيګې نوم مروه ده چې سپين ته مايل رنګ لري اوډېره کلکه ده ،داغونډۍ د کعبې له شامي رکن څخه شاوخوا درې سوه متره لېرې شمال ختيځ ته پرته ده سعې يااوم شوط همدلته پای ته رسېږي .

مسعی

دصفا او مروه تر منځ د تګ راتګ (سعې)لارته مسعی ويل کېږي صفا او مروه دوه غونډۍ وې. ددواړو غونډيو ترمنځ **۳۹۴,۵**متره مسافه ناهواره لوړه او ټيټه وه ،له شګو او کروت کانو ډک د پنځوس متره سور په اندازه خوړ هم پکې وو دتاريخ په بېلابېلوپړاوونوکې داځای هوار ،ترميم او جوړ شوی دی ،يووخت داځای له بيت الله څخه بېل وو او ددواړو تر منځ دوکانونه او ودانۍ وې خو په بېلابېل وخت کې چې دبيت الله دپراختياپروژې عملي شوې نودا ساحه هم په بيت الله کې راغله اوس خودبيت الله حويلۍ له صفا او مروه څخه هم ډېره وړاندې تللې ده. دبيروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دكموالي او دخلكود اسانتياليپاره د صفا اومروه تر منځ سعي ته څلور لارې جوړې شوې دي يوه ځمكتل (زېرزميني) ،يوه دځمكې پرسطحې ، بل دوهم او بـل دريـم منـزل څلـور واړه پـوړه پـه ډېـر ښـكلي ډيـزاين، ډېـرو قيمتـي ساختماني توكيو په عصري او پرمختللي ډول په ډېر جذاب اومناسب رنګ جوړ شـوي دي. لـه صفا څخـه مـروې تـه دتللو پـه ډېـرو قيمتـي مرمروپوښـل شوې لار ببلـه ،له مروې څخه صفاته د راتللو همدا ډول لار ببلـه او پـه منځ كې دناروغانو او ويلچيرانو (دناروغانو دبايسكلونو)دوه لارې ببلې دي پـر هر لار دزمزم داوبودوه ځايه دي چې په هر ځاى كې شاو خوا لـس نلكـې دي او په يووخت كې ترې شاوخوا څلوېښت تنه اوبه څښلى شي ،دمسعى د هـر منزل سور شل متره دى د لومړي منزل لـوړوالى ۷۵، ۱۱او ددوهم ۸، ۵متـره دى، اوس په لكونو حاجيان دلته په يو وخت كې سعى كولى شي.

هر پوړ ته پراخې پراخې عادي او برېښنا يي زينې (پوړۍ) اولفټونه ختلي دي ،دهـر پـوړ ټـول مسـاحت ۷۸۹۰متـره مربـع دى برېښـنا يـې زينـې د بـاب الصفا (دصفا دروازې)بهر او لفټونه يې دننه دي.

دصفا او مروه تر منځ له عامو دروازو پرته اوه داسې پلونـو تـه ورتـه لارې دي چې هغه خلک پرې تـګ راتـګ كـوي، چې لـه بهـر څخـه نبغ حـرم تـه تلـل غـواړي له دې لارو تلل د سعي كوونكيو د مزاحمت مخه نيسي.له دريم پـوړ پرته په نورو پوړونوكې پكې او دومره ايركنډيشـنونه دي چـې دسعودي پـه ګرمۍ كې خلک پكې يخ نيسي،لسګونه قنديلونه پكې ځوړند دي.

له بهرنـي صحن څخـه صفا دروازه د كعبې لسـمه دروازه ده چې تـر مـروه پورې دا شمېره يو دېرشمې ته رسېږي په دوى كې هوايي پول ته د ورته لارو دروازې هم شمېرل كېږي په دې منځ كې مشهورې دروازې باب الصفا ،بـاب بني هاشـم ،بـاب علـي ،بـاب العباس،بـاب النبى،بـاب السـلام يابـاب بنـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپېه،بآب الحجون ،باب المعلاة ،باب المدعی اوباب المروه دي او دصفا او مروه له منځ (مسعی)څخه دکعبې سالون یا مطاف ته مشهورې دروازې باب مراد ،باب المحصب او باب عرفه دي.

مروه تر ۱۴۱۷هجري سپوږ میز پوري غونډۍ وه خو له همدې کال څخه تر ۱۴۲۳ داغونډۍ هواره شوه اوس دتیګو کلکه لړه ننبه پاتې ده پرسر یې دموم په څېر سپین ته ورته ژېړ مواد پراته دي،چې پښې هم نه ژوبلوي او انسان پرې ښوېږي هم نه، دصفا له غونډۍ شیشه یې کتاره تاوه ده.

دصفا اومروه تر منځ له شنو راډونوسره دعباس ابن عبدالمطلب کور وو ، تر ۱۳۷۲هـ سپوږمیز کال حکومتونو ترمیماوه خو په همدې کال یې دصفااومروه دپراختیا لپاره ونړاوه.

(۱)اخبار مکه دفاکهي ،دتاریخ مکه په حواله

اهل کتابوداسې عقیده درلوده چې داساف په نوم یوتن نارینه له نائلې نومې ښځې سره په کعبه کې ناروااړیکې ونیولې چې الله ج دواړه مسخ او تیګې ترې جوړې کړې خلکو هم د عبرت لپاره اساف د صفا اونائله د مروه په غونډۍ کېښودل .

دوخت په تېرېدوسره خلکو ددې دواړو بتانو عبادت پیل کړ او دایې محترم بلل،د جاهلیت (ناپوهۍ)په پیر کې،هم خلکو د صفااو مروه ترمنځ سعی کوله داسلام د رڼا په خپرېدلو سره هم خلکو داسعی کوله خوځینو داګومان کاوه چې ګویا داسعی دهمدې بتانو (اساف او نائلې)له کبله ده او دا دود باید بند کړل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ج دهمدې شک دله منځه وړلو لپاره وفرمایل چې (ان الصفا والمروة من شعائرالله...) یعنې یقیناً صفا او مروه دالله ج له نښو څخه دي) (۱) البقره ۱۵۸

دصفا او مروه تر منځ سعې د حج یا عمرې له واجباتو څخه او دحضرت ابراهیم او حضرت هاجرې سنت دي ،رسول الله ص هم دا ابراهیمي سنت اداکړیدي.

دبخاري په باب احادیث الانبیاء کې له حضرت ابن عباس څخه روایت دی چې رسول الله ص فرمایې: حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره او خپل زوی حضرت اسمعیل راوستل اودواړه یې دکعبې ترڅنګ له یوکڅوړې خرما او یو مشک (زې)اوبو سره پرېښودل په دې وخت کې حضرت اسمعیل ع تی خوره کوچنی وو او په مکه کې نه کوم کلی و اونه کوم کور یا ښار.

کله چې حضرت ابراهیم له دوی دواړو څخه روان شو نو حضرت هاجرې ترې په حیرانتیا وپوښتل چې ته موږ په دې سوځنده ،بې اوبو ،بې وښو اوبې څوکه دښته کې ولې پرېږدې ،خو حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ کله چې حضرت هاجرې څوځله داپوښتل او حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ نو حضرت هاجرې ورته وویل آیا داد الله ج حکم دی؟ هغه ځواب ورکړ هو.

دده داځواب حضرت هاجرې ته دغره په څېر ډاډ و، ورته یې وویل کله چې داد الله ج امر دی نو باور لرم چې هغه به موږ وساتي .

حضرت ابراهیم لږ اخوا په داسې ځای کې چې حضرت هاجرې نه لیده ودرېد مخ یې قبلې ته کړ او دادعا یې وکړه (ربنا انی اسکنت ....)یعنې(ای زموږ ربه ماخپل اولاد په بې کروندې دښته کې ستادعزتمن کور تر څنګ

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پربښود ای ربه ددې لپاره چې لمونځ وکړي نو دخلکو زړونه ددوی خواته راواړوه او هغوی ته له مېوو څخه روزي ورکړه چې ستامننه وکړي)
دحضرت ابراهیم له تللو وروسته هاجرې خپل زوی ته تې ورکاوه او هماغه اوبه او خرمايې کارولې خولې وروسته له تندې سره مخ شول،حضرت هاجرې به چې معصوم اسماعيل ته وکتل نو خفه او وارخطابه شوه با الاخره تاب ورنغی، نږدې غونډۍ صفا ته پدې هیله ورو ختله چې ګوندې څوک ووینې او اوبه ترې وغواړي خو ،په دې سوځنده اووچه دښته کې هېڅوک هم نه وو، له هغه ځایه راښکته شوه او دمروه پر لور لاړه کله چې له صفا ښکته خوړ ته ورسېدله نو حضرت اسماعيل ع يې له نظره پناشو نو له دې خوړ څخه په منډه تېره شوه ، چې حضرت اسمعيل ووینې ،هسې نه چې کوم ځناور زيان ورته واړوي،مروه ته ورسېدله هلته يې هم څوک ونه ليد اوه ځله د صفا او مروه تر منځ لاړه او راغله او په دې خوړ کې يې منډه کوله(ددې خوړ په ساحه کې اوس شنه راډونه دي او دلته اوس هم حاجيان منډه کوي.)په اوم ځل چې مروه ته وختله يو غږ يې واورېد ،باور يې هم نه راته،خو فکر يې کاوه چې کوم کس دده مرستې ته راغی بيايې غوږ ونه څک کړل،ګوري چې يوه پرښته پرځمکه خپل وزر وهي چې له دې ځايه د اوبو چينه راووته، هاجره راغلله له دې چينې څخه يې د حوض په څېر کوچنی دېوال ددې لپاره تاوکړ چې اوبه ونه وځي ،دتحصيل په دوران کې مې چېرې لوستې وو چې دالله ج رسول ص فرمايلي دي الله دې پرهاجرې ورحمېږي اوبوته يې زم زم (په عبراني ژبه ودرېږه ودرېږه)، وويل او ددې له غوښتنې سره اوبه ودرېدلې که هغې اوبوته زم زم نه وو ويلي نو په مکه کې به له دې اوبو نهر روان شوی وو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو خلکو بیا له دې کیسې سره اسرائیلیات یوځای کړي،داسې کیسه یې جوړه کړې چې ګویا ،حضرت ساره د حضرت ابراهیم ګرانه مېرمن او دهغه د تره لوروه او هاجره یې ازاده وینځه په نکاح کړې وه ددواړو بنو یوځای ګوذاره نه کېدله ،حضرت سارې په حضرت ابراهیم زور راووړ چې هر ډول کېږي له دې بنې او بنتون څخه به یې خلاصوي هماغه وو چې حضرت ابراهیم ع بې له دې چې هاجرې ته څه ووایي هغه له شام څخه حجاز ته را روانه کړه او دلته یې بې هرډول توښې او هر ډول سرپنا او سر پرسته پرېښودله.

داپر یوه اولوالعزمه رسول بهتان دی یو اولوالعزم رسول خوپرېږده چې هېڅ عاقل انسان به له خپل اولاد اومېرمنې سره داسې کار ونکړي.

لکه څرنګه چې په پورتني حدیث کې هم راغلي حضرت ابراهیم داکار یواځې او یواځې د الله ج په حکم او دهغه د رضا لپاره وکړ او حکمت یې هم ښکاره دی الله ج ددوی په واسطه هلته د یو لوی تمدن بنسټ کېښود ،ابادي وشوې، دحضرت ابراهیم ع دعاقبوله شوه، الله ج په ټوله نړۍ کې د خلکو زړونه کعبې ته ور مات کړل. نن سبا له ټولې نړۍ څخه هر وخت خلک کعبې ته د حج او عمرې لپاره ځي، د زمزم پر اوبو ځان خړوبوي ،او ابراهیمي ،اسماعیلي او د هاجرې سنت عملي کوي.

له هماغه وخت را هیسې کعبه د خلکو قبله ده او د ابراهیم ،اسمعیل او هاجرې په قدموقدم ږدي ،دهغوی پر تقلید قرباني کوي دهغوی پر تقلید شیطان ولي او .....

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن هر کال میلیونونه خلک د کعبې د زیارت په اړه د حضرت اسمعیل غږ ته لبیک وایي،او په دې وچه ،سپېره بې وښو او بې اوبو دښته کې د نړۍ ټولې مېوې په هر موسم کې موندل کېږي.

له صفا غونډۍ سره د اسلامي تاریخ ډېرې پېښې تړلې دي، دبېلګې په توګه کله چې الله ج خپل رسول ص ته امر وکړ چې خپل نږدې دوستان وویروه (۱) (شعراء۲۱۴)

نو هغه دصفا غونډۍ ته وخوت او خپل قوم په ځانګړې توګه فهر او عدي یې را وبلل ورته یې وویل که زه تاسو ته ووایم چې ددې غونډۍ له شاه ددښمن یو لوی لښکر راروان دی او پر تاسو د برید نیت لري نو تاسو به زما پرخبره باور وکړئ؟،هغوی ورته وویل هو ځکه چې موږ له تا هېڅکله هم دروغ ندي اورېدلي هغه ص ورته وفرمایل نو زه موله یو سخت عذاب څخه وېروم چې ډېر ژر راتلونکی دی ابولهب ورته وویل چې (معاذ الله) خدای دې خوار کړه آیا د همدې لپاره دې راوبللو؟ په همدې خاطر بیا دا ایت نازل شو (تبت یدا ابي لهب ......) (۱)

بخاري له ابن عباس څخه.

حضرت عبدالله ابن عباس فرمایي چې قریشو رسول الله ص ته وویل ته خپل رب ته دعا وکړه چې دادصفا غونډۍ سره زر وګرځوي، که داکار وشو موږ ایمان راوړو، خوحضرت جبرائیل ع، رسول الله ص ته د الله ج دسلام له رسولو وروسته وویل که داکار هم وشي نو دوی ایمان نه را وړي که ته غواړې زه به داکار وکړم خو که بیاهم ایمان رانه وړي نو زه به سخته سزا ورکړم.خوکه ته غواړې همداسې یې پرېږده زه به د خپل رحمت او توبې دروازې ورته خلاصې پرېږدم رسول الله ص هم ورسره پرهمدې توافق وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې صفا سره ابوجهل د رسول الله ص بې احترامي وکړه او حضرت حمزه يې ډېر ژر غچ واخست.

www. 0777 400

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان

سحر له لمانځه وروسته مې طواف وکړ بيا مې خپل ماما حبيب الرحمن استاد ته ټېليفون وکړ، هغه هم په حرم شريف کې و هغه له ماخخه ديارلس ورځې وړاندې تللی وو، د حرم شريف په حوېلۍ کې د ساعت له يو کوچني برج سره مو وعده وکړه زه چې ورغلم هغه هلته تيار ولاړ و. د يو بل په ليدلو ډېر خوښ شو له سلام او ستړي مه شي وروسته له هغه سره د هغه اطاق ته روان شوم له حرم څخه ورته ۴۰ دقيقې پلی مزل وو، دده په ليدو مې ټوله ستومانتيا ووته، له هغه سره مې د سحر چای وڅښه د کور او کلي د خبرو تر څنګ يې په مدينه منوره او مکه معظمه کې د خپل ديارلس ورځني ژوند په اړه هم معلومات راکړل، ويل يې چې مدينه منوره ډېر ښکلی او پاک ښاردی، ښه هوا، ښه فضا، پراخ سړکونه، پراخ چاپېريال نسبت مکې ته ارزاني، پکې شته ده د نبوي مسجد ډېره ستاينه يې وکړه. حبيب الرحمن استاد زما، ماما او ترما کوم شل کاله مشر دی خو ټول عمر مو سره يو ځای تېر کړی دی د سکه مشر ورور په څېر يې له موږ سره چلند کړی لکه چې کور، کټه او تاوان مو يو وي.

ده راته وويل چې زموږ کليوال غلام دستګير، حاجي شېرزمان او شېر زموږ په خواکې په ۱۳۲ عماره کې اوسي هلته ورغللو خو د عمارې عرب څوکېدار د ننوتلو اجازه رانکړه، ماما مې خپل ملګري ډاکټر عبدالقدير ته چې په مدينه منوره کې ورسره د اطاق ملګری او د ننګر هار ولايت د سره رود د ولسوالۍ د فتح اباد (فتيوات) اوسېدونکی دی، ټېليفون وکړ هغه هم په همدې عماره کې اوسېده، ډاکټر عبدالقدير رابښکته شو، لومړی يې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاق ته بوتللو هغوی کبان پاخه کړي وو خو موږ ماړه وو هسې مو یوه مړۍ ورسره و اخسته ،ډېر خوندور وو.

له هغوی څخه د شېرزمان دوی خونې ته لاړو.

په دې خونه کې یو حاجي شېرزمان و چې د سره رود ددوه سرکې اوسېدونکی دی تر ما ډېر مشر دی خو انقلابی مجاهد او په وینا یې موحد سړی دی ،زموږ دوستان دي ملګرتوب مې هم ورسره دی په کابل او پېښور کې په یوه مېنه کې اوسېدو.

غلام دستګیر زموږ کلیوال ډېر نیک سړی له ښو اخلاقو او اوږدې ږیرې یې د شیخ لقب ګټلی دی.

دابل شېرزمان زموږ قومي اوعزیز دی،زما ترور زی هم دی،ښايي کوم کال له ماکشر وي،په سر خرود کې زموږ او دوی تر منځ یو خوړ دی.

له نیکه مرغه ددوی خواته ګلاجان هم راغلی و ګلاجان ددې کشر شېرزمان مشر ورور دی، هغه هم له یو شرکت سره تر دوی وروسته او تر مامخکې راغلی وو او حرم ته نږدې په یوه عماره کې اوسېده.

یوساعت بنډار موو کړ یوولس بجې شوې، ټول حرم شریف ته دماسپښین د لمانځه لپاره ولاړ شو، ماسپښین لمونځ په پاو باندې دولس بجو اداکېده،خو له لمانځه او جنازې چې تر څو فارغېدلو نو یوه بجه شوه .

له لمانځه وروسته خپل اطاق ته لاړم ډوډۍ مو وخوړه زموږ په اطاق کې یو شنه غالۍ، درې تختې، پر هر تخت یو غټ اسفنج ،درې کوچني بالښتونه یوه بړستن یوه روجايي ،یو ایرکنډېشن یو پکی دوه راډونه وو.

زما داطاق ملګری دهرات ښار اوسېدونکی مولوي محمود احمدي وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمدي د هرات پـه محکمـه کې قاضي هم و . مـوږچې پـه کومـه عمـاره کې اوسېدو ، داڅلور پوړه وه په هر پوړکې دوه دوه اپارتمانه او په هر اپارتمـان کې دوه خـونې، يـو کمـود ،يوتشـناب لـه تفت سره ،يود لاس وينځلوځـای (دستشوی) له نغر يو او لوازمو سره يو پخلنځی او يو فريج (يخچال) وو.

سعودي له نبستمنو سپين ږيرو پر افغانستان خپل پور غواړي

موږچې کله له هرات څخه را تللو نو پـه الوتکه کې دځـای د نـه شتون لـه کبله شرکت يوويشت تنه په بله الوتکه کې کابل ته راولېږل چې لـه دې ځايـه په بله الوتنه کې جدې ته راشي،دوی ته ويل شوي وو چې تاسې بـه پـه کابـل کې نه ايسارېږئ له يوې الوتکې به ښکته کېږئ او بلې ته بـه خېـژئ آن لـه تـر مينل څخه به هم نه وځئ خو هلته يې يوه شـپه او يـوه ورځ ځنډولي وو. دوی له موږڅخه شپږ ويشت ساعته وروسـته مکې معظمې تـه راورسـېدل، پـه دوی کې لـه څلور تنوسـپين ږيـرو پښـتنو بادغيسـيانو څخـه پـه جده کې د سعودي حکومت سرې سر دولس سوه ريالـه اخسـتې وې، اوورتـه يې ويلـي ووچې شرکت يا حکومت ستاسو خاک پولې يادخدماتو پيسې ندي تحويـل کړې، سره له دې چې شرکت له دوی پوره پيسې اخسـتې وې،دابېچاره ګـان نالوستي اوناګرځېدلي خلک ووخپل حق يې هم نه شو غوښتلی خومادوی مظلوميت زغملی ونه شو ،دشرکت مسؤول سيدنصير مې اړکړ چې ددوی دحق پوښتنه وکړي.

خوهغـه سباشـپه راتـه ويـل ،چـې دی پـه جـده کـې د سـعودي اړونـدو چارواکيو ته ورغی او ددوی پيسې يې ترې وغوښتې خو هغوی ورته ويـل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستاسو حکومت(افغانستان)زموږ پنځه میلیونه ډالره پوروړی دی ،موږ چې څه نه وایو تاسوخویې بیخي مه وایئ او پیسې یې رانکړې،ماورته وویل چې داکوم انصاف اوعدالت دی،چې د سعودي حکومت پرافغان حکومت پخپل پور کې دځلور تنو بېوزلو ،سپین ږیرو ،بې خولې او بې ژبې پښتنو بادغیسیانو ځلور زره او اته سوه ریاله ایساروي؟

،پوه شوم چې غلا هرومرو یاپه دوی کې ده او یا دافغان حکومت په چارواکیوکې ،سیدنصیر مې بیاهم پرېښود ورته مې وویل چې:داخلک مظلوم دي څه چې زه اوته د بعثې دفتر ته ورشو زه هلته ډېر دوستان لرم، د هغوی په واسطه به ددوی حق را ژوندی کړو.

هغه هم په ښکاره را سره ومنله خو په نن او سبا یې تېر وبستم.

په کومه شپه چې نوي یوویشت تنه حاجیان راغلل نو په سبایې سید نصیر زموږ خونې ته راغی ویې ویل یې چې ستاسو خونه درې کسیزه ده نو که خوښه مو وي یو تن ښه دروند او لوستی سړی به درته راولېږم . ساعت به مو ورسره تېر وي،موږ هم ورسره ومنله ، یو تن پوخ سړی یې راووست ویل یې دی ډګروال عبدالسمیع دپنجشېر اوسېدونکی دی،سمیع خپل کلی رخه وښود.

حاجیانو به خپله ځان ته خواړه پخول ،ځینو به دسحر چای ناوخته نهه ،نهه نیمي بجې وڅښه ،بیا به یې غرمه نه ،بلکې دشپې به یې خوړله ،ددوی ډوډۍ دوه وخته وه،ددې کار ګټې اقتصاد اودوخت سپما هم وه ،دکاسو چمچو له ډېرو وینځلو هم خلاص وو ،عبادت ته هم اوزګاربدل،او غوښتل یې چې خپل نفس هم ذلیل کړي،ځکه چې مړه ګېډه خوب راولي،بدن ورسره دروند او نا ارامه وي، ښه عبادت (لمونځ ،طواف،...)نه کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زموږ ډوډۍ پر شرکت وه، موږ به دري وخته اوښه ډوډۍ خوړله، ځوځله داسې وشول چې سحر لمانځه ته راغلم نو بیاتر ماسخوتن خونې ته لانه ړم چې غرمنۍ به رانه پاتې شوه، نورو ډېرو حاجیانو به همداسې کول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم حوېلۍ

کله چې حضرت ابراهيم ع د کعبې ودانۍ جوړوله نو هلته د بنو جرهمو څوکورنۍ وې چې وروسته دحضرت ابراهيم ع ددعاله برکته داځای ورو ورو له خلکو ډکېده ،دې خلکو دبيت الله د احترام له امله بيت الله ته نږدې کورونه، نه جوړول او دغره په لمنوکې په کوډلو او کېږديوکې اوسېدل.کله چې قصي بن کلاب دمکې واکمن شو،هغه له خلکو وغوښتل چې دکعبې دساتنې لپاره کعبې ته نږدې کورونه جوړ کړي خو قريشو داکار نه کاوه تر دې چې هغه قريشوته د جرئت ورکولو په خاطر لومړی پخپله ددارالندوه په نوم ودانۍ جوړه کړه چې وروسته نوروهم کعبې ته نږدې ودانۍ جوړې کړې قصی داسيمې پرخلکو ووېشلې او په داسې نقشه يې ورته دکور جوړولو حکم وکړ چې دټولو کورونو دروازې کعبې ته وې اوتر دووکورونو وروسته لار پرېښودل شوه.

دې کورونو دحرم حوېلۍ تنګه کړه، دپراخولو اورغولو تروخت (له نبوت څخه پنځه کاله وړاندې) پورې چې دتاريخ پوهانو په آند دوه زره شپږسوه، پنځه څلوېښت کاله (۲۶۴۵) کېږي کعبه چاپراخه کړې نه وه.البته قصی تر ميم کړې وه.

درسول الله ص په مبارک عصر کې دکعبې ټول غولی دوه زره متره مربع (يوجريب) و خو داسلام دپراخېدو ،دمسلمانانو دډېرېدو او زيارت کوونکيو دازدحام له امله لومړی حضرت عمر ابن خطاب دکعبې دحو ېلۍ اومطاف دپراخولو اړتيا احساس کړه هغه چې کله په ۱۷هـ حج ته راغی نودمکې شاوخوا کورونه يې استملاک کړل ،خاوندانوته يې دهغوی بيه ورکړه،دکعبې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غولي سره يې يوځای کړل حضرت عمر له کعبې او مطاف څخه د پوال هم راتاو کړ او د رڼالپاره يې پر ديوالونو د څراغونو لګولو حکم وکړ.

په ۲۶ هـ کال حضرت عثمان رض نور کورونه هم استملاک کړل، او مطاف يې ۱۴۷۵ متره مربع نور هم پراخ کړ.

وروسته حضرت عبدالله ابن زبیرهم په ۶۴ هـ د کعبې حويلۍ ۳۲۲۵ متره مربع پراخه کړه.

په ۷۵ هـ عبدالملک ابن مروان د مسجد الحرام د برنډې د پوالونه لوړ کړل د ساج د لرګيو چت يې ورکړ او د ستنو په لوړه برخه کې يې ۵۵ مثقاله سره زر وتومبل.

وليد بن عبدالملک بيا د خپل پلار کارونه لا هم منظم او سمبال کړل، د مسجد الحرام چت يې په ساج لرګيو وپوښه ،ميناتوري يې پکې وکړه د ننه په مسجد کې يې مرمر وکارول په برنډه او بالکن کې يې روشندانونه جوړ کړل ،حرم ته يې له مصر او شام څخه د مرمرو ستنې راوړې ،د کعبې د دروازې ،ناوې او د ننه برخې د پسوللو (سينګارولو) لپاره يې نور ۳۶۰۰ ديناره حرم ته ولېږل. د ده په وخت کې مسجد الحرم د لومړي ځل لپاره عصري او ښکلې بڼه خپله کړه.

عباسي خليفه منصور په ۱۳۷ هـ حرم له دارالندوه څخه تر باب السهم پورې پراخه کړ، د هغه په وخت کې حرم ۴۹۵ متره مربع پراخه شو، او په لومړي ځل يې د مسجد په يوه کونج کې مناره هم جوړه کړه په ۱۶۱ او ۱۶۴ هـ کې خليفه مهدي د حرم رغونه پراخول او ښکلي کول پيل کړل خو هغه په ۱۶۹ کې وفات شو ،د هغه پاتې کار د هغه زوی موسی الهادي بشپړ کړ، د مهدي په دواړو دوروکار کې حرم نور هم ۱۴۹۴۰ متره مربع پراخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له حرم څخه د سېلابونو مخه هم تاوه کړه د حرم شاو خوا يې ژورې کندې او شېلې ډکې کړې او کعبه يې د غولي په منځ کې راوسته ، عباسي خليفه معتمد بالله او په ۲۸۱ هـ معتضد بالله هم حرم پراخه کړ معتضد بالله حرم ۲۵۰۰ متره مربع پراخ کړ.

خليفه معتضد بالله هم د هارون الرشيد د مېرمن زبيدې په واسطه د حرم لوېديځ ته د جوړوشويو دووکورونو ترمنځ ۹۸۰ متره مربع تشه له حرم سره يوځای کړه داوخت د حرم شريف غولی (حوېلی) ۱۳۱۹۵ متره مربع ته ورسېده.

د ۸۰۲ هـ سپوږميز د شوال المکرم په ۲۸ مه د شنبې په شپه حرم اور واخست او ۱۳۰ ستنې يې وسوځېدلې دا اور لګېدنه قصدي پېښه نه وه ،بلکې د غفلت له کبله وه ،په ۸۰۳ هـ سپوږميز د مصر پاچاملک ناصر فرج بن بربوق، بيسق الظاهري د مصري حاجيانو د بعثې د رئيس په توګه حج ته ولېږه هغه د حج له مناسکو وروسته حرم په ډېره کمه موده کې ترميم کړ ،خو په مکه کې د ښو لرګيو د نه موندلو له امله د حرم د چت کار پاتې شو وروسته په ۸۰۷ کې له روم او طائف څخه ورته ښه لرګي راوړل شول او پاتې کار يې بشپړ کړ.

په ترکيه کې د عثماني خلافت په پير کې سلطان سليمان قانوني د استانبول د جامع مسجد ډيزاينوونکی او جوړوونکی نامتو انجنير مکې ته ولېږه چې مسجد الحرام ته ښکلې نقشه جوړه کړي، خو دا سلطان ډېر ژر وفات او کار پاتې شو خو کله چې د حرم د لرګيو چت کمزوری او په ۹۷۹ هـ س (۱۵۷۱ م) د مسجد ختيځ دالان مطاف ته کوږ شو نو د حرم چارواکيو د عثماني ترکيې وتلی پاچا دوهم سليم خان له پېښې خبر کړ هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دتکړه انجنېرانو يو پلاوی حرم ته ولېږه ، دې پلاوي له څېړنو وروسته تکړه انجنير محمد جاويش ته دنده ورکړه هغه هم په ۹۸۰ هـ س کال دلومړي خور په ۱۵ مه دباب السلام ،(باب بني شيبه)له لوري دمسجد الحرام نړول پيل کړل ،ددې کار په پای کې دزېړوتيګو په ستنودا سلامي عثماني خلافت په بڼه (۵۰۰)کوچنۍ کوچنۍ پيازوته ورته ګنبدې جوړې کړې.

داکار لا په شمال اوختيځ کې روان وو چې سليم خان وفات شو ،دهغه له وفات وروسته دهغه زوی مراد خان دا احمدبيګ په نوم تکړه انجنير ته داکار وسپاره اوپه ۹۸۴کې بشپړشو ،دانوې ودانۍ تر پخوانۍ هغې کوچنۍ په (۳۸۰۰۲)متره مربع ځمکه کې ودانه شوه.

دکعبې څلور خواته برنډو کې چې اوس پوښل شوي داوسپينې ګنبدې اوس هم شته دي ،ددې ګنبدوشاته ډېر لوی نور کار هم شوی دی ،دادسعودي حکومتونو کاردی.

همدا راز دبرنډې دننه چې په کومو ستنوژېړې او مرمري ډبرې ښکاري دا ترکي مهندسي ده دا ژېړې ډبرې يې جدې ته نږې دبئر شمسي له غرونو راوړې دي ،عثماني خلافت يا ترکانو حرم ته ډېر زيات خدمت کړی دی چې دحرم مينه وال به يې په زرينو کرښو وليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سعود کورنۍ او حرمین

لـه شـک پرتـه د سـعود کـورنۍ واکمنـان ډېـرې سیاسـي او شخصـي نیمګړتیاوې لري داکورنۍ مستبده اودکتاتوره ده ،خپل ولس تـه نـه دبیان ازادي ورکـوي ،نـه دنظردښـکارولو، لاریونونـو اونـه دغـړ لوړولـو حـق، دحکومت پر درې ګونو قواوو حاکمـان دي،پـه ټولـو لـوړو څوکیـو همدوی ناست دي،ولس ته په دولت اوحکومت کـې کارنـده ونډه اولوړ مقامونـه نـه ورکوي، پر سعودي او سپېڅلې خاوره یې امریکایان حاکمان کړي او دوی ته یې نظامي هډې ورکړې دي.

دې موضوع ته وروسته راځو خوله دې ټولو نیمګړتیاوو او کمزوریو سر ه یې حرمینو ته پرخدمتونو سترګې پټول ناځواني او بې انصافي ده،دوی حرمینوتـه نـه هېربـدونکی خدمتونـه وکـړل، ددوی خدمتونـه، حاجیانوتـه برابرې کړې آسانتیاوې او دحرمینو ظاهري اوباطني ښکلا مالیدلې او پـه هره برخه کې مې یادښتونه هم اخستي دي خو زما معلومات کافي هم ندي او پـه ځینـو برخـوکې دحـرم دمتواګـانواو مسـتخدمینوله خـولې دي چـې شـمېرې ،نېټـې کرکټرونـه او...یـې ډېـر دقیق بللی نشـم، دحـرم دمعلومـاتو ځانګې ته ورغللم خو هغـوی ددومره معلومـاتو راکولوتـه چمتـو نشـول، پـه دې اړه تکړه لیکوال او هڅاند ورور ښاغلي عبدالملک همت په خپل کتاب (زمونږ دقبلې تاریخ)کې دسعودي کورنۍ دخدمتونو په اړه ځینې معلومـات راټول کړي دي، دده مراجع او ارقـام دقیـق دي،خو دده لخوا دمعلومـاتو لـه راټولوهم لس کاله تېرېږي. پدې لسو کالو کـې پـه حرم کـې ډېـر بدلونونـه او پرمختګونه راغلي ډېر کارونه شوي دي زه لومړی د ښاغلي همت معلومات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالېږدوم،وروسته به په خپل يون کې چېرې چې زه ګرځم په خپلو ليدلواواورېدلوکې تاسودرانه لوستونکي له ځانه سره وګرځوم.

د ملک عبدالعزيز په پير کې

(کله چې ملک عبدالعزيزبن عبدالرحمن الفيصل آل سعود په ۱۳۴۳ هـ س کال پر حجاز واکمن شو يو کال وروسته يې دمسجدالحرام د ودانولو اراده څرګنده کړه،نو هغه وو چې دمسجدالحرام د هغه مهال د اوقافو مدير دمسجدالحرام په بيا جوړولو ،ترميم او اصلاح يې لاس پورې کړ،چې داترميم دهمدغه کال د حج د موسم تر رارسېدو پای ته ورسېد.

بياپه ۱۳۴۶ هـ س کال ملک عبدالعزيز آل سعود دټول مسجد الحرام دباندنۍ برخې دبياودانولو امر صادر کړ او داکار يې شيخ عبدالله دهلوي ته وسپاره ،کوم چې دزبيدې دچينې په کارولو کې يې ځوکلونه زيار اېستلی وو او په دې هکله يې ښه کار جوت شوی وو.

عبدالله دهلوي د مسجد الحرام دبيا رغولو ټول لازم مواد برابر کړل او له هغو کسانو څخه يې مرسته وغوښته چې دزبيدې د چينې په آبادولو کې يې دده سره مرسته او کار کړی وو داکار نوموړي دهمدې کال د ددوهمې خور په مياشت کې پيل کړ او دمسجدالحرام په هره برخه کې يې ترميم،اصلاح تزئين او نوی والی راووست.

د سعودي پراختيا لومړی پړاو

دمقتدرعباسي دوختونو دمسجدالحرام له پراختيا څخه يو زراو اتيا کاله تېر شول ،په دغو ډېرو کلونوکې په مکه مکرمه او نوره نړۍ کې زښت زيات بدلونونه راغلل ،خو مسجد الحرام يوه لوېشت هم پراخه نه شو،بلکې ډول ډول ودانۍ وار په وار ورته را نژدې کېدلې ،څو ښځي په مسجدالحرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې ونښتلې ،دغه حال د صفا او مروه تر منځ دمسعی هم و ،مسعی هم دمهالونو په تېرېدو سره داسې تنګه شوه ،چې دواړو خواووته یې دوکانونه راووتل،حاجیانو به د صفا اومروه تر منځ سره لمر ته پر شګلنه ځمکه د بازار په ګڼه ګوڼه کې سعی کوله.

دمسجدالحرام دغه تنګ غولی په تېرو مهالونوکې دحاجیانولپاره بس وو ،ځکه چې هغه مهال د مسلمانانو شمېر لږ ، دحج د سفر وسایل محدود اوډېر لږ خلک حج ته تلل.

خووروسته وروسته چې د مسلمانانو شمېر زیات شو ،اودحج د سفر وسیلې موټرونه ،ریل ګاډي ، سمندري بېړۍ،اوالوتکې شوې نو د حاجیانو په شمېر کې هم زیاتوالی راغی ،لکه چې دادی وینو چې داشمېره نوره هم کال په کال مخ په زیاتېد و ده، همدا سږکال په ۱۴۲۲ س ۱۳۸۱ل کې وایي چې دوه نیم میلیونه حاجیان مکې مکرمې ته تللي وو(ویل کېدل چې سږکال ۱۳۸۹ لمریز داشمېره دپنځو او شپږ میلیونو ترمنځه وه).له دې امله د مسجدالحرام او دحج دمناسکو د نورو مقدسو ځایونوپراختیا او نوي رغښت ته ټینګه اړتیا احساسېدله.

خوله بده مرغه هېڅ یوه مسلمان واکمن او چارواکي دې چارې ته پام وانه ړاوه څو چې مرحوم ملک عبدالعزیز پر واک راغی اودمسجدالحرام تر رغونې او سمونې وروسته یې په ۱۳۷۰هـ س کال د حرمینو دستري تاریخي پراختیا او ودانۍ پلان طرح کړ.

دکار پیل

دملک عبدالعزیز په وختونوکې دمسجدالحرام دپراختیا اوتعمیر دسروې اوډیزاین کار په لاره واچول شو ،خو بشپړ شوی لانه وو چې هغه وفات شو ،تر ده وروسته دده زامنو ملک سعود ،ملک خالد ،ملک فیصل او ملک فهد دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لار تعقیب کړه، په ۱۳۷۰ هـ س کال د حسن حسین دمیاشتې پرپنځمه اعلان وشو چې دکار هغه آلات چې دنبوي مسجد په ودانۍ کې په کار لوېدلي وو ، ټول دې مکې مکرمې ته ولېږدول شي، څو دمسجدالحرام دپراختیا کار سمدستي پیل شي، بیادغه کال د صفرې پر شپږمه ددې کار لپاره د درو کمېټو دجوړېدو په هکله پاچایي فرمان اعلان شو.

د سعودي بن لادن تعمیراتي ګروپ

څنګه چې دحرمینو شریفینوټول کارونه دسعودي بن لادن د ودانیزې ډلې (تعمیراتي مجموعې یا ګروپ)تر سره کړي دي،اودمسجدالحرام دپراختیا د چارو عمومي مشر هم ددې ګروپ مشر وو او لاندیني معلومات هم ددې کمپنۍ دمعلوماتواو ارقامو پر بنسټ وړاندې شوې دي ، ددې مجموعې ددغو ویاړلو کارونو د تقدیرولو لپاره درانه ګامونه واخستل.

ددرنو لوستونکیو دمعلوماتو لپاره لا زمه ده چې ددغې کمپنۍ په هکله هم څه معلومات وړاندې شي، ددې کمپنۍ بنسټ ایښودونکی د(شهید) اسامه رح پلار محمدبن عوض بن لادن الحضرمي دی ،چې اصلاً دیمن د حضرت موت وو او عربستان ته یې نقل مکان کړی دی ، ده چې دتاریخ القویم، دمولف په قول یې لیک لوست نه وو زده پنځه ویشت اولادونه درلودل اودملک فیصل په حکومت کې یې د وزیرپه توګه کار کاوه،دی د سعودي یو ډېر شتمن پانګوال وو.وایي هغه مهال چې سعودي حکومت هېڅ الوتکه نه درلوده،محمد شخصي الوتکه درلوده.؛ چې دهغې په واسطه به یې یومهال دسهار لمونځ په مسجدالحرام کې ،دماسپښین لمونځ په نبوي مسجد کې اودمازدیګر اوماښام لمونځونه به یې په مسجداقصی کې کول،ده پخپله هم دمسجدالحرام په پراختیااو ودانۍ کې فعاله ونډه درلوده، کله چې محمد وفات شو ملک فیصل پرې وژړل او ویې ویل چې نن مې ښي مټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوخ شو. په ۱۳۷۵س (۱۹۵۵ع) کال دبن لادن تعميراتي کمپنۍ دځينو سعودي اوبهرنيو ټېکه دارانو سره يو ځآی دمسجدالحرام دتوسيع لار اوليکه جوړه کړه.

لومړني کارونه

د ۱۳۷۵ ه س کال ددوهمي خور پر څلورمه داجيادو اومسعی په سيمه کې دبرېښنا او ټېليفون مزي او د اوبو پيپونه لېرې کړی شول، بيادغو ځايونو کورونه او دکانونه ونړول شول بيادمطاف ودانۍ چې په هغوکې د زمزم داوبو دالان وو، ونړول شوې، اووروسته دنورې ودانۍ تهدابونه وکيندل شول.

د بنسټ دډبرې ايښودل او دکار پيل

دهمدغه ۱ ۳۵۷ هـ ش کال د برات دمياشتې پردرويشتمه د پنجشنبې په ورځ د باب ام هانی مخې ته يوه ستره غونډه جوړه شوه چې په هغې کې ملک سعود بن عبدالعزيز، دولتي چارواکيو، ديني مشرانو او داسلامي هېوادونو ځينو استازيو ګډون کړی و ،په دې غونډه کې ددغې سترې ودانۍ د بنسټ ډبره د مراسمو په ترڅ کې کېښودل شوه، او کار يې پيل شو چې ددې سترې پراختيايي او ودانيزې پروژې دکار په پايله کې د سيلونو د اوبو سوبې له حرم څخه جنوبي لوري ته تر ځمکه لاندې ودانې شوې ،دمسعی دوه پوړيزه ودانۍ ،دمسجدالحرام زېرزميني برخه ،دمسجد الحرام سترې دوه پوړيزې برنډې ،ددغوبرنډو څلورشپېته دروازې ،دمسجدالحرام اوه منارې دمسجدد برنډو دوهم پوړ اوبام ته اوه زينې جوړې شوې، دمطاف غولی پراخ او روغ شو، دزمزم اوبو دڅا تاسيسات ترمځکه لاندې جوړ شول، دمسجدالحرام په بېلو بېلو برخوکې دزمزم دڅښلو داوبو سبيلونه په کار واچول شول، دمسجدالحرام شاو خوا ترمځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې داوداسه تازه کولو اوځان مینځلو ،تشنابونه او ځایونه جوړ شول،دمسجدالحرام دباندې پنځه عام غولي ودان شول،اودصفا اومروه څخه دقراره او شامیه محل په منځ کې نوی سړک ودان شو.

دمسجدالحرام دپراختیا او نوې ودانولو دغه کار(۲۰)شل کاله دوام وکړ او په ۱۳۹۵س کال بشپړ شو،چې ددې پراختیا او ودانۍ په پایله کې ددغه مسجد ساحه له (۲۸۰۰۳)مربع متروڅخه (۱۸۰۸۵۰) متره مربع شوه،اوپه یوه وخت کې د(۴۷۰۰۰)تنولمونځ کوونکیو پرځای (۳۱۳۰۰۰)تنه پکې لمونځ کولی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بشپړوونکي کارونه

ددې پراختيايي کار په ادامه کې د کعبې او مسجدالحرام ځينې نور ترميماتي کارونه هم تر سره شول،او دمقام ابراهيم دنوي جوړولو له امله مطاف نور هم پراخه شو،ځکه پرهغه باندې پخوا لويه ودانۍ ولاړه وه چې بيا په اوسنۍ قبله بدله شوه.

دپراختيا دغه کارونه لانه و ختم شوي چې دملک فهد بن عبدالعزيز دور را ورسېد ده په پېر کې په دغو پراختيايي کارو پسې مطاف په سپينه مر مړېره فرش شو ددې ډېرې ښه ځانګړنه داده چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پرهغې پښې نه سوځي او يخې وي.

دغه راز په ۱۴۰۲ س کال ملک فهد ددغې پراختيا په ادامه حکم وکړ چې دمسجدالحرام د ودانۍ بام دې هم د لمونځ کوونکيو لپاره جوړ شي ،چې په دې ډول دمسجدالحرام پربام باندې دڅلور اتيا زرولمونځ کوونکيو لپاره نور دلمانځه ځای زيات شو،وروسته ملک فهد دمسجد الحرام د ودانۍ دباندې دپنځو خپله خوځندو (خپله تلونکيو راتلونکيو ،اتومات)زينود جوړولو حکم وکړ له دغو زينو څخه چې پر يوې يې (۳۷۵)مربع متره مځکه نيولې ده حاجيان د ازدحام پرمهال پر عامو زينو سربېره کار اخلي له دغو زينو څخه بنسټيزه موخه او مقصد په ځانګړې توګه دادی چې دضعيفو وګړيو او کوچنيانو لپاره لومړي پوړ او بام ته دختلو اسانتياوې برابرې شي، د مسجدالحرام دفهد دپراختيا پرمهال دوې نورې خوځنده زينې دمسجدالحرام لومړي پوړ اوچت ته جوړې شوې،دغه زينې چې زنګ يې نه وهي اودعربو دروايتي او دوديز طرز تعمير سره سمې جوړ شوې دي،په هر ساعت کې د (۱۵۰۰۰)تنو کښته پورته رسولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنجايش لري ،دلته بايد ووايو چې ددغو اضافي بدلونونو په رامنځته کېدو سره په حقيقت کې دمسجدالحرام دپراختيا اونوي ودانولو د لومړي پړاو تاريخي کار پای ته ورسېد. چې په پايله کې مسجدالحرام په يوه وخت کې دڅلورولکو لمونځ کوونکيو ګنجايش پيدا کړ.

د سعودي سترې پراختيا دوهم پړاو

لکه چې دمخه مو وويل په سعودي او نوره اسلامي نړۍ کې دپرله پسې اومخ پرزياتېدو سترو ټولنيزو بدلونونو او دنويو تجارتي هوايي ټرانسپورټونو په پراخ رامنځته کېدو او په لارو کې دآسانتياوو په برابرېدو سره دحج لپاره مکې مکرمې ته دتلو نکيو شمېر ورځ په ورځ مخ پرزياتېدو دی ،له دې امله سعودي چارواکيو احساس کړه چې دمسجد الحرام لومړنۍ پراختيا او وداني کافي نده ،ځکه نو هغو وټاکله چې يو ځل بيا ديوې ښې او هر اړخيزې پروسې په تطبيق سره دمسجدالحرام ګنجايش دوه برابره شي، هغه وو چې د ۱۴۰۹ ه س کال دصفرې په دوهمه خادم الحرمين الشريفين ملک فهد د مسجدالحرام د دوه برابره سترې او پر تميني پراختيا دبنسټ ډبره د پرتمينو مراسمو په ترڅ کې کېښوده څو دغه ستر جومات دنن مهال د غوښتنو سره سم ودان او په پرمختلليو عصري وسايلو سمبال شي.

د کار دغه پلان داسې جوړ شوی ووچې له يوې خوا دمسجدالحرام په لوېديځ لوري کې پراختيا راوستل شي کومه چې دمسجدالحرام د ساحې اندازه نوره (۱۷۲۰۰۰) مربع متره زياتوي ،اوپه يوه وخت کې ديولک نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو تنو لمونځ کوونکیو ګنجایش برابروي ،اوله بل لوري پخپله د جومات غولی ،زېرخانې او لومړی پوړ نور (۵۹۰۰۰)مربع متره پراخه شي.

ددغې پراختیا کار په مسجدالحرام پورې دنښتي سوق صغیر په نړولو پیل شو ،څو ددې کار لپاره ار شو پراخه شي، په دې توګه په ۱۴۰۹س کال ټوله ساحه د تعمیراتي کارونو منځی(مرکز) ګرځېده ،او شاو خوا ټول زاړه کورونه او عمارتونه ونړول شول، او تعمیراتي کارونه په لار واچول شول، چې ددې عظیم الشان اوپراخ تعمیراتي کار په نتیجه کې د مسجدالحرام ارشو دبرنډو او غولي په ګډون ټوله (۳۶۱۰۰۰)مربع متره شوه، چې په عامو ورځوکې په یوه وخت کې (۷۳۰۰۰۰)تنه او دحج ،روژې اوپه نورور ځانګړیو ورځوکې تر یومیلیون زیات مسلمانان لمونځ پکې کولای شي.

ددې کار په نتیجه کې دمسجد الحرام داسې ستره او ښکلې ماڼۍ جوړه شوه چې یو یې لاندینی پوړ دی ،چې جګوالی یې درې نیم متره دی او ارشو یې د مسجدالحرام په اندازه ده بل دمځکې یالومړنی پوړ دی چې جګوالی یې لس نیم متره دی، اوبل یې هم دوهم پوړ دی چې جګوالی یې لس متره دی.

دحرم شریف دپخوانۍ عثماني ودانۍ، په هکله په ۱۳۸۳س کال ملک خالد لارښوونه وکړه چې هغه دې دتاریخي اثر په توګه خوندي ،اوپر خپل حال دې پاته شي، چې په دې ډول نوې او پخوانۍ ودانۍ داسې سره ونښلول شوې ،چې پرته له دې چې کوم عیب ولري ډېرې ښې هم ښکاري، البته دیادونې وړ ده چې د مسجد الحرام عثماني ودانۍ په (۲۸۰۰۳)مربع مترو کې جوړه شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز په دې ودانۍ کې د مسجدالحرام د ننه مطاف ،بام او د هغه بهر میدانونه په داسې سپینه ډبره فرش شوي دي ،چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پښې نه سوځوي خو د جومات شاو خوا لارې په ګرېنیټ ډبره فرش شوې دي، د مسجد الحرام د ودانۍ تهدابونه داسې کلک او ټینګ جوړ شوي دي چې پرهغو باندې په راتلونکې کې هر ځونوې ودانۍ جوړې شي، زور یې را وړلای شي، او زلزله یې هم نه ورانوي، دمسجد الحرام بنیادونو باندې یې واټر بروپ پلاسټیکونه اوار کړي دي څو ودانۍ له نم څخه خوندي پاته شي، د تعمیراتي کار په بهر کې دمسجد الحرام غولی کوم چې کار پرې کېده د پیاده تلونکیو لپاره پرانیستی پرېښودل شو ی وو، څو لمونځ کوونکي جومات ته په تللو کې د کومې ستونزې سره مخامخ نه شي، بل داچې په تعمیراتي ارشو کې د ځای کمښت د دې غوښتنه کوله چې تعمیراتي مواد دودانۍ له ارشو څخه لېرې ځای پر ځای او جوړ شي، لکه چې د کانکرېټو د جوړولو اوګډون کوونکیو ماشینونو کې چې پر موټر و به اېښودل شوي وو ، د یوه تونل له لارې په مکه کې د کار ځای ته لېږدول ،په دغه تعمیراتي کار کې د کار شویو موادو په ډله کې د اعلی معیار پنځه څلوېښت زره ټنه پولاد شامل دي په دغه ودانۍ کې د ډبرو او سیمنټو مصنوعي(جوړ شوي)شیشکونه او نور لازم الاجرا استعمال شوي دي کوم چې هم د دې ستر ساختماني کار په چټکه بشپړتیا کې ډېر مرستندویه جوت شول او هم یې د ودانۍ ټینګښت او ښایست زیات کړ، دغه شیان د مکې مکرمې په اطرافو کې په یوه کار ځای (فېکټرۍ)کې جوړېدل، کومه چې د دې پروژې لپاره په ځانګړې توګه تاسیس شوې وه، دمسجد الحرام د ودانۍ د لومړي او دوهم پړاو کارونه یې داسې سره ونښلول چې پرته له کومه عیبه ښېخي یو شان ښکاري او څوک یې توپیر نه شي کولای د مسجد

(c) ketabton.com: The Digital Library

الحرام ساحه د راډیو او ټلوېزین په سټوډیو ګانو سمباله ده ،او ډېرې حساسې کمرې او نور آلات پکې درول شوي دي ،په مکه مکرمه کې درې تونلونه جوړ شوي چې د مسجد الحرام پرشا وخوا ګردی ترافیکي سړک بشپړوي چې دغه راز د مسجدالحرام ودانۍ د اور وژنې په ډېرو پرمختللیو وسایلو سمبال شوې ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرمر ډبرې

دمسجدالحرام ددې سترې ودانۍ دننه اودباندې ټول دېوالونه ،غولې اوچتونه په مرمر ډبرو فرش اوښکلي شوي دي،دغه مرمر اود ډبرو نور ډولونه ټول دمکې مکرمې دشا وخوا ځينوغرونو څخه کښل شوي دي ،په دې ډله کې دفاطمې په ناوه کې چې مکې ته نژدې پرته ده د وطني مرمر ډبرې پراخه زېرمه موجوده ده ،چې دمسجد لومړۍ پراختيا پر مهال يې د جومات په بهرنۍ ښکلا کې ستره ونډه درلودلې ده،دمرمر غټې ټوټې ددغې ناوې څخه پنځوس کيلو متره لېرې د جدې په شاوخواکې دسعودي بن لادن ډلې د رخام اوګرانيټ کارځی (فبکټرۍ)ته راوړل کېدلې کومه چې په منځني ختيځ کې په خپل نوعيت کې ترټولولويه اونوې ده،هلته به دمرمرودډبرو ټوټې جوړېدلې،پرې کېدلې اوځلا (پالش)به ورکول کېده،څودهغو طبيعي برخوته ځلا اوښکلا ورکړي، دغه ډبرې د مسجد د ودانۍ ددوهم پړاو پر مهال په دوه اتيازره مربع متره ساحه او ستنو کې کار شوي دي؟

دمسجدالحرام ددننه دېوالونودښکلاکار دايټاليا په يوه کارځی (ورکشاپ)کې ماهرو کارګرانو تر سره کاوه،ددغو دېوالونوډبرې په يوډول کمپيوټري ماشينونو تراشل کېدلې ،چې پای دښو اوفني کارکوونکيو او نوي ټکنالوژۍ په مرسته داسلامي طرز تعمير يوډول شهکار ځينې جوړ شواومسجديې ډېر ښکلی کړ،دغه راز ماهرو کارګرانو دلوړې کچې داسې ښکلې کاشي خښتې جوړې کړې چې د اسلامي تعميراتي فن ډېرې ښې نمونې وې. اودجومات هغو ښکليو محرابونوته يې نوره ښکلا هم ورپه برخه کړه،کوم چې دجومات دفهد پردروازه وکارول شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسجدالحرام لاندې سړک

دمسجدالحرام دپراخه شوې برخې د باندې د ترافیکو د جریان دډېرښت د لړولو لپاره ملک فهدد یوه تر ځمکې لاندې سړکunder passجوړولوآمر ورکړ، چې پر هغې یې یو چت جوړ کړ څو لمونځ کوونکي په هوسآیي او له ترافیکي پېښو څخه په خوندي توب کې حرم ته ورسېدلای شي.

ددې چارې لپاره یې مسجدالحرام ته ډېر نژدې لار وکېندله او پوخ سړک یې تر ځمکې لاندې جوړ کړ چې دپیاده تلونکیو لپاره دموقتي پلونو په جوړولو سره هلته تر مځکه لاندې پر ځینو کوټو او د اړوندو کارکوونکیو پرد فترونو سربېره یوستر دوه پوړیز داودس تازه کېدو ځای هم جوړ شو ،کوم چې ساده او تلونکي راتلونکي خوځنده برېښنایي زینې ورښکته شوي او په عصري ډول جوړ شوی دی.

د سېلاب د اوبو چاره

څنګه چې دمکې مکرمې شاوخوا غرونه دي، او مکه په کښته ناوه کې پرته ده ، نو سېلونو ،په تېره د جنوبي لوري څخه راتلونکیو برساتي طوفانونو په کراتو کراتو کعبې شریفې ،مسجدالحرام او دمکې ښارته درانه تاوانونه اړولي دي ، که څه هم په بېلو بېلو مهالونوکې دسېلاب دمخنیوي لپاره اسلامي مشرانو او واکمنو بندونه جوړ کړي او نور ډول ډول کارونه یې تر سره کړي وو ، خو بیا هم کعبه او مسجدالحرام له دې افته خوندي نه وه ،لکه چې دمکې ددغو سېلونو او دهغو دمالي او ځاني درنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاوانونو په هکله په تاریخونوکې په تفصیل سره خبرې شوې دي ،موږدلته ددې مطلب د ډېر اوږدوالي له وېرې پر هغو تولو تر خبرو کولو تېرېږو او یواځې د وروستي ډېر تاواني سېل په هکله خبرې کوو.

د ۱۳۸۸س کال د میاني د میاشتې پـه څلورمه چې د ۱۹۲۹ع کال د جنوري د (۲۲۹ م)سره سمون خوري ،پـه مکه معظمه کې تر دوه ،دوه نیموساعتوپورې داسې په شرپې اورښت وشو چې دمسجدالحرام غولی د سېل له اوبو داسې ډک شو چې هلته بند حاجیان یې په ځانګړیو بېړیوکې ترې راوایستل،(۴۵)ساعته په حرم کې اوبه ولاړې وې (۵۳)ساعته په کعبه معظمه باندې طواف ونه شو ، دمسجدالحرام هغه الماری چې قرانونه پکې ایښودل شوي وه اوبو پرسر واخستې،چې دقرانونو پاڼې د بېړیو په ذریعه ترېنه راوو بستل شوې، د کعبې شریفې دیوالونه نژدې درې متره پنځه شپېته سانتي پـه اوبـوکې ډوب ول، دمطاف د مرمر ډبرې اوبو وکښلې او دمکې د ښار پـه ځینو برخوکې دغه اوبه د کورونوتر لـومړي پـوړ پـورې ورسېدې.

دمیاني پرشپږمه د جمعې ترلمانځه وروسته خلکو وکړای شول چې بېرته طواف پیل کړي ،خو دغه مهال هم په مطاف کې تر بجلکو پورې اوبه ولاړې وې دزمزم څاه تر یوې میاشتې پورې بنده وه، اوپه دغه کال حاجیانو د زمزم اوبه خپل وطن ته یونه وړای شوې .

خدای ته معلومه ده چې دحرم شریف په زیر زمینیوکې چې خلک بند پاته شوي وه ، څونـه بـه مړه شوي وي ،دحرم پـه شاوخواکې دساعتونو او نـورو لوړېښوشـیانو دکانونـه وو ،هغـه ټـول وران وېجـاړ شول،پرسـړکونو بانـدې موټر،تجیر ان او نور سامانونه ټول ،اوبویوړل،او وران وېجاړ یې کړل،لنډه داچې پر بې شمېره وګړیوسربېره په کروړونو شته یې له منځه ولاړل، سعودي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د سېل د اوبو د چارې او د هغه د ضررونو د مخنیو لپاره د مسجد الحرام د سعودي پراختیا ،د کار په لړ کې په ۱۳۹۸س کال د ۷۰ کروړو ریالو په لګښت یوه ستره پروژه تر لاس لاندې ونیوله ،او د سېل د اوبو د د ترځمکې لاندې تېرولو د نوې شبکې په جوړولو سره د سېلاب او د هغه ضرر د تېرو مهالونو کیسه جوړه شوه، د سېلابي اوبو د ترځمکې لاندې تېرولو د غه ؛شبکه د درنو نورو لارو چارو ،د پلي کولو په ذریعه ډېره ښه او بنسټیزه بشپړه شو ه او د سېل اوبو ته یې د حرم په شاوخوا ترځمکې لاندې په دریو سو پوا پستلو سره لاره ورکړل شوه.

ایرکنډېشن

دمکې مکرمې ډېرې شدیدې ګرمۍ به تل حاجیان ځورول ، له دې امله خادم الحرمین الشریفین ملک فهد لارښوونه وکړه چې په مسجد الحرام کې د ایرکنډېشن نظام (سېستم)نصب شي، څو د هغه هوا سړه شي،دا سېستم چې دنړۍ ترټولو ښه هوا سړوونکی دی،درې نیم کیلومتره لېرې په یوه شپږپوړیزه ودانۍ کې واقع دی ،له دغې ودانۍ څخه د ځانګړیو پایپونو په وسیله، (۳۸۵۰۰)ټنه یخه هوا د سړوونکیو وسایلو له لارې مسجد الحرام ته ،لېږدول کېږي ،په دې ډول چې سړه هوا ،د دغه جومات د ستونونو له پورتنۍ برخې څخه راوځي ،او توده هوا د دغو ستونونو دلاندې خوا څخه د هوا کش کوونکیو وسایلو په ذریعه د مسجد بهر ته وځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام دروازې

لومړني مسجدالحرام نه دېوالونه درلودل،نه دروازې،بيا چې حضرت عمر او حضرت عثمان رضي الله عنهما مسجدالحرام پراخ کړ،او دېوالونه يې پرې راوګرځول هم يې دروازې نه درلودې ،خوکله چې خليفه ابوجعفردمسجدالحرام دتوسيع او تعمير خدمت ترسره کړ هغه ته يې بېلې بېلې دروازې ورکړې،اومختلف نومونه يې پرې کېښودل،لومړی مورخ چې موږته دمسجدالحرام ددروازو معلومات راکوي،امام ازرقي رح دی، دهغه پرمهال ددرېمي لېږديزې هجري پېړۍ په لومړيوکې مسجدالحرام درويشت دروازې درلودې،بياځنګه چې دهغه په ارشو او ودانۍ کې دځينو واکمنو لخوا بدلون راته ،طبعاً يې ددروازو په شمېر اونومونوکې هم بدلون راته،له دې امله دمقدسي ، ناصرخسروبلخي ابن بطوطه او ځينو نوروپه وختوکې کوم چې په خپلو يونليکونو او اثاروکې ددغو دروازو يادونه کړېده،شمېريې نولس وبيا وروسته تر دې چې مسجدالحرام کې ،دمصر ،شام ،يمن اوترکيې،واکمنو لخوا ادلون بدلون راغی ، دهغه دروازو په شمېرلوکې هم بدلونونه راغلل،او شمېره يې پنځه ويشتوته ورسېده، بيا دملک سعود پر مهال دلومړي سعودي توسيع او ودانۍ په پايله کې ،دمسجدالحرام دلويواوکوچينو دروازو شمېر يو پنځوسوته جګ شو ،خوکله چې دملک فهد پر مهال دنوي ټکنالوجۍ پربنسټ په مسجدالحرام کې نوې پراختيا راغله،هغه لومړي پوړ او چت ته پرمدخلونو او پر ساده او بربېښنايي زينو سربېره يواځې بهر ته دڅلوروسترو دروازو ، څلور پنځوسوفرعي دروازو ،او دزېرخانو او لومړي پوړ ترمنځ دشپږو دروازو درلودونکی شو ،په دغو دروازوکې باب بني شيبه ډېره مشهوره وه،

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې باب السلام هم ورته وايي،دڅلورومذهبوپه نزد لـه هر لـوري چې څوک مسجدالحرام ته ورسېږي مستحب داده ،چې له دغې دروازې څخه دکعبې دتعظيم پـه خاطر مخامخ ور ننوځي،پخواباب بني شيبه مقام ابراهيم تـه نږدې وه،اولومړی دمسجدالحرام حد دغه ځای وو ،پـه هداية السالک کې وايي ،چې درسول ص پرمهال دلتـه دروازه نـه وه،خوهغـه بـه لـه دغـې لارې مسجدالحرام تـه ننوتـه، پـه ۱۲۴ ه س کـال کې خليفـه مهـدي عباسـي دحرم ددويمې پراختياپه وخت دلته ،دروازه جوړه کړه او يـوه سـتره منـاره يې هم پـرې ودانـه کـړه ،دسـلطان سـليم اوسـلطان مـراد نـوې ودانـۍ کـې ددغـې دروازې پـه مقابـل کـې يـوه سـتره دروازه پـه دغـه نامـه جـوړه شـوه،دادروازه دومره پخه اوټينګه وه چې دپېړيو پـه تېرېدوسره يې هم تـرميم تـه ضرورت پيدانشو ،دمخکينيو ،پراختياوولـه املـه،دغـه دروازه بيـخي دمسـجدالحرام پـه غولي کې پـاتې شـوه،بيا دملـک سعودلخوا دمطاف دپراخولو پرمهـال هغه د۱۳۸۷ ه س کال دخدای تعالی دمياشتې پـه ۱۱مـه يـوه وړه اودهغـې پرځای دنښې په توګه پر فرش دتورو ډبرو پټـۍ جـوړه کـړه،خوپـه ۱۴۰۰س کال دمطاف دبياپراختيا پرمهال دغـه پټـۍ هـم ايسـته کـړل شـوه،چې داکـار دځينو کسانو داعتراض وړ هم وګرځېد. علامـه قاسـي چې پـه شفاء الغـرام کې دباب بني شيبه له لارې مسجدته دننوتلو داستحباب کوم روايتونه نقـل کړيدي ،دهغو پـه هکلـه وايي،چې پـه دغوروايتونوکې مراد له باب بني شيبه څخـه ددغـې دروازې لـوری دی نـه پخپلـه دغـه دروازه ځکـه دغـه دروازه خوپخپلـه دمهـدي پـه وخت کې جـوړه شـوه،خوبياهم کـه څـوک غـواړي چې بيخي ددغې دروازې پـه لاره مسجدالحرام تـه ننوځي نودباب السلام اوسنۍ دروازه بيخـي ددغــې دروازې پـر برابـر ه ده کــه حاجيـان لـه دغــې دروازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جومات ته ننوځي او مخامخ دبیت الله په لوري ورشي، دپخواني باب بني شیبه څخه به تیرشوي وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام منارې

امام ازرقي رحمة الله علیه، په خپل کتاب اخبار مکه کې چې د دریمې لېږدیزې پېړۍ په لومړیو کې یې لیکلی دی وایي چې حرم څلور منارې لري دعلامه قاسي(۷۷۵_۸۳۲س)په وختو کې دحرم پنځه منارې وې،خوعلامه قطب الدین (په ۹۸۸ کې مړ) داوومنارو یادونه کوي، تر ټولو لومړۍ مناره په ۱۳۰س کال خلیفه ابو جعفر د مسجدالحرام پرباب العمره باندې ودانه کړه،نورې منارې په بېلو بېلو وختونو کې دمختلفو اشخاصو لخوا جوړې شوې، چې ځینې یې بیا نړېدلي او بیا جوړې شوي دي دغه راز دمسجدالحرام د ودانۍ په بدلون او پراختیا کې هم ددغو منارو په شمېر کې لږ والی او ډېروالی راغلی دی.

په هر صورت مسجدالحرام تر۱۳۷۴س کال پورې اوه منارې درلودې ،دغه منارې دسعودي لومړنۍ پراختیا پرمهال ړنګې شوې اوپر ځای یې اوه نوې منارې ټولې په یوه بڼه جوړې شوې، بیا دسعودي ددوهمې پراختیا پرمهال دوې نورې منارې هم کټ مټ په هماغه بڼه جوړې شوې چې په دې حساب دحرم داوسنیو منارو شمېر(۹)ته رسېږي چې ټولې نهه اتیا متره جګوالی لري دغه منارې دوې دملک عبدالعزیز پر دروازه،دوې دعمرې پردروازه،دوې دملک فهد پردروازه، دوې پرباب السلام او یوه دصفاپرغره جوړې شوې دي.

دتاریخ مکه مکرمه لیکوال ډاکتر محمدالیاس عبدالغني دفهد له وروستۍ پراختیا وروسته دحرم ، ځمکتلي او دلومړي او دوهم پوړمساحت (۲۷۸۰۰۰) متره مربع او له حویلۍ سره دحرم ټول مساحت (۳۶۶۰۰۰) متره مربع ښیي چې په عادي وخت کې پکې (۹۱۴۰۰۰) تنه او دبیروبار په وخت کې پکې یومیلیون تنه ځاییږي. خو دامعلومات ځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقیق نه ښکاري چې همدا سږکال دځینو په وینا رسمي او نارسمي شاوخوا شپږ میلیونه تنه او دځینو په وینا څلورنیم میلیونه تنه حاجیان و نو که یومیلیون نور تري په مسجد او غولي کې ځای شي نوآیا داپاتې کسان پرسړکونو ځايېږي ؟

د بادغیسي درې شوطه طواف

ددوشنبې په ورځ دذوالحجې په دوهمه له غرمې مخکې حرم ته روان وم، سید نصیر دعمارې په مخ کې په دوکان کې ناست وو پر ماېې غږ کړ، (استاد جان کجامیری)ماورته وویل چې حرم شریف ته روان یم ،ویې ویل چې ته خوتیار روان یې دلته زموږ څوتنه حاجیان نوي راغلي دي ،عمره یې نه ده کړې، که ته ورسره مرسته وکړې ثواب به دې وشي،ماورته وویل ولې نه ،ورته غږ کړه،زه یې له ځان سره بیایم،هغه هم څلور تنه بادغیسي سپین ږیري له خونو را وویستل ورته یې وویل چې دا استاد به درسره مرسته وکړي، اوعمره به اداکړئ،دوی احرام هم سم نه ووتړلی ټینګار یې داو چې د حرم دزیارت پرمهال یې حرم ته ددرناوي په موخه که له احرام سره پګړۍ نه وي نو خولۍ خوبې باید هرو مرو پرسر وي،ماورته داحرام په حالت کې دسرپټولو فقهي حکم واوراوه،خو ددوی دلیل داوو چې څنګه به دخدای کورته لوڅ سر ورځي،په داسې حال کې چې ددوی په آند په لوڅ سر لمونځ له سره کېږي نه.

په ډېر ټینګار او ستونزومې دوی قانع کړل چې له پګړۍ اوخولۍ تېر شي کله چې حرم ته روان شو نو پرلار مې دوی ته وویل چې په حرم کې بیروبار ډېر وي ،حرم ډېر پراخ دی اوڅو دروازې لري باید ډېر پام وکړي چې له خپل ملګري بېل نشي،پرلاره مې څو څو ځایه وروښودل چې نښه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او خپله لار او عماره پیدا کړي، زموږ پر لار غته ننبه دابن لادن مسجد و چې زموږ عمارې ته نږدې او ډېر مشهور و، پر دې مې هم پوه کړل چې ستاسو په لاس کې پردې تسمې ستاسو پوره شهرت او دعمارې (استوګنځی) ادرس لیکل شوی او پر غاړه ځوړند کارت کې مو هم ستاسو او ستاسو داستوګنځي او اړوند ګروپ او شرکت نوم او پته شته چې که نادرکه شوئ نو له خلکو مرسته غوښتلی شئ، حرم ته چې ورسېدو نو عمارې ته تللی سړک مې ورته په ننبه کړ زموږ عمارې ته پر تلونکي سړک ډېرې روښانه او سترې ننبې وې دحرم له سالون ځخه به چې سهیل ختیځ ته ووتلې نو یو سړک ترمنځه و دپول په پیل کې دابن لادن شرکت څو لوړ پوړيزې ودانۍ پیل کړې وې ددې، ودانیومخ ته دسړک پرسر یوډېره لویه د اعلاناتو لوحه وه چې ساری یې نه لیدل کېده، او ترپایه هماغه یو اعلان هم پرې خپرېده، داځومتریزه لوحه شپه اوورځ روښانه وه، زموږ ډېرو حاجیانو هماغه ننبه کړې وه.

په حرم کې مې هم دروازې ور وښودې، دحرم لوی ساعت دساعت کوچني برجونه ټول مې ورته وښودل، دبېلبېلو په صورت کې د بیا یوځای کېدلو ځای مې ور وښود، دطواف ضروري مسایل او داچې پر دوی په لومړیو درې شوطو (دورو) کې سعې او رمل ده او اوه ځله به له حرم ځخه تا وېږي ټول مې ورووښودل، څه کم یوولس بجې طواف ته مطاف ته ورښکته شو، ورته مې وویل چې پر یوبل لاسونه کېږدي او زما اوږه هم ونیسي، چې له یوبل ځخه بېل نه شو، په مطاف کې د بېلبېدو په صورت کې مې با ب الصفا ورته وښوده چې له طواف وروسته به دلته رایوځای کېږو، طواف مو پیل کړ، بیروبار ډېر زیات وو زه مخکې اوادا څلور واړه سپین ږیري چې نورالدین، عبدالقدوس، میراجان او عبدالله جان نومېدل راپسې وو، یوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې زماپر اوږه او نورو يې يو دبل پر اوږو لاسونه ايښي وو هره شېبه مې ورته کتل پرد وی سعې او رمل لازم وو خو دمنډې امکان بيخي نه وو ځکه چې بيروبار ډېر وو خو ورته مې وويل چې اوږې مو پورته پورته اچوئ خو ډېر وخت به داکار هم ترې هېر شو ،دوی سپين ږيري هم وو او بيروبار هم ډېر وو نوځکه به يو شوط ډېر وخت نيوه ،اوله سرې به رمل هم هېر شو.

کله چې زموږ درې شوطه(دورې)پوره شوې نو عبدالله جان مخ راواړوه، راته يې وويل څه چې ووځو زه نور سترې شوم نور طواف نه شم کولای ،ماورته وويل چې طواف خو دادی چې اوه ځله له دې کوټې (بيت الله)تاو شو اوس خو زموږ څلور دورې پاتې دي،نوځنګه ووځو؟

ده اصرار کاوه چې نه نور بس دی نور مې له لاسه نه کېږي، ماورته وويل چې که سترې يې څه غاړې ته ووځه زمزم وڅښه او دمه دې هم جوړه کړه او بېرته راشه طواف پيل کړه خو دده همداخبره وه چې نور بس دی،په ډېر ټينګار مې چمتوکړ چې طواف پوره کړی.

له طواف وروسته مو زمزم وڅښل اودوه رکعته لمونځ مو وکړ.

کله چې څوک طواف کوي نو د ډېرې ګرمۍ له کبله يې بدن خولې خولې وي،په بيروبار کې چې معمولاً دحج په ورځوکې ډېر وي په مطاف (دبيت الله غولی چې مقام ابراهيم او حطيم هم پکې دي)کې طواف هغه د چاخبره دمېږي پر پښوتلل دي، په يوه طواف کې به دې شل ځله پښه د نورو تر پښو لاندې کېږي او د شل نورو قدم به ستا تر قدم لاندې راځي،نر اوښځې به يو په بل پورې داسې نښتي وي ته به وايې چې دواړه يې له يوبل سره سنجاق کړي دي،ډېرې ښځې او انجونې پکې بې سيرته شي ،که څوک هر څومره ځان وساتي خوبياهم هرو مروبه له انجونوسره لګېږي کله خوپه ټېل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو پر بل ورولوېږي آن ښځې تر پښولاندې شي، له طواف وروسته چې د انسان سخته ګرمي پکې شوې وي اوښه ستړی شوی هم وي نو یخ زمزم هغه هم په مړه خېټه ډېر زیات خوندکوي،زمزم اوبه ډېرې خوږې او خوندورې دي دومره خوند ما په بل یو مشروب کې هم ندی لیدلی ماخوبه چې هرڅومره ډېرې وڅښلې نو خېټه مې پرې نه پړسېدله ډېر وخت به یې دډوډۍ کار هم کاوه،زمزم به مې تنده او لوږه دواړه خړوبول ماته به په حرم شریف کې دابیت راپه زړه شو:

ساقي ټوله میکده دې ترې قربان شه
پښتنه چې لاس راتاوکړي له منګې
نه

مابه ویل چې ددنیا ټول شراب او ډول ډول مشروبات دې د زمزم له یوه ګیلاس نه ځار شي،داددین تر اغېزې لاندې دیني جذباتي دعوه نده ،په رښتیا له زمزم څخه مو ډېر خونداخست،دزمزم په اړه به په تفصیل سره وروسته بحث وکړو.

له طواف وروسته د ماسپښین د لمانځه وخت شو ،باب الصفا ته مو نږدې ځای پیداکړ او لمونځ مو په جماعت اداکړ کله چې له بادغیسي سپین ږیرو سره زموږطواف اولمونځ پای ته ورسېد نو ورته مې وویل چې تاسو د صفا اومروه تر منځ سعې وکړئ او زه به درته کېنم ځکه چې پر ما سعې نشته ده ،خوباور مې نه وو چې په نظري تشریحاتو دې دوی پوه کړل شم،نو لازمه مې وګڼله چې یوځل ورسره په عملي توګه د صفا اومروه تر منځ سعې وکړم ، او په عملي توګه یې ښه وپوهوم،صفاته مې وخېژول مخامخ بیت الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې ودرول دُعا مو وکړه،مروه ته روان شو،دشنو راډونو ترمنځ مومنډه وکړه مروې ته مې چې ورسول ورته ومې ويل اوس ستاسو يو ځل شوط پوره شو،په مروه مو هم دُعا وکړه بېرته صفاته را روان شو ،دشنو راډونو په منځ کې مومنډه وکړه کله چې صفاته ورسېدو نو ورته مې وويل چې ستاسودوه ځله يا دوه شوطه پوره شول، اوس درته پنځه نور پاتې دي تاسې خپله سعې وکړئ اوزه به درته دلته کېنم، زه دصفا ببخ کې په مسعی (د سعې په ځای)کې په مرمرين ديوال کېناستم او دوی خپله سعې پيل کړه،دوه درې ځله مې يويو وليدل،چې سعې يې کوله خو نور رانه ورک شول، ټول سعې کوونکی زماله نظره تېرېدل ځکه چې په لاره کې يې ناست وم زه هملته منتظر يم چې اوس به راځي اوس به راځي خو درک يې ونه لګېد، وارخطاشوم،ماويل لکه چې لاره يې ورکه کړه زه هلته له څو ښځو سره برابر شوم چې ښه بنډار مو وکړ وروسته ددې بنډار تفصيل ته ورځو.

زه لا هملته منتظر وم چې مازيګر شو،خو ددوی درک نه لګېږي وارخطا شوم دمازيګر جمعې ته صفونه برابر شول سعې بنده شوه،بياهم نه ښکاري،جماعت ودرېد ، خو بياهم ددوی درک نشته.له لمانځه وروسته هغه ځای ته ورغللم چې دورکېدلو په صورت کې مو د بياموندلو لپاره ټنبه کړې وو هلته هم نه وو لږ ورته هلته هم تم شوم خو رانښکاره نه شول،بېرته سعې ته راغللم،اوهملته ورته کېناستم،دماښام تياري راغلې خو دوی رانه غلل،ډېر خفه شوم ماويل دانابلده او نالوستې سپين ږيري به کومې خواته تللي وي،دماښام لمانځه له اداکولووروسته مې غوښتل چې تر ماسخوتن پورې په حرم کې پاتې شم اوطواف وکړم، خو دوی ته مې اند ېښنه ډېره وه عمارې ته روان شوم په بېړه لاړم هلته مې ددوی خونه وموندﻩ ګورم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثلور واړه همكلته دي خوښ هم شوم او غوسه هم راغلله يوه يې لا حلق (سرخرښيل)نه وكړى او جامې يې اغوستې وې نور يې لاهم احرام كې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښځو سره بنډارونه

کله چې مادوی ته دصفا دغونډۍ ترځنګ انتظار کاوه نو دلته هم بیروبار ډېر وو په زحمت مې دښځو په منځ کې ځای وموند ښي خواته مې دپاخه عمر یوه تونسۍ ښځه ناسته وه،له څه شېبې وروسته مې په خبرو راوستله، داښځه ډېره ښکلې اوډېره تقوا داره، ډېره درنه او نرم خویه وه کله چې پوهه شوه چې زه افغان یم نو دافغانستان حالات یې وپوښتل،امریکایانوته یې ډېرې ښېرې وکړې او ډېر یې ورته بد وویل. زموږ تر څنګ ناستې نورې مېرمنې هم له موږسره په بنډار کې راګډې شوې، دهغوی احساسات دامریکا په اړه له دې ښځې بېل نه وو ټولو امریکایانوته بد ویل، ښېرې یې ورته کولې ، او طالبانواو مجاهدینوته یې دعاوې کولې.

دالمغرب له یوې اوسېدونکې سره مې خبرې اوږدې شو داهم ډېره ښکلې وه ؛لهجه یې خوږه اومینه ناکه وه کله مې چې ترې واورېدل عمر یې **۵۲**کاله ده نو له حیرانتیامې ټکان وخوړ ځکه چې هغه ډېره ځوانه ښکارېده،زموږ دپنځه دېرش کلنو په څېر وه ویل یې چې شپږ او لاده لري مشر زوی یې صمد اومشره لور یې مریم نومېږي ،دشخصي ژوند او دالمغرب په اړه یې ډېر معلومات راکړل.

ترڅنګ یې په څهره کې دېته ورته،بله ښځه ښکارېده ، هغه تردې هم ښکلې وه ویل یې چې دایې خور او ترهغې څلور کاله کشره ده ، خوهغه هم دېرش کلنه ښکارېده له هغې سره مو هم سلام اوسترې مشې وکړه راته یې وویل چې نرسه ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاکستان د پنجاب ایالت اړوند د ملتان او سېدونکې دوه خویندې موهم ښنګ ته ناستې وې، یوه یې پخه او بله یې ځوانه وه، خبرې مو اوږدې شوې ګروپې شکل یې غوره کړ زه له المغربۍ او تونسۍ سره په عربي او له ملتانیانو سره په اردو غږېدم زما انګلیسي او اردو قوي ندي خو ستونزه پرې حلوم، ددوی خبرې لومړی مایوبل ته ژباړلې خو وروسته یې شریکه ژبه انګلیسي وموندله او ټول پرې غږېدو ما زیګر لمونځ مې هم له همدوی سره وکړ. تونسۍ ښځې راته خپل جای نماز (لمونځی) راکړ. له ملتانۍ مې وپوښتل چې د سعودي هوا توده ده که د ملتان؟ ویې خندل ویل یې دواړه برابرې دي.

ځینې خلک وایي چې پنجابیان تور دي لا مل یې دا بولي چې ګویا هلته لمر تود دی بیا داخو ډېره مشهوره ده چې شمس تبریزي پرملتان لمر رانښکته کړی دی، ځکه خو ورته شمس تبریز وایي شمس په عربي کې لمر ته وایي که نه دده خپل نوم تبریز دی او یا خو به دی د تبریز او سېدونکی و ، داخو د فولکلور خبرې دي په سم او ناسم پسې یې نه ګرځو خو دومره وایم چې څومره ښکلا په پنجاب کې ده ساری به یې په نور پاکستان کې کم وي، دادوه ملتانۍ یې د ښکلا ښې نمونې دي.

په ۱۳۸۹ هجري لمریز پاکستان ته د یوه رسمي سفر په ترڅ کې د لاهور د یوه عصري هوټل(هالیډې ین) په لفټ کې له یوې پنجابۍ ناوې سره دوه په دوه برابرشوم له لوستونکیو په بخښنې، اوس هم چې رایاده شي نو په زړه کې مې یوه نرۍ څړیکه تېره شي.

زموږ ناخبره خلک داسې فکر کوي چې ګویا ټول پنجاب تور دی، دوی نه پوهېږي چې هلته یو نسل تور رنګ لري چې زموږ خلک ورته چواړیان وایي: دځینو سترګې تعصب ړندې کړې او تور او سپین نه پېژني ، د سره انقلاب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری شاعر ښاغلی سلېمان لایق هم په همدې رنځ اخته شوی دی هغه ته هم ټول پنجاب تور ښکاري. لایق طالبان ځکه دجومات حرامیان بللي وو چې دده په اند (تور پنجاب یې راووست دکابل په زړه یې کېناوه.) خو چې اوس دې نورو، دنړۍ ۵۰ کفري هیوادونه افغانستان ته راوستي او دلته هرډول فجایع ترسره کوي نولایق ته دهغه لیاقت اجازه نه ورکوي چې ددوی دعقیدې او ایدیولوژۍ (کمونیزم) دمخالفینو او امپریالستانو پرضد کم ترکمه غږ هم پورته کړي.

باب السلام که باب بني شیبه

دذوالحجې په دریمه دشپې زموږ دشرکت اړوند ۲۴ تنه نور هم له کابل څخه مکې معظمې ته را ورسېدل دوی ته د هرات په الوت کې ځای نه ووپاتې شوی شرکت کابل ته ولېږدول ،او ورته یې ویلي چې تاسو به هلته نه ایساریږې په بله الوتکه کې به جدې ته راځئ آن له هغوی ډګرڅخه به هم بهر وتلو ته اړتیا نه پیداکوئ خو هلته دوه ورځې ځنډېدلي وو دشرکت درئیس په وینا مې د سحر له لمانځه وړاندې د عمرې لپاره حرم ته روان کړل.

هماغه تېنګار مې چې هره برخه کې پر هغو نورو ځلورو سپین ږیرو کړی و پر دوی مې هم وکړ،بلکې له هغوی مې پرې ډېرتېنګار او لارښوونه ورته ځکه وکړه چې له دوی سره ښځې هم وې.

کله چې حرم شریف ته ورسېدلو نو دتهجدو اذان وشو پولیسو مطاف ته دننوتلو اجازه رانکړه،ځکه چې هلته د لمانځه لپاره صفونه تړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل،اوطواف هم طواف کوونکی او هم نور په تکلیفول،باب الصفا سره موځای وموندهملته مو تهجد پیل کړل.

دجماعت له ادا وروسته مطاف ته ننوتلو ،ماهغوی ته وویل چې په لومړي ځل مطاف ته دباب السلام له لارې ننوتل سنت دي خوکه موږ هغه دروازه مو مو نو وخت راباندې تېرېږي ،اومطاف رانه ډکېږي،ځکه د حج ورځې دي بيروبار ډېردی بيا اړ یو چې یا په دوهم پوړ اویا دریم کې طواف وکړو او هلته طواف سخت دی ځکه چې دایره یې ډېره پراخه ده،دتخمين له مخې په دوهم او دريم پوړ کې د طواف ساحه يو کيلو متر کېږي نويو طواف داسې دی لکه اوه کيلومتره مزل ،نورو ومنله خو دووتنو نه منله ،ويل يې چې هرو مروبه له باب السلام ځخه ورځو، غوسه مې هم راغلله،خوچاره نه وه،دهغو نورو خبره يې هم نه منله ماويل که پرېږدم يې چې هرځه کوي نو کوي دي يې خو وبال لري،بالاخره په پوښتنوموباب السلام وموند په دوی کې يوتن ليک لوستلی شو کله چې دننه ورننوتلونو يوځل يې ماته مخ راواړوه،چې ته خوله موږسره چل کوې،داخوباب السلام ندی،پردې دروازه خوباب بني شيبه ليکل شوي ماورته وويل چې همداباب السلام دی خو دوه نومه لري، هغه نه منله بالاخره له لاسه مې ونيوه نږدې پوليس ته مې وروست،له هغې مې ده همده په مخ کې وپوښتل چې ايا همدا باب السلام ندی، هغه هم وويل هو همدادی همدې باب بنی شيبه ته يې لاس ونيوه،دوه ځله يې وويل باب السلام باب السلام، له دې وروسته يې ومنله مطاف ته ښکته شو طواف مو پيل کړ،له دومره ټينګار اوسپارښتنې سره سره ټول رانه ورک او يو يو شول ، له ډېر لټون او ستړياوروسته مې دوه تنه نارينه چې ښځې يې هم ورسره وې، وموندل او عمارې ته مې راوستل نور ټول رانه ورک شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهال او نفیسه

چهارشنبه یا دذوالحجې په ۴مه مې مشر شیرزمان ته ټېلیفون وکړ ویې ویل چې دحرم په دوهم پوړ کې طواف کوي زه هم ورغللم ځای مو نښه کړ،له موندلو وروسته زه هم ورسره په طواف کې ملګری شوم، دهغه دوهم دور و له طواف وروسته د باب الصفا په برابرئ په دوهم پوړ کې کېناستو شېرزمان ،تکړه،ویښ او د اسلامي نړۍ په درد دردمند ،مجاهد مسلمان دی، سلفي ندی، شعوري موحد دی خو خلک ورته سلفي وایي ،هغه ملایان غندي چې په ختمونو،خیراتونو ،جنازو،دم او تعویذ متکي وي ، او د خورېن نوم ورکوي، له طواف وروسته مو د اسلامي نړۍ پر ستونزو بحث پیل کړ، په همدې کې وو چې درې انجونې مو څنګ ته راغللې یوه پکې غنمرنګه چاغه (خوربه)مسته او ښکلې پېغله وه، زموږ څنګ ته ودرېده په خپل بلک بیري موبایل یې دبیت الله عکسونه واخستل کله چې زموږ ترڅنګ کېناستلې نو زما ژورنالستیک حس راوپارېد لومړی مې په سلام او ستړي مشي په خبرو راوستلې، دې پېغلې خپل مبایل راوو،بست اخستي عکسونه یې کتل ،اړول او را اړول، دموبایل مینوته ورغلله دومره ګړندی کار یې کاوه چې تابه ویل دامبایل همدې جوړ کړی دی همدلته یې دعکسونو په ایډیټ پیل وکړ،ماترې هیله وکړه چې زما په کیمره زما او د شېرزمان عکسونه واخلي او کعبه پکې رڼه راولي ،دستي راپاڅېده،کیمره یې واخستله دعکس مینو ته ورغلله انځور (wev) یې ښه برابر کړ،بیایې له هر اړخه له کعبې سره زموږ څو عکسونه واخستل،ماورته وویل چې په خپل فون کې خپل اخستي عکسونه را وښیي سمدستي یې ټول واړول راواړول

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې مې دځان راپېژندلو هیله وکړه،ویل یې چې نهال نومېږي او د سوېډان د عبه ښار اوسېدونکې ده،یوه ملګرې یې نفیسه نومېده،هغه هم دهمدې وطنداره وه،دنفیسې معلومات دافغانستان په اړه کم ووخو نهال دافغانستان دجغرافیې او رواني وضعې په اړه دومره معلومات ورکړل چې ډېر افغان لوستوال یې هم د افغانستان په اړه نلري، ما نهال ته وویل چې راشه زما په کیمره ته او نفیسه له ماسره ګډ عکسونه واخلئ ،ویې خندل ویې ویل چې عکسونه خوبه واخلو خوستا په کیمره نه ، بلکې زما په مبایل.

نهال ډېره خوږه او صمیمي پېغله وه، ډېرې خبرې مو وکړې تر مازیګره ناست وو، هغوی تلاوت وکړ ماله ځان سره دفقهې کتاب وړی و هغه مې ولوست، له لمانځه وروسته مو هم زړه نه کېده چې له یو بل نه بېل شو.

دلته مو له یونایجریایي سره هم بنډار وکړ په ګوډه ماته انګلیسي مې ورسره دنایجریا اوافغانستان پر حالاتوخبرې وکړې،د تامیر په نوم یو متشرع مصری هم را سره کیناست، هغه همدلته اقامه درلوده خو ویل یې چې هېوادوالو یې د مصرحکومت ته له ۴۰ تر ۵۰زره جنیه چې ۴_۵زره ډالر کېږي ورکړي او حج ته راغلي دي ده داپیسې ډېرې زیاتې بللې ، اوه کاله وړاندې په افغانستان کې دمصر سفیر هم تامیر بیک مأذوني نومېده زماډېر ملګری او ډېر مجاهداو داسلامي نړۍ پردرد دردمن شخص و زما په سپارښتنه یې څو تنه په مصر کې نړیوال پوهنتون الازهر ته ولېږل . دولي په نوم دتامیر بل مصری ملګری هم زموږ سره کېناست پر ایمن الظواهري ډېر وغږېدو ماورته وویل چې زه هم د القاعده وو دهېواد یم حسنی مبآرک مو ښه وټکاوه، دوی وویل چې که دامریکا وېره نه وي نو ډېر هېوادونه به په افغانستا ن کې جهاد رسمي تائید کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهندوستان دراجستان ایالت یوتن نوی ځوان اوسپدونکی هم له خپلې مور سره راغلی وو هغه ویل چې دحج داخله یې د هرتن په سر ۱۲۲۰۰۰ هندۍ کلداري کړې ده،دوډۍ یې هم پرحکومت ده او دوه زره بېرته هم ورکوي،دانرخ دمصریانو له نرخ ډېر ښکته اودافغانانوله نرخ هم ښکته دی،خودمصر یانوعمارې حرم ته دومره نږدې وې چې نور ترې حرم ته نږدې بل ځوک نه وو ،ځینې یې دارالتوحیدکانټیننټل سره نږدې دې په لوکسو هوټلونوکې اوسېدل.

موږ هم حرم ته نږدې وو خو بیاهم کله به چې راباندې ناوخته شوه نو چې له دوه ریالو به تېر شو په جماعت لمونځ مو نیولی شو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم ته بې صبري

مور ته ویل شوي وو چې پر زمزم بیروبار ډېروي او بوشکې ډکول وخت او زحمت غواړي سره لدې چې څه کم یوه میاشت وخت مونور په مکه معظمه کې درلود خو نه پوهېږم ولې راباندې دوارخطايي. پیریان کېناستل د جمعې په ورځ د ذوالقعدې په شپږمه دشپې درې نیمې بجې زه، ډګروال سمیع او کاکا برات چې اصلاً ترکان او دکابل دمیرویس میدان او سېدونکی وو حرم ته روان شو، دزمزم لپاره مو یوه ورځ وړاندې بوشکې اخستې وې،په بوشکه لس لیتره لیکلي وو خو یوولس نیم لیتره اوبه یې اخستلې ،دابوشکې په عادي وخت کې په درې ریاله وې خو اوس په لس ریاله پلورل کېدلې.

ماله پلورونکي سره ټوکه وکړه هغه دابراهیم عابد ټوکه مې په عربي ورته وکړه چې وايي چهل ستون ته روان وم او ټکسي رانه څلور سوه افغانۍ وغوښتې ماورته وویل :اوه اوه یوستون په لس روپۍ؟ماهم ورته وویل اوه اوه یو لیتر په یو ریال،با لاخره په اته ریاله مو وپېرلې، د زمزم اصلي ځای مو په پوښتنه پیداکړ،مور ویل ډېر بیروبار به وي خو د شیطان غوږونه کاڼه (هلته هسې هم کاڼه وي) بیروبار نه وو، د زمزم پایپ مو په بوشکه کې کېښود په څو ثانیوکې بوشکه ډکه شوه،دزمزم اصلي چینه چې اوس ډېر لويې او ژورې ساګانې په کې جوړې شوې دي ،دکعبې ترځنګ ده ،خودلته یې په اوږدو پایپونو کې را تېرې کړې او له دې اوږدو نلونو څخه لسګونه پایپونه بېل شوي چې په اسانۍ سره ترې بوشکې ډکېږي،خو دبیروبار په وخت کې بیاهم دلته دبوشکوډکول سخت وي،او انتظار غواړي ،دزمزم دوبش اوپایپونوځای، د رسول الله ص د زېږېدوځای او دابوجهل کور خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوا پراته دي،بوشکۍ مو واخستې را روان شو د طواف وخت نه و ،بوشکۍ مو له ځان سره مطاف ته وړلې هم نه شوی ،دحرم په سالون (غولي) کې دباب الصفا خواته کېناستو ،ما تهجد پیل کړل په لمانځه وم چې یوې ښځې له سمیع اوبرات څخه زمزم وغوښتل ،خوهغوی ورنکړل،هغې ښځې بیا ورته زاری وکړې ویل یې تږې یم،خودې ظالمانو بیاهم ورنکړې،زما پام دوی ته واوښت دلمانځه حضورمې هم خراب شو ډېر خفه شوم،له لمانځه وروسته مې ورته وویل چې ظالمانو یوګیلاس اوبه به مو ورکړې وې،یوګیلاس زمزم خوهرچېرته په حرم کې پیدا کېږي بېرته به مو ډکې کړې وای،دلته موپه لمانځه کې څنګ ته دسیده زینب دکاروان اړوندیوه ښکلې لبنانۍ په لمانځه ودرېده،ماویل شیعه به وي خوپه لمانځه کې یې رفع الیدین کاوه.

له لمانځه چې فارغ شو له حرم څخه وتلو چې په یو څلور ټایره بایسکل (ویلچر) کې مویوناسته ښځه ولیده څوتنه ترې راتاو وو یو تنکي ځواب په تونده لهجه ورسره غږېده اوپټکې یې پرې کولی،لامل مو وپوښت ،دې ځوان راته وویل چې د درې سوو ریالو په بدل کې یې دې ښځې ته طواف ورکړی اوس چې د اجورې ورکولو وخت شونو ددې ښځې زوی ځان نادرکه کړ، داچې ددې ښځې زوی به رښتیاهم ځان پټ کړی وو اوکه نه اوموضوع به څه وه الله ج خبر دی،موږهم داجرئت ونکړچې درې سوه ریاله ورکړو ،اولانجه حل کړو هلک ته مې نصیحت وکړ او روان شوخوپه زړه کې مې وویل چې توبه توبه په حرم کې هم د مزدور مزدوري سمه نه ورکول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

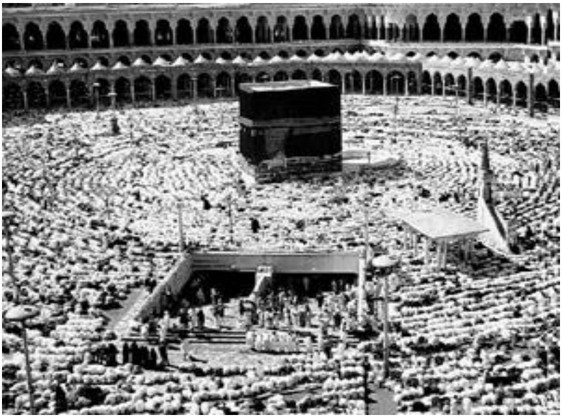

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوموړۍ جمعه لوموړی بیروبار

داپه حرم کې زموږ دلوموړۍ جمعې لمونځ دی مامامې دلته پخواهم د جمعې لمونځ کړی او له بیروبار څخه ښه خبر و هغه راته وویل چې که دننه مسجدالحرام کې لمونځ کول غواړې نو باید وختـه ولاړ شې،اوس نو دحج ورځوته دوره ورځې پاتې دي، تقریباً ټول حاجیان رارسېدلي دي،لمونځ په پاوباندې دولس بجې کېږده،اوزه پاوباندې لس بجې حرم ته لاړم، ماویل راځه لمانځه ته خو لادوه ساعته وخت پاتې دی دننه په حرم کې به ځای وموم خو حرم خو پربږده چې دحرم سالون دحرم شا وخوا عمومي سرکونه ،پلازې،دموټرو تونلونه،آن جروال اوحفایر ته تلونکي پلونه ټول له خلکو ډک و ،له حرم شریف څخه یو کیلو متر لېرې هم ځای نه موندل کېده،پولیس حرم ته په ننوتونکیو ټولو لارو ولاړ وو،څوک یې نه پرېښودل، دافغانستان دپولیسوپه څېر یې خلک یوې اوبلې دروازې ته لېږل ،تشنابونوته یې هم څوک نه ور پرېښودل، ډلې ډلې خلک سرګردانه یوه خوا بله خوا تلل،زه چې له وخت څخه دوه ساعته مخکې تللی وم ځای مې موندلی نه شو نود هغه چابه څه حال وو چې ناوخته راغلي وو.

،په ډېر زحمت مې دموټرودتونل پر غاړه له حرم څخه لېرې د یوې غرفې تر څنګ سوری ولید ،چې ورغلم،ورسره نږدې خلکو تش انساني حاجت پوره کړی اوډېر بوی وو ،مجبور شوم بله چاره نه وه هملته مې جای نماز (لمونځی)هوار کړ.ما په خپل ټول ژوند کې دومره بیروبارنه وو لیدلی

کېناستم،لمر ورو ورو تودېده پرماهم لمر راغی ځای می بدلاوه، ،خو پرېښودلی مې ځکه نه شو چې بل ځای نه پیداکېده،هملته مې ملګري وموندل خپل ځای اوجای نماز مې پرې وسپارل ماویل که په کوم دکان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بـه یـا پیپسـي، پیدا کړم ډېـر وګرځېـدم اخـر مـې یو ځـای کـې مرنـډا پیدا کړه، هوا ډېره توده وه خولې راماتې وې خو ماله ځان سره مطالعې ته کتاب هم وړی و، کله چې او بو پسې وتی وم نو په همدې وخت کې درې ښځې راغلې وې او وار خطايي ژړل ، یوه پکې دومره ترهېدلې وه چې له سره يې خبرې نشوای کولی، جامې يې د پښتنو وې، چاره يې نه وه هماغه بوین ځای کې کېناستلې.

څوک ورسره په ژبه نه پوهېدل، ماله جامو وپېژندلې په پښتو مې تـرې و پوښتل، هغوی چې لـه ما پښـتو واوربـده پـه تنـدیو کې يـې خوښـي وځلېده، ویل يې چې له پرون راهیسي يـې لـه خپلو نارینه وو سره اړیکې پرې شوي او یو بل يې ورک کړي دي، له دوی سره ټېلیفون نه وو، خو له یوې ښځې سره يې دخپل مېړه د ټېلیفون نمبر وو، ماهغه نمبر ته زنګ وواهه خو بند وو ، نه يې خپل ځای پېژنده او نه ورسره د پېژندګلوۍ کومه بله نښه وه.

حیـران وو چـې څـه وکـړو، دوی ویـل چـې د سـوات او سـېدونکې دي، داو سېدلو ځای او خپله عماره يې نه پېژندله، ماویل لـه لمانځه ورستـه بـه ورسره مرسته وکړم او استوګنځی به يې ورته پیدا کړم، په همدې کې وو چې شاته صف کې یوتن سواتی راپیدا شو، هغه هم پوره نه پېژندلې، خو ویل يې چې د سواتیو حاجیانو ځای ورمعلوم دی.

ګرمي شېبه پـه شـېبه ډېرېده، خولې روانې شوې، ماته د پوهنتون ددورې یوه خاطره رایاده شوه: کله چې د کویټ او عـراق جګړه پیـل شـوه نو استاد محمدګل عتیقي او دهغه وراره ډاکټرعبدالحلیم احمدي پاکستان ته راغلل او ددواړه زموږ استادان شول، عتیقي صاحب چې دلغمان ولایت د قرغیو ولسوالۍ دچهار باغ او سېدونکی دی ډېرظریف او لطیف شخصیت دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کیسه کوله چې یو وخت په چهار باغ کې ددوبي (اوړي) په ډېره ګرمۍ کې دجمعې لمونځ اداکېده ملا مسئلې کولې خو ځینې مقتدیان یې دمسجد دغولي پر ځای ددېواله سیوري ته ناست وو، ځکه چې په غولي کې تود او سوځنده لمر وو، ملاچې ولیدل مقتدیانو یې دمسجد غولی پرېښی دی، اوددېوالونو سیوروته ناست دي، نوپه لاسپیکر کې یې په غوسه پرې غږ کړل: (ای مردم: قل نار جهنم اشدحرا است والله اګه خلاص شوي) همداخبره په غوسه کې تکراروي، (قل نار جهنم اشد حرا است، والله اګه خلاص شوي) خو د ایت دا برخه ورته نه ژباړي اونه یې پوهوي چې موخه یې څه ده. مقتدیان هم حیران دي چې ملاصاحب یې ورته ولې په غوسه دی او څه ورته وایي.

ددې ایت معنی داده (ورته ووایه ای پیغمبره چې ددوزخ اور ډېر زیات توددی.)

پرموږهم لمر راغی خوځان مې پر همدې ایت ډاډه کاوه: چې: نارجهنم اشد حرا است.

کله کله به ورېځې خپلې لورېنې کولې با لاخره دلمانځه وخت شو، دلمانځه بنه یې له افغاني دود څخه بېله وه، شل باندې دولس بجې قاري سدیس دلمانځه خطبه پیل کړه اوپه لنډه خطبه کې دفلسطین جهادته دعاوشوه، خوافغانستان یې یادنکړ، په حرمینوکې پر سیاسي خطبو، سیاسي موعظو، بندیز دی، هېڅوک دلوېدیځ بنکیلاک پرضد څه شی ویلی نشي.

قاري سدیس مشهور حافظ اودقران قاري دی مایې دتلاوت کېستې اخستې او اورېدلې وې، هلته راته خلکو وویل چې سدیس انقلابي ذهنیت درلود، دجهاد پرمهال پاکستان ته هم راغلی وو، هلته یې هم انقلابي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویناوې کولې ،خوله کله راهیسې چې د شاهي کورنۍ زوم شوی دی،نو په اصطلاح چارج یې خنثی شوی او انقلابي ویناوې او د دولت او لوید یځ ضد ویناوې یې پرېښې دي،لمونځ او جنازې ترېوې بجې پای ته ورسېدل.

جماعت ته دانتظار په وخت کې مې خواته یو ځوان اندونیزیایي ناست وو په انګلیسي موسره خبرې پیل کړې، زما پر لاس په اندونیزیا کې جوړ یو ساعت وو میډ ین اندونیزیا پرې لیکل شوي هم وو. ساعت ظاهراً ډېر ښکلی وو خو دومره ګران بیه نه وو، ددې اندونیزیایي ډېر خوښ شو، د ساعت دلید لو غوښتنه یې وکړه ما هم له لاسه خلاص کړ چې ښه یې وګوري هغه چې وکوت نو نور یې هم خوښ شو ماورته وویل لکه چې ډېر دې خوښ شو هغه وویل هو ماورته وویل خیر نو دازما لخوا تاته ډالۍ شو په لا س یې کړه، هغه دې ډالۍ ته دومره خوښ شو چې دوه ځله یې زما لاس ښکل کړ.

خواته مو یوه نوې ځوانه اندونیزیایۍ ناسته وه یو سپین ږیری یې ترڅنګ ناست وو ټوله په حجاب کې وه له مخ پرته ټوله پټه وه آن په لاسونو یې دستکشې او په پښو یې جرابې وې له مایې وغوښتل چې په سیورې کې ځای ورکړم ماترې د سپین ږیري په هکله وپوښتنل و یې ویل چې دا یې پلار دی په لږ وخت کې ډېر بلد شو.

مخ ته مو یو تور پوستی یمنی ځوان هم ناست وو د احرام په څېر تورلنګ یې له ځانه تاو کړی وو په صف کې په ناسته ویده شو لږ وروسته کوږ او بې ستره شو ما راویښ کړ چې ځان پټ کړي او اودس وکړي خوتر اقامته ویده و همداسې لمانځه ته پورته شو پوړې به نه وو خو رنګ او کړه وړه یې د پوډریانو و

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته له موږسره د پاکستان پنجابیان هم وو څوک په انګلیسي څوک په اردو ،عربي فارسي او پښتو غږېدل ما د دوی ترمنځ ګوته ماته ژباړه کوله ، څه موکړي وای اخر په وړاندې مو لمانځه ته دوه ساعته انتظار وو.!!

زموږ خلک چې د جمعې لمونځ کوي نو چې لومړی اذان وشي خطیب منبر ته وخېژي څه کم یو ساعت وعظ کوي،اکثره یې دخبرو وخت ،مناسبت ،موقع نه پېژني،په اخترکې به دمعراج او په محرم کې به داختر مسایل بیانوي ،اکثره به اسرائیلیات او اساطیروایي بیابه ټول په اجتماعي ډول سنتونه ودرېږي. بیابه دوهم اذان وشي،بیا خطبې وایي بیا جماعت ،بیا دعا خوهلته داسې نه وو ،لومړی اذان وشو نه مسایل وو نه سنت ،لس پنځلس دقیقې وروسته دوهم اذان وشو،خطبه واورول شوه ،لمونځ ودرېدله سلام وروسته ټول ازاد وو ، د جمعې ټول لمونځ شل دقیقې وخت ونیوه .

له لمانځه چې را ووتونو پرسړکونو بیروبار شو زموږ پر لار په پله د بیروبار له کبله اوږد ټیل شو ، خلک ولوېدل ،ښځې او نر تر پښو لاندې شول،سرک جای نمازونو ونیوه ،چپړو او د ښځو ټیکریو وپوښه،چیغې پورته شوی یا حاج یاحاج بالاخره،خلک ودرېدل او ټېله کمه شوه.

په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج

له هرچا سره تلوسه وي چې کم ترکمه یوځل خو بیت الله سره نږدې په لومړي صفرکې او هغه هم ملتزم او حجر اسود ته مخامخ لمونځ وکړي،داکار د کعبې ګرد چاپېره سخت دی او ملتزم ته یا د حجر اسود او حطیم تر منځ دې دیوال ته خوډېر سخت دی ځکه چې د کعبې امام هم همدې خواته ودرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکعبې دروازه هم همدې خواته ده دلته لومړی صف په نصیبونو او ډېرو خواریو اوستړیا موندل کېږي.

نن (دجمعې ورځ) ماقصد کړی وو ،چې دمازیګر لمونځ به ملتزم ته مخامخ په لومړي صف کې کوم ،په یادمې نه دی چې له لمانځه وړاندې مې یو طواف وکړاوکه دوه خو چې صفونه تړل کېدل ځان مې ملتزم ته برابر کړ،هلته صف تړل اوپه صف کې ځای نیول ډېر سخت دي،جمعې ته لا څلوېښت دقیقې کله کله خولا یوساعت پاتې وي چې صف تړل پیل شي،دصف تړلو لپاره خلک یوبل ته لاسونه ورکوي،خولاسونه نه ټینګېږي متې یوله بل سره نښلوي چې دټېل اوفشار پروړاندې مقابله وکړي،دصف لپاره دمتو تړلی انساني ځنځیر مقاومت کوي خوپه هره یوه دقیقه کې له داسې ټېل اوفشار سره مخ شي چې دځنځیر څومتره برخه ټوله شاته ولاړه شي ،کله وشلېږي،کله یې څوتنه ولوېږي ،یاحاج !یا حاج چیغې پورته شي.

ستړتیاهره دقیقه ډېرېږي،تنفس ژور شي،خولې راماتې شي،ځینې دصف تړلو ، په صف کې دځای موندلویا ځای ساتلوپه مسابقه کې وي او ځینې طواف کوي، دایواځې دلومړي صف ستونزه نه ده،بلکې په دوهم، دریم،څلورم اوپنځم صف کې هم ده،په شپږم ، اوم ،اتم ،نهم ،لسم او آن دیارلسم صف کې هم په اسانه ځای نه موندل کېږي،خود لومړي ، دوهم ،دریم او څلورم په پرتله اسانه وي، په لومړي دوهم او دریم صف کې ځای نیول کله کله ،دځان په بیه تمامېږي،دلته یوثانیه غفلت یا سستي نه یواځې داچې په لومړیو صفونوکې له لمانځه څخه د محرومیت لامل کېږي، بلکې کله کله له ټول مطاف څخه د وتلو لامل ګرځي،ځکه چې یو ځل دې ځای له لاسه ووځي،اوهغه دچاخبره پښه دې ونښوېږي، نو بیا هېڅوک هم ځای نه درکوي، تقریباً په هر لمانځه کې داسې پېښېږي چې په مطاف کې چاته ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا نشي نود کعبې په لس مترۍ او شپږ مترۍ کې هم له جمعې پاتې شي، جماعت ودرېږي او په صفونو کې اخوا دیخوا ګرځي، په داسې حال کې چې دلته آن د بل چاپر شا هم سجده رواده.

ماهم په لومړي صف کې د ځای نیولو په تکل له ښي او چپ اړخ ته ولاړو کسانو سره مټ په مټ کې ورکړ شاوخوا څلوېښت دقیقې مو په ولاړه مقاومت وکړ، څو څوځله شاته تللو اولوېدلو ته اړ او ډېر ستړی او ستومانه شو، شاته موهم صفونه وتړل شول، موږ هم خوشحاله وو چې که خیر وي په لومړي صف کې مو ځای وساته او لمونځ به مو په لومړي صف کې وي، جماعت ته وخت اوتېل ماتېل کمېده، په لومړي صف کې د طواف کوونکیو مخه هم ونیول شوه، اوس نو ظاهراً هیڅ ګوابښ نه وو چې په لومړي صف کې له ملتزم سره زما د جماعت خنډ شي حالات ورو ورو ارام شول، موږ هم کیناستو صف مو وتاړه، جماعت ته به ایله پنځه دقیقې پاتې وي لا مو دمه جوړه نه وه چې پولیس راغلل، امریې وکړ چې لومړی صف دې ټول پاځېږي او شاته دې ولاړ شي، دا امر نه وو سم دټوپک ډزو چې پرموږ وشو لږ مو ځان غلی کړ، خوګټه یې ونکړه پولیس راغلل هریو به یې له مټ ونیوه او پورته کاوه به یې ډېر زیات زور یې راکړ او ډېر خپه شو، خو ګورته تګ له ناکامه وي.

شاته لاړو په نوروصفونوکې هم ځای نه وو، باب العمره خواته مې حرکت وکړ، په هر صف کې ځان ته ځای ګورم خونه ځای شته او نه څوک ځای راکوي، لس صفه شاته تللی وم خفه وم چې په همدې وخت کې مې د چاله خولې خپل نوم ترغوږ شو، ګورم چې په یوولسم صف کې مې ماما ناست دی، هغه حیران و ، چې جماعت ته دوه دقیقې پاتې ندي اوزه له مطاف څخه بهر ځم، غږ یې وکړ خیر خودی، کوم خوا روان یې؟ په لیدلو یې ډېر خوښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم ورته مې وویل اوس به دې مخ ته کېنم چې جماعت ودرېد ، په صف کې به ځای راکړې بیابه درته کیسه وکړم، همداسې یې وکړل په څو شېبوکې جماعت ودرېد ترڅنګ یې ځای راکړ ښه وو تر څنګ ولاړ کس یې هم ممانعت ونکړ،تنګ تنګ ودرېدو او لمونځ مو وکړ.

په حرم کې ملاوتړ

مازیګر دحج دبعثې کمېټې یوغړې راته وویل چې نن د ماسخوتن له لمانځه وروسته قاري سدیس دافغان حاجیانو له معلمینو ،دبعثې له کمېټې او ځینو افغان پوهانوسره ګوري که ته هم راشې ښه به وي .ځای یې حرم ته نږدې یاله حرم سره د نښتي المکه شرکت څلورم پوړ وښود ،زه په ټاکلي وخت ورغللم خوهلته ډېر لږ کسان راغلي وو له شاوخوا نیم ساعت انتظار وروسته ددولت له شپږ سوو ښوونکیو او دبعثې کمېټې له درې سوو غړیوڅخه ایله شاو خوا اویا تنه راغلل،قاري سدیس هم نه و بلکې پرځای یې د دکتور عبدالرحیم په نوم یوسعودی راغی او د حج مسائل اوبېلابېلې مسئلې یې څېړلې،نیم ساعت به ورته ناست وم خوندیې رانکړ،ترې راپاڅېدم. ماویل دلته په حرم کې هم ملاوتړ کېږي، نوم دیوه کاروي او رالېږي بل څوک .

د خدای(ج) د کور غله

حرم سپېڅلی ځای دی خلک هم د سپېڅلتیا لپاره ورځي ددرس،عبرت او پند ځای دی، دژړا او واوېلا فریاد ،سوز او ګداز ځای دی،حرم تیګه زړونه هم موم ګرځوي خو ځینې زړونه بیاله تیګو هم کلک دي او یا په رښتینی معنی حرم نه پېژني ،برداشت یې سطحی دی لید یې برسېرن او د حرم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم تل ته نه دي ورغلي همدا لامل دی چې ځيني خلک په حرم شريف کې هم غلاکوي حرم هم له کيسه برو خالي ندی،ډول ډول غلاګاني، ددولتي چارواکيو ،دبعثې دپلاوي اودحج دمعلمينو له غلا څخه نيولې تر کيسه بورۍ او جيب وهنې پورې.

د جيب وهنې څو شکايتونه او کيسې مې واورېدې، يوه ورځ مولوي محمود احمدي ژېړرنګ راغی لامل موترې وپوښت ويل يې چې په حرم کې ترې چامبايل او څلور سوه رياله ويستي دي،يوبل اندرابی ويل چې چايې کمربند په پاکي غوڅ کړی او نهه سوه ډالر يې ترې وېستي دي،يوبل تن ويل چې چاترې يونيم زر رياله وېستي دي.

يوماسپښين مې بيت الله ته نږدې په مطاف کې طواف کاوه چې په جيب او کمربند مې دچالاس احساس کړ،ناڅاپه مې لاس ور اوږد کړ اوپه خپل کمربند مې د چالاس ونيوه چې ور ومې کتل ديوې ځواني ، مستې او تنه ورې هغه دچاخبره چهار پهلوانجلۍ لاس مې کلک ونيوه،پرې غوسه شوم په موږ شاوخوا خلک هم خبر شول ،دانجلۍ رنګ والوت،منکره هم وه اوعذر يې هم کاوه، ماهم فکر وکړچې جنجال ګټه نه کوي داهم انجلۍ ده بس ترې روان شوم.

دعبدالکريم په نوم يوتن ببوزله هراتي سپين ږيري چې ساده سړی وو خپلې پيسې (۳۳ زره افغانۍ) دساتلو لپاره خپل زوم غلام سرور ته چې هغه هم سپين ږيری وو اومېرمن يې (دعبدالکريم لور ګل نګار) هم ورسره وه، ورکړې وې ، بله ورځ چې عبدالکريم ترې دخرڅ لپاره له خپلو پيسو څورو پيۍ غوښتې وې نو زوم يې ورته ويلي وو چې تېره ورځ ماغسل کاوه اوکمربند مې په اطاق کې خلاص کړی وو چاترې ستا ۳۳۰۰۰افغانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولې وېستې وې اوزماله پیسوسره يې غرض ندی کړی، خسر يې ورسره جنجال کړی و خوګټه يې نه وه کړې، با لاخره دشرکت مسؤولینو ته عارض شو هغوی دا دعوه ماته راجع کړه ،مایې له زوم او لورنه پوښتنې وکړې دا راته جوته شوه چې داخبره دروغ او هسې دې پیسوته چل دی په غلام سرور مې پټکې وکړې او ورته مې ګوابن وکړ چې که دخپل خسر حق ورنکړې نو دسعودي پولیسوته يې سپارم وارخطاشو لږوروسته يې خسر راغی ویل یې چې لږې پیسې يې راکړې اود نوروپیسو راکولو ژمنه اولیک يې هم را کړی دی، خیر دی خبرمه رسمي کوه.

ګلاغا راته وویل چې زموږیوملګري ته دهغه مور سل ډالر دسوداالپاره ورکړي وو ،خوهغه پکې ځانته سمه برخه وکړله او مورته يې ناسم نرخونه اودپیسو لګولو ناسم راپور ورکړ.

ما ،دهمدې ګلاغاپه قربانۍ کې اوده ته ددرملو په اخستلوکې دده په غوښتنه خپلې پیسې لګولې وې او کله يې چې راکول وځنډول نو دبل چاپه واسطه مې ترې و هم غوښتې خوتر نن پورې مې یوه روپۍ هم ونه لیده،دقربانۍ کیسه به يې په تفصیل سره په خپل ځای کې رایاده کړو.

شیرزمان راته وویل چې د جمعې په ورځ ۱۴۳۱_۱۲_۲۷ خلکو په مطاف کې یوځوانکی کیسه بردطواف په حالت کې ونیوه ،کیسه بر ډېر عذر کاوه دخلکو زړه پرې ودردېده خوشې يې کړ.

دحج په ورځوکې ټیلیفوني شبکې هم غلاکوي ،هم يې له سر نه وهي او هم يې له برنه، له یوې خوادسیم کارتونو اود مکالمونرخونه هم لوړکړي اولس ریالي کارتونه په ۱۴آن ۱۵ریاله پلوري اوله بلې خوا د بهرنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکالمې بیه فی دقیقه ۴_۵ریالواودکورنۍ مکالمې بیه في دقیقه یونیم ریال ته پورته کوي.

دحج په ورځوکې د ترانسپورت په شمول دهرڅه کرایې اونرخونه اسمان ته خېژي،په دوه سوه متره مسافه کې به موټرو کم ترکمه دوه ریاله کرایه غوښته کله به چې لمانځه ته وخت کم وو نو موږ به په موټر کې تللو که به یوائې له پله هم ورسره راپورته شو نو کم ترکه دوه ریاله یې غوښتل.

یوځل خو داختر په دریمه له یو ډرېور سره زماخبره ترخه هم شوه کیسه یې په خپل ځای کوم،هغه هم په پنځه کیلو متره مسافه کې دهر تن په سر سل سل ریاله غوښتل.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شرکت غله

دا یوائې زموږ د شرکت مسؤولین نه وو چې خپله دنده او له حاجیانو او دولت سره کړې ژمنې یې نه پوره کولې، بلکې دولتي مامورین او د نورو شرکتونو مسؤولین هم له دوی ښه نه وو یوائیني شرکتونه چې هم یې په مکه او هم مدینه کې حاجیانو ته له حرم سره نږدې ځایونه نیولي وو المهاجر او المبارک شرکتونه وو د دواړو مشران پښتانه وو ،دوی د نورو په پرتله حاجیانو ته ښه خدمت کاوه،په مدینه کې یې د شرکت په لګښت په ټولو هغو ځایونو ګرځول چې معمولاً یې حاجیان دلیدلو او زیارت تلوسه لري.

ګل اغا چې دلوګر د کلنګار او سبد ونکی دی او خپله هم ګرځندوی شرکت لري راته وویل چې موږ د شپږو شرکتونو مشرانو پرېکړه کړې وه چې د حج او اوقافو وزرات لخوا د حاجیانو ،دلېږد په پروسه کې چې دهرچا په نوم قرعه(پچه)وختله نو ټول به پکې شریکان یو که یو سهم مو په برخه شو او که ډېر، وزارت هر شرکت ته د ۱۸۲تنو حجاجو دلېږد سهم ورکاوه،د ګلاغا په وینا دا سهم په قرعه کې دده په نوم راووت خو ده د ژمنې له مخې دا پنځه شرکتونه یا د پنځو نورو شرکتونو مشران هم له ځان سره ملګري کړل.

زموږ د شرکت (سیرو سفر بامیان)مشران له ګلاغا پرته نور ټول شیعه ګان وو.

محمد عارف د هرات، سید نصیر د کابل د چهار دهي، شیخ معصوم علي په قوي ګومان د بامیانو او عبدالله د کابل په دریمه کارته کې اوسېږي او همدلته د معاملاتو رهنما هم لري پوه نه یم چې اصلاً به د کوم ځای وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سید نصیر ظاهراً خوږه ژبه او خوږه لهجه درلوده،خونور حاجیانوته مخلص نه و ، دحاجیانو ډېر کارونه هم ده کول عبدالله هم د حاجیانوپه چاروکې له ده سره بوختوو خو تریخ ،کبرجن اوبې حوصلې انسان و هر وخت به یې جنګ و.

زموږ دشرکت مسؤولینو هم د حاجیانو روغتیا ته پام نه کاوه،دڅښلو داوبو، غم ورسره نه و اودقرارداد له مخې ددې خدماتو عرضه ددوی دندې وې څو څو ځله ځینې ناروغان مرګوني حالت ته ورسېدل خو څوک به یې کیسه کې هم نه وو،بیابه زه په مسؤولینو پسې تللم، مسؤولینوزما احترام کاوه، ښایي لامل به یې داوو چې پوهېدل زه له چارواکیو سره ډېره پېژندګلوي لرم او له دوی څخه شکایت کولی شم ،څوځله ما ناروغان دعمارو مخ ته راغونډ کړل اوپر دوی مې روغتون ته ولېږدول.

دشرکت مسؤولین یوبل ته هم غله وو سیدنصیر ، عبدالله او ګل اغابه پرمحمدعارف تو رلګاوه چې په هرات کې یې له حاجیانوله ټاکلي نرخ څخه ډېرې پیسې اخستې دي،ددوی په وینا ، ددې شرکت ډېر حاجیان د هرات او بادغیس اوسېدونکي وو او دوی باید په هرات کې پیسې تحویل کړې وای اوپه هرات کې واک د محمد عارف وو ده به حاجیانوته وویل چې که دومره پیسې ډېرې راکوئ نو نوم مولیکم که نه په مخه مو ښه، ددوی په وینا ، عارف له ځینو حاجیانو آن له یو نیم زر ډالرو هم ډېرې اخستې دي.

دوه، درې تنو حاجیانو په نه زړه ماته هم وویل چې پیسې ترې ډېرې اخستل شوي خوپوه نه شوم چې دکوم دباو(فشار)له کبله رسمي شکایت ته چمتو نه وو.

دوی به ویل چې محمدعارف کوښښ کاوه چې دحج په ورځوکې پخپله هم حج ته ولاړ شي،سره له دې چې مخکې یې هم حج کړی دی، سره له دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویزه هم ورسره وه ، او تر دوبۍ هم راغی خوچې الله ج نه وو غوښتی نو په دوبۍ کې ورته دسعودي پرواز برابر نشو.

دولت چې هر شرکت ته سهم ورکاوه نو دحاجیانو دتاکنې په اړه یې ورته شرایط هم ایښي وو او خلاص لاس یې نه درلود ، خوبیاهم دوی پیسو او واسطو ته سرښکته کړی وو دبادغیس اوهرات په سهم کې د ، لوګر، کابل، بامیان، ننګرهار حاجیان هم بېول شوي وو ،پخپله دمحمدعارف دمېرمنې اوزوی په شمول دهغه دکورنۍ یوولس تنه لېږل شوي وو.

نور خوپرېږده چې آن د معلمینو په انتخاب او ازموینه کې هم درغلي شوې وه ،دشرکت مسؤولینو غوښتل چې معلمین هم داسې څوک وټاکي چې خپل لګښت پخپله وکړي اوداسې څوک وي چې ددوی وستان هم وي، محمدعارف د عبدالرحمن قلندر په نوم یوتن ملا چې دده دوست و دازموینې لپاره کابل ته راوستی و ،خودلته په وزارت کې ناکام شوی و ،بل معلم یې د وزارت لخوا شیخ معصوم علي وو ماله یو چاپوښتنه وکړه چې داخوشیعه هم دی اودشرکت له مشرانو هم دی،اوماخوآن دیوې ثانیې لپاره د حج دمعلم په رول کې ونه لید څنګه وزارت دمعلم په توګه دده له رالېږلوسره موافقه کړې ده؟ هغه راته وویل داهرڅه رشوت آسانه کړي دي ،دوی په وزارت کې پیسې ورکړي دي اوهلته غایبانه ازموینه او .... شوي دي.

له ما ،مولوي احمدي اودشرکت له مسؤولینوپرته بل څوک نه وو خبر چې شیخ معصوم علي دې ګویا د حج معلم هم وي.د وزارت لخوا مورېته د حج په معلمینوکې دیوبل تن نوم هم راکول شوی و خو مونږ ونه لید او دمولوي احمدي چې حاجیانو ته دحج دمعلم په توګه ور وپېژندل شو اوعملاً یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمعلم رول تر سره کاوه نوم د معلمینو په لیست کې نه و .یوه ورځ مې ورته وویل چې نن به راته رښتیا خبره کوې داکومه خبره ده چې ته عملاً معلم یې خونوم دې په معلمینوکې نشته اوڅوک چې دمعلم په توګه په لیست کې دی دهغه درک هم نشته دی مسکی شوپه هراتی لهجه یې راته وو :برار ترکش کن پیش ای قصانګرد ،خوما پرېنښود : نه هرو مروبه یې راته وايي.

چې پوه شوه نه مې پرېږدي راته یې کیسه په دې ډول پیل کړه:مامخکې هم دوه ځله حج کړی دی محمدعارف پوهېده چې زه دمعلمینوپه ازموینه کې نه ناکامېږم نو زه یې وهڅولم چې دده د یو دوست په نوم او شهرت امتحان ورکړم اوژمنه یې وکړه چې له بریا وروسته به موږ تاهم وریا حج ته ولېږو. دهغه په وینا ماهم همداسې وکړل ، په وزارت کې مې ځان هماغه شخص معرفي کړ،دازموینې پارچه کې مې هم دهماغه نوم اوشهرت ولیکه اوپه تقریري کې مې هم ځان هماغه شخص معرفي کړکله چې په نتایجوکې هغه کس بریالی اعلان شونو محمدعارف راته وویل چې ته اوس موږته درې زره اویونیم سل ډالر راکړه چې په بانک یې د نورو حجاجوپه څېر ستاپه نوم تحویل کړو ،بیاکله چې له حج څخه راستون شوې ستاپیسې به بېرته درکړو خوته به عملاً زموږ ښوونکی یې اودحج دښوونکیوټول امتیازات به درکول کېږي.

احمدي زیاته کړه چې ماهم ومنله درې زره اوسل ډالر مې دوی ته ورکړل داچې دوی به څو په بانک کې تحویل کړي وي پوه نه یم همدالامل دی چې حاجیانوته د حج ښوونکی زه ور پېژندل شوی یم خوپه رسمي لست کې هغه بل تن دی،احمدي وویل چې هغه بل کس نا لوستی اوله دین څخه ناخبره سړی دی،اوپه دې حاجیانو کې راغلی هم دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حج څخه چې راغلونو یو څه موده وروسته احمدي راته ټېلفون وکړ په غوسه و، و یې ویل چې وروره شرکت خو پرماسخت چل وکړل او ډېره ناځواني یې راسره وکړه.

ته خو خبر یې چې له حاجیانو سره مې څومره زحمت وویست ،د معلم په توګه وکارول شوم،او اوس مې هغه پیسې هم نه راکوي، محمد عارف راته وایي چې ته خو عادي حج کوونکی وې په نورمال ډول دې داخله کړې،اود نورو حاجیانو په څېر دخپلو پیسو په مقابل کې حج ته تللی یې زموږ رسمي ښوونکی خو فلانی او فلانی دي .احمدي وویل چې عارف یو تن هغه څوک ښیي چې ماېې پرځای ازموینه ورکړې وه، ده وویل چې شرکت آن له هغه شخص څخه هم پیسې اخستې چې دحج ښوونکی معرفي شوی دی اومایې پرځای امتحان ورکړی دی.

خدای ج شته چې لومړی خو ددې کیسې په اورېدلو ډېره خندا راغله خووروسته پرې ډېر خفه شوم.

کعبه او بې ستري

دحج په ورځو کې په ټول حرم کې سخت بیروبار وي،په ځانګړې ډول په مطاف کې خو دقدم ایښودلو ځای نه وي، کله کله دومره ټېل ماټېل شي چې ښځې او سپین ږیري خو پرېږده آن ځوانان هم ورته تاب نه راوړي ،خوپه همدې بیروبار کې ښځې او نارینه ګډ طواف کوي ،ځینې خلکو دبیت الله ترخنګ دطواف په وخت کې خپلې محرمې مخ کې روانې کړې وي ترشایې دوی خپل لاسونه ور اوږده کړي او خپلې سینې ته یې جوختې کړې وي لاسونه یې ترې تاو وي په دې ترتیب هغوی له غورځېدو ژغوري.خو کله کله دانسخه هم کار نه کوي او دواړه غورځېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله پردې، ښځې له پردي سړي سره دومره ونښلي لکه يو بدن.

مابه په لومړيو وختونوکې خپلې پلاستيکي يوې ګوتې والا سپکې چپړې د احرام په حالت کې دلنګ دپټې، اوکمربند اوبې احرامه دپرتاګه دبډې اوکمربندلاندې تېرولې ،ددې کار يوه ګټه داوه،چې خپلې چپړې به راسره وې دوهمه اوستره ګټه يې داوه چې که له مخکې انجلۍ ياښځې سره به وجنګېدلم نو له هغې سره به زما دورون اوسينې پرځای زما چپړې لګېدې، داچپړې به زمااودهغې ترمنځ عايق وې.

له ټولې نړۍ څخه حج ته هر کال ميليونونه انسانان راځي په دوی کې کله انسان له داسې ښکليو سره مخ شي چې ښکلاته يې انسان ګوته تر غاښ لاندې شي،ته به وايې چې ياره په دنياکې به له دې بله ښکلې نه وي وروسته به له داسې ښکلې سره مخ شې چې هغه لومړۍ دې له ياده ووځي.

بدرنګې هم همداسې درواخله کله کله خو دځينو بدرنګو په ليدلو انسان حيران او الله ج ته توبه ګار شي، کله شکر وباسي چې ښه ده الله ج دی دومره بدرنګ ندی پيداکړی،دځينو ښکلو او بدرنګو خلکوپه ليدلو انسان ته داسوچ پيداشي چې هغه په فولکوريکوکيسوکې چې دښاپېريو او ديوانو يادونه کېږي هغه ښاپېرۍ همداښکلې دي اوهغه ديوان همدا تور پوستکي لوړقدي دي که څه هم په اسلام کې دغوره والي معيار ظاهري ښکلانه بلکې،باطني ښکلا ده اودکرامت معيار هم رنګ نه ،بلکې تقوا اوباطني سپېڅلتياده،خو بياهم دښکليو پر اهميت سترګی پټول ناشونی دي.

داهم روڼ او انکار نه منونکی حقيقت دی چې په حرم کې جنسي غريزې وېدې او په جنسي اوغريزوي مسايلوکې رښتياهم شيطان بې واکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوترلی وي کـه حـوره هـم پـه مـخ درشـي نـو هـيڅ ډول تمايـل بـه درکـې پیدانشي.

له لوستونکیو پـه بخښنې،ښکلا تـه زه هم دټينګې نه يم، دښکليو پـه ليدلو پـه اوبو کـې هم خولـه کېږم او دهـرې لیدلې اونالیـدلې ښکلې، يـار اوخريدار يم خوهلته مې له الله ج څخه پـه اخلاص غوښتي وو چې پـه دې برخه کې مې له هر ډول شيطان څخه په امن وساتي، شيطاني وسوسې مې رندې اوکنې کړي اوکم ترکمه ،دحج په موسم کې هيڅ دنارينه توب احساس ونکړم،الله ج ته ډېر شکرونه کوم چې زماداسوال يې قبول کړ او دهغې چا ښکلا هم نه یم بې تابـه کـړی اونـه يـې راباندې منفـي اغېـز کـړی دی چې پـه ليدلوېې دغرونوپه څېر همتونه لړزېږي.

يوځل د کعبې بيخ ته په طواف بوخت وم کله چې له رکن يماني څخه حجر اسودته ورنږدې شوم ګورم چې يوه ځوانه ،ښکلې او چاغـه سـپین پوسـتکې ښځه، په یاد مې نه دي چې اندونيزيايۍ به وه اوکه مالېزيايۍ له حجراسود څخه راګرځېدله په ځومره خواريوبه يې ځان حجراسودته رسولی وي خولـه هغـې خـوا ورتـه د راوتلـو لار اوچـانس نـه وه،بـالاخره مجبـوره شـوه چـې دخلکوپه سرونو لکه لامبو وهونکی ځان وروغورځوي اود يـوه لـه سر او اوږې څخه دبل اودبل له سر اواوږې څخه بل ته ځان واړوي، ترڅو يـې چې پر ځمکه د قدم اينښودلو ځای ومونـد ،ددې ښځې ټول بدن له پښـو نيـولې تـر سينو پر نورو بار وو ماويل له دې ثواب څخـه خـو داګناه څـو چنده ډېره ده. يوخوا ناپوهي ده خلک پردې نه پوهېږي چې دحجر اسود ښکلول ښـه کـار اوسنت دی خو چې بل ته زيان نه وي اوکه بل ته زيان يا نوروته تکليف وي نو پـه لاس يې مسه کول او آن له لېرې ورتـه سلام کول هم کفایت کوي يـا پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله وینا د حجراسود ښکلول ځای ناستی لري خودبې ستری مخنیوی او نوروته زیان رسول هیڅ بدیل یاځای ناستی نلري.

بل خوا دالله ج دکور شوق ،اشتیاق،نه کنټرولېدونکي احساسات ،نه ایلېدونکي جذبات له انسان څخه غواړي چې کم ترکمه یوځل خوحجراسود ښکل کړي ډېرځله دعلم،منطق اواحساساتو اودبیت الله د لیوني عشق په مقابله کې علم اومنطق ماته وخوري.

زه دحجراسود دښکلولو اودکعبې له ودانۍ سره جوخت په بېروبارکې د طواف پر حکم ښه پوهېدم او پوهېدم چې دواړه کاره نامناسبه دي خو بیاهم نه صبرېدم،یوځل خود حجراسود په ښکلولو کې تر ډېرو وړاندې شوم دحجر اسود اوزما دمخ ترمنځ نیم متر مسافه هم نه وه چې په همدې کې مې له یوې ښځې سره مقابله شوه، هغه زمامخه نیسي اوغواړي چې خپله ترما وړاندې حجراسود چپ (ښکل) کړي اوزه غواړم چې دهغې مخه ونیسم اوخپله حجراسود ښکل کړم،په همدې کشمکش کې له مورې دواړونور خلک مخکې شول،اومورېپه ټېل کې شاته ووېستل شوو ، دې ښځې راباندې ډېرې پېټکې وکړې.

یوځل په ډېر زیات زحمت له ملتزم څخه حجراسود ته راتاو شوم په دې یو متر مسافه کې به مې کوم پنځوس دقیقې مقابله کړې وه،کله مې چې حجر اسود ته مخ ورنږدې کړ اوغوښتل مې چې سر پکې ننباسم نو دیو تور پوستي له مقابلې سره مخ شوم، ناڅاپه یې زماسر ټېله کړاوخپل یې په حجر اسود کې ننویست، دې کارماته زور راکړ، په حجراسود کې مې خپل لاس ننوېست او دننه مې دهغه پر خوله کېښود دحجر اسود سوری تنګ دی ما پرخپل لاس دهغه خوله بنده کړه ا وحجراسود یې ښکلولی نه شو هغه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ام ام وکړ په غوسه شو خو زما لاس لا دهغه په خوله او پوزه ایښی وو ،له بلې خوا تېل ډېر وو له ځان سره مې فکر وکړ چې ترڅو به مقابله وي کېدلی شي چې دتېل څپه مو واخلي او دواړه محروم شو لاس مې دهغه له خولې اخواکړ ،هغه دتیګې دننه برخه ښکل (چپ)کړه نور مې په اشاره پوه کړ چې بس دی سر دې اخواکړه ،هغه هم سر اخواکړ خو دایواځې زما سرنه وو چې غوښتل یې دهغه ځای ونیسي ډېروتېله کړم خو ما په حجر اسودکې دننه خپل لاس ننوېستی و، دحجر اسود بهرنی برخه پوښل شوېده یواځې دننه برخه یې ښکل کېږي خو هلته هېڅوک یواځې د شونډوپر ښکلولو بسوالی نه کوي،بلکې هرڅوک یې په ژبه څټي ماهم څو څو ځله همداکار کړی دی.

که بل چېرې دکومې سرېتې او سورې تیګې دننه برخه دورځې په زرګونو ځله ښکل او وڅټل شي نوخدای خبر دی چې څومره ساري اوناساري ناروغۍ به وزېږوي، خودلته دالله ج اراده ،نصرت اوحکمت بل ډول دی، تحقیقاتوجوته کړېده چې دلته هېڅ ډول مکروب اوویرس نه وي.

د حجراسود له ښکلولو چې فارغ شوم نودسترتیاله کبله مې نور ځان کې دمه نه وه ،دومره وس راکې نه وو پاتې چې بهر ووځم چا لارهم نه راکوله اونه هلته څوک پوهېږي چې څوک دننه که بهر ځي،یوځل مې وویل چې راځه همدلته ځان وغورځوه،که ترپښو لاندې شوې اوکه چا درسره مرسته وکړه،خوهمت مې له لاسه ورنکړ یوپښه مې دبیت الله په بازو (شاذروان) پورته کېښوده اودهماغې ښځې په څېرمې دخلکوپر اوږو اوسرونو ځان ورواچوه، په دې ترتیب مې دخطر له ساحې ځان راووېست ښي لاس مې پورته کړ،هلته ښي لاس پورته نیول له مطاف څخه دوتلو پر معنی ده، کله چې له مطاف څخه پر پوړیو (زینو)راوختم نو اوږد څملاستم، دې ستړیا نوسم ناروغ اوپه قولنجونو اخته کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوځل په طواف کې ګورم چې په مخ کې مې په ښځینه جامو کې یوتن سرلوڅې روان دی او څادر یې په اوږو پروت دی ورته ومې کتل ماویل راځه تېکری یې پر سر ورته واچوه او نصیحت هم ورته وکړه خفه هم شوم چې دا ښځې په حرم کې هم دومره بې پروا دي خو چې مخ مې ورواړوه نو ګورم چې ښکلی کوسه (بې ږېرې) سړی دی.

عملي حج

بالاخره دحج ورځې راورسېدې،زمابل ماما حاجي عبدالله چې تېر کال له خپلې مېرمنې سره حج ته راغلی وو،هروخت پرما او خپل وررور حاجي حبیب الرحمن سپارښت کاوه چې له حج وړاندې په عمرو اوطوافونوځان ډېر ستړی نه کړو چې بیابه دحج ورځوته چې دزحمت اصلي ورځې دي ستړي یو، سره له دې چې حج اوس آسانه شوی هم دی خو رښتیا هم ډېر سخت اوله ستړتیا سره مل عبادت دی .همدالامل دی چې دحج دنیت یا احرام په وخت کې حاجي دعاکوي چې :اللهم انی اریدالحج والعمره فتقبله منی ویسره لي: یعنې خدایه زه دحج او عمرې نیت لرم له ما څخه یې قبول کړه اوماته یې اسانه کړه.له حج پرته په نورو عباداتوکې د (ماته یې اسانه کړې) لفظ نشته دی.

د ذوالحجې د اومې اواتمې په منځ شپه کې دافغانستان ۳۰۴ته ورته لوی موټرونه د عمارو مخ ته راغلل،موږهم غسل وکړ،احرام مو وتاړه،ډېر سامانونه مو په خونوکې پرېښودل او یوکوچنی لاسي بیک مو له ځان سره واخست، دشپې پاوکم یوولس بجې منی ته روان شو لار کمه ده،خوبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دی اوموټر هم ورو ځي، يوساعت وروسته په منی کې دخپلو خېمو مخ ته ښکته شو موږته لا دمخه دخپل اړوند مکتب (۷۸)لخوا له نقشې سره په منی کې دخېمې شمېره ،موقعيت او د ډوډی کارتونه راکول شوي و زموږ خېمې ۵۴_۵۵_۵۲_۵۷_وې په هره خېمه کې کم ترکمه ۳۰ تنه ځايېدل ،موږ په خيمو کې ناست وو چې پاکستاني پنجابيان هم زموږ ۵۷ نمبر خيمې ته راننوتل او ويل يې چې دجنوبي اسيا مطوف يامکتب دا خېمه هغوی ته ورکړې ده ،زموږ د شرکت مسؤولين ورسره وغږېدل ،بالاخره دخېمې نيمه برخه مو هغوی ته ورکړه بياويده شو ،سترګې موسره ورغلې وې چې بيايې را ويښ کړو ويل يې داخېمه ټوله زموږ ده اوموږته يې پرېږدئ با لاخره هغه خېمه موورته ټوله پرېښوده.

منی ټوله سپينو اور اواوبو ضدخېمو پوښلې ده،په هره خېمه کې ايرکنډيشن ،فرش، هرتن ته نوې بړستن چې د توشک کار ترې اخستل کېده يوه کمپل او يوه روجايي پراته وو، دهرې خېمې مخ ته د اوبو ترموز ايښی وو، دچای لپاره دګرمو اوبو برېښنايي سستم هم فعال وو خوترموزونه يوځل له اوبو اويخ ځخه ډک شول بياچا ډک ونه ليدل بيروبار ډېر وو چاته نه يخې اونه ګرمې اوبه رسېدلې په تشنابونواو د اوداسه پرځای به هم نوبت نه و هر وخت به ۱۲_۱۷ تنه کتار ولاړ وو،ځوانان خوبياهم ګوزاره کوي خوسپين ږيري اوښځينه ډېر په تکليف وو.

ګرمي هم ډېره وه اوډېر احرام والايې بې ستره کړي وو.

په سبايې د ذوالحجې په اتمه بهر ووتم،ګورم چې زموږ ساحه د مزدلفې په ساحه کې ده، خو دبيروبارله کبله ترې دمنی کار اخلي، زه دمنی اومزدلفې ترمنځ غونډی ته يو ځل سحر اويوځل مازيګرورختم هره خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپيني خيمې وې،له دې غونډۍ څخه مسجد خيف اوجمرې ښکارېدلې
.دبيت الله د ساعت يازمزم برج هم ښکارېده ،دلته ټول سړکونه اودخېمو
ځايونه پاخه دي ،ډېر لوی لوی اوښکلي هوايي پلونه تېر شوي اوټول
سړکونه دعامو موټرو پرمخ تړل شوي دي .ډوډۍ ،اوبه
خېمې،بسترې،موټر،هرڅه پر شرکتونو دي،

دلته ډېر خدمت کوونکي او سوداګر او دوکانداران پنجابيان دي،
اومکتب هم همدوی استخدام کړيدي.

له ماښامه مې په ټېليفون دهغه ځای وپوښت ويې ويل چې په
۸۰مکتب کې دی ماويل څه نږدې به وي يومکتب ،ترمنځ دی د ټېليفون
دشبکې انتن اوستن لاندې مې راوغوښت. زموږ سره نږدې لوړې لوړې پايې
اوټېليفوني، لوړ لوړ انتنونه وو خو هغه راته وويل چې دا ته دانښې له سره
نه ښکاري، بالاخره جوته شوه چې زموږ او دهغوی ترمنځ دپښو کوم يو نيم
ساعت مزل دی، يعني موږ جنوب اودوی شمال خواته وو.

دلته قيمتې ډېره زياته وه،داوبو يوريالي بوتل په دوه رياله ،يوکيلو
بېخونده خوغټې کېلې چې يو کيلو يې پنځه داني کېدلې په لس رياله وې
لومړی مې فکر کاوه چې داکېلې به هندۍ وي خو وروسته مې چې په
هندکې هندۍ خوږې کېلې وليدلې او وخوړلې نوپوه شوم چې دا کېلې
هندۍ نه ، بلکې چينايي وې ، يوکيلو انګورپه ۱۲رياله پلورل کېدل ،
خوداوبو مصرف ځکه ډېر زيات وو چې ګرمي ډېره وه.

کله چې غونډۍ ته دمنی دليدلو لپاره ختلی وم، نو هلته د پاکستان
دهزاره جات د بټګرام له شپږ تنو اوسپدونکيو سره مخ شوم ويل يې چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده کې په یو هوټل کې کار کوي او هر یو ته د میاشتې دوه زره ریاله مزدوري ورکوي. او اوس حج ته راغلي دي.

د منی حکم او وخت

منی دحرم په حدودو کې ده له حرم څخه یواځې پنځه کیلو متره فاصله لري، دذوالحجې د اتمې اونهمې تر منځ شپه دلته تېرول سنت دي،اوکله چې دذوالحجې په نهمه نېه رڼا شوه نو بیا حاجیان له دې ځایه عرفات ته روانېږي، منی ته دتللو رسمي وخت، یوم الترویه (دترو یې ورځ یا دذوالحجې اتمه ده) خومخکې تلل هم ورته روادي، زموږ دشرکت مسؤلینو بیروبار او سبا یا دذوالحجې په اتمه دموټرو احتمالي نه موندلو ته په پام سره دشپې حرکت وکړ.

دلته په منی کې، دذوالحجې داتمې ماسپښین، مازیګر، ماښام، ماسخوتن او دذوالحجې دنهمې دسحر لمونځ کول سنت دي،حضرت عمر رض روایت کوي چې رسول الله ص فرمايي: حضرت جبرایل رض دترویې په ورځ حضرت ابراهیم ع منی ته بوته اوهمدا پنځه لمونځونه یې هلته پرې وکړل له هغه ځایه یې عرفات ته روان کړ،حضرت جابر رض روایت کوي، چې رسول الله به دذوالحجې په اتمه ،منی ته روان شو همدا پنځه لمونځونه یې هلته وکړل،دذوالحجې په نهمه چې لمر لېږ راوخوت نو عرفات ته روان شو.

دذوالحجې اتمې ته د ترویې یافکر کولو ورځ له دې امله وایي چې حضرت ابراهیم ع ته د ذوالحجې په اومه په خوب کې ویل شوي و چې خپل

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوی حضرت اسماعيل قرباني کړه ،نو ده پر دې ورځ فکر کاوه چې داخوب به شيطاني وي اوکه رحماني وي؟

ډاکټرمحمدالياس،عبدالغني، وايي چې منی بهولوته وايي ددې لپاره چې حاجيان دلوی اختر په ورځوکې دلته قرباني کوي ،اووينه بهوي نو دې ځای ته منی وايي داسې هم ويل شوي چې عربان، هرهغه ځای ته چې ډېر خلک پرې راټولېږي منی وايي،ددې لپاره چې دحج په ورځوکې دلته ډېر خلک راټولېږي، نو دې ځای ته هم منی وايي،منی دمسجدالحرام اومزدلفې ترمنځ پرته ده،پخواورته اوه کيلومتره لاروه،خواوس نوي تونل دالار ۵کيلومتروته را لنډه کړېده.

شيطان دحضرت ابراهيم مخته همدلته خنډ کېده اوغوښتل يې چې دزوی د ذبحې په اړه يې وسوسه ور واچوي نوهغه ع همدلته په تيګوويشت ،حضرت ابراهيم دخپل ځيګر اودزړه ټوټې حضرت اسمعيل پرمرۍ همدلته چاړه راکش کړه، هغه همدلته په الهي ازموينه کې برياله شو ،اودهغه پرځای دذبحې لپاره رالېږل شوی پسه هم همدلته قرباني شو.

دحضرت ابراهيم په لاس دالله په امر دخپل زوی پر مرۍ چاړه راکشول وړه خبره اوکوچنۍ امتحان نه وو، يواځې دلوړ عزم خاوندان په دې ډول ازموينوکې برياليي کېدلی شي،اوحضرت ابراهيم ع هم اولوالعزمه رسول دی. همدالامل دی چې دده ددې سترې بريا ياد تازه کول اولمانځل نن هم دهغه پر لارويانو ،اودهغه پرملت واجب ده،نن هم حاجيانوته امر شوی چې سمبوليک شيطان اوشيطانی وسوسې او غرايز هلته پر کاڼوولي اوهملته قرباني وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد خیف هم په منی کې جمرو (سمبولیکو شیطانانو) ته نږدې دیو غره لمن کې پروت دی، په دې مسجد کې حضرت محمد (ص) اوګڼو نورو انبیاوو لمونځونه کړیدي، دمدینې دانصارو اودحضرت محمدص ترمنځ دعقبې لومړی او دوهم بیعت هم همدلته ترسره شو، چې همدابیعتونه په مدینه او ټولې اسلامي نړۍ کې داسلام د وړانګودخپرېدولامل شوې، سورة نصر اوسورة مرسلات هم همدلته نازل شوي دي . رسول الله ص په حجة الوداع کې دلته شپې کړیدي، قرباني یې هم همدلته کړې ،نوروته یې هم. همدلته دقربانۍ امر کړی ،اوټوله منی یې دقربانۍ ځای وګرځاوه.

حاجیان دذوالحجې یوولسمه، دولسمه، اوځینې یې دیارلسمه شپه هم همدلته تېروي.

الله ج فرمایي (واذکروا الله فی ایام معدودت فمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه ومن تأخر فلااثم علیه لمن اتقی) (۴) (۴)البقر ۲۰۳:

یعني : (په شمېرلوورځوکې الله یادوئ نوڅوک چې بېړه وکړي اوپه دوه ورځوکې له منی ووځي پر ده کومه ګناه نشته ده اوڅوک چې له دوه ورځو نور هم وځنډېد نوپرده هم کومه ګناه نشته ده ، داټولې لاربښوونې دهغه چالپاره چې له الله ج وېرېږي). .سعودي حکومت په منی کې هم ډېر کارکړی دی، دمنی ساحه یې پراخه کړې ،لوړې لوړې غونډۍ یې هوارې کړي، ګڼ تشنابونه، حمامونه ،دڅښلو اوبو ځایونه ،فریزرونه ،داوداسه ځایونه یې پکې لګولي ،خېمې یې ډېرې منظمې درولې، دترافیکي اوګڼېنیز بیروبار دمخنیوي په خاطر ځانګړی تدابیرنیول شوي پراخ سړکونه جوړ شوي دڅښلواوبه ټولې فلتر شوې دي ،ګڼ کلینیکونه چې وړیا درملنه کوي فعال شوي ،دمنی حدود له هرې خوا په لویو لویو لوحوښودل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له مسجدالحرام څخه د واټن دکمېدلو په خاطر غرونه سوري شوي اوه کیلو متره لار څلورپنځو ته راکمه شوې اوپر لار دڅښلو لپاره دیخوابو، اوداسه او نورو اړتیاووانتظام شوی دی.

حضرت یزید بن اسود ،فرمایي: چې ماله رسول الله ص سره حج وکړ او دسحر لمونځ مو له هغه سره دخیف په مسجد کې اداکړ، خیف مسجدکوچنۍ جمرې ته نږدې پروت دی، دې مسجد ته دتاریخ په ټولو پړاوونو کې مسلمانو چاروکیو پام کړی دی ،په وروستي ځل په ۱۴۰۷ه س کال ورغول شو چې دتاریخ مکه په حواله ۳۱۰۵میلیونه ریاله پرې ولګېدل ،په دې رغونه کې دمسجد څلور مناري هم دي، دمسجد دسرولولپاره په کې څلورسوه لس ایرکنډېشنونه ،اوله یوزراوسل ډېر پکې نصب شوي دي.

له مسجد سره جوخت له زرو ډېرې بیت الخلاوې اوله درې زرو ډېر د اودس ځایونه جوړ شوي دي.

ددې مسجد شایمني اړخ ته هغه غار دی چې مرسلات سورت پکې نازل شوی دی ، بخاري له حضرت عبدالله څخه روایت کړی چې موږ په همدې غار کې له رسول الله ص سره ملګري وو چې مرسلات سورت پرې نازل شو.

د عرفات هېرحکمت

دذوالحجې دنهمې په شپه مسؤولینو وویل چې ښایي سبا ډېر زیات بیروبار وي نوله همدې امله همدااوس عرفان ته روانېږوموږ ځان چمتو کړ،ګرمي ډېره وه،په احرام کې هسې هم خلک په تکلیف وي ځوتنه مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وليدل چې په احرام کې يې خپل ځان ته پام نه وو او دعورت ډېرې برخې يې ښکارېدې، نو موږ هم عرفات ته همدا اوس تللو ته خوښ وو تر ډېره وېښ وو خو موټر رانغی بالاخره ويده شو سبا دعرفې په ورځ سحر اته بجې درې لوی موټر راغلل خو پاکستانيان له موږ وړاندې شول .زموږ څه باندې دېرش تنه ملګري بې صبره شول ويل يې چې مکتب موټر نه رالېږي هسې رابانديې ورځ تېروي ټول عرفات ته په پښو روان شول ماورته ډېر وويل چې موټر ته صبروکړئ خو ويې نه منله لږ وروسته موږ ته هم موټر راورسېدل په کې سپاره او دمزدلفې له لارې عرفات ته روان شو. پرلار به دې چې څومره سترګو کار کاوه، په سپينو احرامونو کې حاجيان ښکارېدل، تابه ويل چې دسپينو پرښتو باران شوی دی .دبيروبار له کبله خپل ځای ته لس نيمې بجې ورسېدو.

زموږ خېمې دعرفات په پای جنوب ختيځ کې وې تر اوږده ترپال لاندې پرشکو غالۍ غوړېدلې وې.

لمونځ ،دعااو تلاوت مو پيل کړ،دوه ساعته تېر وو چې زموږ پلي را روان شوي څه باندې دېرش تنه ملګري سترې ستومانه خوله خوله راورسېدل.

غرمه ډوډۍ کې وريجې،چرګ،جوس،يوبوتل اوبه،کېک،کلچې،مربا موجود وو ډېرو دماسپښن لمونځ همدلته خېمه کې وکړ،دشرکت مسؤولينو هم دوی هڅول چې همدلته لمونځ وکړي پلمه يې داوه چې بيروبار ډېردی بيا خپل ځای نشي پيداکولی زه مسجد نمره ته روان شوم، ملګري مې خبر کړل اوه لس تنه راپاڅېدل اوراسره روان شول،مسجدنمره زموږ نه ډېره لرې و ،په پوښتنه مو پيداکړ،خوپه مسجدکې دومره بيروبار وو چې يوکيلومترۍ کې يې هم دومره ځای نه و چې اوه لس واړه په صف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست وای بیاهم کوښښ مو وکړ چې ځان مسجدته نږدې کړو په ټېل ماټېل کې مو ځان تریوه حده راساوه تنګ تنګ پریوه سړک ودرېدو، ګرمۍ خپل ټول زور ازمویلی وومسجد کم ترکمه شاوخوا اوه سوه متره له موږ لېرې وو ،دلته مو دماسپښین اومازیګر لمونځ یوځای دماسپښین په وخت کې وکړ خونه مو خطیب ولید ،نه مو خطبه واورېده اونه دعا.

له دې ځایه جبل الرحمة ته وخوځېدو ،پرلاره ونې هم وې دګرمۍ دمخنیوي لپاره مصنوعي بارانونه هم ورېدل ،دولت هلته هم ډېر کار کړیدی،په عرفات کې ډېر بیروبار وو کوښښ مو دا و چې ملګري مویوبل ورک نه کړي دډېر کوښښ او پام سربېره بیا هم ملګري مو یویورانه ورکېدل کله چې دجبل الرحمة ترڅنګ روغتون ته ورسېدونو درې تنه راسره پاتې و نور مو ټول ورک کړل. په جبل الرحمة ختل مستحب دي خو په هغه صورت کې چې بیروبار اوخلکو ته زحمت وي اوپه ځانګړې ډول په هغه صورت کې چې دځان دهلاکت یادنورو دهلاکت وېره یانوروته دزحمت قوي احتمال وي نوبیا خوحرام دی،خوهلته احساسات اوجذبات بل ډول وي زه ښه پوهېدم اولیدل مې چې هلته ورختل نورو ته هم زحمت دی اوخپله هم دسرله خطر سره مخ کېدلی شوم خو چې کتل مې ښځې ،سپین ږیري اوکمزوري خلک ور خېژي نو طاقت رانغی او ورروان شوم ، څومره چې غونډۍ ته ورنږدې کېدم نوټېل زیاتېده اخر دومره اوږد ډېل شو چې کریکو اوچیغو فضا ونیوه خلک احساساتي شول ،سونامي واخستل هره خوا ښځې، ځوانان اوبوډاګان تر پښو لاندې شول ، دجبل الرحمة په لمن کې دې غونډۍ ته دختلو پرلار دبیروبار له کبله دشاوخوانیم متر په اندازه احرامونه ،چپړې چترۍ اوداوبوبوتلونه پراته وو ،په ډېرزحمت اودډېرو هڅواو سترتیا وروسته غونډۍ ته وختلم،په غونډۍ کې ګرځېدل هم له خطر څخه ډک دي ځکه لوړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژورې اوغتې او کوچنۍ تیګې پکې ډېرې دي ، دبیروبار له کبله ګام اخستل هم سخت دي.

غونډۍ ته چې وختلم نو یوملګرى مې هم راسره نه و ، نیم ساعت ،ځلوېښت دقیقې به هلته وم دعاګانې مو وکړې او دغونډۍ په شمال لوېدیځ اړخ چې دراښکته کېدلولپاره ځانګړې شوې و ورو ،ورو راښکته شوم.

داښه وو چې دپورته کېدلو اوښکته کېدلو لارې بېلې وې اوپولیس هم فعال وو، وروسته چا راته وویل چې دجبل الرحمة په ټېل کې په دې ورځ څوارلس تنه ووژل شول.

په عرفات کې هم ډېره ګرمي وه خو مصنوعي بارانونو هغه دپېښوریانو خبره ښه چک لګاوه. دماسپښین په لمانځه کې دعرفات په لوی مسجد یامسجدنمره کې بیروبار ډېر زیات و دننه مسجد ته ورتلل تقریبا ناممکن وو ،نوله جبل الرحمة څخه له ستنېدلو وروسته مې وپتېیله چې همدې مسجد ته ورشم اوښه یې وګورم همداسې مې وکړل، مسجد مې پیدا کړ،دمسجدنمرې او جبل الرحمة ترمنځ کوم څلوېښت دقیقې لاره ده،مسجدنمره ډېر لوی مسجد دی لاهم پکې بیروبار وو خوزه وردننه شوم نفل مې پکې وکړل ښه سیل مې وکړ،دننه اوبهر وګرځېدم،بېرته خپلې خېمې ته روان شوم،بلد نه وم خو داټکل له مخې روان شم،ماویل په لنډه به ووځم،خو لنډې لارې ټولې تړل شوې وې، پرلاره هر ځای کې سبیل (خیرات)وېشل کېده،لوی لوی موټر به له جوسو کېک ،کلچو ،پیپسي ،مرنډا ، نورو مشروباتو غوښو ، وریجو ، په ډېبیوکې له بندو خوراکي توکیو ډک وو ،په ځینو ځایونوکې به دموټر مخ ته کتار خلک ولاړ و اوسبیل به یې غوښت،زه چې له مسجدنمره څخه خپلې خېمې ته روان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ماښام نږدې وو، پرلاره ځو ځايه سبيل وېشل کېده ،ماخوخپل ځان له سبيل نه ساته آن نورملګري مې هم هڅول چې ورته زړه ښه نه کړي، يوځای کې يوموټر ولاړو ځو لوی لوی ديګې يې ترې راښکته کړي وو، ځوځايه يې پرلاره ايښې وو، هرڅوک به يې چې وليدل نوپه اصرار به يې ترې غوښتل چې ورتاو شي آن کله کله به يې حاجي له لاسه ونيوه ،پرما ناوخته وه ،ښېره مې وه چې ځان ملګروته ورسوم چې هغوی رانه مزدلفې ته روان نشي، چټک روان وم چې يوتن له لاسه ونيوم په ځانګړې تشويقوونکې لهجه يې راته وويل(ياحاج سبيل سبيل) ماورته وويل چې راباندې ناوخته ده .خوپرې يې نښودم.

په يوه،يوځل مصرفه پلاستيکي کاسه کې يې راته دچرګ دغوښې خوندوره ښوروا دزړه له تلوتې سره واچوله په بله کاسه کې يې راته وريژې ،واچولې غاړې ته کېناستم موړ هم وم او ښېره مې هم وه له دواړومې ځلورمه برخه هم ونه خوړلی شوه،خدای خبر چې دوی به پدې موټر کې څوديګې غوښه او وريژې راوړې وې ورځ ختمه وه خولاهم ديګې له غوښو اووريژو ډک وو.

هغه موخه اوغرض چې لپاره يې عرفات ته تلل ضرور ،بلکې دحج رکن بلل شوی دی تر ډېره حده له پامه غورځول شويدی ،دعرفات مهم غرض دادی چې مسلمانان په يو ځای کې راغونډ شي داسلامي اوملي وحدت تظاهر وکړي،داسلامي امت لپاره يوکلنه استراتيژي جوړه کړي په ګډه دالله ج حضور ته ددعالاسونه لپه اواجتماعي اوښکې تويې کړي خوحاجيان ټول مسجد ته نه ورځي يا دورکېدلو له وېرې يا دځای دلږې والي له کبله يا دناراستی له کبله دماسپښين لمونځ په خپلو خېمو کې کوي،بله ستونزه داده چې سره له دې چې نمره مسجد ډېر لوی دی خوبياهم ټول حاجيان خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږده چې نیم یې هم په کې نه ځایږي موږ له امام څخه دومره لېرې وو چې ددومره لوړ سپیکرونو اودسعودي حکومت له دومره اسانتیاوو سره سره مو هم دامام تکبیرات وانهورېدل، اونه یې په خطبه پوه شو.

حکومت په عرفات کې دعرفات العام ،جبل الرحمة اونمره په نومونو ددرې اوپه منی کې دمنی العام ،منی البحر ،منی الشارع الجدید، اومنی الوادی په نوم دڅلورروغتونو اوپنځلسو عامو روغتیایي مراکزونومونه حاجیانو ته وربېژندلي و اودمرستولپاره یې د۹۹۷ اودامنیتي پېښو لپاره یې د۹۹۸ ټېلیفون شمېرې حاجیانوته ورکړې وي.

ماښام و چې په عرفات کې خېمې ته ورسېدم هلته کمپونه یوډول جوړ شوي ،یوه نقشه ده دهرکمپ په دروازه کې پولیس ولاړ وي هم په منی اوهم په عرفات کې چې له چاسره کارت نه وي هغه نه ورپرېږدي ،په تکلیف مې ځای پیداکړهلته هم دلارښوونې لپاره لوحې لګول شوې خوپه شپږ میلیونو کسانوچې جامه یوه وي، موټر یوډول ،خېمې یوډول ،دکمپونونقشه یوډول،په سلګونو زره متره مربع مساحت کې نابلده سړي ته خپل کمپ موندل سخت دي.

کله چې خپل کمپ ته لاړم ګورم چې هېڅوک هم نشته دي په دروازه کې مې دمعلوماتو له څانګې وپوښتل هغه راته وویل چې موټرونه له کمپه روان شوي دي ،خپل یو ملګري ته مې زنګ وواهه هغه هم راته وویل چې له کمپ څخه روان شوي خولاهم په عرفات کې دي ځکه چې بیروبار ډېر دی موټر تېز تللی نشي هغه ملګري داهم وویل چې له کمپه ډېر لرې تللي ندي ښایي دپېښو پنځه شپږ دقیقې لاروي خو داچې زه ورشم او ورسره ملګری شم دموټر د موقعیت اوشمال او جنوب یې نه پېژنده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۷۸ مکتب يوتن مسؤول ته مې خپل کارت وښود هغه راته وويل چې لېږد دې پرموږ دی خو صبر وکړه چې يو مناسب موټر پيدا شي يوتن تور، نوي ځوان ته يې وويل چې ما يو موټر ته وخېژوي، ما فکر وکړ چې دا به تور پوستی افريقايي وي خو هغه ځان د پاکستان د سند ايالت د لاړکانې اوسېدونکی راوښود ما په دې خاطر چې دده همدردي مې ترلاسه کړې وي په لاړکانه کې او په ټوله کې په ټول سند کې د خپلو ګرځېدلو ورته وويل په اردو ورسره غږېدلم سره له دې چې په عربي ښه سم پوهېده. کله به يې ځان دحج د پروسې مسؤول او کله د حکومت جاسوس معرفي کاوه، کله چې پوه شو چې زه افغان يم نو قسم يې راکړ چې کله مې اسامه ابن لادن وليد نو دده لخوا پرې سل ځله سلام و وايم او لا سونه يې ښکل کړم، ډېر کېکونه، کلچې اوجوسونه يې راته راوړل، همدلته د مدينې منورې يوه اوسېدونکي سره چې يو مهذب او باخبره شخص وو په بنداړ ور برابر شوم د اسلامي نړۍ په ستونزو او د اخوان المسلمين په نړيوال خوځښت موخبرې وکړې پخپله هم د همدې ګوند له کلکو مينه والو او پلويانو و خو ويل يې چې سعودي حکومت له دې ګوند څخه ډېر وېرېږي نو ځکه پرې بنديزدی او مينه وال يې ځان ښودلی نشي.

هرموټر به چې راغی نو ديوې سيمې حاجيانو به لا دمخه نيولی وو د ځينو مخ ته به لسګونو حاجيانو ورمنډه کړه ، همدلته نږدې ماسخوتن شو، څو ځله مې زړه وکړ چې په پښو مزدلفې ته روان شم خو ګرمۍ مې ورنونه سوځولي اوټپي کړي وو چې روان به شوم نو سوخت اودرد به يې پيل کړ، تک سره اوښتي وو، دهغه وخت ډېر ارمان راغی چې کوچنی اووچ کلک وم ،هغه دچاخبره هوسۍ مې په منډه نيولی شوه، اوله پاړه چناره په اسمانځکو غرونو اودکېږ وږې په کوتل به چې له بيخ څخه يې تر سره اته ساعته لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده، په یوه دمه ختلم، ،دخپلې چانتې ،کلاشینکوف اودجهاد اودسفر د اړتیاووبرسیره مې دنورو ملګرو سامان هم له ځان سره لېږداوه هغه چې له پاړه چناره به موپکتیا ووهله ،ازره اولوګر به موټر پښو تېرکړ اوپه کړېږې ورېږ، تېزین ،شینواریوبه خاکجبار،خوردکابل اوترخپل مرکزبګرامیو په درې ورځوکې راورسېدو خونن مې ورنونه سوځي له عرفات څخه مزدلفې ته چې په عادي وخت کې شاخوا دوه ساعته لار ده د موټر ته په تمه یم.

خیر له کمپ څخه لوی سړک ته راووتو ،له لږ انتظار وروسته د۷۸مکتب اړوند یوموټر راغی په منډه مې پکې ځای وموند ایرکنډیشن پکې چالان و ،ګرمي مووړکه او دمه مو جوړه شوه، خولارلاهم بنده ده، موټرونه دمېږې په پښوروان دي،داساني او پرانیستې لار دموندلوپه لټه یې اوږده لار وتاکله خو بیاهم لار بنده وه،سبا لوی اختر دی، په کابل کې کورنۍ او بچیان هم تنها دي او زه هم ترې بېل یم، خفه شوي دي،په کابل کې دپنځلس کلن ژوند په دوران کې موږ کوښښ کاوه چې اختر موپه جلال اباد کې له نورې کورنۍ اودوستانوسره یوځای وي خو دادی اوس هغوی تنهادي،دټیلیفون زنګ مې وشرنګېد ،دکورشمېره وه، اختر مبارکي مو سره وکړه ،دکورنۍ له هر غړي سره ببل ببل وغږېدم مېرمن مې غوښتل وژاړي ،ستونی یې راډک شو نږدې وو چې ماهم په ژړاکړې زړه مې نری شوخو هغې ته مې ډاډ ورکړ ،کوم یوساعت مو خبرې وکړې، زه هم خبروته ا وزګار اوپه اشتها وم ،ایرکنډېشن موطبیعت جوړکړ،بالاخره څه باندې لس بجې وې چې په مزدلفه کې دیوپله تر څنګ له موټرڅخه ښکته کړل شو، دمزدلفې په پراخه میدان کې دمیلیونوخلکوله منځه دنابلدۍ په حالت خپل څوتنه ملګري موندل به څنګه وي؟حیران وم چې کومې خواته لاړ شم زړه نازړه دپله شمال خواته روان شوم ماویل که دومره ځای پیداکړم چې خپل جای نماز هوار اودشپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پيدا کړم خو ديوجای نماز په اندازه خالي ځای هم نه موندل کېده، په تور سرک روان يم، شپه پخه تپه تياره ،خودلته سپين پرق ده، په همدې کې مې لږ وړاندې خپل يو ملګرى وليد ،زړه مې په سترګو باور هم نه کاوه خو ورنږدې شوم ګورم چې زموږ د شرکت اړوند ګڼ کسان نور همدلته دي،له سلام او سترې مشي وروسته يې وويل چې کوم سل تنه چې په موټر کې له موږ سره له کمپ (عرفات) نه راغلي همدلته دي خونور شاوخوا تيا تنه ورک دي،ډېر خوښ شوم چې دوى مې وموندل ،دعمومي سړک پر غاړه مې جاى نماز هوار کړ، يوڅوتنه نورله ښځو سره راغلل هغوى هم همدلته واړول، پوليس څو ځله راغلل ويل يې په دې لار موټر تېرېږي پاڅېږئ خوموږ سترګې شخې کړې، ډېر وخت وروسته دخوب په نيت وغزېدم بوټان مې سر لاندې کېښودل ښه ويده شوى وم چې يو چامې پښه وخوځوله راويښ شوم ،دسترګو له غړېدلو سره مې پښوته پر پرتوښځو سترګې ولګېدلې ،کېناستم يوې ښځې راته په اردو وويل چې ورور جانه دا پښې دې درغونډې کړه زه يې په تکليف کړې يم ،زه چې ويده کېدلم نودلته ښځې نه وې پوه شوم چې دځای نه شتون دوى هم اړې کړي چې دلته ځانته دناستې ځای پيدا کړي ،کېناستم فکر مې وکړ چې که ويده شې بيابه دې له پښو سره دا ښځې په تکليف شي،ډېر وخت ويښ وم ،لاړم په زحمت مې د اوداسه په ځای کې يو اځې دڅهار اندام لپاره نوبت ونيوه ،بيت الخلا ته ننوتل ډېر سخت کار او دخلکو کتارونه ولاړ وو، اودس مې وکړ په تهجدو ودرېدم ،له لمانځه چې فارغ شوم ګورم چې څو ښځې او دوه سپين ږيري نارينه لاهم زما دجای نماز خواته دي څوک ويده ،څوک ويښ جای نماز مې همدلته هوار پرېښود ولاړم چې ځانته بل ځای پيدا کړم ،ځکه چې دلته دا ښځې ويدې وې مناسبه مې ونه ګڼله چې همدلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینې یاوېده پاتې شم، وړاندې مې ځای پیدا کړ راغلم جای نمازمې وهوار اودمیده تیکو پرسر مې هوار کړ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عرفات حکم

دعرفې معنی پېژندل دي ،دعرفات په نوم ددې دښتې دنومولود لامل په اړه،بېلابېل روایات او دریځونه دي ځینې وایي کله چې حضرت ادم علیه السلام اوحضرت حوا رض له جنت څخه رابښکته کړل شول نو ډېره موده له یوبل بېل وو بالاخره همدلته یې سره وموندل،اوو پېژندل ځینې وایي چې حضرت جبرائیل علیه السلام، حضرت ابراهیم علیه السلام ته دحج مناسک ور وښودل، اوبیایي په همدې ځای کې تري وپوښتل (هل عرفت)یعنې: (ایا یاد دې کړل) هغه ورته وویل هو!

حضرت ابن عباس رضي الله عنه فرمايي دې ځای ته ځکه عرفات وایي چې دلته خلک پرګناهونو اعتراف او دعاکوي.

حضـتر ام سلمه رضي الله عنها فرمايي چې الله(ج) دعرفې په ورځ ددنیا اسمان ته رابښکته کېږي او پرښتوته وايي چې داخلک پریشانه اوخفه دي او زما رضا غواړي ،نوای په عرفات کې راټولو شویو !ماتاسو وبخښلئ.

رسول الله ص به دعرفې پر ورځ ډېره دعاکوله.

عرفات ته تلل دحج مهم رکن دی، که څوک په دې ورځ بیخي عرفات ته لاړنه شو حج یې نه صحیح کېږي رسول الله ص فرمايي (الحج عرفه)یعنې:حج عرفات ته تلل دي.

ددین دبشپړتیا دزیري ایت (الیوم اکملت لکم دینکم) یعنې:نن مې تاسوته ستاسو دین بشپړکړ هم په عرفات کې نازل شوی دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعرفات یادونه په عظیم الشان قران کې هم شوې ده، (فاذا افضتم من عرفات)(۵) یعني: (کله چې له عرفات څخه رابنکته شوئ..)

---

(۵)البقره۱۹۸

عرفات په مشاعرو یاددرناوي وړ ځایونوکې دی خو دحرم له حدودوبهر دی ،عرفات له حرم څخه دوه ویشت کیلو متره لرې سهیل ختیځ ته دی،شمال قطب خواته دعرض البلد په ۴۹_۱۹_۲۱او۳۲_۲۲_۱۲اودطول البلد ۲۱_۵۷_۵۳۹او۳۹_۴۹درجو کې پروت دی ، ټول مساحت یې ۱۰۴کیلومتره مربع دی. جبل الرحمة هم دعرفات په ساحه کې دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دماسپښین اومازیګر دلمانځه له یوځای اداکولووروسته دې غونډۍ ته تشریف ویوړ اوهلته یې دعاوکړه. دسعودي حکومت ټول هغه خدمات دلته هم کړي دي کوم یې چې په منی کې کړي او وړاندې مو ورته اشاره وکړه البته په ۱۴۱۴هـ سپوږمیز کال یې دلته د اوبوداسې فواري لګولي چې اوبه دډېروکوچنیوذور په بڼه شیندي دافوارې ډېرې زیاتې اوپر هر سړک دي، هره فواره په یو ساعت کې ۱۴۰لیتره اوبه شیندي دااوبه هوایخوي دانسان له بدن څخه تودوخه لېرې کوي خوڅوک نه لمدوي. دچاپېریال دښکلا په موخه په عرفات کې یونیم لک ونې کرل شوي دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمره مسجد

ددې مسجد ډېره برخه دعرفات په ساحه کې ده خویوه برخه یې ترې بهر ده، دامسجدد عرفات لوېدیځ کې د مزدلفې پرلار پروت دی ،ددې مسجدلویدیځ ته دنمرې په نوم غر دی او د همدې غره په نوم یادېږي.

رسول الله ص همدلته په خېمه کې اړولي وو له زوال وروسته یې خېمې ته نږدې د عدنه په نوم یو خوړ کې دماسپښین لمونځونه وکړل ،چېرته چې رسول الله خطبه لوستې او لمونځ ورکړی وو، دعرنه وادي په نوم یادېږي، دا دعرفات له ساحې لږ وتلی ځای وو ،په دوهمه هجري پېړۍ کې دلته هم مسجدجوړ شوخو وروسته دامسجد ختیځ خواته پراخ شو اودعرفات په ساحه کې هم راغی اوس دمسجد نمره اوږدوالی له ختیځ څخه لویدیځ ته ۳۴۰متره او عرض (پلنوالی)یې ۲۴۰ متره دی، ټول دننی مساحت یې یولک او لس زره متره دی، دمسجد وروستۍ برخه چې دعرفات ساحه ده ، ۲۸،۸۰۰مربع متره ده ،چې په دوه پوړو کې ودان شوی او اوږدوالی یې ۱۲۰متره دی لومړۍ او دوهمه برخه یې د لوحو او نورو نښو په واسطه نښه شوې لامل یې دادی چې بهرنیان، پوه شي څوک چې دمسجد په لومړنۍ برخه کې دي دوی دعرفات په ساحه کې ندي اوکه دعرفات ساحې ته لاړ نشي نو حج یې نه کېږي.

دمسجد په وروستۍ برخه کې ، په ۸۰۰۰متره مربع ساحه کې یوسایه بان جوړ شوی دی، دامسجد شپږمناره لري چې دهر یوه لوړوالی یې ۶۰متره دی درې لویې ګنبدې ،لس مرکزي اوټولې ۶۴لويې اوکوچنۍ دروازې لري په یو وخت کې درې نیم لکه لمونځ کوونکي پکې ځایېږي، ۷۰۰ایرکنډیشنونه پکې نصب شوي دي داسې الات پکې نصب شوي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مراسم په ژوندۍ بڼه په راډيو او ټلوېزيون کې ښودل کېږي له زرو ډېرحمامونه اوله پنځلس زروډېر داوداسه ځايونه پکې جوړ شوي دي.

دعرفات اومزدلفي ترمنځ اوس نهه، نوي سرکونه جوړ شوي دي.

جبل ا لرحمة

جبل الرحمة ياد رحمت غونډۍ دعرفات ختيځ ته د ۷او۸سرک ترمنځ پرته کوچنۍ غونډۍ ده .

چې د الال،ثابت اوقُرين په نومونو هم يادېږي ، داغونډۍ له نمره مسجدڅخه يونيم کيلو متر واټن لري،خودبيروبار له کبله دا کم واټن وهل ډېروخت غواړي. دې غونډۍ ته ۱۲۸ پوړۍ ورختلې دي ، داغونډۍ له ځمکې څخه ۲۵متره او دسمندر له سطحې ۳۷۲متره لوړه ده ،دشمال خواته اوږدوالی يې ۲۰۰متره ،دلويديځ خواته پلن والی ۱۰۰ متره اودمنځ خوا يې۱۷۰متره او ټول مساحت يې ۲۴۰متره مربع دی.

ددې غونډۍ سرهواردی پرسر يې چوتره هم جوړه شوې،دغونډۍ شاوخوا څلور متره لوړپايپ دی،چې اوبه او هوا يخه اوتازه ساتي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

صخره مسجد

دامسجد دجبل الرحمة په لمن کې ښي خواته دځمکې له سطحې لږ پورته پروت دی چاپېره ترې کوچني څلور ديوالي ده، حضرت جابر رض وايي چې رسول الله ص همدلته خپله اوښه (قصوی) تړلې اوهمدلته يې دعاکړې وه او همدلته ددعاپرمهال دا ايت (اليوم اکملت لکم دينکم....)يعنې نن مې تاسوته ستاسو دين بشپړکړ، نازل شو.

عُرنه وادي (خوړ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وادي اوس نشته اوس دلته د نمره مسجد مخکینۍ برخه ده ،دا ساحه نه د حرم په حدودو کې ده او نه د عرفات. دلته یو خوړ وو رسول الله ص په دې وادي کې تر ټولو مشهوره خطبه (حجة الوداع خطبه) واوروله، چې د رحیم المختوم دلیکوال په وینا یو لک او شل زره صحابه ورته ناست وو همدې خطبې دې خوړ ته ځانګړې حیثیت ورکړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزدلفه

دادمنى اوعرفات ترمنځ پرته دښته اوغونډۍ ده،دنومونې د لامل په اړه يې ويل کېږي حضرت ادم ع اوحضرت حوا له اسمان څخه تر راښکته کېدلووروسته همدلته يوبل ته نږدې شول، ياداچې حاجيان دلته په تياره کې يوځاى کېږي ،يا داچې حاجيان له دې ځايه يوځايي حرکت کوي.

مزدلفه په احترام وړ ځايونوکې شمېرل کېږي داساحه په حرم کې دننه ده ،مزدلفه له وادي محسر څخه پيلېږي ترمأزمين (خواپه خوا پراته دوه غرونه)پورې اوږدوالى يې څلورکيلومتره اوټول مساحت يې ۲۵،۱۲کيلو متره مربع دى دمزدلفې يادونه هم په عظيم الشان قران کې شوېده:(فاذا افضتم من عرفات فاذكروا الله عند المشعرالحرام)(۲) يعنې کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ نو دمشعرالحرام ترڅنګ الله ج ياد کړئ .

مشعر الحرام په مزدلفه کې دى، حضرت عمر رض فرمايي چې له مشعر الحرام څخه غرض ټوله مزدلفه ده ،رسول الله ص په حجة الوداع کې دماښام او ماسخوتن لمونځ يوځاى اداکړ،هغه ص دموجوده مسجد قبلې خواته اړولي وو،خوويل يې چې ماخودلته اړولي دي خوټوله مزدلفه دقيام يااړولو ځاى دى.

دلته هم دماسخوتن اوماښام لمونځ يو ځاى دماسخوتن دلمانځه په وخت کې قصر په يو اذان اودوه اقامتونو اداکېږي لومړى دواړه فرض بيا ددواړو وختونوسنت اووتر. داهم ددعاګانو ځاى دى خو خوب هم پکې روادى.

---

(۲)البقره۱۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د شرکت مسؤولینو ویل چې وروسته بیروبار ډېرېږي او د شپې په وروستۍ برخه کې روانېږو.

ماخوخپل او دس کلک ساتلی وو، خو پرتشنابونو د بیروبار له کبله مو نور ملګري ډېر په زحمت شول.

یوه سپین ږیري ته نوبت غلام دستګیر ونیوه، په کتار کې غلام دستګیر ودرېد او چې وار یې راغی نودی له کتار څخه ووت او هغه یې وړاندې کړ، هغه بیچاره سپین ږیری او کمزوری وو، د ننه تشناب کې بېهوښ او ځان او احرام یې ناولي شوي وو، کله چې غلام دستګیر پوه شو چې سړی په تشناب کې ډېر وځنډېد، نو ورغی لومړی یې پرې ور غږکړ خو چې ځواب یې وانه ورېد دروازه یې وروټکوله، چې بیا یې هم ځواب وانه ورېد نو دروازه یې ورخلاصه کړه ګوري چې هلته بېهوښه په بدحال کې پروت دی.

دلته مو له ځان سره د شیطانانو د ویشتلو لپاره له اویاوو ډېرې تیګې واخستې، د شرکت مسؤلینو د جمرو خواته درې بجې روان کړو ماورته وویل چې که له سپیدو وړاندې د مزدلفې له ساحې ووتو نو بیا راباندې دم اوړي او د مزدلفې رسم مونه منل کېږي ځکه چې په مزدلفه کې د سپېدو او لمر ختو ترمنځه وخت کې حاجیان که څه هم دلږ وخت لپاره وي باید پاتې شي، خو هغوی راته وویل چې موږ له مزدلفې څخه نه وځو، بلکې د مزدلفې او منی سرحد ته ځان رسوو، ځکه چې وروسته ډېر بیروبار وي.

خیر راروان شو، په دې خاطر چې ملګري موورک نشي، نوورو ـ ورو په درې کتاروکې روان وو، د افغانستان بیرغ مو د کتار سرته روان وو، ښځې اونارینه کله ورک او کله پیدا، نه مو وادې محسر ولید، نه چا منډه وکړه او نه د بیروبار له کبله منډه یا تېز تګ کېده، او نه پرې خبرشو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه نه شو چې دمزدلفې له ساحې به کله وتلي یو لمونځ مو په تیاره کې وکړ خو ځای مو نه پېژانده،پرلاره تشنابونه، داودس ځایونه اودڅښلو اوبه پرېمانه وې ، فریزرونه لګول شوي اوښې خوړې اویخې اوبه پکې پریمانه وې،موږ غوښتل چې لږ ورو- ورو لاړشو اوپه داسې وخت کې جمرو ته ورسېږوچې لمر راختلی وي،خوچې کتل مو منزل مونږدې او وخت ډېر وو ،څوځایه کېناستو ،خوپولیسانوناستې ته نه پرېښودلو ،کله کله به مو ورته ښځې پلمه کړې چې دوی ستړې شوي دي ،بیروبار ډېر و دملګرو موندل اوټول یوکتار تلل سخت و ،پرلاره به یویو کمېدلو ،نور نو جمروته ورسېدلو خولاهم لمر نه و راختلی اودحنفي مذهب له مخې جمرې باید له لمر ختلو وروسته وویشتل شي، مانورو ته وویل چې همدلته څوشېبې ځانونه وغلوئ چې لمر راوخېژي ،دپولیسانوله وېرې یو ځای کېناستلی نه شو ،همداسې مو وکړل څونفره چې پاتې وو له لمرختلو وروسته ورو- ورو روان شو ،ماخودقیقې په عکس اخستلوځان بوخت کړ،که څه هم زموږپه مذهب کې له لمر ختلووړاندې دجمرو ویشتل ښه کار ندی،خوبیاهم دلمر له ختلو وړاندې پرشیطانانو انساني سونامي ورماته وه،پولیس پر ټوله لار ولاړ وو ،دبې نظمۍ مخه یې نیوله،له هیچاسره یې بیکونه نه پرېښودل، که هرڅه به پکې وو له حاجې به یې واخست او وبه یې غورځاوه، پرلار دبیکونو ډېرۍ پرتې وې، ماخپل ځینې ضروري شیان په پلاستیک کې اچولي وو چاراته غږ ونکړ.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محسر

دادمنى اومزدلفې ترمنځ هغه ساحه ده چې الله ح پکې دکعبې دورانولو په موخه را روان شوى دحبشي دپاچايمني عيسايي والي دمرغانوپه واسطه له ۲۰ زره لښکر سره تباه کړ،داکار په ۵۷۱زبږديزچې عام الفيل هم ورته وايي او درسول الله ص دمبارک ميلاد کال هم دى ترسره شو، په دې اړه ،تاريخ ليکونکيو ،په لږ تفاوت داکيسه ښه په زور اوزېر سره را اخستې ده، امام ابو الاعلى مودودي په تفهيم القران شپږم ټوک د سورة الفيل په تفسير کې ښه رڼا پرې اچولې ده لنډيز يې دادى چې ،ابرهه دااقتصادي ،سياسي اوديني مو خولپاره په يمن کې کليسا جوړه کړه او غوښتل يې چې خلک نور دکعبې پرځاى ددې کليسا زيارت وکړي ،خودکنانه قبيلې يوعرب ځوان په دې کليسا کې دکليسا دتوهين لپاره انساني حاجت پوره اوکليسا ناولې کړه.

ابرهه په غوسه شو، دکعبې دتخريب لپاره يې ۲۰زره پوځ مکې ته روان کړ،پر لاره ځينو عرب قومونه په ځانګړي توګه دطائف خلکو دلات د ژغورلولپاره ورسره مرسته وکړه، کله چې ابرهه همدې سيمې ته راورسېد نو الله ج ډلې ډلې داسې مرغان راولېږل چې مخکې آن چاليدلي هم نه وو،دوى دکروت کاڼو په څېر کوچنى کوچنى تيګې په مښوکوکې نيولې وې او پردوى يې ورول چې په پايله کې ابرهه له ټول لښکر سره تباه شو له ابرهه سره دمحمود په نوم دده دفيل په شمول ۱۳فيلان هم وو.

مفسرين وايي چې دې کاڼو داسې اغېز کاوه چې پرچابه ولګېد نو غوښه به يې ويلې شوه ،پمن،به شو،پوستکى به يې تور اوغوښه به يې ورسته شوه، داپه دې معنى ده چې الله ج شاوخوا يونيم زر کال وړاندې پر خپل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمن اتومي اوبيولوژيکي وسله کارولې ده،ځکه دې کاڼو هماغه خواص درلودل چې نن يې اتومي اوبيولوژيکي وسله لري مفسرين وايي که دابرهه دپوځ کوم عسکربه په کوم سوري کې پټ شو نو کاڼې به هملته پرې لګېده لکه نن چې داتوم ګاز سوريوته هم ننوځي.

حافظ ابن قيم جوزي وايي همدا لامل دی چې رسول الله ص هم دلته تيز روان شو اونورو حاجيانوته هم سنت دی چې له دې شېلې ياکندې تېز تېرشي،خواوس دسعودي حکومت له دې ځايه اغزن تار تاوکړی او پوليس، حاجيان نه ورپرېږدي.

ځيني تاريخ پوهان وايي چې دې ځای ته محسر دهمدې لپاره وايي چې ابرهه دلته ذليل اوله حسرت سره مخ شو.

ځينې بيا وايي دابرهه دهلاکت پېښه په مغمس نومي ځای کې چې دعرفات په برابرۍ دحل په ساحه کې ده، ترسره شوېده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

مشعرالحرام مسجد

دامسجدمزدلفه کې جنوب خواته دهغه غره په لمن پروت دی چې دمسجد الحرام اوقزح په نوم يادېږي ،دامسجد دمزدلفې په اوسنۍ نقشه کې پرپنځم سړک پروت دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دمزدلفې په شپه له سپيدووروسته هم دې ځای ته ورغی اودعايې وکړه وروسته دلته مسجد جوړ شو تاريخ ليکونکي ليکي چې دقريشو مشر قصی چې دحضور ع په نيکونو کې دی به پردې غره ددې لپاره اوربلوه چې حاجيان دمزدلفې لار ومومي،دا دود د رسول ص اوراشده خلفاوو په وخت کې هم وو،آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اموي خلیفه سلیمان بن عبدالملک به هم بلوه خو هارون الرشید داور پرځای ستړې ستړې شمعې بلولې ،وروسته ،په دریمه هجري پېړۍ کې ډېوې بلېدلې اوس خو برېښنا هرځه سپین پړق کړي دي.

دسعودي حکومت چې په وروستي ځل دامسجد رغولی نو پنځه میلیونه ریاله یې پرې لګولي دي له ختیځ څخه یې لوېدیځ ته اوږدوالی ۹۰متره ،عرض یې ۵۲متره او ټول مساحت یې ۵۰۴۰مربع متره دی دولس زره تنه پکې په یو وخت کې لمونځ کولی شي، دوه مناره لري چې هریو ۳۲متره لوړ والی لري ،دقبلې له پلو پرته درې خواووته دنارینه او ښځینه وو لپاره ځانګړې دروازې لري، له مشعر الحرام څخه تر خیف مسجد پورې پنځه کیلو متره لار ده.

داختر په ورځ لومړۍ ورځ حاجیان یواځې لویه جمره په تیګو ولي ،جمره اصلاً میده کروت کاڼوته وایي ددې لپاره چې په دې تیګو شیطاني سمبولونه یاشیطاني ځلې ویشتل کېږي ،نو استعاراً همدې درې ځلوته جمرې ویل کېږي.

دخیف دمسجد له لوري لومړۍ کوچنۍ جمره بیادوهمه جمره بیا لویه جمره راځي،بېروبار ډېر وو خو اوس جمروته نوي پراخه پراخه درې پوړیزه هوایي پلونه جوړ شوي دي هغه پخوانۍ ستونزې تر ډېره حده حل شوي دي ، په لومړي پوړ کې مې ځان د جمرې بیخ ته ورساوه،اوه تیګې مې ورواړې کړې، ټول خلک جمرې ته ځان نه شي ور رسولی،داکثروتیګې د شیطان پرځای پر حاجیانولګېږي .تیګې کوچنۍ وي خو داچې ډېرې وي او په مخامخ شیطاني ستن لګېږي نو ټک او ټوک ډېر وي شیطانانو ته دتللو لار بېله د وتلو بېله ده یا په بله وینا حاجیان دمسجد خیف له لارې ورځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او شمال خواته ښکته کېږي حکومت شیطاني ځلي ډېر لوړ کړي دي په لومړي پوړ، دوهم پوړ، دریم او آن څلورم پوړ کې هم ویشتل کېږي.

لوړو پوړیو ته برېښنایي پوړۍ (زیني) پورته شوي په یوه خوا دورختلولار په بله خوا یې دښکته کېدلو لار ده، پولیس هلته څوک اوزګار ولاړ نه پرېږدي، او نه د تللو پرلار بېرته راتللو او نه دبېرته راتللو پر لار تللو ته اجازه ورکوي کله چې له جمرې ویشتلو اوزګار شوم اخوا دیخوا مې وکتل چې که کوم ملګری ومومم، خوڅوک مې ونه لیدل، ستړی هم وم، کرارکرار دخپلې خېمې خواته روان شوم، دجمرې او زمونږ دخېمو ترمنځ ډېر لاروه، مونږ دمزدلفې په ساحه کې وو چېرې چې زمونږ کمپ وونو له دې ځایه کوم سل متره مخ په منی دمزدلفې لوحه وه، لارموندل هم اسانه نه وي په هر حال ، خېمې ته روان شوم، بېروبار ډېر زیات وو، خومادخپل کمپ شاوخوا غونډۍ ګانې ښه کړې وې، زمونږ کمپ ته نږدې دمبایل انتېنونه هم وو، خو بیاهم کمپونه سره ورته وي، دخپل کمپ موندل سخت وي.

نهه بجې کمپ ته ورسېدم، سره ثنا وه، په دې کمپ کې دجنوب اسیادمطوف اړوند د ۷۸مکتب ۵۰۰۰ حاجیان وو خواوس ډېرکم خلک دلته ښکارېدل زمونږ کمپ ته لاهېڅوک هم نه وو راغلي، اوس راته په مخ کې قرباني پرته وه، چې باید ویې کړم، سر وخریم او احرام وباسم، ملګري مې لانه وو رارسېدلي زمونږ دشرکت ډېرو خلکو دصحایفې په نوم یو شرکت کې دقربانۍ لپاره نومونه لیکلي او پیسې تحویل کړې وې.

جمرات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرو ویشتل دحج له واجباتو څخه او ابراهیمي سنت دي ، رسول الله ص هم جمرې وویشتلې او امر يې وکړ چې (خذوا منى منا سككم) يعنې له ما څخه مو دحج مناسک زده کړئ.

دجمرو د ویشتلو فلسفه په اسلام کې ښودل شوې چې شیطان زموږ ازلي دښمن دی او له هر ډول شیطان او شیطاني وسوسو سره باید تل په جنګ واوسو.

حضرت عبد الله ابن عباس رض فرمايي: کله چې حضرت جبريل ع ،حضرت ابراهيم د حج دمناسکو ښودلو ته روان کړ نو دجمره عقبه سره ورته شيطان ښکاره شو ، نو هغه همدلته اوه تيګې پرې وار کړې.

رسول الله ص د ذوالحجې په لسمه غرمه مهال جمره عقبه يا لويه جمره همدلته وويشتله او په ۱۱_۱۲_۱۳ يې له زوال وروسته درې واړه جمرې وويشتلې. رسول الله ص دحجة الوداع په وخت کې دلته هم خطبه ورکړېده.

سعودي حکومت اوس هلته پراخو اوسرپټو پلونو ته ورته و دانۍ جوړې کړيدي ،له لومړي څخه تر څلورم پوړ پورې دګردو دايرو په منځ همداپايې د شيطانانو يا جمرو په نوم پېژندل کېږي داپايې په هغه ځای کې پورته شوي دي چېرته چې شيطان ليدل شوی اودحضرت ابراهيم ع لخوا پر کاڼو ويشتل شوی دی. سعودي د بيروبار دمخنيوي لپاره حاجيانو ته ډېرې اسانتياوې رامنځته کړي دي، دا دايرې په لومړي ځل په ۱۲۹۲ هـ ق کې جوړې شوې موخه يې اسانتيا او په يو ځای کې دتيګو راغونډېدل دي.

په هغه وخت کې چې دجمرو شا وخواته دايره جوړېده نو دلويې جمرې ترخنګ سل متره لوړ غرګوټی وو چې له همدې امله داخلي ياپايه نيمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ده.دلومړي یا لویې جمرې او دمنځنۍ جمرې ترمنځ واټن **۲۴۷**متره او دمنځنۍ او کوچنۍ جمرو ترمنځ واټن **۲۰۰**متره دی.

کله چې دلوی اختر په لومړۍ ورځ دشیطانانو له ویشتلواوزګار او منی کې خپلې ته لاړم نو زماملګري هلته لا راغلي نه وو ،سترړی هم وم او په احرام کې هم خو لا مو دحج ځینې مراسم لکه قرباني، حلق اوطواف پاتې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرباني که سرګرداني ؟

موږ د مولنا يار محمد په هڅونه د قربانۍ لپاره د صحايفي په نوم يو شرکت کې داخله کړې وه، زموږ د شرکت ډېر کسان مولنا همدې شرکت ته وروستي وو ،هلته مو په خپله پسونه وليدل ، د هر نفر لپاره مو ديوه پسه ۴۲۰ رياله تحويل کړل او د پيسو رسيدېې راکړ، د شرکت مسؤولينو راته وويل چې که داختر په ورځ ټول راځئ ، که خپل استازی رالېږئ او که مو په ټيليفون خبروئ موږ ستاسو پسونه حلالوو ، ماډګروال سميع ته ټيليفون وکړ هغه او څه نور ملګري مو راورسېدل، خلکو تشويش راواچاوه، چې که شرکت ته پخپله ورنشئ، او په ټيليفون خبر ورکړئ نو تاسو ته ښه وکړي خو بيا حلاله درته نه کوي.

موږ ته څو تنو خپل وکالت او د شرکت رسيدونه راکړل چې د هغوی په استازيتوب هم د هغوی پسونه قرباني کړو ،حکومت د حج په ورځو کې د ازدحام په ځای کې ټکسي او عام موټر نه پرېږدي،موږ له ۵۰ دقيقو څخه پر پښو ډېر مزل وکړ،او د شيش ابو داؤد پړلار بازار ته راووتو،ټکسي ته مو ادرس ورکړ او صحايفي شرکت ته روان شو،په رسيد کې د شرکت ادرس وو ،سره، له دې چې زموږ د ټکسي چلوونکی د مکې معظمې او سېدونکی وو ،بيا هم په موندلو کې يې له ستونزو سره مخ شو او اخوا ديخوا ګرځېدو ، څو شرکتونو ته لاړو خو منفي ځواب موترلاسه کاوه،مولنا يار محمد ته مو ټيليفون کاوه، د هغه ټيليفون،بند و.

ستړي ستومانه لالهانده ګرځېدو ،ګرمي، بې خوبي،احرام ،شرکت نه موندل او د مولنا د ټيليفون بندېدل، دلوی اختر لومړۍ ورځ .... هغه عوامل و چې زموږ خفګان او ستړتيا يې لا زياتوله،نور د شرکت له موندلو مايوسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو ما ملګروته وويل چې زه بل پسه اخلم خو موټر چلوونکي د صبر او زغم ډاډ راکاوه، موږ يې په موټر کې پرېښودلو رسيد يې واخست، څو دقيقې وروسته راغی ويل يې ځای مې وموند، خوشحاله ورسره روان شو.

څه باندې يوه بجه مو شرکت وموند، پرشرکت ډېر بيروبار وو هرچاغوښتل پسونه يې ژرحلال شي، ځکه چې تر څو حلالـه ونه کړي نو نه وېښته کمولی شي، نه جامې اغوستلی شي، او نه طواف کولی شي.

هرچاپرشرکت نيوکه کوله چې پيسې يې له ډېرو خلکو اخستې دي او د حلالې ځايونه (قصابخانې) او قصابان يې کم دي، سلګونه خلک منتظر ولاړ و، د ځينو په پرچويا رسيد کې سل پسونه وو آن يوافغان خو ددوه سوو تنونمايندە وو هرڅوک به چې ورغی نونوبت ته به درول کېده، او هر سړی به دڅو تنو آن کله کله د لسګونو اوسلګونو تنو وکيل وو، موږچې حالاتوته کتل نو نن خوپرېږده آن سباهم وختي نوبت نه راته. مکې چلوونکي ته مو وعده ورکړه چې تاته پسونه درکوو خودنوبت درامخکې کولو هڅه وکړه، په همدې هلو ځلوکې وو چې سترګې مو پر مولنا ولګېدلې، له سلام کلام وروسته پوه شو چې ده دهغو حاجيانو له وېرې ځان پټ کړی او ټېليفون بند کړی دی. چې ده شرکتونو ته دقربانۍ دداخلې لپاره وروستي دي.

ځينو خلکو تور لګاوه چې مولنا له شرکت څخه دهرحاجي پرسر کمېشن اخيستی او ځينې حلال شوي پسونه يې هم وړل.

سنت داده چې قرباني په منی کې وشي اوس دحاجيانو دبيروبار له کبله يواځې حاجيان هم همدلته نه ځايېږي قرباني خو لاپرېږده، دارشاد حج اواوقافو وزارت مرستيال محترم منيب صاحب راته وويل چې ددوی دپنځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یرش زره حاجیانو له ډلې څخه یو اځې لس زروته په منی کې ځای ورکول شوی نور ټول د مزدلفې په ساحه کې وو.

دهغه په وینا ،علماوو هم دا فتوا ورکړېده چې دمنی د ساحې دتنګوالی له امله که څوک په مزدلفه کې شپې وکړي هم صحیح ده.

زموږ نه پسه په کار و اونه یې غوښه ،موږ غوښتل چې زموږ ذبحه زموږ برورړاندې وشي،اوپه ډاډه زړه ځان له احرامه وباسو په سلوکې لس حاجیان هم له شرکتونو څخه خپل پسونه نه وړي.

مولنا مو راټینګ کړ،هغه اخوا دېخوا ټېلیفونونه وکړل،خپله ننووت چې بېرته راغی ویل یې لږ صبر وکړئ کار کېږي، موږ له وخت څخه ګټه واخسته ،دهمدې شرکتونو ترخنګ دڅارویو ګڼ منډویان شته دي . زموږ د شرکت یوتن مسؤول محمد نادر چې په حاجې ګل اغا مشهور و نه دخپل ځان اونه هم دخپلې مور لپاره داخله کړې وه،هغه سمیع ته پیسې ورکړې وې چې دوه څاروي ورته واخلي، اودهغه لخوایې ذبح کړي، خو پرمایې هم له هغه سره دمرستې غږ کړی و،موږ داعرب ډریور له ځان سره ملګری کړ ښه وګرځېدو څاروي مو بیه کړل دامهال بیې را پرېوتې وې، په هغو پیسو چې موږ شرکت ته ورکړې وې ښه پسه کېده ،یو اوښ مو بیه کړ ،پنځه زره ریاله وو،یوبل یې راته په درې زره او اوسه سوه ریاله بیه کړ،زموږ یوبل ملګری هم داخله نه وه کړې لاړو درې پسونه مو وپېرل مذبح ته مو راوستل ،هرپسه په ۳۷۰ ریاله یاسل ډالره وشو،او دهر پسه دذبحې اجوره مو ۳۰ریاله ورکړه، دحاجي ګلاغاپیسې کمې شوې، ماته یې وویل چې ته یې له خپل جیب څخه ورکړه ،چې راغلې دربه یې کړم ما هم ورکړې، سره له دې چې سمیع څوځله ورپه یاد هم کړې خو تر اوسه یې هم ندي راکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې درې پسونو کې موږ يو د ټکسي ډريور ته ورکړ ،يوېې يوبل تن چې زموږسره يې د پسونو په پيرلوکې مرسته کړې وه،واخست پر يوبل يې هملته په مذبح کې ددوه تنو دعوه شوه.

موږ سخت پښېمانه وو چې په شرکت کې مو داخله کړې وه او خپل لاسونه اوپښې مو پخپله تړلي دي. ببرته صحايفي شرکت ته ورغللوخو لاهم نوبت نه وو ،دماسپښين لمونځ مو ناوخته شو، بالاخره شا وخوا درې نيمې بجې نوبت راغی، يوتن منشي به راغی د ځلوېښت ، پنځوس تنو نومونه به يې واخستل داکسان به وړاندې دروازې ته ورغلل دننه مذبح کې زرګونه پسونه ولاړ وي ، ددروازې په مخ کې اوسپنيز جال اوبل خواته دمذبح ديوال وي، کله چې داجال ډک شي شاوخوشپته پسونه به پکې ځايېږي بيا يوځل ټول پسونه له بلې دروازې مذبح ته ننوېستل شي،هلته يې قصابان په چړوحلالوي، کله چې دحاجې په نوم پسه مذبح ته ننوېستل شو نوبيا حاجي نه خبرېږي چې رښتياهم ذبح شو اوکه نه،اوآيا دا پسونه ټول ذبح شول؟ يعني که شرکت ټګي وکړي حاجيان پرې نه پوهېږي ځکه چې ځوک دخپل پسه جسدنه غواړي ،زموږ ځوارلس پسونه وو،کله چې داپسونه ذبح کړل شي،بيايې په چتونو پورې اوسپنيزو ميلوپورې نښتو چنګونوکې راځوړندوي،په پايپونو يې وينځي اوله دې ځايه داچنګونه کشوي اوځای دنويو پسونو حلالولوته اوزګاروي.

هلته داتبروېستل ياځان غول ډېر دي ګويا ذبحه دې شوې ،ځان له احرامه وباسه خوذبح لانه وي شوي ډېر شرکتونه داکار کوي .

لږ وروسته موږته وويل شول چې پسونه مو ذبح شول.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

البیک

له دې ځایه په ټکسي کې سپاره اوخپلې عمارې ته روان شولو ، ماښام ورسېدو ګوروچې دمولنا اوښی نجیب چې زمونږ په شرکت کې دمعاش په بدل کې توظیف شوی و له مونږ مخکې تللی ووځانته یې ډېرخوندور خواړه راوړي وو خولایې خوړلي نه وو ،سمیع دهغه ست ته ونه کتل ماته یې هم وویل چې بسم الله کړه،دچرګ ټوټې په ترخواوترشو مسالو کې له یوډول خوندورې چکني او داوګې (هوګه)له مربع سره هغه دپېښوریانو خبره ښه چک لګاوه.

په ډبي کې له بند دې جرګ سره دوه روسټ هم ورکوي ماله نجیب څخه ددې خوندوروخوړو دنوم او ادرس پوښتنه وکړه ،هغه وویل چې دېته البیک وایي اوپه همدې نوم کمپنۍ او په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري،په قوي ګومان ده یې راته بیه ۱۲ریاله وښوده ماته په ۱۲ریاله هم ارزانه ښکاره شو،خوورسته چې پرې اموخته شوم نو نرخ یې یوولس ریاله وو ،ددومره خوندورو خوړو دومره ارزانه بیې ته حیران وم.

البیک کمپنۍ نه پوهېږم په کوم مهارت دمرچ ،تروشو موادو اوسرکې چکنې دچرګ اندام ته داسې ورننباسي چې اندام هېڅ بېل شوی نه ښکاري داسې لکه په پیچکاري کې چې ور ننوېستل شوي وي.

البیک تریخ هم وي اوبې مرچوهم چې عربان یې تریخ ته حار(ګرم)اوبې مرچو ته بارد(یخ)وایي البیک مو چې وخوړ بیابه مو په شرکت هر وخت راغوښت ،له یوتن څخه به په ډبي کې بند یوخوراک اضافه کېده، په مدینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

منوره کې مې هم د البیک شرکت ومونډ ، حرم ته نږدې زموږ عمارې ته پرلار وو.

په مدینه منوره کې زموږ د استوګنې په وروستیو کې یوه ورځ زه ،دهرات پوهنتون دشرعیاتو دپوهنځئ استاد عنایت الله ،ګل احمد او د وه تنه نور هراتیان دماسپښین له لمانځه راووتو ویل یې چې ځو په کوم هوټل کې ځانته خواړه رااخلو ،ماورته وویل زه ه هم ځم خو زه البیک خورم ،هغوی البیک نه پېژانده، مایې ورته ډېر توصیف وکړ، هغوی هم تشویق شول، لاړو نوبت ته ودرېدو یوولس ،یوولس ریاله مو تحویل کړل،محاسب دپیسو رسید راکړ،اوپه بله غرفه کې مو حار یا مرچو والا البیک واخست په دوه ریاله به پیپسي هم وه هغه هم ورسره ډېر خوند کاوه ، دوی له ځان سره خونې ته وېوړل اوزه هملته پر میز کېناستم، ډوډۍ مې وخوړه، دحرم شمال ته په سودا اخستلو بوخت وم چې ټیلیفون مې وشرنګېد ، چې تنۍ مې کېکاږله له هغې خوا د استاد عنایت الله غږ وو، له سلام وروسته یې په ګیله من او ماټیجن انداز راته وویل چې تاخوڅلوېښت شپې له موږ سره ډېر غټ ظلم کړی دی ، دې خبرې ته حیران شوم ځکه چې عنایت الله زما ګران دوست، نېک ارام اوسرخلاصي شخص وو ،په مکه معظمه کې به هم ډېر یوځای ګرځېدو ، اودلته هم، سره له دې چې پخپله هم دشرعیاتواستاد وو خو دحج ډېر مسایل یې له ماپوښتل.

ماله هغه سره هېڅکله هم ظلم خوپرېږده آن بې اخلاصه اوبې مینې خبره هم نه وه کړې ،په لږ وخت کې مې د ذهن پرپرده ټول څلوېښت ورځنی سفر تېر شو خوله دوی سره د منفي چلند په اړه مې پکې څه ونه موندل په حیرانتیامې ځواب ورکړ : الله ج دې نکړي ورورہ څه خبره ده کوم ظلم ؟هغه غوښتل زما اندېښنه او سودا لازیاته کړي،: (هو ظلم ،لوی ظلم او هغه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموربستا لخوا) ورته مې وويل چې استاده وارخطا او اندېښمن دې کړم، څه خبره ده؟ هغه راته وويل چې له دې بل لوی ظلم کوم دی چې ته دا دومره وخت له دومره خوندورو خوړو هغه هم په دومره ارزانه بيه خبروې او موړدې نه خبرولو؟ هغه هم البيک ډېر وستايه پرېکړه مو وکړه چې څو خوراکه البيک به له ځان سره افغانستان ته هم وړو.

چاغي که ناروغي

په خپله خونه کې دالبيک له خوړلو وروسته مو سرونه وخرېيل، جامې مو واغوستې حرم ته د طواف صدر يافرضي طواف په نيت روان شوم، دګرمۍ او پلي تللو له کبله مې ورنونه لګېدلي او سوځېدلي وو، دابن لادن مسجد ته نږدې شوی وم چې د ورنونودرد اوسوخت مې نو رهم ډېر شو، دګام له اخستلو سره به مې چې ورنونه يوله بل سره ولګېدل،نو ډېربه وسوځېدل، هرګام مې په ډېر زحمت اخست، ماخپل ځان ته وويل چې ته عادي تګ نشې کولی نو په دومره بيروبار کې به طواف څنګه وکړې؟ پښېمانه او له لارې بېرته خونې ته ستون شوم.

زه ډېر چاغ نه وم حج ته د تللو پرمهال مې وزن شاوخوا اتيا کيلوګرامه و خودحج ستونزو پوره څلورکيلو کم کړی وم ، هلته ګرمي هم وه او ما داډېروخت دومره پلی تګ هم نه وو کړی .

ومو پتېيله چې دشپې منی ته ځو سبا سحر به طواف ته راشو همداسې مو وکړل، دشپې نهه نيمې بجې موټکسي ونيوه او منی ته روان شو.

داختر په ورځوکې قېمتې ډېره زياته وه ټکسي وانانو د لس ريالوپه مسافه کې اويا اتيا رياله غوښتل موږ دهند دراجستان ايالت له يوه اوسېدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکسي چلوونکي سره سپاره شو، لار دبیروبار له کبله بنده وه،پوره یو نیم ساعت په موټر کې ناست وو،اخر مو زړه تنګ شو له ټکسي څخه دعزیزیه شاته له جمرو ډېر لېرې ښکته شولو په پښو دشاوخوا دوه ساعته پلې مزل وروسته دخیف مسجدله لارې دغره په لمن کې منی ته خپلې خېمې ته یوه نیمه بجه دشپې ورسېدو.پلي تګ او دورنونو سوخت او دردښه په تکلیف کړم.

پرلاره دمسجدخیف ترځنګ چاخیرات (سبیل)کړی وو ډېره خوندوره افغاني قورمې ته ورته قورمه وه، موږ هم وږي وو په غرو او غونډیو مو پلی مزل کړی و ټولو واخست زما هم تاب رانه غی.

د سعودي مسافرۍ خوږلي

شپه مو په منی کې وکړه، سباته دطواف لپاره حرم ته روان شوم،پرلار راسره زما دحج دملګري ایوب دماما زوی ضابط اصف اودهغه دتره زوی عبداللطیف ملګري شول، ایوب دلوګر ولایت اوسېدونکی دی، ځان یې ستانکزی اودجنرال سالم احساس چې هغه مهال دهرات امنیه قوماندان و دتره زوی راوپېژانده. دهغه له موږ سره ډېره جوړه وه خوراک او څښاک یې هم له موږ سره و او له خپلې مورسره حج ته راغلی و،ایوب ویل چې دجنرال احساس برکت دی چې ده او مور ته یې دهرات په سهم کې ونډه ورکړل شوه.

اصف ضابط پخوا داتحاد په حربي پوهنتون کې استاد و دامهال دسعودي په حایل ښار کې ودانیز کارونه کوي، هغه وایي سره له دې چې واده یې کړی وو بیاهم کله چې سعودي ته لومړی ځل راغی نو شپږ کاله دلته مسافر و اوشپږ کاله یې خپله مېرمن ونه لیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبداللطیف هم له مدینې منورې ۴۵۰ کیلومتره لېرې په قصیم کې کرایې خونه لري خوټکسي چلوي وایي چې ګرځم راګرځم اوپه خپله خونه کې په میاشت کې دوه شپې هم نه کوم.

دایواځې ضابط اصف نه دی چې شپږ کاله پرلپسې له خپلې مېرمنې اوکورنۍ څخه لېرې وو زه داسې کسان هم پېژنم چې په سعودي اونورو عربي هېوادونوکې یې پرلپسې لس کاله مسافري کړې او لس کاله یې مېرمن او کورنۍ نه دي لیدلي، بیاچې کورته راغلي نو میاشت یوه نیمه یې تېره کړې بېرته تللي اوپه کلونو کلونو له خپلې کورنۍ لېرې پاتې شوي دي.

زموږیو دوست دپنځه ویشتوکالو راهیسې په سعودي کې ژوند کوي ښځه او بچیان یې هم د پاکستان دهجرت د چاپېریال کې په یوه کمپ کې په خټینو کوډلوکې اوسېږي په دې پنځه ویشت کالو کې به یې دوه کاله هم له خپلې مېرمنې او بچیانو سره نه وي تېر کړي، دده دې پنځه ویشت کلنۍ مسافرۍ دمحصول اوسپما کچه له دې ښه جوتېږي چې هغوی په افغانستان کې کور اوپتې نه درلود او اوس هم دري ،ځلور بسوې ځمکه ځانته اخستلی نشي چې کور پکې جوړ کړي،ښه نو اوس تاسو ووایاست چې داډول ژوند څه معنی ،دانو ژوند دی؟

ایا دداډول خلکو مېرمنې انساناني نه دي؟ ایا هغوی نفس، جنسي غرایز ،غوښتنې اوحقوق نلري؟ هغوی که دخپلو غرایزو داشباع لپاره نورې لارې اونامشروع روابط پالي نوایا کورنۍ به یې په کې مسؤولې نه وي؟

یو ځل زمایودوست قاضي ته یوه دوسیه راغلله، یوچا یوهلک له خپلې ورېنداري سره دنامشروعو اړیکو په تور وژلی وو ښځه یې هم محکمې ته راوستې وه، داښځه له مبالغې پرته ډېره ښکلې ،ډېره صحتمنده اوډېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوانه وه، شاوخوا ۲۴ کاله عمر به يې و وقاضي ترې وپوښتل چې ولې دې دا ناروا کار کاوه، په داسې حال کې چې مېړوخه هم يې؟ښځه نه منکره شوه اونه يې قسم او قرآن وکړ -ويې ويل:قاضي صاحب ته دحق اوعدالت پر څوکۍ ناست دخدای ج او دهغه د رسول ص خليفه يې ،ته حق او ناحق ،انصاف اوبې انصافي پېژني،تاته ديو انسان او بيا ديوعالم په توګه انساني غرايز ،فطري غوښتنې ځواني او دځوانانو احساسات او دځوانۍ لېونتوب ښه معلوم دي، لهجه يې تونده اوپه عين وخت کې ژړغونې شوه ته وو ايه زه څنګه وکړم :مېړه مې چې واده کړم، يوه مياشت راسره و اونور رانه تللی دی، دابې نهم کال دی چې په لندن کې دی،په دې نهو کالو کې مې هېڅ ليدلی هم ندی،هلته قبول شوی دی خپله عياشي اوفحاشي کوي، سره له دې چې ما بيولی هم شي خونه مې بيا يې اونه مې طلاقوي ، هروخت له لوڅو نجونو سره خپل اخستي عکسونه او ويډيويي چکرونه هم رالېږي،پيسې هم خپل پلار او ورونو ته رالېږي،ورونه يې له خپلو ښځوسره خوشحاله ژوند لري،خوزه دکور وينځه يم، دکور،کار او خدمت پر مادی،اوخوندونه اومزې ددوی، تر دې چې يورګانې د(لېورونوښځې)مې زمادسوځولولپاره هرسحر دغسل لپاره اوبه هم پر ما تودوي، اوآن تشناب ته يې هم راباندې وړي، نوزه څنګه وکړم؟

ايازه انسان نه يم،زه خواهشات اوغرايز نلرم؟ که دده ښځه په کارنه وه نو زماژونديې ولې خرابوه؟ اوس چې قبول شوی اومابيولی هم شي نو ولې مې نه بيايي؟ نه کوم بچی لرم اونه کومه هيله اواسره؟ دلېورونو او يورګانومزدوري اوخدمت کوم،نه مې خسر غر اوري اونه مېره، اونه لېورونه، هغه هلته خپل ساعت تېروي هرڅه ورته پريمانه دي،اوزماپه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيسه کې هم ندی،قاضي صاحب اوس ستاانصاف ستاعدالت اوشريعت چې اعداموې مې اوکه سنګساروې مې؟

اسلام همدې نزاکت اودښځو حقوقوته په پام سره مسافروته حد اکثر ځلور مياشتې وخت ټاکلی دی، يعني د اسلام له نظره مېړونه بايد له له ځلور مياشتو ډېر له ښځو بېل نه وي.

پښتنو يوه بله سهوه وکړه ،دجهاد اوهجرت پر مهال به پښتنودوبۍ ،سعودي،ايران ،اردن ،مصر اوسوريې ته دمزدورۍ لپاره زور کاوه،اوهغو نوروبه لندن داروپانورو هېوادونو ،امريکا،کاناډا او استراليا ته.

پښتنو به دعربو ډاګونه ابادول ،هغه ماشينونه به يې چلول اوهغه درانه کارونه به يې کول چې د نورو له وس به وتلي وو ،دعربو تودې اوسوځنده ګرمۍ به يې زغملې ،هغه هم دډېر کمې تنخوا اوحق الزحمې په بدل کې اونورو به هلته لوړې زده کړې کولې، ښه ژوندبه يې کاوه، حکومت به کور اور، خواړه ،جامې او معاش هم ورکاه.

دافغانانو په شمول بهرنيان، چې عربان يې اجنبيان(پردي)بولي سعوديانو ته ډېرکم معاش په بدل کې کار او خدمت کوي او دمريانو په څېر ورته چلېږي خوکه پنځوس کاله هم ورسره تېرکړي نه تابعيت ورکوي ،نه دکور وروستلو اجازه ،نه دملکيت اونه دمستقل کار وبار اجازه. که ټکسي هم چلوي نود يو کفيل په نوم به وي اوډېر کفيلان بيافرعون صفته اوقارون مزاجه وي چې لږ يې فکر واوړې بيادمتکفل هرڅه په خپل نوم اودکلونو خواري اوګټه يې په مفتوکې دځان کړي،که لږ يې تر غاښ لاندې شګه شوه نوبيا متکفل يا مزدور دهغه دخپل حق په غوښتلوپرحکومت بندي کولی هم شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج د وزیر دوه مخي

په حرم کې ډېربيروبار و په ډېرزحمت مطاف ته لاړم طواف مې وکړ لـه دې طواف سره زموږ حج پوره شوی ګڼل کېږي دوه ورځې نور هم جمرې ويشتل کېږي خو هغه فرض ندي.

ما سحر چای نه وو څښلی د ام او انارو اوام اوخرما دوه خوندور جوسونه مې وڅښل له ماما (حبیب الرحمن استاد)سره مې داختر مبارکۍ لپاره دهغه استوګنځی ته ورغللم دغرمې ډوډۍ له خوړلو وروسته دهغه دملګري ډاکټر عبدالقدیر فتح آبادي خونې ته ورغللو له ډاکتر عبدالقدیر سره مانه پېژندل خودده په خونه کې يوبل تن زما ډېر احترام وکړ، هغه مهذب او هوښيار شخص وو،ماته يې ويل چې زه دې غايبانه پېژنم، هغه ځان دکامې اوسېدونکی ډاکټر ناصر او د درانه استاد محمداصف صميم او قاري عبدالله تروزي راوپېژانده، ډاکټر ناصر داهم وويل چې دقاري صاحب عبدالله موريې چې داستاد صميم خواښې ،دتره ښځه اوترور هم ده له ځان سره حج ته راوستې ده.

ډاکټر ناصر شکايت کاوه چې دحج او اوقافو وزارت دحاجيانو پر وړاندې ډېر بې تفاوته دی، دحج معلمين يې ناپوهه دي ،بعثه دچاپوښتنه نه کوي ،عمارې له حرم څخه ډېرې لېرې دي،هغه دحج اواوقافو وزير په دوه مخۍ تورن کړ اوويې ويل چې يواځې دنمايش لپاره يې څو عمارې حرم ته نږدې نيولې دي چې په هغوی کې هم لوړ پوړي دولتي چارواکي اوسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ،ماما مې، ډاکټر عبدالقدیر اودهغه یو دوست په ټکسي کې دجمرو ویشتلولپاره روان شو ،له شیش ابي داوود سره ښکته شو او پر هوايي پلونو مو په دریم پوړ کې نږدې مابنام شیطانان وویشتل.

ټکسي چلوونکی دمکې اصلي اوسېدونکی و. هغه پر شاهي کورنۍ نیوکه کوله چې یوائې دځان په غم کې دي اویوائې خپل جیبونه ډکوي، خفه وو چې په سعودي کې ګراني (قیمتي)ډېره شوې دکورونو کرایې لوړې شوي او دنیستمنو د ژوند ،دپرمختګ لپاره څوک کار نه کوي.

هغه وویل چې ده تر داخه مودې پورې دکور کرایه ۱۲۰۰ریاله ورکوله خواوس یې پرې ۱۹۰۰ریاله کړېده.

هغه څو ؛لوړې اسمانځکې ودانۍ راوښودلې، ویل به یې دا دفلاني شاه زوی (شهزاده)ده اودادفلاني شهزاده دي.

دلته دحرم د دروازودنومونو په شمول هرڅه انحصار دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده مېوې او لوړې بیې

سعودي له خرما پرته بله میوه ډېره نلري، په منی کې قیمتي ډېره زیاته ده، مالته، نارنج، منه ختکی او غټې، غټې بې خونده کېلې او بې خونده چینایي ناک کیلو له لسو تر شپاړلسو ریالو وو، اوله منی پرته په نورو ځایونو کې له اتو تر څوارلس ریالووو، په سعودي کې د چرګ غوښه ډېره کاربږي ډېر خوراک په بندو پلاستیکي قوطیوکې وریجې، د چرګ غوښه او ورسره قورمه ده، چې تیار په یخچالونوکې ایښې وي، په منی کې موږ ټولو ته ډوډۍ حواله وه خوخلک به ډېر کم وو پوه نه شو چې دااضافه، بند خواړه، پنیر اوډوډۍ به مولناڅه کوله؟

دحج په ورځوکې بې نظمي اوبې تفاوتي ډېره وه، حاجیان دحج مناسکوته ډېر ملتزم اوپابند نه وومثلاً چابه له قربانۍ وړاندې حلق اوقصرکړی و چابه قصرنه و کړی او احرام به یې غورځولی و، چابه قرباني نه وه کړې، چاشرکتونوته دقربانۍ لپاره پیسې ورکړې وې خوبیاترې هیڅ خبر نه وو، چابه جمرې نه وې ویشتې، څوک به څوځو ورځې ورک وو.

پرشرکتونو څاراونظارت نه و، افغاني بعثه چانه لیده اونه چاپېژانده له حاجیانو دهغوی دستونزو پوښتنه نه وه، چارواکي به په لوکسو موټروکې اخواد یخواګرځېدل، په منی کې یوځل په داسې حال کې چې سخته ګرمي وه، اوباران ته هم ډېره اړتیاوه، ښه شړکنده باران وشو، پرلارو اوسړکونو اوبه وبهېدلې، موږته تشویش پیداشو چې هسې نه اوبه مو خېموته راننوځي له دې باران سره هوا ښه شوه.

(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر ددرېمې شپه موهم په منی کې وکړه،سبا سحر(داختر په درېیمه)چې دجمرو ویشتلو وروستی ورځ وه مولنا یارمحمد چې خپل نوم یې محمداکرم اندار بي وو او دځینوستونزو له امله یې خپل نوم بدل کړی و حاجیانوته وویل چې نن موپه منی کې وروستی ورځ ده، خپل بیکونه راوړئ چې عمارې ته یې وړو، حاجیانو خپل لوی بکسونه په عمارو کې پرېښي وو او کوچني لاسي یادغاړې بیکونه یې ورسره وو، دابیکونه یې ورته راوړل کله چې بیکونه راوړل شول، نوورته یې وویل چې اوس دهر بیک په سر پنځوس ریاله هم راټول کړئ چې دټکسي کرایه ورکړو ،دې خبرې حاجیانوته خوند ورنکړ،ځینو یې جنجال پیل کړ، چې داپیسې خو ډېرې زیاتې دي، موږ دلته کم ترکمه ۱۸۰تنه یو، داخو نهه زره ریاله کېږي اوټکسي خودوه سوه ریاله هم نه غواړي، خو مولنا ورته هم داویل چې که څوک یې نه ورکوي هغه پوهېږي اوبیک یې حاجیان مجبور وو،ځکه چې هریوه عماروته بیکونه وړلی نه شول، اوپه جمروکې هم پولیسو نه پرېښودل.

زه چې خبر شوم،ډېره غوسه راغلله، مولنا مې ګوښه کړ،په غوسه مې ورته وویل چې لږ له الله ج څخه ووېرېږه ته څنګه مسلمان اوبیاافغان یې چې له ژوبلې ګوتې نیول کوې، ته څه فکر کوې چې داحاجیان د شکایت ځای اوبله اسره نلري؟ که هېڅوک نه وي زه اوس بعثې ته ټېلیفون کوم اوستاله نا روايي خبروم مولنا ماته وویل چې استادجانه ستا او ستادملګرو بیکونه به وړیا ویسو نور یې څه کوې،ماورته وویل چې دایواځې زما او زما دملګرو خبره نده،داټول ز ماورونه دي، دشرکت مسؤولینوته مې وویل چې ددې بیکونو لېږد خو ستاسو کار او مکلفیت دی ولې یې نه وړئ؟او ولې مولنا ته ددومره ظلم اجازه ورکوئ غوسه مې ورته ورو ورو ډېرېده، هغوی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لومړی راته وویل چې استاده ستا بیک موږ پخپل موټر کې وړو او ددې خلکو لپاره زړه مه خوره دوی په دومره جنجال نه ارزي خوزه دوی ته هم په غوسه شوم،با لاخره سید نصیر اومولناګوښه لاړل له څو دقیقو وروسته بېرته راغلل ماته یې وویل چې څه همدومره پیسې تري راغونډې کړه چې دوه ټکسي پرې ونیسو اولفت ته یې هم ورکړو چې تر ټکسي یې ورسوي، ماهم ملګروته وویل چې ځئ،شپږ سوه ریاله ورته برابر کړئ له دې وروسته به مولنا اودشرکت مسؤولین له ماډېر وېرېدل .مولنا ډېر وروسته یو ورځ راته وویل چې (استاد جان اینه ده روز منی رزق مارابه لغت زدی)

ما هم ورته دعزت الله څواب دابیت واوروه چې :(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې

د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل

داختـر پـه دریمـه ورځ هـم ددوهمـې پـه څېـر جمـرې(شـیطانان) لـه زوال وروسته ویشتل کېږي،خو ددې لپاره چې بیروبار ډېر زیات ووډېرحاجیان آن لس بجې ور وران شول، موږ هم لس بجې له خېمو راوتل پیل کړل،لس نیمي بجې به د مزدلفې اومنی لوی سړک ته چې له پاسه پوښل شوی او ګرد چت لري راوتلي یو داډېر پراخ سړک دی چې حاجیان پرې له مزدلفې څخه جمرو ته ورځي حکومت دلته هم ډېر کار کړی دی، دسړک دواړه خوا دڅښلو اوبه ،داوداسه ځایونه اوبیت الخلاوې جوړې شوي دي.

دبیروبار له کبله تلل دمیږي پر پښو وو ،موږ هم ټول په همدې انساني سیل کې په درې صفونوکې ور ننوتو ،کله ټېل ماټېل ،کله تګ لږ ورو ،کله بیخي توقف ،ورو ،ورو مو ملګري رانه ورکېدل،زه هم د یوکتار پـه سر کې روان وم ملګرو ته مې دنظم ،دقت،نه ورکېدلو توصیه کوله چې یوچامې پر اوږه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښود ، چې ور ومې کتل زموږ کلیوال قاري همایون زمری وو له سلام ،ستړي مشي ،وروسته یې راته وویل چې خالد هم له دوی سره دکتار په سر کې روان دی،خالد دسره رود دککړک اوسپدونکی په قوم میا دی ډېر ښه هلک دی،په پوهنتون کې زما همصنفي اوپه لیلیه کې مې داطاق انډیوال وو ،دواړه یوځای او په یوه صنف کې فارغ شوو ،قاري زمری اوخالد دمعلمینو په توګه راغلي وو ،خالد راته وویل چې زموږ یوبل ملګری هم ستاډېره پوښتنه اویادونه کوي همدلته دی اوس یې درته پیداکوم،اخوا دیخوا یې وکتل با لاخره له څو دقیقو وروسته هغه سړی هم راپیداشو ،دا قوماندان زمری احمدزی وو زمری احمدزی زماهم ملګری دی خوزمادکشر ورور امین جان مشفق چې په رنګ اوبڼه کې تر ما ډېر مشر ښکاري نږدې ملګری دی،مشفق ترما درې کاله کشر دی خوښاغلی ډاکټر فضل الرباني چې اوس هم ما ویني نو رانه وپوښتي : ((مشرحقیارصیب څنګه دی؟ په څوانه څوانۍ کې یې په ږیره کې سپین لګېدلي دي اوس په دې خاطر چې رازیې چاته ښکاره نشي نوخپله ښایسته سوچه ږیره یې چې دجهاد په تاوده سنګر کې نوې راټوکېدلې وه وخریيله . زه خو یې له دې پرته دسپین ږیرتوب بل دلیل نه وینم چې ممکن په کورکې محکوم وي . مشفق ګرم هم نه دی او نه یواځې هغه پردې رنځ اخته دی زه ډېرنور داسې خلک هم پیژنم چې داوسپنو نینې چېچلي او د فولادو ځنځیر په ګوتو شکولی شي خوپه دې ساري ناروغۍ اخته دي ، دمینې په خام تارتړل کېږي او دخپلې مېرمنې پر وړاندې یې دتسلیمۍ وسله ایښې وي . داسې کسان کم نه دي چې مېرمنې یې په رڼا ورځ پرې داسمان ستوري شمېرلي اونیمه شپه دلمر په وړانګو کې ذرې بېلولی شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته یې وایم خو دا حقیقت به له تاسو سره امانت وي او هغه ته به یې نه وررسوئ ځکه که خبر شو چې ما یې له مظلومیته څوک خبر کړي دي نو ممکن داخل مې ووهي. زما منځوی ماما او مېرمن یې تېرکال دواړه یوځای حج ته تللي و اوس چې راستانه شوي نو ماما مې ـ ښایي له وېرې ـ خپلې مېرمن ته دبې بې حاجي خطاب کوي خو مېرمن یې ورته تراوسه بابې فلانی (دفلانۍ پلاره) غږکوي.
کله مې چې دیونلیک دابرخه لیکله نوزما داوښي زوی نجیب الله بنګش مې هم څنګ ته ناست وو هغه راته وویل چې حاجي صاحب !ګوره دهغو کسانو په لست کې چې له خپلو مېرمنو وېرېږي زما دکاکا نوم درنه هېر نشي. څو دقیقې موپه روانه ضرور خبرې اوکیسې وکړې یو بل ته مو دټېلیفون شمېرې ورکړې او دبیا کتلو په هیله مو خدای پاماني وکړه.
له عمومي سړک څخه خیف مسجد ته تللې ټولې لارې تړل شوي وې،ماکله په دې مسجد کې لمونځ نه وو کړی،اوغوښتل مې چې دماسپښین لمونځ همدلته وکړم،دلارو تړلو حیران کړم، با لاخره طاقت رانغی دسړک دغاړې په کټارو اوپنجرو واوښتم ترمنځ څو سړکه دې،له پولیسانو مې پټ یابه پولیسانو هم ځان تېروبست اوګذشت به یې کاوه،ځان دمسجد منځ ته ورساوه،ایله ایله زوال شوی و همدلته مې دماسپښین لمونځ وکړ او جمروته روان شوم، له ملګروبېل شوی وم لاړم په ډېر ارامه مې په لومړي پوړ کې جمرې وویشتې که څه هم بیروبار وو خو جمرې ته ښه ورنږدې شوم اوښه په ډاډ مې وویشتې. کله چې فارغ شوم اودجمرو بل سرته لاړم نوله یو پولیس نه مې وپوښتل چې شیش ابي داوود ته پرکومه لار لاړشم؟هغه چې کومه لار راوښوده اوپرې لاړم نوبل ځای ته ووتم ماګومان وکړ چې هغه ادرس غلط راکړی خو وروسته پوه شوم چې شیش ابي داوود شمالي اوجنوبي برخه لري، کله چې دمنی له ساحې ووتلو په ښار کې موټر نه موندل کېدل، دبیروبار له کبله به خلک دمچیو په څېر پرموټرونښتي وو، له موټروخلک په پښوژر رسېدل، له ډېر انتظار وروسته زه هم دیو فلاینکوچ سرته وختم،موټر له ډېر وخت وروسته له بیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثخه راووت او حرم شريف ته روان شو ،نږدې تونل پرمخ راغی کله چې له يوه تونل ثخه راووت لږه لار يې نه وه وهلې چې حرم شريف راورسېد .

موټردبيروبارله کبله ورو شوزه هم ترې په روانه ښکته شوم ترڅوچې مې له جېب ثخه پيسې راوېستلې نوموټروړاندې لاړ کلينډرېې هم نه درلود پنځه رياله مې يوې سپرلۍ ته ورکړې ورته ومې ويل چې بيا يې چلوونکي ته ورکړي خوهغه راته وويل چې ډريورپنځوس رياله غواړي حيران شوم ځکه چې ټوله لارپنځه کيلومتره يا پنځه دقيقې هم نه وه .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوبو کې سجدې

يو دوکان ته وختلم جوس مې وڅښه او داو دسه د تازه کولو په فکر شوم د مازيګر لمانځه ته ۴۵ دقيقې پاتې وې د حرم سالون کې د دارالتوحيد کانتيننټل هوټل او د مکې شرکت هوټل ترڅنګ ځمکتلې[ازيرزميني] ته ښکته شوم بره پرې د نارينه وو داوداسه ځايونه ليکل شوي وو خولاندې لوى تونل او لوى دوطرفه سرک وو له يوچا مې وپوښتل چې دلته تشنابونه چېرته دي؟ هغه ځواب راکړچې وړاندې ورشه په همدې سرک مې ډېر مزل وکړ بالاخره په يوځاى کې له همدې تونل څخه ښي لاس ته لويه دروازه وه. په دې دروازه چې ورننوتم نو په منځ کې لوى سالون او ښي او چپ خواته لسګونه تشنابونه وو چې همدلته هم له خلکو ډک وو ما هم همدلته اودس وکړ له تشنابونو نېغه بره لا رنه وه ما وېل راځه په همدې تونل نورهم وړاندې لاړشه کېدلى شي د حرم سالون ته چېرته پورې ختلې وې په تونل کې نورهم وړاندې لاړم.

ځم ځم ځم هيڅ دوتلو ځاى نه راځي په تونل کې ختېځ، لوېديځ، شمال او سهېل راته نه ښکاري بالاخره کوم پنځلس دقيقې وروسته تونل پاى ته ورسېد يو ځاى ته ووتلم ګورم چې بازار، لوړې ودانۍ او کورونه دي نه حرم ښکاري او نه منارې، په پوښتنه، پوښتنه د شاوخوا پنځلس دقيقې مزله وروسته حرم ته راغلم ايله مې جماعت ونيوه، پرلا رشړکنده باران ونيوم. باران دومره ډېراو تيز وو چې په لږ وخت کې د حرم په سالون کې اوبه ډنډ او د مکې په کوڅو کې سيلابونه وبهېدل ماتريو تجيرلاندې چې د يو دوکان مخې ته ولاړوو لمانځه ته ځاى ومو ند خو همدلته هم له باران څخه خوندي نه شوو. له ګريوان څخه ترپېڅو لوند خيشت شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت مکه که کباړي بازار

له لمانځه وروسته مې وغوښتل چې خپلې خونې ته لاړشم خوو بېرېدم چې دماښام جماعت رانه پاتې نشي .همداسې مې وکړل په حرم کې پاتې شوم دمکې شرکت ځلورم پوړته پربرېښنايي پوړېوورو ختم دا شرکت خدای خبرڅوپوړه لري، په ټولوکې دوکانونه اوسترې،سترې مغازې دي ماهم ځوشيان بيه کړل خو نرخونو له آسمان سره خبرې کولې دلته هم دپيښورښاردکباړي بازار په څيردسل ريالوشی په زربيه کېږي اوبياښکته ترسلوچې په هرڅوجوړشول .يوه سپينه جالۍ ټوټه مې خوښه شوه غوښتل مې دخپلې مېرمنې لپاره يې وپيرم ديومتربيه يې راته دوه زره رياله (څه باندې پنځه ويشت زره افغانۍ يا څه کم پنځوس زره کلداري) وويل په چنو،چنو مې زرريالوته راښکته کړ،زمادرې متره پکاروه.مادوکاندارته وويل چې له دې جالۍ سره خو استريالاندې پوخ هم پکاردی.هغه خوبه هم ورسره راکوې که نه؟دوکاندارراته په تريو تندي ويل چې نه ! درې زره رياله به يوازې دهمدې ټوکر راکوې که استراو پرتوګ ته ټوټه اخلې نودهغو به نورې پيسې راکوې . په دوکانونوښه وګرځېدم سم دکابل دنوي ښاراو پيښوردصدرکيسه وه دکابل دنوي ښارپه ستي سنټرکې چې کوم شی په پنځه زره افغانۍ ترلاسه کوې دښارپه نوروبرخوکې يې په دوه زره افغانۍ اخيستلی شي همداسې دپيښورپه صدرکې هم.راښکته شوم ماښام لمانځه ته يوساعت پاتې وو .ديوهوټل ددروازې کيڼ اړخ ته چوترې ته ورته ځای و په غزيدلوپښونه خوپه غونډوپښوپکې ځاييدم همدلته مې بوټان سرته کېښودل اوويده شوم چې سترګې مې وغړولې نوماښام ته لس دقيقې پاتې وې په دومره بيروبارکې مې ښه آرام،ډاډه اوله سکون نه ډک خوب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ.نه مې د جامو لمدوالي ته فکر پریشان و او نه مې بیروبار ته اندېښنه وه خوورو ستــه یـې شـخک کـړی و م.پـه دې ورځ مـې پـه تـاوده سـعودي کـې دپسرلي تازه هواولېده.

هلته لـه خلکو سره بلـه مينه،بلـه جذبـه،بل اشـتياق، بـل فکر،بـل احسـاس وي.هلته له سره دا اندېښنه نه وه چې کـه پـه اوبو کې ودرېدم نونـاروغ بـه شم يابـه مې جامې لمدې اويا پـه ختواو يـا خيرنې شي پـه هماغـه وخت کې چې شـرکنده بـاران ورېـده اواوبـه ترپنـډيو پورې راختلـې وې نو دبيت الله مطـاف اودحـرم سلگونـه جريبـه سـالون لـه خلکـو ډک وو اوخلکو سجدې پـه اوبـو کې کولې.

له ميني رښتونی خوند

له حج وروسته مولوي جمعه وه اودجمعې لمانځه لپاره موچمتـووالی ونيـوه ماغوښـتل چې وختـي لاړشـم خوسميع دکـوټې کلي [چابي] وړې وه راباندې ناوخته شوه دحاجيانو بيروبار هماغسې اوج کې و .پـه ډېر زحمت مې ځان دا بن لادن له مسجد ځخـه وړانـدې دپـول پـر سرپـه يـو صف کې لـه حرم ځخه ډېر لېرې ځـای کړ،تـردې وړانـدې حرم تـه نـږدې دځـای مونـدل دمرغـۍ شـيدې وې. پـه صف کـې مـې خواتـه يـوه تورپوسـتې سـوډانۍ وه ډېـره عابده،زاهـــده اوارامـــه ښـــځه وه اولـــه الله ج ســـره درازاونيازځخـــه دخوندا خيستلولپاره يې دبدن دهرغړي بلوتوت آن [چالان] کړی و .

چاره نه وه اوږه پـه اوږه ورسره ودرېدم لـه ماسره خودنارينـه تـوب اوښـځې تـوب فکـر و خوهغـه لـه خپـل خـالق سره دومره بوختـه وه چې خدای ج خبرکـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهه شوې هم وي چې خواته بې نارينه او که ښځه ولاړه ده ماله ځان سره همدا سوچ کاوه چې په هغه حديث کې چې وايي لمونځ سترګې يخوي هغه خو همدا لمونځ دی همدلته هغه دمجنون کيسه هم رایاده شوه.مشهوره ده چې يوځل چاپر مجنون غوسه وکړه چې زه پرلمانځه وم ته ولې زما په مخ کې تېرشوې؟مجنون ورته وويل چې آفرين پرتااو ستاپر عبادت اولمونځ .زه پرمجازي ليلا مين يم اودومره يې په مينه کې ژوربدوب يم چې ته مې له سره ليدلی نه بې.اونه دې له لمانځه خبريم خوته چې داصلي اوحق لايزال دمينې دعوه کوې اوورته په لمانځه ولاړوې نوحضوردې دومره برابرنه ووچې زه دې وليدم.

حرا ، د نوراو پلوشو غار

سبا موحراته دتللوتابياونيوه دماسپښين له لمانځه وروسته ثوتنه راووتو په ټکسي پسې ګرځېدو زه صرافۍ ته لاړم ،يوملګری موډېرلوکس کروزين پسې ورغی ماته خندا راغله چې داکروزين کله له ده سره ځي ګورم چې ددواړواشارې پيل شوې مامې ملګري ته وويل ته نه وينې چې داڅومره لوکس موټراوڅومره لوکس سړی دی داکله له موږسره ځي .هغه ځواب راکړ.ولې نه ځي نور ورسره ته جوړشه بالاخره په دوه سوه رياله مې ورسره تګ راتګ خبره وکړه.په دې خدماتوکې پرموږدثوردغره سرسري کتل اودحراغره ته وروستل اوهلته موږته انتظاراوبيرته حرم ته بيول شامل وو زه ورسره مخکې کېناستم ډريورتورپوستی ځوان عباس احمدابن علي نومېده چې له مکې نوي کيلومتره ليرې دعصيم اوسېدونکې و زماملګري هم دبادغيس دقادس ولسوالۍاوسېدونکي عبيدالله،حاجي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـــان،غلام نبــي اوحـــاجي وكيـــل وو.دمكـــې پـــه پـــاك ښار،شـــنو پـــاركونواورڼوتونلونوېې لـــومړی دثـــورغره تـــه وروســـتو،په غـــره كـــې مودانسانانوكتارونه وليدل چې يابه غره ته ختل اويارابښكته كېدل.له ليرې مودغره اوخلكوننداره وكړه له هغه ځايه حراته روان شودعزيزيه پرلارووتو ښي لاس ته مومنی، مزدلفه اوعرفات ووسړک مخامخ حديبيې تـه تللی دی دحديبيې هډه په عزيزيه كې ده.دملک فيصل پرپلـه دالمعصم پـرواټ روان يوشيطانان يا جمرې راته ښكاري.دحراغره ياجبل النوربيخ كې له موټرڅخه پلې شو.كه دزړه ستركې بيناوي نوڅوارلس نيم سوه كالـه وروسته هم پـه جبل النوريادرڼااونورپه غره هماغه ملكوتې وړانګې ښكاري،پلوشې تـرې اوري، دغـره پـه لمنواوڅوكـواوس هـم دنورانيـت ، هـدايت ، صـميميت اوشـفقت ڼا او ځلا ښـكاري .دغـره پـه لمـن كـې ډېـر كورونـه دپاكسـتاني پنجابيانو، هنديانو اوبنګله ديشيانودي،دغره لمنه تريوحده ستغه اوسخت كوتل دی وروسته زينې(پوړۍ) پيلېږي،

دغره په بيخ كې تركومه ځايه چې مـوټر تللی شي دهمدې خلكودوكانونـه دي ،دلته هم هماغـه دود دي دشلوشی پـه سلوبيه شې اوبيرتـه شلوته راشي دلته سم دپيربابازيـارت غونـدې كوچيـان پـه زوره لـه خلكوپيسـې غـواړي پـه عـذراوزارۍ پرخلكواوبـه خرڅوي خلـک دومـره اړاوتنـګ كـړي چـې پخپلـه پيسـې وركړې دلته هم خلک بيلچه په لاس پرلارولاړوي اوپه كندوكې خاورې اچوي كله كله يـې پـر كرنـډۍ [دسـپنه] مسـاله [شګه اوسمنټ]پركومه زينـه اچـولي وي اوورتـه ولاړوي پيسـې غـواړي پـه هماغـه ډول لكـه دكابـل-جلال اباد ،كابل-كنـدهار اونورسـړكونه چې لـه پخولـو وړانـدې يـې بـه يـې پـه هرڅومترۍ كې يوتن له بيلچې اوټاټكي سره دسړک پر غاړه ولاړ اوله خلكوبه يې دسړک دجوړولوپـه نوم پيسـې غوښـتلې. نارينـه اوښځې ،زاړه اوځوانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول سترې اوخولې يې پرمخ روانې وې حراته ډېر راتلونکي پښتانه، دپاکستان پنجابيان اوبنګله ديشيان وو ،خوترکان، ايرانيان، مصريان، اندونېزيايان اوماليزيايان هم ليدل کېدل، دلته هم دپيربابادزيارت په څېرکوچنيان دپيسولپاره له لمنې نيول کوي،يوې ښکلې انجلۍ ماته داوبوبوتل راوړاندې کړخوماورته وويل چې داخوګرمې دي،هغې ژر،ژر رانه روانه شوه،ماپه دوکان کې اوبه واخيستې خوچې له دوکان نه راووتم ګورم چې هغې ديخواوبو بوتل راوړاندې کړ.بيا مې ترې هغه هم واخيست.دحراسورې ياغارته دختلوپرمهال مويوځای څلورشاديان [بيزوګان]هم وليدل. غار ته ترډېره پرلوړه سړک هم جوړ شوی دی اوموټر ورځې خونورهم غره ته پر پښوختل شته خودمولوي احمدي په وينا ،غارته له سړک پرته [۱۱۷۰]پوړۍ دي. په جبل النورکې هغه غارچې حضرت رسول الله[ص]به پکې ناست وو ،دمراقبې اوذکر،فکر لپاره مناسب اوله خلکوښه ګوښه ځای دی .شاوخوايې ټول غرونه اوغونډۍ دي هلته يواځې له يوذات سره اړيکې وي. حضرت محمد[ص]هم له بعثت څخه وړاندې همدلته تفکراوتدبرکاوه.هغه وخت نه دهدايت لپاره قران اونه جبراېيل وو ، داهغه وخت وو چې دجهالت تياري دعربوپه ټوله جزيره خپره وې خلکوبه پخپل لاس بت جوړکړاوبيابه يې هماغه خپل پيداکوونکی،پالونکی،ساتونکی اوروزي رسوونکی باله .خلکوبه خپل دزړه ټوټې[لورګانې]ژوندۍ ښخولې .حضرت محمد[ص] پوهېده چې داهرڅه باطل اوناسم دي هغه دحقې لارې،دبشريت لپاره دروښانه تګلارې اودرېښتوني خالق اوالله ج پېژندلولپاره له خپل کورڅخه شاوخوا اوه،اته کيلومتره لېرې دغرونودلړۍ منځ کې دې غره ته ختنه،دڅوڅوورځوخرڅ(توښه) به يې له ځانه سره واخيسته چې هغه به ختم شونوبيرته به راغی دحضرت خديجةالکبری له خواچمتوشوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

خرڅ به یې واخیست اوبیرته به جبل النور ته روان شو ،رسول اللهَ[ص]حراته له تللوو ړاندې ریښتونې کېدونکې خوبونه لیدل رسول الله[ص]دهمدې غره په سرکې په یوغار کې ناست ووچې الله تعالی پرې خپله پیرزوینه وکړه ،خپل استازی یې وټاکه اودرسالت دروند بارېې ددغه مبارک پر نازکو اوږو کیښود دلته چې الله[ج] لومړی کوم پیغام هغه مبارک ته ورولیږه هغه په لوســـــتلو اولیکلو [ســـــواد اوزده کــــړې]امـــــــر و دا لــــــه معارف،پوهې،رڼا ،سواد ،لیک اولوست سره داسلام ژورې اړیکې اوپه اسلام کې دپوهنې ارزښت ښه ځرګندوی دی .دحرا په هغه غاراو په هغه ځای کې چې رسول الله [ص]به په کې کښناسته ډېر بیروبار اوسخت ټیل وو نراوښځې هڅه کوې چې هماغه سوري ته ځان ورسوې یوله بل سره لګېدل اومښل خوعام وو.ښځې به بې سترې اوسرلوڅې شوې هرچاهڅه کوله چې درسول الله[ص] دسجدې ځای ته ځان ورسوې اوهملته دوه رکعته لمونځ وکړې خلک کتار وو او بې نوبتې ډېره وه .دلته لمونځ کول نه سنت ،نه واجب اونه فرض دي بس یوه مینه ،له خپل ګران پیغمبرسره روحې تړاواوهغه ته دعقیدت اوپیرزوینو نذرانه وه زماپه اند دلته په دې بیروباراوبې سترۍ کې له لمونځ کولو څخه دلمونځ نه کول غوره دي خوبیاهم طاقت رانغی په همدې بیروبارکې مې ځان ور ورساوه اوهملته مې دوه رکعته لمونځ وکړ. غارټیټ اولوړقدی انسان پکې پر ولاړه لمونځ نشي کولی.

زموږ ملګري غلام نبي ددې بې سترۍ په لیدلوتوبې ووېستې اوویل یې چې وېرېږم الله[ج] ددې بې سترۍ له امله پر موږداغر وانه ړوي عبیدالله وویل کــه دثورپــه غــارکې هــم همــداډول ټیــل اوبــې ســتري وي نــوزه خونــه ورځم.نراوښځې دیوبل په غېږکې وو یوه ځوانه ښځه مې ولیدله چې څوتنوله لاسونواوڅوتنوله پښو ونیوله ،دغارله خولې اوبیروبارڅخه یې ووېسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوړې تیګې ته یې وخیژوله .د سعودي حکومت د ثوراوحراپه غروکې کارنه دی کړی نه یې د ختلواونه یې دراښکته کېدلولپاره کومه اسانتیارامنځته کړې. زما په باورښايي لامل يې داوي چې حرااوثورته تلل دحج برخه نه ده اوسعودي حکومت دلته ورتلل ضرورنه..بلکې آن بدعت يې بولي. که دلته تګ راتګ اسانه شي نوبیابه دحج دیومنسک په څېردلته هم تګ ضرورګڼي که څه اوس هم تقریبا ټول حاجیان ورځي ماډېرې زړې ښځې اوبوډاګان ولیدل چې دې غره ته ډېرپه زحمت ورختل دغره پرسرکانتینونه ووخو قیمتې پکې ډېره وه هملته مو چای وڅښه ورو ،ورو راښکته شو لاندې استاد عباس احمدخفه و اوویل یې چې ځنډ مو وکړ ،ښتیاهم ماښام ودلمونځ ځای مو داستاد خوښې ته پرېښود.

حرا یاجبل النور دحرم شمال ختیځ ته واقع دی دسمندرله سطحې څخه ۶۲۱ متره اودځمکې له سطحې ۲۸۱ متره لوړدی، دې غره ته پوړۍ اګزازي یامنحني ډول دي ځکه یې د پوړیوشمېرډېردی اوورختل په اوسط تګ یوساعت غواړي. دغره په سرکې شمال ته یوه دروازه یاعماره ده چې د دووتیګوپه منځ کې ورته لارده ددې دواړو تیګو په منځ کې فاصله په عرض ۷۰ سانتي متره ده اونراوښځې هڅه کوي چې په همدې ۷۰ متره مسافه کې له یوبله مخکې شي ددې تیګوترمنځ فاصله په اوږدو درې متره اولوړوالی یې دوه متره اوپه وروستنې برخه کې یونیم متر ده خلک په همدې ځای کې په دې ډول لمونځ کوي چې یوبل پسې ودرېږي،رسول الله[ص] همدلته ناست ووچې العلق سوره [اقرا باسم ربک الذی خلق] پرې نازل شو.اوله وحي وروسته یوځل حضرت محمد[ص] حضرت جبراییل همدلته دهغه په اصلي بڼه ولیده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حراځخه دجمروپه لار راووتلودملک عبدالعزیزپه تونل حرم ته راروان شو دبیروبار له کبله تونل بند و خودسالنګ اویادرونتې دتونل په څېر په کې دچاړه نه تنګېده ځکه چې سپین پړق اوایرکنډیشن چالان وو پرون له جمروڅخه پر پښولاړو خونن موټرپریمانه وو اودحرم حرم چیغې یې وهلې زه په مخکینۍ څوکۍ داستاد عباس احمد سره ناست وم دلاربندۍ په همدې شېبوکې مې ورته فکرشوچې ټول ورون یې لوڅ وو ماورته وویل استاده پړتوګ کش کړه عورت دې ښکاري خوهغه راته وویل چې دوی یواځې همدا اوږد کمیس اغوندي اوپړتوګ ورسره نه اغوندي خولمن یې پخپل ورانه راکش کړه کله چې لارخلاصه شوه اوله تونل څخه ووتو نودحرم په برج موسترګې ولګېدې پاوباندې اوه بجې وې اودماسخوتن لمونځ تیار واواذان وشو دباب بلال سره موځای ونیوه نفل مو وکړل څودقیقې وروسته اذان وشواو جمعه ودرېده

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیستمنۍ او شتمنۍ مسابقه

سعودی شتمن هیواد دی خودلته هم دشتمنۍ په وېش کې توازن[انډول] په پام کې نه دی نیول شوی دلته هغه دالفت صاحب خبره یود وینې له فشار اود وینې دډېرښت له امله مري اوبل دوینې دکمښت له امله ، الفت صاحب بې له شکه دلوړو خیالونو اوژوروفکرونوخاوند و .هغه پنځوس شپېته کاله وړاندې په افغانستان کې هم دې غمیزې یادپانګودوېش په کارکې دانډول نه شتون اوددې غمیزې ناوړوپایلوته متوجه و په سعودي کې ددې ناانډولۍ ګراف وروستي حد ته رسېدلی دی ، یوتن به دمیلیاردونوډالروخاوندوي بل به په خاوروکې ژوند کوي ،دیوپر پیسوبه دلوېدیځ بانکونه ډک وي اوبل به وچې ډوډۍ ته حیران وي .همدااوس دلویدیځ بانکونه دعربانوپرپیسو څرخي ،پیسې دعربانو او صنعت، تخنیک، سوداګرۍ اوپرمختګ پرې دغربیانو روان دی غربیان هم کله ددوی له حماقتونو اوعیاشۍ څخه ناوړه استفاده کوي پر یواوبل نوم یې شتمني کنګل کړي، شاوخوا دوه کاله وړاندې مې واورېدل چې امریکادعربي متحده اماراتودشیخانو، امیرانو او شاهزویانو څخه شاوخوا اوه سوه میلیارده ډالرپه یوه اوبله پلمه کنګل کړل. دلوېدیځ په بانکونوکې دعربانودپانګواوپیسو ساتل ددې لامل کېږي چې عربان دلوېدیځ مریان شي ،ځکه چې پخپله یې خپل لاس دهغوی تر تیګې لاندې کړی دی .
که دوی دلوېدیځ هره روا اوناروا غوښتنه ونه مني نومیلیاردونه ډالریې کنګل کېږي .عجیبه ده پیسې اوشتمنې هم ددوی ده اومریان هم دوی دي.

په سعودي کې دابن لادن اوجاحظي په نوم دوه شرکتونه دشتمنیو دانحصاردوه ښې بیلګې دي دادواړه کورنۍ دومره شتمني دي چې حساب یې له دوی هم غلط دی. خوبل خوابیا دهمدې هیواد اتباع دحرمینوشاوخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودمکې اومدينې په کوڅو کې پرځمکه ناست اوګدايي کوي . د حرم شريف په شاوخواکې په هره لاراوهره کوڅه کې دګدايي ګرو کتارونه ليدل کيږي. ځينې سوالګرريښتياهم معيوب وي اوځينوبيادګدايۍ او خلکو د پام، عاطفې او شفقت دجذبولولپاره خپل لاس اوپښه ترلې ، پربدن يې مصنوعي ټپونه جوړکړي وي اوداسې زمينه يې برابره کړې وي چې دهرچازړه وربانديې سوځي داسې مې هم واوريدل چې دسعودي له ګاونډيو هيوادونو اوآن له سوډان اونوروافريقايي هيوادونوهم سوالګر په پټه اوښکاره دحج په موسم کې دګدايۍ لپاره راځي .داسې هم شوي چې سعودي چارواکيو څوځله بهرني سوالګرپه ډله اييز ډول نيولي اوله هيواده يې و ښتي وي خوډېرژرپر يوه اوبله لار راستانه شوي دي. داسوالګرکله انسان دومره مجبورکړي چې دپيسوله ورکولوپرته يې چاره نه وي، کله کله خپل ټپونه اومعيوبيت دومره جدي ونيسي چې انسان په عاطفي محکمه کې دپيسو په ورکولومحکوم کړي .دسعودي پوليس يې هم مخه نيسي خووس يې نه رسيږي. ځينوسوالګرو په نورو ژبو هم دسوال الفاظ ياد کړي دي: (حاجي بابايک ريال،حاجي بابا يک ريال) اوازونه کوي ځينې کوچنۍ انجونې سرې پورې ونښلي ځينې موپخپلوسترګو وليدل چې دخلکودترو بستلولپاره يې لاسونه په څنګلواوپښې هم په ورنوکې قات کړي اوترلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حجرالاسود

دفقهي په کتابونوکې مې دحجرالاسود په اړه ډېرڅه لوستي اوله حاجيانواورېدلي ووخولاهم ددې تيګې په اړه له سهووسره مخ وم ماګومان کاوه چې داتيګه به دبيت الله له ديواله څومتره لېرې په مطاف کې ايښې وي په لومړي طواف کې هم پرې پوه نشوم .په دوهمه ورځ مې څکه پوښتنه وکړه چې دښکلولوتلوسه يې راسره وه يوملګري مې له لېري راوښود.په يادمې نه دي چې په لومړي ځل به مې کله اوپه څووم طواف کې ښکل کړې وي خودتلوسې اواشتياق غوښتنه مې داده چې په مکه کې زمادشتون په دوهمه يادريمه ورځ به مې ښکل کړې وي.

دحجرالاسودښکلول هيڅ وخت هم اسانه کارنه دی په ځانګړې توګه دحج په ورځوکې خودژوند په بيه تمامېږي .حجرالاسوددبيت الله په جنوبي کونج کې دملتزم اودکعبې دروازې ترڅنګ ايښی دی دلته دومره بيروباروي چې دطواف مخه يې نيولې وي که دحج په ورځوکې څوک دحجرالاسودښکلول وغواړي نوچې څوان اوتکړه هم وي اوحجرالاسود يومتری ته ځان ورسوي نوهمدايومترفاصله به کله کله په دوه ساعتونوکې هم لنډه نه کړي، کله خوداسې هم کېږي چې ديوچالاس هم حجرالاسودته ورورسېږي خوچې دتيل څپه پرې راشي دومره لېري يې بوځي چې بيايې ورته ورتلل څوساعته غواړي.

زه يوماسخوتن له لمانځه وروسته ورنږدې شوم يوه عربه ښځه هم ورته ډېره نږدې شوې وه، تيل يې کاوه اوځان يې وررساوه .پوليسو منع کوله خو هغه چېرته منع کېدله ،د ليوني په څېرېې جنګ کاوه خوله يې هم اچوله، دې ته خويې پام هم نه و چې دا ښځه ده اوځان بايد له پرديو نارينه وو وساتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مامخکې هم د حجراسود دښکلولو شرعي حکم بیان کړ، په داسې حالاتوکې چې ښځه بې حجابه شي اویا ځان اونوروته د مرګ اودرانه زیان یقین وي ښکلول یې آن د حرمت حالت ته رسیږي . ما هیڅ ښځه هم نه ده لیدلې چې حجراسود ته تللې وي اوبېرته پټ سرراغلې وي ،زه پوهېدم چې د حجراسود له ښکلولو څخه یې نه ښکلول ښه دي خوبیاهم طاقت نه راته .پنځه ځله مې دمرګ په قبلولو ، جنګ اوټېل ماټېل ښکل کړی دی. دحجرالاسود د ښکلولوپه برخه کې یوستره ستونزه داده چې ددې تیګې بهرنۍ برخه چې په اسانه شونډې ور رسیږي پوښل شوې ده .هرڅوک مجبوردي چې سر ورننباسي اود ننه یې ښکل کړي .یوځل پرې زما اود یوې ښځې جګړه شوه ،هغې زما مخه نیوله اوغوښتل یې چې خپله ورنږدې شي اوماد هغې، بالاخره موږ دواړه ټېل راوویستلو ،دېخوایې راباندې ډېرې پټکې او غوسې وکړې.

ځینو خلکو بیا له بل تکتیک څخه کاراخست ، که ددوی کوم ملګري به داتیګه نه وه ښکل کړې نو څلور پنځه تنه به یوځل اویوځایي ورغلل نوروبه خلک ټېل وهل اویوبل ته به یې لاسونه ورکړي وو اوده ته به یې لاره جوړوله ،زموږسره یوڅوتنه هراتي پیاوړي اومست ځوانان وو ، هغوی به هم همدا کارکاوه ،هغوی به په ټوکه ویل چې که هرڅوک دحجرالاسود ښکلول غواړي نو موږته دې زر ریاله راکړي موږیې وررسوو .د حجرالاسود ښکلول څه کم ارزښته خبرنه ده ،خلکوبه ورته په حرم کې شپې تېرولې، اسانه وخت اود بیروبارد کمښت دشېبولپاره به په حرم کې پاتې کېدل، یوځل د حج له مراسمو کوم شل ورځې وروسته د حرم د خادمانودیوتن سرګروپ (شاهد)سره دحرم په دریم پوړ کې ماسخوتن ناست وم چې ګرځنده تیلیفون یې وشرنګېد ، یودوست یې له پاکستان څخه په تیلیفون

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي ورته ډېره سپارښتنه کوله ورته ويل يې چې هغه فلاني حاجي راته له مکې معظمې څخه ټېلېفون وکړ او ډېر خفه و ، ويل يې چې له اخترنه تراوسه ډېر کوښښ کوم خونه يم توانيدلی چې حجرالاسود ته ځان وررسوم ،هغه له شاهد څخه وغوښتل چې ورسره مرسته وکړي او حجرالاسود ته يې ورسوي خوشاهد ورته وويل چې بله هره مرسته ورسره کولی شم خو داکارنه شم کولی ځکه چې يو خو هلته د بيروبارله کبله موږ هم نه شو ورنږدې کېدلی اوبل داکار حکومت هم منع کړی دی که هرپوليس اويا د حرم خادم يا کارکوونکی په دې کارونيول شو نو د سعودي حکومت ورته سزا ورکوي، ته ورته ووايه چې خپله کوښښ وکړي.

حجرالاسود د کعبې په جنوبي ګوټ کې د مطاف له سطحې يو اعشاريه لس متره پورته اينبودل شوی ،اوږدوالی يې ۲۵ سانتي متره اوپلنوالی يې تقريبا ۱۷ سانتي متره دی . رسول الله ص لا په نبوت نه و مبعوث شوی چې دمکې اوسېدونکيو کعبه ودانه کړه خود حجرالاسود په اينبودلو نه جوړېدل هرقام غوښتل چې داوياړ خپل کړي د ابواميه مخزومي دقبيلې يوتن سپين ږيري پيشنهاد وکړ چې سباسحر هرڅوک وختنه له نورو وړاندې له باب بني شيبه څخه کعبې ته راغی نود هماغه پرېکړه د تطبيق وړده .سبا سحرخلکوکتل چې د حضرت محمد ص د تندي رڼا راښکاره شوه حضرت محمد ص له درايت او کفايت څخه کارواخست تيګه يې پر څادرکيښوده دهرقوم يوتن استازی يې راوغوښت اوڅادريوه يوه پيڅکه يې ورکړه اوتيګه يې دکعبې د يوال ته نږدې کړه بيا هغه [ص]په خپلومبارکولاسونو هغه واخيسته اوپه خپل ځای يې کېښوده اوپه دې توګه يې د قومونو ترمنځ د سترشرمخه ونيوله .

رسول لله ص فرمايي چې حجرالاسود له جنت څخه راغلې تيګه ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ پوهان وایي چې کله حضرت ابراهیم ع کعبه ودانوله ،د کعبې دیوال لوړ شو او حضرت ابرا هیم ع نه وررسېده نوالله ج دا تیګه له جنت څخه راولېږله چې هغه[ع] پرې ودرېږي او دېوال ته وروړسېږي.

تاریخ پوهان وایي چې داتیګه به پخپله دکارپه وخت کې د ابراهیم ع ترپښو لاندې تاوېدله.

دا تیګه یوه ټوټه وه خو دقرامطه وو په وخت کې اوله هغې وروسته داسې پېښې وشوې چې ددې تیګې ښکاره برخه ماته شوه اوکوچنۍ ټوټې ترې بېلې شوې لویه ټوټه یې دخرما په اندازه ده.قرامطه داسمعیلي باطني شیعه ډله ده چې حجرالاسود یې په ۳۱۹هجري کال مات کړاوپه ۳۳۹هجري بېرته ترمیم شواودسپینوزروپوښ ورکړل شو دا اته واړه هماغه ټوټې دي چې دحجرالاسود په منځ کې اینښودل شوي اوښکلول یې سنت دي. دتیګې اوپوښ اونورو برخوښکلول سنت نه دي. سعودي حکومت د[۱۴۲۲ه]په ربیع الاول کې داتیګه اوپوښ له سره ورغوه اوډېریې ښکلې کړی دی. یوځل دماسخوتن لمانځه په وخت کې پرې دبرېښنا دګروپ رڼا پرېوتې وه دسپینوزرودې پوښ دې رڼا ته داسې انعکاس ورکړی و چې ما ګومان وکړ له حجرالاسود څخه سپین راډونه راتاو دي.

دروایاتوله مخې، دې تیګې لومړی تک سپین رنګ درلود خوداچې هرګنهګاراوبې ګناه ښکلوله دانسانانودګناه له کبله ددې تیګې رنګ تور واوښت. امام مجاهد وایي کله چې حضرت عبدالله ابن زبیر کعبه د ودانولوپه نیت ورانه کړه نوماولیدل چې دحجرالاسود دمنځ رنګ سپین و رسول الله[ص]فرمایي چې داتیګه به دقیامت په ورځ دهغه چاشفاعت وکړي چې ښکل کړې یې وي حضرت عایشې[رض]دبیروبارله کبله ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیګـي لـه ښـکلولوډډه وکـړه .حضـرت عمـررض چـي یوریښـتونی، مجاهد ،موحـد ،فاروق اوانقلابـي خلیفـه و ددي لپـاره چـي خلـک دحجرالاسود په احترام کي افراط اومبالغه ونه کړي نوداتیګه یې مخاطبه کړه .ورته یې وویل: زه پوهیږم چي نه چاته ګټه رسولی شي اونه نقصان یوه تیګه یې که رسول الله[ص] مي نه وای لیدلی چي ته یې ښکل کړې یې نو مابه هیڅکله هم نه وې ښکل کړې .

واړه لګیا ځیني ځان ځیني جهان جوړوي

نهه بجي سحرمي خالد ته فون وکړهغه په ۱۵۳مه ودانۍ کي اوسېده. له ده سره زموږکلیوال هم ووپه جروال کي دري لویې او څوپوړیزې ودانۍ خواپـه خـوا دي .دا ودانـۍ افغـان دولـت کرایـه کـړې وې،دلتـه ۴۵۰۰تنـه افغانـان اوسـېدل بعضي هم پـه کي دفتردرلود .خالـد لـومړي پوړتـه راغـی ماورتـه وویـل چـي لـه قـاري زمـري سـره مـي مـخ کـړي هغـه هـم راسـره روان شوقاري زمری په اوم پوړکي اوسېده ،لفت یابرېښنایي زیني هم خرابي وې. قاري زمری مي له ځان سره ملګری کړ اواتم پوړته دطالب اخونزاده خوني ته ورغللوپه دې خونه کي لـه طالب اخونزاده [اخونزاده صاحب ددي کرښـوله لیکلوڅواونۍ وړاندې وفات شو انا لله وانااليـه راجعون]پرتـه زمـوږ دکلي ملک معلم صاحب میرزمان،سمیع الله اوصابر هم اوسېدل دوی له ځان سره خپلي مېرمني هم راوستي وې چي هغوی په بله خونه کي اوسېدلې، دامهال ددوی پوښتني ته زموږ بل کلیوال غلام دستګیر اوزموږ دتره زوی شبر هم راغلي ووڅوشېبي موپه پردیسۍ کي دکلي کورخبري اوټوکي ټکالي وکړې پاوباندې یوولس بجي لمانځه ته روان شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلم صاحب میرزمان زما ملګری دی ،تکړه وینې اخلاقي او هغه دچاخبره مخ ماتي زامن لري په پېښور کې هم په کمپ کې څوارلس کاله یوځای اوسېدو. طالب اخونزاده زما له پلاره هم ډېر مشر و خوزما ملګری و ښه شوقي ځواني یې تېره کړې وه په بډه بېره کې زموږ دجامع مسجد موذن ووخوږغږیې درلود اوخوږ او اوږد اذان یې کاوه یوځل په بډه بیره کې چې دادمسجدموذن وودمسجد او دمسجد دلاسپیکرواک او اختیارهم له ده سره و ،نه پوهېږم په څه خبره مې ورسره ورانه شوې وه ورته مې وویل چې لاسپیکرراته خلاص کړه چې خلکوته مسایل کوم هغه هم لاسپیکرراته پرانیست اومایک یې زما قدته برابرکړهغه وخت به زه ایله د ۱۲کلونووم په لاسپیکرکې مې مسایل پیل کړل طالب اخونزاده ،اخونزاده وه خلکوورته عقیدت اوپرزوینې درلودلې دم اودعایې پرې کوله اوماورپسې راواخیسته داسلام له نظره مې د نسب موضوع راوسپړله، دی راته ناست و اوما په لاسپیکر کې ویل چې په اسلام کې میا اواخونزاده نه شته دی سید ، میا اوخونزاده یې لاڅوک دي په اسلام کې د بهترۍ معیار شخصي تقوا ده هرڅوک چې متقي وي که جټ او جولا هم وي نو هغه بزرګ دی دم او دعا باید پرهماغه وشي په دې خاطرد چااحترام مه کوئ لاسونه یې مه ښکلوئ ،دم اوتعویذ پرې مه کوئ چې ګوندې هغه اخونزاده دی ،دنوح ع او دهغه دکافر زوی، دحضرت ابراهیم ع او دهغه د کافر پلار ،دحضرت رسول ص اود هغه دکافرتره کیسې مې وکړلې چې ګویا هرڅوک دخپل عمل مسؤول دی، ما دده پرضد خبرې کولې دی راته ناست و لاسپیکر یې هم راته چالان کړی دی، مسایل مې چې بس کړل نو همدومره یې راته وویل چې زړه دې یخ شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخونزاده صاحب اوس مهال ډېر کمزوری اود ځواتیاکالووو اوس د کمزورۍ له امله حرم ته لمانځه ته تللی هم نه شي لمونځونه په خپله خونه کې کوي دحج په ورځوکې غلام دستګیردومره مرسته ورسره وکړه چې ځوک یې د خپل پلارسره هم نه کوي هلته هرڅوک ځان ته حیران وي له بل سره مرسته سخت کار دی او لوړ عزم غواړي اوبیاله کمزورو اوپه نورو متکي خلکوسره، خوغلام دستګیر دا همت وکړ چې اخونزاده صاحب یې په ویلچر(دناروغانو بایسکل)کې کېنولی منی،عرفات اومزدلفې ته وروست دجمرود ویشتلو،د طواف زیارت او قربانۍ کاریې ورته اسانه .زما له ماما حاجي حبیب الرحمن استاذ سره په خونه کې یو کونړی سپین ږیری اوسېده چې اوس دجلال اباد په اکمالاتي بیز کې اوسېږي زوی یې هم ځوان مولوي دی او اوس د حج په معلمینوکې راغلی دی ، ماما مې وویل چې دامولوي له موړ سره نږدې ودانۍ کې اوسېږي وروسته بیاما داځوان مولوي ولیده واقعاً چې تندرسته اوښکلی سړی و د وخت په تېرېدوراته ځرګنده شوه چې ده کولی شول چې خپل پلار له ځان سره په یوه ودانۍ کې خوپربږده آن په یوه خونه کې مېشت کړي خو دده د خدمت له کبله یې ونه غوښتل چې پلاریې ورسره نږدې وي دا سپین ږیری یوه میاشت زما ماما ته پر شاوو په مزدلفه اوعرفات کې مې ماما دې مولوي صاحب ته فون وکړ چې پلار دې نور ستړی او له پښوپاتې دی او زه یې هم ستړی کړم، راشه او مرسته ورسره وکړه هغه ورته په خوله ښه کړي و خونوریې خپل فون بندکړی و دوه ورځې زنګ هم نه ورته، په دریمه ورځ چې په شیطانانوکې پلار اوزوی سره مخ شول نو پلاریې ښه د زړه له خلاصه ښکنځلي

ورته وکړې او ورته یې وویل چې د حج په دې مقدسو ورځواو مقدسو ځایونوکې یې ښې پریمانه ښیراوې ورته کړې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخونزاده صیب دوي تله کتلو وروسته چې حرم ته لاړو نولومړي او دوهم پوړ کې ځاي نه وو ،لاندي ځمکتلي (زیرزمیني) ته ښکته شو ،بهر ښه ګرمي وه خو هلته پریمانه ایرکندېشنونه لګیدلي وو.دا ځمکتلي له کعبې څخه راتاو اوډېر پراخه دي

تک سپین ګران بیه مرمر یې هم په فرش ،هم په و یالو او هم په دیوالونو کې لګیدلي دي. دزمزم دګرمو اوسړو اوبو سلګونه ترموزونه ایښي دي .دیوالونه یې فولادي ته ورته ډیرسنګین رنګ شوي دي.دحرم دننه په هر پوړ کې سلګونه دبوټانورفونه ایښودل شوي چې ډیریې دمرمرو دي ،همداراز دقرانکریم سلګونه رفونه چې پرهر رف کي لسګونه قرانکریمونه ایښي دي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیلیفون

هر حاجي اړ دي چې د خپلې کورنۍ اودوستانوسره داړیکو لپاره یو ګرځنده تیلفون (مبایل) اویوسیم کارت ولري ماهم په جده کې له ښکته کېدلو سره سمدستي یوسیم کارت واخست ،هغه سیم کارتونه چې په بازار کې لس ریاله بیه لري هلته په ۲۵ریاله پلورل کیږي . زمانمبر ۰۵۴۹۴۳۹۹۸۳ وو؛ خو د ۲۵ ریالوکریدیت هم پکې وو، کورته مې زنګ وواهه د یوې دقیقې پرسرېې څلور ریاله وګرځول.

د سعودي مخابراتي کمپنۍ چې دحج پرمهال یې غوالنګه وي له هرې خوا وهنه کوي له یوې خوا په دې موسم کې دخپلوبهرنیواوکورنیو اړیکو بیې لوړوي له بلې خوادخپل کریدیت کارت بیې هم یو نیم چند لوړې یعنې لس ریالي کارډ په پنځلس اودشلو ریالوکارډ په اته ویشتو اودیرشو ریالو پلوري، یوځل خومې دحرم شریف ترڅنګ له یوه دوکاندار سره جنجال هم وکړ،ورته ومې ویل چې دلته خوقانون نشته اویا یې درناوې نه کوي نو لله ج ته به څه ځواب ورکړئ چې دحاجیانو له اړتیاڅخه ناوړه ګټه اخلئ. خوتاسو ته به دعربواوبیادشتمنوعربوغرور معلوم نه وي ؟

دامخابراتي شبکې له حاجیانو ډیرې ګټې اخلي ،شاوخواشپږ میلیونه حاجیان دنړۍ په ګوټ ګوټ کې له خپلو کورنیو سره اړیکې نیسي.کورنۍ اړیکې یې هم لوړې یعنې یوه دقیقه لږڅه باندې یو ریال وي. سعودي مخابراتي شبکې هم په افغانستان کې دفعالو شبکوپه څیرخلک تېر باسي، خلکو ته مسج (پیغام) ولیږي چې تاته دکمپنۍ لخوامونږ ونه،میلیونه ریال یا... په انعام کې وتلي دي او یونمبر ورښیې چې د یته زنګ ووهه ،ځینې ناخبره خلک بیادې نمبرو ته زنګ ووهي په دقیقو دقیقو ورسره غریږي خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله یې صفر وي .ماته هم یوځل مسج راغی چې تاته په انعام کې ۲۱موټر وتلي دي دادې درته مبارک وي او دې نمبر ته زنګ ووهه خوما ورته زنګ ونه وواهه .وروسته مې واوریدل چې نورو ملګروته هم همدا ډول پېغامونه راغلي وو .په سعودي کې له ګرځنده تلفون څخه دکبینې (pco) د مکالماتو نرخونه ټیټ دي .خو یو خو په کبائنو کې بیروبارډېر وي بل هلته هم دوکه کیږي.مونږ دتلفون لپاره په جروال کې له همدې کبینو څخه یوې ته ورغلو بهرنۍ اړیکې في دقیقه ۴۹ هللې یا پېسې وویلې خو في دقیقه یې ۵۹ هلې حساب کړې او درې دقیقې به یې څلورحسابولې خوبیاهم دمبایل په پرتله دانرخونه ارزانه و ،ماله همدې ځایه په استرالیاکې خپل ملګري عزت الله عظیمي ،په پېښور کې دمولوي صاحب اظهارالله پلار، په تګاب کې دمولوي اظهارالله دتره زوی نجیب الله او په کابل او جلال آباد کې خپلې کورنۍ سره او ماما مې هم له خپلې کورنۍ سره په جلالآباد کې خبرې و کړې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرم او جنازې

په حرم شریف کې د هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان کېده ،د مکې معظمې او سیدونکو څو پرېږده آن له نورو نږدې ښارو هم خلک د حج په په موسم کې د خپلو مړو جنازه په حرم کې کوي .زمانه یادېږي چې مونږ دې په حرم کې له لمانځه وروسته جنازه نه وي کړي .له فرض لمانځه لږ وروسته غږ وشي چې (الصلوة علی الاموات یرحمکم الله) یعنې(پر مړو لمونځ (جنازه) کوو ، الله ج دې پرتاسو ورحمیږي) .

دلته د مړو یوځایي یا ټولیزه جنازه کیږي هر څو جسدونه چې راشي د امام په مخکې یې کتار کیږدي او په یوه نیت د ټولو جنازه یو ځای کوي، یو ځل د جمعې په ورځ سحر د جنازې لمونځ وشو خو سمدستي بیا د جنازې اعلان وشو بیا مو جنازه وکړه زه د باب اسماعیل له لارې طواف ته ننوتلم چې په دروازه کې یې له کعبې څخه جنازې راویستلې ،مړي یې په تذکرو کې اچولي او په اوږو یې اینبې وو له جنازې وروسته یې بهر راویستل.مونږ منتظر وو چې جنازې ووځي او موږ ننو ځو مامړي شمیرل په دې سحر یې ۳۰ مړي راووېستل . وروسته زه پوه شوم چې د دوه ځلې جنازې لامل هم دا وو چې دا به د امام په مخ کې د ۳۰ تذکرو یا مړو ځای نه وو نو جنازه یې دوه ځله وکړه .د ډیرو مړو مخونه لوڅ وو. په مدینه منوره کې مو هم له هر لمانځه وروسته جنازه کوله داخلک د دې لپاره هم له لیرو ځایونو خپل مړي حرمینو ته د جنازې لپاره راوړي چې یو خود حرم فضیلت دی او بل د جنازې د کډونوالو د شمیر ډیر والی .د حج په ورځو کې په هر لمانځه کې په میلیونونو مسلمانان وي او د چا په جنازه چې خلک ډیر وي هغه نېکمرغه وي ځکه چې ډیره دعا ورته کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

.دلته په جنازه کې وروستۍ تکبیر ډېراوږد وي او امام سلام هم یوائې ښې خوا ته اړوي چپ خواته سلام مو ونه لید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پرچاڅوک کار لري نه پرچا غوسې کوي

دلته له فرض لمانځه وروسته دعا نشته ده ، دافغانستان په څير له ييزسنت نشته دي.همدا چې امام سلام وګرځوي سمدستي طواف پېل شي .او آن امام لادوارو خواووته سلام نه وي ګرځولی چې حجر اسود حمله اوطواف پېل شي .

هلته د بې شرمۍ ،آن د بد اخلاقۍ تصورهم نشته،دچاپه لمانځه اوپه مذهب نيوکه نشته ده . کله کله دبيروبارله کبله يوپربل غوسه وشي خوجنګ ،وهل ټکول نشته ،يوځل ماوليدل چې دحرا په غار کې دوه نفره لږه شيبه ونښتل نور مې په ټوله موده کې لاس اچول ونه ليدل.

ځينې خلک کعبې ته پښې غځوي په صف کې لمانځه ته منتظر وي هماغسې په ناسته ويده شي ، چې اقامت وشي لمانځه ته ودرېږي او اودس نه کوي ،دلمونځ کوونکي په مخ کې خلک تېرېږي آن يو پربل پښې ږدي ،کله کله خونارينه د اړتياله کبله له ښځوسره ونښلي،په سينه يې سينه اونوربدن يې پښه کېږدي،دټولو ښځومخونه لوڅ وي ،آن که په احرام کې يې پټ کړي نودم پرې اوړي ، په زوره امين ويل، په امام پسې قرائت ويل کېږي ځينې يوازې لمونځ کوونکي هم په زوره قرائت[قرائت باالجهر]وايي رفع اليدين شته خوهيڅ بل ته بد نه ګوري اونه ورته کافرياګمراه وايي. داکارونه داسلام دنشئت اوصدور په ځای کې اودخدای په کورکي کېږي خوټول يوبل زغمي اومذهب يې حق بولي خوپه افغانستان اوپاکستان کې بيا په همدې خاطريوبل کافراو مباح الدم بولي اودزرګونو خلکووينې دهمدې مذهبي اوفرعي اختلاف له امله تويې شوې؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته زړونه او فکرونه یوخوجامې بېلې بېلې دي، د افریقا د اوسېدونکیو د نارینه او ښځینه وودجامو په رنګ کې ډېرتوپیرنه لیدل کېږي دواړه توره یاخړه ګلداره ټوټه اغوندي ځینې افریقایان دخپلوجامو په څېرله رنګه ټوکرڅه جوړپټکی هم په سروي کله کله خویې دنارینه اودښځینه ووتوپیرهم نه کېږي دلته په زړونوکې ټګې نشته دپاکۍ اوصداقت خاوره ده. یوشخص له لمرین او ګلورین بدن سره هم غرېدلی شي، دلته داسې ښکلې هم لیدل کېږي چې دځمکې پرسرحورې ګڼل کېږي اودصورت له پلوه داسې بدرنګ هم لیدل کېدل چې خلکو ته یې په لیدلودېوان وریادېږي خوهېڅوک دچاپه ښکلا اوبدرنګۍ کارنلري اونه ښکلاکوم امتیازلري.

په پېښور کې دسیدجمال الدین افغان په لیسه ، او وروسته بیا دحضرت عمر فاروق رض په دارالمعلمین کې زموږ یوانقلابي استاد مولوي عبدالظاهر چې دښاغلي مجاهد مشرانجنیرحکمتیار استاد هم وو او په رښتیا چې روڼ اندی او نوښتګر عالم وو موږ ته ویل چې داپه داستانونو او افسانوکې چې ددیوانو اوښاپیریو نکلونه او کیسې راځي زما په اند دا دیوان به تورپوستي سوډانیان او داښاپیری به ترکاني انجونې وي.

دځینو تورپوستوښځوپر مخ اوږده ،اوږده دچاقودتیغ په اندازه داغونه ووپه لامل یې پوه نشوم ډېرې ښځې په لمانځه کې تورک نه کوي یوه هندۍ ښځه دتهجدوله وخت څخه هم وړاندې لمانځه ته راغلې وه اوپه لومړۍ صف کې یې ځای نیولی ووخوتې خوره کوچنې یې لمانځه ته پرېښودې اوپه لومړي صف کې هم دجماعت له لمانځه څخه پاتې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة المعلی

داتاریخي هدیره دحرم شریف ختیځ ته په څه باندې یوکیلومتره واټن کې دیوې غونډۍ [چې اوس ډېره هواره شوې ده] جوړه ده په دې مقبره کې ډېرصحابه اوتابعین خاوروته سپارل شوي دي. ددې هدیرې په اړه رسول الله[ص]فرمايي چې داڅومره ښه هدیره ده.

ځیني وايي چې ددې هدیرې تر څنګ پرته غونډۍ معلی نومېږي اوله همدې امله داهدیره هم په همدې نوم ونومول شوه

یومازیګرمې چې له لمانځه وروسته طواف وکړ ماماته مې زنګ وواهه دواړه ملګري شواوجنة المعلی ته روان شوجنت المعلی جروال ته د وتلي تونل په سهیلي خوله کې دلوړواودنګو ودانیوپه منځ کې پرته ده معلی غونډۍ چې داهدیره ورته منسوبه ده دهدیرې شمال ختیځ ته پرته ده داهدیره دیوې سپیني څلوردیوالۍ په منځ کې پرته ،اوږدوالی یې شاوخوانیم کیلومتریاپنځه سوه متره اوپلنوالی یې سل متره دی چې ټول مساحت یې پنځه ویشت جریبه راځي موږیې شمال ته پر غځېدلي سړک ورغللوداسړک دغونډۍ په لمن کې اوهدیره ترې ټیټه ده

دلته دهدیرې څلوردېوالې هم ډېره لوړه نه ده اوټوله هدیره ترې ښکاري موږچې ورغلوپه همدې وخت کې یې له شمالي دیوال څخه پنځه مړي دښخولولپاره راوړل، دازموږلپاره ښه چانس و چې په جنت المعلی کې دښخولوپه اړه دعربود دود اودستور ننداره له نږدې وکړو. په دې خاطرچې ننداره موښه کړې وي له دېوال پرراوتلي تیګه موپښه کیښوده اوددېوال سرته وختلواوهلته دتدفین مراسموته نږدې کیناستودپولیسوویره هم

www.melitahrik.com 0774001116

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسره وه خو ،ښه وه دامهال نه ليدل كېدل دعربو دمړي ښخولو مراسم مې ډېرخوښ شول ډېراسانه،ساده اولنډ و.په دې ډول چې په جنت المعلى كې قبرونه ديوې نقشې له مخې كتارجوړشوي دي. دقبرمنځ پوخ اودېوالونه يې له پخوخښتوجوړشوي په سريې ددې لپاره چې ونه نړېږي بيمونه اچولي دي دمړي دښخولولپاره قبرونه تيارپه ګوته شوي دي په هديره كې مړي ديومهالوېش له مخې ښخېږي اوپه ترتيب هرقبرته دنوبت له مخې وړل كېږي دهرمړي دقبرنمبراوبرخه ليكل كېږي ځكه چې ددې هديرې دمستخدمينودوينا له مخې، په دې قبرو كې مړي تريوكال زيات نه پرېښودل كېږي ځيني بياوايي چې كال وروسته ددې مړوهډوكي را وېستل كېږي اوبل چېرته وړل كېږي اوځينوبياويل چې په همدې قبروكې داسې كيميكل ياكيمياوي مواد اېښودل كېږي چې په يوكال كې دننه دمړي هډوكي هم خاورې اوقبراوزګارشي دښخولولپاره راوړل شوي پنځه واړه جسدونه په تذكروكې اېښودل شوي اوله پنځوواړوسره ټول ځلوېښت تنه هم نه وو جنازې شايد پخواشوې وي هره تذكره دقبرترڅنګ كېښودل شوه ،قبرونه لږژوردي هرقبرته كوچنۍ زينه اېښودل شوې وه دوه تنه ورښكته شول مړى يې هم ورښكته كړ لاندې يې كېښود ببرته راوختل دقبرپرسرسيمنټي تختې كېښودل شوې لږسركړى دتختوپه قاتونوكې كېښودل شو،ديوې لاسي كراچۍ په اندازه شګه پرې واچول شوه، له ځمكې سره برابر يا دنيمي لوېشتې په اندازه له ځمكې لوړ هملته په ولاړه لاسونه پورته او دعا وشوه،دې كار ټول پنځه دقيقې وخت هم ونه نيوه،خلك ببرته روان شول، وروسته راته غلام دستګير وويل،چې په دې مازيګر په حرم كې د ۱۳تنو جنازه وشوه ، ښايي ۸نورمړي يې بل چېرې ښخ كړي وي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمړو ښخولو دمراسمو له ننداري چې فارغ شو نو هديرې ته دننوتلو په فکر کې شو مخامخ مو ډېر خلک وليدل چې هديرې ته راننوتل ،دروازه مو وموندله،دهديرې سويل لوېديځ لورته وه ،موږهم ورغللو په لويه دروازه ورننوتلو ، ښې خواته ودانۍ وه، هرڅوک ددې ودانۍ له لارې هديرې ته ننووت،په ودانۍ کې څو خونې، دهديرې بشپړه نقشه ،څوځايه سکرينونه،چې په هديره کې دلګېدلوکمرو تصويرونه او ټوله هديره پکې ليدل کېږي ،په دې ودانۍ کې لوی سالون دی چې دواړو خواووته يې څوکۍ پرتې دي، په يخچالونوکې پريمانه يخې اوبه موندل کېږي ،دننه هديره کې څو سايه بآنه جوړ شوي دي.

په هديره کې له سهيل څخه قطب (شمال)ته سړک چې په څلورو برخوو ېشل شوی، همدا راز له ختيځ څخه لوېديځ ته هم لوی سړک دی.

دهديرې ختيځې خواته له يوې بلې هديرې کتاره راتاوه وه، ده ددې کتارې شمال ته يوه تکه شنه ونه ولاړه ده او ددې ونې لاندې په اسلام کې د لومړنۍ او په نړۍ کې د ترټولو غوره مېرمنې ام المومنين حضرت خديجة الکبرا قبر دی،خديجة الکبرا د حضرت رسول اکرم ص لومړنۍ مېرمن، دهغه ص د ژوند دستونزمنوشېبوملګرې، دهغه د زړه تکيه،ارام ،اطمئنان اوسکون وه، هغه لومړنی انسان وو چې پر حضرت محمد ص يې ايمان راووړ اودهغه رسالت يې تصديق کړ،د رسول الله ټوله اولاده او ورثه له همدې مېرمنې څخه ده، رسول الله ص له نورو مېرمنو هم بچيان درلودل خوهغه ژر وفات شوي دي يواځې د حضرت خديجة الکبرا د لور حضرت فاطمة الزهرا بچيان او لمسيان پاتې دي چې نن سبا د ساداتو په نوم يادېږي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت خدیجة الکبرا د قبر څنګ ته څوک نه ورپرېږدي خو ۲۰ یا اویا مترۍ ته یې دکتارې خواته هرڅوک ورځي، دحضرت خدیجة الکبری قبر هم د نورو قبرونو په څېر له ځمکې سره برابر او له نورو قبرونو سره یې توپیرنه کېږي، په دې لویه هدیره کې ددې جلیل القدره صحابیې له قبر پرته پریوبل قبر هم ونه نده راښنه شوې.

مادهند د راجستان ایالت په اجمیر کې د خواجه غریب نواز اوپه ډهلي کې د سید نظام الدین اولیاء مزارونه او ددې مزارونو پر سر حیرانوونکې ودانۍ، ګنبدې له تصور وتلې لګښتونه او افراطي حرکات هم لیدلي دي، او دحضرت خدیجة الکبری مزار هم .سړی حیران شي چې په مسلمانانو کې دا دومره خرافات او شرکیات څنګه رامنځته شول ؟

جنت المعلی په نقشه برابره قبرونه یې کتار او منظم دي په څوبرخووېشل شوې ده په یوه برخه کې یې چې شاوخوا نیم جریب به وه ما قبرونه وشمېرل $18\times18=324$ قبره و.

خلک هدیرې ته ورتلل دعاګانې یې کولې خو پولیسو چاته اجازه نه ورکوله چې خرافات وکړي،خاوره واخلي یا نور بدعتونه ترسره کړي.

دهدیرې دلویې دروازې ترڅنګ د مړو د وینځلو ځای ،نارینه اوښځینه ووته بېلې بېلې بیت الخلاوې او د اودس پاک ځایونه وو ،دمړو وینځلو پر یوه خونه یې لیکلي وو(مغسلة الاموات الخیر یه بجامع المهاجرین بمکة المکرمةهاتف ، ۵۴۰۴۰۰۰.

دجاد الاسلام په نوم یوه بنګله دېشي چې ځان یې هلته دبنګله دیشیانو په مدرسه کې استاد معرفي کړ راته وویل چې دلته یواځې سعودیان ښځوي او بهرنیان او دحج مړي اوه اته میله لیرې دشرییه په نوم ځای ته دښخولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وړي ، شاهد وویل چې سعودي دلته وفات شوي حاجیان خپلو هېوادونوته نه ورکوي او همدلته دغزې د سړک ترڅنګ هدیره کې یې خاوروته سپاري .هغه وویل چې دالویه هدیره ده ،مړي په نقشه ښخوي اوله خاورو سره دمړي د ژر خاوره کېدلولپاره کېمیاوي توکي ګډوي.

له هدیرې سره نږدې مسجدالجن دی،له جنت المعلی څخه د مسجدالجن منارې ښکاري خو نور مسجد لوړ پوړیو ودانیو پټ کړی دی، دامسجد په هغه ځای ودان شوی چې رسول الله پکې پیریانوته وعظ اونصیحت کړی اوهمدلته یې ورسره لمونځ کړی دی، مسجدالجن کوچنی ، دوه پوړیزه اوډېرښکلی مسجد دی،موږ چې ورننوتلو نو داوخت په حنفي مذهب کې نفل لمونځ مکروه وي،خوموږله شوقه پکې نفل وکړل،په مسجدکې سور رنګ ،ښکلې او ګران بیه غالۍ پرته وه چې ټوله یوه غالۍ ښکارېده،دجنت المعلی اومسجدالجن د زیارت کوونکیو ډېره برخه ایرانیان دي.

ثور غار

کله چې حراغارته تللو نو ډېربور دثور دغره ترڅنګ تېر کړو ،هلته مو دانسانانو لوی کتار ولید چې غره ته خوت،دحرا غره موږ ستړي کړو خدای شته چې ثور غره اوغارته مې ډېر زړه نه کېده بل مهم دلیل دا و چې ثور ته ختل په حرم کې په جماعت زموږ دلمانځه د فوت کېدو لامل کېده ،ثورته ختلو خلکو هم راته ویل چې داغر د حرا په پرتله ډېر لوړ اوستړی کوونکی دی خوله دې ټولو سره، دامې هم نشو زغملی چې ثور غار او په ډېروسختو شېبوکې د رسول الله ص پناه ځای ونه وینم، بالاخره یوه ورځ سحر زه او هزاره توکمی شیخ معصوم علي ،تاجک توکمی ګلاغا یا حاجي نادر د ثور دغره په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور وخوځېدو ،ثور غره ته مو مزل دملي وحدت دمظاهرې په هیله پیل کړ،نعمت الله مو د تودې موټر چلوونکی شو، او دڅو لویو او ښکلیو پارکونو ،چوکونو ،اومارکېټونو له وهلو وروسته یې دغره لمن ته راوستو، دثور دغره لمن ته تردېره حده موټر ورځي له موټره ښکته شو او هغه مو رخصت کړ.

ثور غره ته ختلې لار ټوله له تیګو جوړه پراخه زینه ده خو دا زینه دحرا د زینې په څېر له سیمنټو جوړه نده، اونه هماغسې ستوغه او سخته ده.

پرلاره مودیوکانتین ترڅنګ دمه وکړه چای او اوبه مو وڅښلې دلته دهرڅه بیه دوه چنده وه دیوه پیاله چای بیه هم دوه ریاله وه چې د ۲۲افغانیو معادل کېږي.

دلته مې له یوه ترکي سره بحث وکړ،د وزیرستان د وانه اړوند دشګی اوسېدونکي سیدغلام سره مې هم کیسې وکړې. هغه راته وویل چې:په وزیروکې احمدزي، شادي خېل ،ذلي خېل ګنګي خیل تازي خېل قومونه شته او دی پخپله شادي خېل وو،هغه زیاته کړه چې ۲۲مه یا۲۷مه ورځ ده چې دانګوراډې درباط خوله مرغه سیمې ته ۲۰۰تنه امریکایان او دافغانستان ملي اردو ځواکونه راغلل اوله ۳۰۰تنوطالبانو سره ونښتل ،امریکایانو ۲۸الوتکې هم راوغوښتلې اوسخت بمبار د یې وکړ،د هغه په وینا ،په دې جنګ کې افغان امنیتي ځواک او امریکایان ټول ووژل شول او ۷۸تنه طالبان هم شهیدان شول ،سیدغلام د بهرنیانودې تلفاتو ته پخپله هم خوښ و او ویل یې چې دکلي اوسیمې خلک یې هم خوښ دي او دایې له امریکایانوسره په تېرو لسو کالوکې تر ټولو سخته جګړه وبلله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم دلارې جوړولو په نوم د حراغره په څېر ځوځایه چنده ټولېده، د چندې په ټوکرۍ کې چینایي ین او اندونیزیایي روپۍ هم وې په یوه نوټ یې لیکلي وو.

Bank indonisia: ۵۰۰۰

limaribu rupiah

یو اندونیزیایي راته وویل چې داخلور سعودي ریاله کېږي.

ثورغار دثور غره په څوکه کې له شمال ختیځ څخه لوېدیځ لورته پروت دی، اوله شمال ختیځ څخه ورته د تیګو په منځ کې تنګه کوځه ده چې ایله به دوه تنه پکې ځای شي دغار اوږدوالی به درې متره وي خوله یې وړه ده خو وړاندې یا دپای برخه کې به یې پلنوالی دوه متره وي چې دوه درې تنه پکې کېناستلی شي .دغار په خوله کې مخکې له دې چې غارته ورشي یوه شا وخوا پنځه ،شپږ متره وچې ویالې ته ورته ژوره لارده،، په دې ویاله کې او له ویالې بهر څومتره وړاندې دخلکودوه کتاره ولاړ دي او په نوبت غارته ورځي په کتار کې ودرېدل او نوبت ته ایسارېدل ډېروخت غواړي اوله ماسره کله دومره حوصله وه ،هلته په کتارکې ولاړو افغانانو راسره مرسته وکړه،دغار په خوله کې یې ځای راکړ ،په اسانه او ژر ورننوتلم غار ټیټ دی په ټیټه به ورننوځې په ناسته به پکې ځې اوپه ناسته به ترې راوځې خو په همدې لنډ اوتنګ غار کې هم دغار په وروستۍ برخه کې یوتن عکاس له کمرې سره ناست وي اورنګه او فوري عکسونه وباسي، له ماسره ډیجیټل کامره وه ،مبایل مې هم عکسونه اخستل دغار دننه اوله غارڅخه بهر دثور له غره موښه ډېر انځورونه واخستل، دثور غار ډېر لوړ دی ، له څوکې یې ټوله مکه په ځانګړې توګه حرم شریف ،عرفات،منی ،دفهد مانۍ اومزدلفه

www.heliitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاري ،مکه اوس هم وچه او سوځنده ده ، په ځینې ځایونوکې اوس کوچني پارکونه جوړ شوي چې له دې ځوکې ځخه ښکاري،ددې غره ختیځ اوسوېل ته د شمال اولوېديځ په پرتله آبادي او کورونه کم دي.

دغار په خوله کې يې ددې غره لوړ والی ۱۲۵۰متره ښودلی خو ښکاري چې دا څوکه تر دې اندازې ډېره لوړه وي.

دلته هم ډېرې کوترې شته دي خو ددوی دا ړتیاوړ دانه ورته نه اچول کېږي د پیسودګټلو لپاره يې هملته يو اوښ خېژولی دی چې رنګه زين او کجاوه لري، په رنګه ټوټو يې رنګين کړی دی لومړی خلک په زينه پر اوښ سپرېږي او بيا يادګاري عکسونه وباسي.

دلته هم خلکو دافغان مجاهدينوپه څېر په غره کې ځانونو ته ځايونه جوړ کړي اوهملته چاي ،مشروبات ،بسکټ اونورخوراکي توکي پلوري همدلته يوه ونه هم شنه شوې ده،خلکودلمانځه لپاره ځايونه هم جوړ کړي دي.

موږدشنبې په ورځ د ۱۴۳۱کال دذوالحجې په ۲۸مه ثور غارته ورغللو غره ته ختلې لار زينه وه ډېره سخته نه وه خوبياهم موږ ته سخته وه ګلاغا ډېر چاغ ،شيخ معصوم علي هم بد نه و او زه هم هغه ۲۴کاله پخوانی، ۱۳کلن کوچنی مجاهدنه وم چې دهوسۍ په څېربه پرغرو ختلم زه ۱۳کلن وم چې دجهاد جذبې اودشهادت ميني له کوره راوتښتولم اود مور اوپلار له اجازې پرته يې دځايو، خرچتل سپين جماعت،ازرې ،بزرګاني،کرېږ وربړ ،شينواريو ،چکړي او خوردکابل پرغرونو وخېژولم. دکابل دبګراميو داوسېدونکي شهيد قاضي محمدعمر د جبهې مجاهدين شاهدان دي چې زه هم په جرئت اوهم په مزله اوغره ختلوکې له ټولو تکړه وم، دشالوزان څوکې ته څو وارې پورته شوی يم دکرېږ وربړ او شالوزان دغرونو څوکې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بېخه اته، اته ساعته لاره ده، خوزه ورته وارخطانه وم ځکه چې تکړه او فعال وم خواري اومزدوري مې هم کوله کورته مې خس او خاشاک هم راوړل لوبې اوسپورت مې هم کاوه خونن داسې نه وه نن زه هم ستړی ستړی کېدم.

زه ترډېره په دې اند وم چې زه خوتکړه او پر غرونو ختلی یم په مزله کې به له ټولو وړاندې وم، دجهاد پرمهال به مې ان د خپلومجاهدو ملګرو چانته او وسله مې هم ورته وړله خودا اټکل مې دولس کاله پخوا هغه مهال ناسم وخوت چې له خپل خواږه ملګري مولوي اظهار الله سره چې هغه مهال دسرحدي لوا قوماندان و (دا زمری اوس په پاکستان کې د ګیدړانو دچل او دوه مخې پالیسۍ قرباني او اسیر دی)دځخوبي په کندهاو ورختلم زه ،محترم مولوي اظهار الله (زه هم ورته دعاکوم او له تاسودرنو لوستونکیو هم هیله لرم چې د خلاصون لپاره یې دعاوکړئ)اوملګري یې کندهاو ته روان شومافکر درلود چې زه به له ټولو وړاندې دغره سرته وخېژم خوله بده مرغه چې دافکر مې ناسم وخوت، داځل اظهار الله دهوسۍ په څېر وخوت په غره کې پورته روان دی او مجاهد ملګري یې ورپسې دي ، خوزه له ټولو وروسته یم، مګر په ثور غره کې داسې نه وو هلته ټول بې خونده وو خوبیاهم له ګلاغا او شیخ څخه زه ښه وم.

دثور دغار غوځه برخه زیارت کوونکي افغانان ،هندوان،اوپاکستانیان دي یو تور پوستکی،ځو ترکان او ځوتنه چینایان او اندونیزیایان مې هم ولیدل.

داهغه غار دی چې کله دمکې کفارو دحضرت رسول الله ص د وژنې تابیا ونیوه نو له رفیق غار حضرت ابوبکر صدیق رض سره یوځای دې غره ته وخوت اوهمدلته پټ شو،کفارو دی تعقیب کړ، داغار دثور په غره کې دی او ثور غر دلته یواځېنی غر ندی ،بلکې دګڼوغرونو او غونډیو له منځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوغر دی ،هغه وخت دمکې نفوس او ابادي هم دومره نه وه،سړی حیران شي چې په دومره غرونو او غونډیوکې دکفاروپلچیانو څنګه دا ومونـد اوبیا ددي غـره پـه لسګونو غـارونوکې همدا غـر ؟ لکه پـه ګوګل کې چې سرچ وکړي خوبیا الله ج خپل نېک بنده ګان په خپل ډېرکمزوري مخلوق لکه غڼه اوکوتره هم ساتي ،غڼه دلته ځالي جوړوي او تارونه غځوي اوکوترې هګۍ اچوي اوکله خپل غټ غټ دښمنان لکه نمرود هم پـه ډېر کمزوري مخلوق (ماشي)وژني.

ځینې خلک په همدې تنګ سوري کې چې بهر ورته سلګونه خلک په تمه ولاړ وي هم پـه ناسته لمونځ کوي. همدې لوړغره تـه چې کله ورتـه د ځوانانو سپینې وتښتي ډېرې زړې ښځې او زاړه سړي هم ور خېژي خو ثـور غـره تـه ختـل نه فرض،نه سنت ،نه واجب اونـه هـم دحج کـوم منسـک دی، خوماولیدل چې ځینې خلکوبه زړې ښځې پـه شاکړې وې اوپـاس بـه روان وو ،کټ مټ لکه دماهیپر دخلیفه بابا زیـارت ،پاس موږبـه سیل وکړمکه معظمه موږبه وکتله لمونځ مو وکړ بېرته ښکته روان شو پرلاره مـو دمې تـه ناستو پـر دوه ځوانـانو سترګې ولګېـدلې دیـو پـر جامو پـه لګېـدلي پټـۍ (استودي کارویلا ،اندونیزیا)لیکلي ووترڅنګ یې ودرېدم ورتـه مې وویـل نوم دې استودي کار ویلادی؟ویې ویل هو ورتـه مې وویـل داندونیزیایې ؟ ویـې ویـل هو ،ماورتـه وویـل ډېرښـه زمـا ورور یې؟ هغـه راتـه وویـل چې تـه پاکستانی یې؟ مـاځواب ورکړ چې نـه افغـان یم پـه خندا شو ویـې پوښـتل طالب؟ ماورته وویل: (هو ، مجاهد طالب) هغه خوښ اوپـه خنداشو ملګري یې وویل چې زه طالبان خوښوم ماته یې د تائید او شاباس په توګه غټه ګوته نیغه کړه ځوځوځله یې ډېر ښه وویل بیایې پرغاړه د چاقو په څېر لاس تېرکړ ویـې ویـل چې ټول امریکایان داسې (حلال)کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خندامو خدای په اماني ورسره وکړه.

غره ته له دموسره په یونیم ساعت کې پورته شو اوپه یوساعت اولس دقیقوکې له دمو سره راښکته شو ،لاندې موپه شل ریاله ترحرم پورې موټر کرایه کړاو دولس نیمي بجې را روان شو.

د حرم ترکار لاندې پراختیا

حرم شریف د سعود دکورنۍ په وخت کې دوه ځله پراخه شو خواوس هم تنګ اود حاجیانو اړتیاووته ځواب نشي ویلی،دسعودي داوسني پاچا ملک عبدالله په امر د حرم د پراخولو کار پیل شوی دی، دحرم شمال اوشمال لوېدیځ یا د باب عمرې خواته ډېر ستر اوپراخ کار پیل شوی، داوربدلو له مخې، سعودي حکومت دحرم دپراختیا دا ستره پروژه دابن لادن کمپنۍ ، ته ورکړېده ،دې کمپنۍ د حرم شمال ته ټولې لوړېپوړې ودانۍ نړولې او دغونډیو،هوارول یې پیل کړي دي،یوځل مې دیارلس بلدوزرونه او سکواتر وشمېرل چې په یو ځای کې یې کار کاوه، دلته ډېر ستر ستر اوپربمانه سیخان کارول کېږي، دکار ساحه،ډېره پراخه ده،دسیخانو له قوت اوډېر بنت ځخه ښکاري چې دلته څو پوړیزه ودانۍ په پام کې دي،یوځل مې ۵۴کرنګونه وشمېرل چې دلته یې کار کاوه،دا کرنګونه ډېر لوړ دي اوپه سر کې یې سره ګروپونه لګېدلي دي.

دوست مې شاهدصاحب راته وویل چې دا ودانۍ له درې پوړو لوړه جوړېږي اوله حرم سره نښلول کېږي یوه نوې دروازه به ولري چې دملک عبدالله (باب عبدالله)په نوم به یادېږي، تر دې وړاندې، دحرم له پنځو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهورو دروازو څخه يوه يې دملک عبدالعزيزپه نوم اوبله يې چې دملک فهد په وخت کې جوړه شوې دفهد په نوم يادېږي. له دې توسيع (پراختيا)سره به د حرم دتنگتياله پلوه د حاجيانو ستونزه تر ډېره حده هواره شي، داپراختيا د شاميه ساحې خواته ده.لومړی حکومت داکار دسعودي سروس کمپنۍ ته چې له نورو کمپنيوسره په گډه يې کار کاوه ورکړ خو هغوی ناکام شول ،حکومت مجبور شو ،چې دابن لادن کمپنۍ ته يې ورکړي.

وروسته مې په انټرنيټي سايټونو کې دحرم ددې توسيع په اړه حيرانوونکې خبر ولوست ، هغوی دمعتبرومراجعو په حواله ليکلي وو چې دسعودي حکومت له حرم سره دوه نيم سوه جريبه ځمکه نوره هم يوځای کوي . پردې پراختياسل ميلیارده ډالر لگوي او داستملاک شويوعماروا وځمکو د ودانۍ له بيې سربېره يې خاوندانو ته دهرمترځمکې پر سر يولک او دري دېرش زره ډالر ورکوي. ددې خبر له مخې ، داپراختيا چې په ۲۰۰۹ زېږديز کال پيل شوی دوه پړاوه لري حکومت تراوسه ددې پراختيا لپاره دوه زره ، دري سوه او پنځوس لوړ پوړې او ټيټ پوړې ودانۍ ، دوکانونه اودفترونه نړولي اوپه نږدې راتلونکي کې به يوزر او نهه سوه نورې ودانۍ ،دفترونه او هوټلونه هم ونړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم خادمان او خدمات

دحرم شریف ټول خدمات که هغه د اوبو ګیلاسونه دي ،که برېښنایي توکي که فرشونه، صابون شامپوا ونور ،ټول د ابن لادن له کمپنۍ سره اجاره دي،دلته چې څوک یوځل په یو ګیلاس کې اوبه وڅښي نو هغه غورځوي،په سعودي کې په هوټلونو کې ډېر کار پدونکي توکي هم یوځل مصرفه دي،په حرم کې چې هر چېرې د زمزم څښلو اسانتیا شته نو ښې خواته یې د نامصرفو اوچپ خواته یې دمصرف شویو ګیلاسونو ځای هم جوړ شوی دی، دلته هره ورځ میلیونونه ګیلاسونه مصرفېږي، دزمزم څښلو سلګونه ځایونه دي خو هېڅکله به دیو شېبې لپاره هم د اوبو څښلو داځایونه بې ګیلاسه نشي ،دشاهدپه وینا ، دحج په ورځوکې هره ورځ تر زر(۱۰۰۰)مازدا موټرو مصرف شوي او چارو شوي توکي چې دوه دریمه برخه یې داوبو ګیلاسونه دي له حرم څخه وېستل کېږي.

شاهد وویل چې دحرم خدمات پخوا د (دل له)په نوم له یوې کمپنۍ سره اجاره وو خو اتلس کاله وړاندې دا اجاره دابن لادن کمپنۍ ترلاسه کړه چې تر اوسه روانه ده او خلک او سعودي یې له خدماتوخوښ دي.

هغه زیاته کړه چې دابن لادن کمپنۍ په پاکستان کې له ځینو کمپینو څخه مزدوران غواړي او هغوی یې ورته معرفي کوي ده وویل، چې څو کاله پخوا دابن لادن کمپنۍ له پاکستان څخه شل زره مزدوران راوغوښتل دا مزدوران یې ځینې دشاهي محلونو ،ځینې د زندانونو ،ځینې دهسپتالونو اوځینې دحرمینو خدمت ته ورکړل او دا د هرچا خپل بخت دی چې نوم یې چېرې وځي شاهد خوښ وو چې د حرم دخدمت ویاړ ورپه برخه شو ،هغه وویل چې دابن لادن کمپنۍ دا خیریه کارونه وړیا کوي اوله هیچایې هم بدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه غواړي، شاهد وايي چې کمپنۍ دوی ته درې نيم سوه رياله معاش او يونيم سل رياله د خوراک لپاره ورکوي او داوسېدو ځای يې هم ورکړی دی،هغه دامعاش چې هغه وخت تري څلورزره پنځه سوه او پنځوس (۴۵۵۰)افغانۍ جوړېدې ډېرکم وباله او ويې ويل چې دايونيم سل رياله يې دخوراک لپاره هم بس ندي خودپاکستان له اوزګارتيا ورته ښې دي.

دحرم دپاکۍ ډېرې چارې دپاکستانيانو په لاس کې دي پاکوونکي ،باشيان او سوپروايزران ټول دوی دي خو امرين يې عربان دي ،په پاکوونکيو او اوبه برابروونکيو کې دبرما ،سريلانکا ،هند ،بنګله دېش او اندونيزيا اوسېدونکي هم شته دي.

نيم يې ستا اونيم يې زما

شاهد داومنله چې ځيني حرم ته راغلي حاجيان اوعمره کوونکي ورسره مالي مرسته کوي خوهغه دامرسته خيرات باله او له حکومت او کمپنۍ څخه يې دمعاش لوړول غوښتل.

دحرم ځيني مستخدمين په ډېر مهارت او هوښيارتيا له خلکو مرسته اخلي ،په دومره خواږه انداز چې له مرستې پرته ورسره بله لار نلري يوځل ما او ماما مې دابو جهل دکور په تشنابونوکې اودس کاوه، ددې ځای د نظافت مسؤول يو پاکستانی صوفي وو هغه له خلکو سره دومره ښه چلند کاوه چې له مرستې پرته بله لار به چاته پاتې نشوه، کله به چې څوک په کومه څوکۍ ته ورته تيګې اودس ته کېناسته نو دی به ژر راغی هغه ځای به يې صافي اوپاک کړ، اودس کوونکي ته به موسک شوه،ستړی مشي به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره وکړه، هغه به دومره تر اغېزې لاندې راغی چې بېوا کـه بـه يې لاس جېب ته ورتاو شو.

دحرم له خدمت کوونکيوسره دخلکو په مرسته کې شک نشته،خوشاهدله يوبل راز اوپه حرم کې د چارو اکيو له فساد څخه هم خبرکړم،هغه وويل چې عرب امرين پوهېږي چې په کومو کومو ځايونوکې ښه مرسته کېږي اوپه کومو ځايونوکې مرسته کمزورې وي ،هغه وويل امرين دډېرو مرستو ياډېرو شيدې ورکوونکيو ځايونـه تـه خپل نږدې کسان ورکوي او بيـاهر ماسخوتن ،ورسره دمرستو پيسې نيموي،دهغه په وينا ، هېڅ خادم ته هم دمرستو پيسې نه پرېښودل کېږي خوله چا څخه کمې اوله چاڅخه ډېرې همدا امرين اخلي.

زمزم برج

باب ملک عبدالعزيز تـه مخامخ دسعودي تـر ټولـو لـوړ جـوړ شـوی بـرج (ټاور) دزمزم برج په نوم يادېږي

،ددې برج ځينې برخې لاهم بشپړې ندي،دابرج په حقيقت کې شپږ برجه يا شپږ لوړپوړې ودانۍ دي ،دزمزم، دبرج لـوړوالی دنقشـې لـه مخې پنځـه اتيا پوړه دی خو اوس دومره ندی، د شاهد په وينا ددې برج په پنځه شپېتم پوړ دحرم ساعت جوړ شوی دی،دساعت لوړوالی لس پوړه دی،يعنې پخپله ساعت دلسو پـوړو ځای نيـولی دی،ساعت شمال،سهيل،لوېديځ،اوختيځ ته له ډېرو لېرې ځايونو څخه ليدل کېږي.

دساعت دعقربونو(ستنو)بګراونډ شوبيني شين دی، دساعت لـه پاسـه ددرې پوړو نو پـه لوړ والي يوه ګنبده هم په ډېره ښکلې بڼه جوړه شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد کیسه کوله چې یوځل دا ساعت خراب شوی وو او انجنیرانو یې ساعتگر او دقیقه گر (د ساعت ا و دقیقو ښوونکې ستنې) په کرنگونو راښکته کړې ،دهغه په وینا ،دقیقه گر یې دشل ټایریزه بار وړونکې موټر سره په اوږدو کېښود داستن له دې موټر څخه هم دوه متره اوږده او ساعت گر ورسره برابر و ،خوله لاندې ایله یو متر ښکاري،په کوم برج یا ودانۍ چې دا ساعت جوړ شوی دېته برج الساعة (د ساعت برج)هم وایي.

دزمزم ټاور زرگونه دوکانونه لري چې گرانبیه توکي پکې پلورل کېږي ،همداراز ډېر عصري مېلمستونونه چې یوه خونه یې دیوې شپې زرگونه ریاله بیه لري هم پکې شته دي ،دزمزم په نوم گرانبیه هوټل هم لري. ښاغلي متوکل صاحب راته وویل چې دحرم شاوخوا داسې مېلمستونونه هم شته دي چې دیو تن دیوې شپې تېرولو بیه یې څلبرویشت زره ډالره ده

ددې ودانیو کار اوس هم روان دی،شاهد وویل چې دابن لادن کمپنۍ له حکومت سره داسې قرار داد کړی دی چې دا شپږ واړه ټاوره به په شلو کالو کې جوړوي اوله جوړېدو وروسته به یې دبرش کاله گټه همدا کمپنۍ اخلي،خواوس چې ددې کار دپیل لس کاله پوره شوي نو دبرجونو ډېر کار شوی ،ډېر پوړونه یې رسېدلي، دوکانونه او هوټلونه یې په کرایه ورکول شوي ،اوگټه اخستل ترې پیل شوي دي.

شاهد وویل چې تراوسه ددې ودانیو په جوړېدلو کې دکمپنۍ تر وړاندوینې ډېر زیات ،یعنې درې زروکسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی دی.

د حرم دبرېښنا جریان هېڅکله هم نه پرې کېږي یعنې ۲۴ ساعته پرېمانه برېښنا لري ، دبرېښناټول سستم تر ځمکې لاندې دی،په ځمکه،دیوال ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبرېښنامزي نه ښکاري، سعودي د اوبو برېښنانلري ټوله برېښنايي له تېلوده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم

دعمید په فرهنګ کې يې لیکلي چې زمزم ډېرو اوبو ته وايي .همدا راز لیکي چې زمزم هغې دعا ته هم وايي چې زردشتیانو به دلمبلو یا خوراک په وخت کې کوله.

حضرت ابراهیم ع د الله ج په امر خپله یوه مېرمن هاجره چې دمصر اوسېدونکې وه، له خپل زوی حضرت اسمعیل ع سره له فلسطین څخه مکې معظمې ته راوستله اودلته يې په بې اوبو اوبې وښو ځمکه کې پرېښودله، تاریخ لیکي چې حضرت ابراهیم ع له دوی سره په خورجین کې راوړې لږه خرما او اوبه هم پرېښودلې دامهال حضرت اسمعیل تی خوره کوچنی و ،کله چې حضرت ابراهیم ع بېرته لاړ او دهاجرې اوبه ختمې شوې نو وارخطا شوه چې تنده هغه اودهغې تنکی زوی له منځه یونسي،نو دصفا لوړې غونډۍ ته په دې هیله وختله چې که کوم انسان وګوري او اوبه ترې وغواړي خوهلته څوک نه و وروسته يې په شپله (خوږ)کې منډه کړه اودمروې لوړې ته وختله چې که څوک ومومي او مرسته ترې وغواړي خوهلته هم څوک نه و ،دې تلولۍ بې بې اوه ځله دصفا اومروه ترمنځ منډه وکړه،او زوی یې هلته لرې داوسنۍ کعبې په څومترۍ کې چې هغه مهال دکعبې نښه هم نه وه، پروت و په اوم ځل چې دمروې په لور ولاړه نویوغږ يې ترغوږ شو راغلله ګوري چې یوه پرښته خپل وزر پرځمکه وهي چې له همدې ځایه اوبه راوځي لومړی يې له دې الهي ډالۍ څخه دحضرت اسمعیل تنده خړوبه کړه اوبیا يې پخپله وڅښلې.

څه موده وروسته جرهم قبیله له یمن څخه راغلله اودلته مېشت شوه،حضرت اسمعیل ع دهمدې قبیلې له یوې انجلۍ سره واده وکړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزمـزم پالنـه دحضـرت اسـمعیل ع اولاد کوله.وروسـته دا خـدمت د جـرهم قبیلـې کـاوه،خو دوخـت پـه تېرېـدلو خلکـودزمزم سـم خـدمت نـه کـاوه، اوداکوهی وچ شو په دې منځ کې سلګونو کاله تېرشول، دزمزم کوهی هم لـه خلکوهېر شو ،یوځل د حضرت رسول اکر ص نیکه عبدالمطلب خوب وینـې یوځـوک ورتـه پـه خـوب کـې همـداځای ښـیي چـې ویـې کنـي یـاژور یـې کړي،سباچې خلـک دهغـه پـه امـر داځـای ژوروي نـو دزمـزم نښـې ورڅخـه ښکـاره شي ...

ثرګنـدیږي، خـوچې نـور یـې هـم ژوروي نـو اوبـه راوځـي او زمـزم بېرتـه فعـالیږي، عبـدالمطلب ټولـو خلکوتـه ددې اوبـو دکـارولو اعـلان کـوي، خوساتنه یې پرخپله غاړه اخلي ،دهغـه لـه وفـات وروسـته داکـار دهغـه زوی حضـرت عبـاس کـوي، دمکـې لـه فتحـې وروسـته رسـول الله ص هـم داکـار حضرت عباس ته وسپاره.

لـه زمـزم کـوهي څخـه تـر ۱۳۷۳هــ س پـه سلواغو یـابوکو اوبـه راوېسـتل کېدلې ،په ۱۳۷۳ او ۱۹۵۳ز کې ورته ماشینونه او واټر پمپونـه نصـب او ذخیرې ورته جوړې شوې.

دحرم له وسعت سره د زمزم کوهی هم په مطـاف کـې راغـی خـو چاروا کیـو تر مطاف لاندې ورتـه ځـای جـوړ کـړ اوس طـواف کـوونکي نـه پـوهېږي چـې دزمزم کوهي ددوی تر پښو لاندې دی.

زمزم دحاجیانولپاره آب حیات دی ،دسعودي په تودوخه کې چې طـواف وکړل شي ،اوستړیا وي ،خوله روانه وي نو یخ زمزم ددنیاله هرډول مشروب څخه ډېر خوندکوي ،ماته خویې آن اب کوثر رایادول ،دومـره بـه مـې وښـنل چې خومره به مې په خېټه کې ځایېدل، دا دزمزم ښه خاصیت دی چې خـومره وښنې خېټه نه پړسوي، ځانګړی خوندلري ډېرې خوږې لګېږي، او دنـورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو په څېر ژر انساني حاجت ته اړتیانه پېښېږي زمزم هم تنده خړوبوي او هم لوږه اشباع کوي.

ماډېر زیات څښل اوډېر خوندیې راکاوه، یوازې په حرم کې نه ،بلکې څوله زمزموډک بوتلونه مې خپلې خونې ته هم وړې وې . هلته مې هم زمزم څښل یوځل مې دوه بوشکې خونې ته وېوړې، او هلته مې پرې ښه ولمبل. ساینس پوهان وایي په ښو او روغتیایي اوبو کې چې کوم مواد په کار وي هغه ټول په زمزم کې شته دي ، سعودي چارواکیودزمزمود سړولولپاره ځانګړي اوماډرن ګامونه اخستي دي، اتلس کاله پخوا به یې دااوبه په یخ یخولې خو اوس یې ډېر مجهز، پلانټونه (سړې خونې)ورته جوړې کړې دي، داسړې خونې ډېرې بریالۍ او دومره ځواکمنې دي چې شپږ اوه میلیونه حاجیانولپاره پریمانه اوبه سړولی او ددوی تنده ماتولی شي.

دحرم دننه،مطاف ، بهرسالون ، لومړی پوړ دوهم پوړ اودریم پوړ په هر ځای کې دزمزمونلونه په ځانګړي مهارت چې نه لیدل کېږي غځېدلي اوزمزم پریمانه موندل کېږي.

د زمزمو ستر ستر پایپونه دابوجهل دتشنابونو خواته وېستل شوي دي چې حاجیان هملته خپلې بوشکې ډکوي موږ هم په نیمه شپه کې چې بیروبار نسبتاً کم وو په همدې ځای کې خپلې بوشکې ډکې کړې.

ځینې خلک د پیسو په مقابل کې هم نوروته بوشکې ډکوي ،په دې ځای کې له لویو پایپونو کوچني پایپونه بېل شوي او په یوه وخت کې دوه درې سوه کسه ترې بوشکې ډکولی شي.

سعودي حکومت آن تر پنځوکیلو متروپورې دزمزم نلونه غځولي او آن غونډ یو او غرونوته یې خېژولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمزمو خپله سپېڅلتیا او پاکي وساتله غرونو ته وختلې خوزور واکیو او خدای ګوتېوته یې سرټیټ نکړ.

زمزم نه غوښتل چې د سعودي پاچایان اوشهزادګان پرې خپل ګناهونه ووینځي نو ضد یې وکړ هغه شاهي محل ته ونه ختلې چې سعودي پاچایانو دځان، خپلو کورنیو اونوروهېوادونو زور واکیو اوپاچایانو ته جوړ کړي دي دا شاهي محل له حرم سره نښتی باب الصفاخواته جوړ شوی دی، واکمنو ډېره هڅه وکړه چې دې محل ته زمزم وخېژوي ،ډېر قوي تکنالوژي یې وکاروله خو زمزم ور ونه ختل په داسې حال کې چې له دې محل څخه ډېرولوړو غونډیو ،غرونواولېرې ځایونو ته ختلي دي، اوهلته ترې خلک ټانکرونه ډکوي.

سعودي چارواکیو داخدمت کړی دی چې په مدني حرم یانبوي مسجد کې هم خلکوته زمزم ورسوي اود مسجد په هره برخه کې د زمزموترموزونه ایښې وي.

د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره هم نه کمېږي

له زمزم څخه یواځې دڅښلولپاره ګټه اخستل کېږي ، دنور استعمال لپاره دبئرداؤد (داؤد کوهی)په نوم بل ژور اولوی کوهی دی ، دناباوري روایاتوله مخې داکوهی حضرت داؤد ع وېستی دی،داکوهی دملک فهد په نوم دروازې ترڅنګ وېستل شوی دی ډېر ځواکمن اوپیاوړي واټرپمپونه پرې لګول شوي چې دټول حرم تشنابونو اود اوداسه ځایونوته یې اوبه ورکړې او دحرم صفایي هم پر همدې اوبو کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کوهي کې ډول ډول کیمیکل اودواګانې ګډوي چې روغتیا ته زیان ونه رسوي، دشاهد په وینا ، دا اوبه هم له زمانو راهیسې کمې شوې ندي.

دوروستیومعلوماتو لـه مخـې، دزمـزم کـوهی اوس پـه یوسـاعت کـې ۳۹۲۰۰لیتـره اوبـه ورکـوي داکـوهی ترځمکـې لانـدې څـو سـترګې لـري تـر مطاف لاندې دکوهي خولـه ۱،۵۲متـره ،ژوروالـی یـې ۳۰متـره، پـه کـوهي کې دولاړو اوبو حجم۴متره او په بیخ کې دکوهي قطر ۱۳متره دی ترې دې چې یوه سترګه یې د اذان دځای لاندې ده.

دکوهي قطر له ۱،۴۲ تر ۲،۲۲ متره دی.

دزمزم کوهی له کعبې څخه ۲۱متره لېرې دمقام ابراهیم خواتـه دی، اوس پر دې کـوهي د ۸ ،۸۸متـره مربع پـه مسـاحت یوه ودانـۍ جوړه شوې چې دمطاف لاندې ده اوله مسعی څخه ورته تر ځمکې لاندې لار ورغلې ده.

دزمزم لپاره له حرم څخه څو کیلومتره لېرې د کدَی پـه نوم سیمه کې پـه ۱۴۱۵هـ س د ۱۵۰۰۰۰یوسل اوپنځوس زره لیترو په ظرفیت ذخیره جوړه شوې ده ،له همدې ځایه دمدینې منورې په شمول نورو سیموته په بوشکو اوټانکرو کې زمزم وړل کېږي.

دزمـزم اوبـه دډېروښـکاره اوپټـونـاروغیو درملنـه ده اوپرځمکـه دالله لـه نعمتونو څخه ګڼل کېږي.

د حرم امامان

دحـرم لـوی خطیـب قـاري دکتـور سـعود بـن ابـراهیم شـریم دی، خـو دی ډېروخت نه وي ، دحرمینو ریاست دهر وخت لمانځه لپاره بېلابېل امامان ټاکي اکثره یې ځوانان وي ځینې یې دومره خوږ غږ لـري او دومـره خونـدور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله درده ، ډک قرائت کوي چې ډېر سخت زړي انسانان هم ژړوي،یوماښام یو ځوان قاري په خپله په لمانځه کې په ژړاشو ، دده دژړا له اورېدلو سره په ده پسې ولاړ میلیونونه انسانان هم په کریکو کریکو په ژړاشول، فضا دکریکو انګازو ونیوه،امام دومره ژړا ونیوه چې قرائت یې نشو کولی ځلور پنځه واره یې قرائت پیل کړ، خوکولی یې نشو داماښام د ژړا ،کریکو ،درد او فغان ماښام وو ،دهیچا سترګه هم وچه نه وه.

قاري سدیس هم کله کله لمونځ ورکاوه خو مولنا یار محمد(ملااکرم)به ویل چې اوس په خلکوکې دقاري سدیس محبوبیت ځکه کم شوی چې هغه درباري شوی او د شاهي کورنۍ زوم شوی دی، دهغه په وینا ، سدیس اوس ددولت پالیسې تعقیبوي ،پر دولت او کړنو یې نیوکه نه کوي، مولنا یار محمد داهم وایي چې دسعودي د حج اواوقافو ریاست یوه کمېټه جوړه کړېده، چې دجمعې او اخترونو خطبې جوړوي او د حرمینوپه شمول ټولو مساجدو ته یې لېږي .داخطبې سیاسي ندي ، ددولت لخواعلماووته خبرورکول شوی چې دامریکا ،استعمار،شاهي کورنۍ، ویښتابه او...په اړه به څه نه وایي. دلته واک په حقیقت کې یوائې له شاهي کورنۍ سره دی ټول لوړ پوستونه دهمدوی په واک کې دي.

د ۱۴۳۱ \ ۱۲ \ ۲۷ جمعې په ورځ چې کوم خطیب خطبه واوروله نو اواز یې هم ښه نه و، قرائت یې هم ښه نه ، نه داسلامي امت په درد اوستونزو ،خبرې ،نه کومه، استراتیژي، اونه کوم تصمیم.

دجمعې په یوه بله خطبه کې دفلسطین مجاهدینو ته دعاوشوه، خو دافغانستان اوعراق مجاهدین چایادهم نکړل،په همدې ورځ په طواف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوتن کوچنی کيسه برلاس په لاس ونيول شو ،خوډېر عذرېيې وکړ د تېښتې لار يې هم نه وه نو بېرته خوشې شو.

دحرم نور مشهور او خوږ غږي امامان له شريم او سديس پرته ماهر،صريم اودکتور صالح دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

متواګان

متواګان هغه خلک دي چې د نظم او نسق په راوستلو کې مرسته کوي، خلکو ته لارښيي ،امر بالمعروف او نهي عن المنکر کوي، لمانځه ته صفونه برابروي دبیروبار مخه نیسي لارې خلاصوي او .... دشاهد په وینا ، دامهال په حرم کې اته زره رسمي متواګان کار کوي، په متواګانو کې ښځې هم شته دي،ښځینه متواګانې په تور حجاب کې او دځینوخو آن سترګې هم په عینکو پټې وي پرلاسونوېې دستکشي اوپرپښو جرابې وي.

ډېرې زړورې دي کومه ښځه چې بې نظمي کوي یا ورسره غږېدل غواړي نو دنوم په اخستلوپرې غږ کوي (یافاطمه،یاعایشه یا خدیجه یامریم...) زه لومړی حیران وم چې دامتواګانې څنګه ددوی نومونه اخلي او څنګه یې پېژني ځکه چې ددې ښځو نومونه نه ددوی په جامو لیکل شوي اونه یې بل چېرته لیدل کېږي.

وروسته پوه شوم چې دامتواګانې هسې ددوی دپام را اړولو لپاره دوی ته دیو اسلامي نوم په یادولو غږ کوي او دا یې خپل نومونه نه دي، یوځل یې هندۍ ښځې نظم ته رابللې خوهغوی په ژبه نه پوهېدې دیوې لستونۍ یې لنډ و په اشاره یې پوهه کړه ،ښځې تسبیح تهلیل او ذکر ته رابولي،ځینې متواګان دپیسولپاره خلکو ته په بایسکلونو طواف ورکوي ځینې کوچنیان هم داکار کوي. دبایسکلونو لپاره په دوهم او دریم پوړکې خپل ځایونه ټنښه شوي دي دکرایې طواف نرخ هم توپیر مومي او ددوه نفرو تر جوړ جاړې پورې اړوند دی له یو نیم سل ریاله تر څلورسوه ریالوپورې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مې سحر په دوهم پوړ کې یوتن برېتور بې رږیرې عرب ځوان ولید چې له یو کوچني سره یې په بایسکل کې دطواف داجورې په اړه چنې وهلې ،ماویل څه کوم ناروغ یاسپین رږیری به ورسره وي، خو چې په نرخ جوړ شول،ګورم چې خپله په بایسکل کې کېناست ،حیران شوم ځکه دی ډېر ځوان و اوظاهراً یې هېڅ عیب نه درلود.

دحج په ورځوکې یې زموږ له اخونزاده صاحب څخه څلورسوه ریاله اخستي وو، ،مولنا یار محمد زموږ یو سپین رږیری حاجي خپل داسې یو دوست ته چې فرانسوي رږیره یې وه دڅلورسوه ډالروپه مقابل کې سپارلی وو،چې عرفات ،مزدلفې ،منی ته یې بوځي اوطواف هم پرې وکړي، هغه ډېرو ځایونوته دشرکت په موټرو کې بیولی و وروسته یې ترې پیسې اخستي وې اوله طواف پرته یې پرېښی و.

ښځینه متواګانې هڅه کوي چې ښځې او نارینه سره بېل کړي ،بېل یې کېنوي اوپه بېل بېل ځای کې پرې لمونځ وکړي،خو داکار دبیروبار په ورځوکې شونی نه وي، خوچې بیروبار کم شي بیا ښځې تر ډېره حده ځانګړو ځایونوته بېول کېږي.

په مطاف کې دکعبې ترڅنګ ښځوته دلمانځه اجازه نشته ،خو په هر لمانځه کې دمتواګانو او ښځو لانجه وي، متواګان غواړي چې دوی ووځي او دښځوځای ته ورشي خو دوی سترګې شخوي اونه وځي اوپه همدې جنجال کې سلګونه ښځې همدلته په لومړیو صفونوکې له نارینه وسره اوږه په اوږه لمونځ کوي خوپه مدینه منوره کې بیا داسې نده ،هلته دښځولپاره ځوځایه ځانګړي ځایونه ټاکل شوي اوښځې مجبورې دي چې هلته ورشي اوهملته له ښځوسره لمونځ وکړي. په حرم کې دښځینه و ځای ښځینه پاکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،دتنظيف ښځينه عمليه شين يونيفورم اغوندي اودتنظيف كارتونه يې په سينه ځړېدلي وي دبايسكلونولپاره خو ځانګړي ځايونه ټاكل شوي دي خو ځينې حاجيان پر دې ځايونو قناعت نه كوي، يوه شپه يوه بجه (نيمه شپه)طواف ته لاړم ګورم چې مطاف او دكعبې شاوخوا بايسكلونو نيولې ده، معيوبين ،زاړه اوښځې ټول راغلي همدلته طواف كوي ددوی دې كار طواف كوونكي له ستونزو سره مخ كړي و. هرڅوك تروش و خو ماڅكه نه ملامتول چې دوی هم يوې مينې،يو احساس اويو درد دلته راوستي وو همدا ورته ښه موقع وه، چې كعبه لمس كړي،حجراسود ښكلول خو ورته هسې هم دهما سوری وو.

ملګري

زموږيو ملګری سيدخان له اصله اريوب ځاځی دی خوهراتی شوی دی، دالله داد رضايي په وينا، ۹۵كلن دی خولاهم دبشپړې روغتيا خاوند دی تراوسه يې ايله څلور غاښونه پرېوتي دي سيدخان په جامه اوژبه له هراتيانوبېل ښكارېده ماته يې دخپل ژوند ډېرې كيسې وكړې،ويې ويل چې درې ودونه يې كړي اودرې واړه له پېغلو سره سيدخان وويل چې كړوسي يې غټ غټ بچيان لري د هغه په وينا ،پخوادموټرو سوداګر و اوافغانستان ته دموټرو له لومړيوواردوونكيو څخه دی هغه دخپلو خاطروپه ترڅ كې وويل چې كله يې لومړی ځل هرات ته موټر راووست نوپه هرات كې ډېرورنه پيداكېده،بالاخره له ننګرهار څه يې راوغوښت. هغه وايي زامن يې سوداګران اوښه شتمن دي.. په حج كې له ډېرو سپين ږيرو مراسم ګډوډ شول خودی له ډېر وځوانانو هم تكړه و سيدخان اوس له

(c) ketabton.com: The Digital Library

هراتیانو سره خپښې کړېده، له خبرو يې ښکارېده چې لمسيانو يې خپله ژبه له لاسه ورکړېده او ددوه درې ميليونو پښتنو غوندې په فارسي کې ذوب شوي دي.

زمورېله ډېرو ملګرو سره دهغوی مېرمنې هم وې ملګري مو ډېر دهرات او بادغيس وو خود کابل ،لوګر،ننګرهار او سپدونکي هم پکې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مفتیان او فتواګانې

دننه په حرم کې یوهندي عـالم چې واقعـاً متبحـر اوجید عـالم وو هـره ورځ دخلکو پوښــتنوته ځوابونـه ورکـول، هغـه تـه یـوه څـوکۍ ایښـودل شـوې، وه ډېرخلک بـه تـرې راتـاو و ډېرې پوښـتنې بـه دحج دمناسکو پـه اړه وې هغـه پـه اردو ،هندي ،عربي او انګلیسي ژبوپوهېده، کله کله به یې فارسي تـه هم لاس واچاوه.

لـه ده پرتــه حـرم تـه نـږدې دشـرکة المکـة پـه څلـورم پـوړ کـې دفتــوا اواستفتالپاره نهه ځایه ټاکل شوي وو ،دشپې تر ناوخته به نهـه تنـه مفتیـان ناست وو اولـه هر مذهب سره سم فتوا بـه یـې ورکوله،فتوا بـه ډېره لنډه او قناعت ورکوونکې وه .له دې سره ماته زمادخونې دملګري اوزموږ دکاروان دحج دمعلم مولوي احمدي فتوا راپه یاده شوه .کیسه داسې وه چې زموږ یو حـاجي ملګـري دعمـرې لپـاره احـرام کـړی و خوځـه کـار ورتـه پیدا شوی و اوعمرې ته نشو تللی له موږ څخه یې وپوښتل چې ایااحرام بېرته خلاصولی شي؟ مولوي احمدي به له ځواب څخه ځان تېر وېست اوکوټلی ځواب یې نـه ورکاوه، زمازړه تنګ شو (هو)ځواب مې ورکړ، هغه شخص په خوښۍ ووت وروسـته احمـدي ماتـه مخ راواړوه ویـل یـې دالله ج بنـده ولـې دې دومـره ژر اواسانه ځواب ورکړ ماغوښتل چې مستې پرې راوړم اوبیاځواب ورکړم.

روغتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جروال کې دافغان حاجیانولپاره ددرملنې ځای تاکل شوی او دادافغان حاجیانو رسمي درملځی اوکتنځی وو اوباید ۳۵زره افغان حاجیانوته یې روغتیایي خدمتونه برابر کړي وای،خوهلته دحج دنورو برخوپه څېر دابرخه هم ډېره کمزورې وه زه خوالحمد الله تر پایه هلته ورتللوته اړ نه شوم اونه دومره ناروغ شوم خوچې نور حاجیان به ورغلل ډېر زیات شکایت به یې کاوه،کله به یې ډاکټرنه وو،اوکه ډاکټربه وموندل شو بیابه درمل نه و په پیل کې پکې ارزان بیه درمل موندل کېدل خوپه وروستیو ورځوکې به داتشې ګولۍ هم نه موندل کېدلې،وزیر صاحب محمدیوسف نیازي ته څو ځله شکایت وشو خوهغه به داپړه دعامې روغتیا پر وزارت وراچوله.

دحج اواوقافو وزارت چې له حاجیانو کومې پیسې اخلي نو ددرملو اوډاکټرانو برخه هم په کې وي اووزارت له ځان سره لسګونه ښځینه اونارینه ډاکټران هم بیایي دې ډاکټرانوته دوړیاحج زمینه هم برابرېږي او معلومه اجوره اوسفرخرڅ هم ورکول کېږي خودلته هم داچانس هر ډاکټر ته نه ورکول کېږي بلکې روابط پرضوابطو لومړي وي،اخلاص ،زړه سوی اهلیت ،دنده مقدسه ګڼل په کعبه کې هم شعار وي.

ډېر حاجیان له ځان سره ځینې ډېر کارېدونکي درمل وړي،هلته زکام،ځان درد ، اوتبه ډېره وي اوافغان حاجیان هم دهمدې ناروغیو درمل وړي زما ،ماما استاد حبیب الرحمن هم له ځان سره ډېر درمل وړي وو دهغه ځوی حبیب الله ددرملوعمده پلورنځی لري حبیب الله خپل پلارته هغه درمل ورکړي وو چې کمپنیو دسمپل (نمونې)لپاره ورکړي وو ښکاره ده چې کمپنۍ دپیرونکیو دجلب لپاره ښه نمونه جوړوي له همدې درملو ماته هم رارسېدل چې ورسره به هغه دچاخبره ناروغي ټک اوپټری شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سعودي کې درمل ډېر قېمت دي، يوپاکټ پاراسټامول په افغانستان کې پنځه افغانۍ دي خو هلته په شپږ رياله ۷۸افغانۍ پلورل کېږي البته پاکټ اوکيفيت يې ښکاره توپير درلود، شاهد به ماته ويل چې که دوستان مو حج ته راتلل نو له ځان سره دځينو لومړنيو ناروغيو ددرملو راوړلوته يې وهڅوئ،ځکه دلته ډاکټر او درمل ډېر ګران بيه دي.

هم سر لاړ او هم سرسر

حاجيان حرص لري چې ډېرې عمرې وکړي،په ځانګړې توګه افغان حاجيان خو ډېرې عمرې کوي، دا اختلافي خبره ده چې په حرم کې دننه شخص ته ډېرې عمرې کول ډېرثواب دی اوکه طوافونه ،ماهم اوه عمرې وکړې،خو دپنځو عمرو احرامونه مې حرم ته له نږدې پنځو ميقاتونو وکړل،حديبيه ،جعرانه ،تنعيم ،اضاءةاللبن او ....دهرې عمرې لپاره مو له نوي ميقات څخه احرام کاوه.

خوزموږ سره ملګرو بيا عمره خپل يواځيني کارباله، داسې افغانان مې هم وليدل چې دورځې دوه او درې عمرې يې کولې زماملګري عبيدالله،عسل،يارمحمداو نورو پنځلس عمرې کړې وې يوه ورځ يې راته وويل چې نور يې د سرپوستکی له ډېرو خريلو سوځي ځکه چې له هر ځل عمرې وروسته بايد دسر وېښته يا وخريېل شي او يا لنډ شي خو دوی به خريېل.

يوه ورځ نيمه شپه دعمرې داحرام لپاره جعرانې ته له ملګرو سره روان وم، له عمارې بهر مو موټر ته انتظار کاوه چې دوه درې نور افغانان هم راسره ملګري شول، هغوی راته وويل چې تاسې له هر ځايه احرام تړئ موږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درسره ملګري یو ،خیر موږ یو فلاینکوچ ته ورته موټر دوه طرفه دربس کړ،له نویو ملګریو شویو افغانانو څخه یوله ماسره مخکې سیټ کې کېناست،ترې مې وغوښتل چې ځان را وپېژني ځان یې عبدالهادي دلښکرګاه ښار دکارته لګن اوسېدونکی راوپېژانده،عبدالهادي، وویل چې دي په لښکرګاه کې حمام لري او له حج سره یې مینه بې ساري وه،خو نه دده اونه یې دپلار نوم په قرعه کې راووت. هغه وایي ددې لپاره چې دحج کار یې شوی وي نو کابل او کندهار ته یې څوځله منډه کړېده،دهغه په وینا ، پلار یې وړاندې هم حج کړی خودده لومړی ځل و عبدالهادي وایي چې له ډېرو ګرځېدو راګرځېدو وروسته بالاخره یوچاراته وویل چې دنفر په سر پنځه نیم زره ډالر راکړئ دحج اواوقافو له وزیر یوسف نیازي څخه درته فوق العاده امر اخلم، عبدالهادي وایي چې پنځه نیم زره ډالره ما اوپنځه نیم زره ډالره زماملګري محمد نبي ورکړل او هغه کس دا یوولس زره ډالر په بانک کې پخپل نوم تحویل کړل، عبدالهادي وایي چې دې شخص له ژمنې سره سم ما او محمدنبي ته فوق العاده امر واخست، زموږ پاسپوټونه جوړ او دحج کار مو یقیني شو، دهغه په وینا ،له پرواز څخه دوه ورځې وړاندې دحج اواوقافو وزارت لخوا ورته وویل شول، چې کوم زورور خپل ملګري او دوستان حج ته لېږي اودپاسپورټونو له منځه یې د ۲۳او ۳۹ترمنځه هغه پاسپورټونه چې کارونه یې خلاص وو، ویستلي او سهمونه یې خپل ځان ته اخستي دي،اوپه دې منځ کې دمحمد نبي پاسپورټ هم وېستل شوی دی نوځکه دهغه کار خراب شو.

عبدالهادي زیاتوي کله موچې له اړوند شخص څخه بېرته پیسې وغوښتلې نو هغه راته وویل چې ماخو له دې پیسوڅخه ډېر رشوت ورکړی اوډېر لګښت مې کړی دی داچې ستاسوپر حق بل څوک ظالم شونوپه دې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زماګناه څه ده؟ خوله دې ټولو سره عبدالهادي خوښ وو چې دده دحج کار وشو او الله ج خپل حضورته وغوښت.

هغه وایي چې په افغانستان کې ډېر وځورېده ډېر وکړېده، اوډېر تاواني شو خوداچې با لاخره دحج کار یې وشو خوښ دی اوهغه ټولې ستونزې او تکلیفونه ترې هېر دي.

عبدالهادي له دې څخه هم خبر کړم چې دهلمند دحج اواوقافو رئیس دحج ۷۵، سهمونه پټ کړي، وو او دولت پرې خبر شو چې له همدې امله یې بندي هم کړ.

دحج په پروسه کې دایوځینئ بې عدالتي نه ده، هر چارواکي تر خپل وس ل خپل موقف څخه ناوړه ګټه اخستله په همدې ورځ خبر شوم چې دمشرانو جرګې دهغه وخت مرستیال او اوسني رئیس فضل الهادي مسلمیار خپل ۸۰تنه دوستان او ملګري بې نوبته له ځان سره په یوه الوت کې افغانستان ته راوستل، دده په دې کار ډېر افغانان خفه وو.

له پښتنو سره دتبعیض دردو نه په حرم کې هم اورېدل کېدل، دګل عالم په نوم یو تن چې ځان یې اصلاً دکابل دسروبي او اوس دتخار اوسېدونکی راوپېژانده راته وویل چې ته مې په تلوېزیون کې ډېرلیدلی یې، اوډېرې سپیني اوحق خبرې کوې، نو مهرباني وکړه په کابل کې ماته هم زمینه برابره کړه چې خپلې ستونزې درسنیوله لارې چارواکیوته ورسوم، هغه خپلې ستونزې پیل کړې: (په۱۳۳۷هـل یا ۵۲کاله وړاندې حکومت په تخارکې شاړې ځمکې راکړې موږ په ډېر زحمت او دخولو په تویولو داشاړې او دښتې ابادې کړې حکومت په هغه وخت کې قبالې رانکړې اوویل یې چې که اوس قبالې درکړو نو بېرته تښتئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته به شل کاله وروسته قبالې درکوو، شل کاله وروسته په **۱۳۵۷ هـ** ل کې په افغانستان کې کودتاه وشوه، مورږ له خلقي رژیم څخه قبالې وانه خستې، پاکستان ته مهاجر شوو، هلته په چارسده کې اوسېدو جهاد مووکړ، قرباني مو ورکړه، دکمونیستي رژیم له سقوط وروسته چې استادرباني په واک خبټه واچوله نو زموږ ځمکې او کورونه یې تاجکو او خپلوقوماندانانوته ورکړې، اوموږ یې وشړلو.

هغه وایي چې یواځې زماسل جریبه آبي ځمکه یې رانه نیولې، په خپل وطن کې مونه پرېږدي او اوس هم په چارسده کې یو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مېړه او مېرمنې مینه

دمېړه اومېرمنې ترمنځ مینه طبعي خبره ده الله ج هم ،له مېرمنې اومېړه سره مینه دخپل رحمت اووجود نښه بللې ده ځینې افغانان دخپلو مېرمنو سره مینه لري خو ځینې نور یې بیا ښاروي اووینځې بولي . خلک وایي چې عربان له ښځوسره ډېره مینه لري خوزه وایم چې ددوی مینه له عاطفي تړون او طبعي محبت څخه ډېرد شهوت داور دسړولو اړخ لري مینه به هم وي خو دشهوت اړخ یې پیاوړی دی.

افغانان دومره ددود اودستور په لوموکې نښتي دي چې آن له خپلومېرمنو اومېړونو سره خپله مینه ښکار ولی هم نشي،په ځانګړې ډول که دمور اوپلار پر وړاندې ورسره موسکا هم وکړي نود سپین سترګي ،بې حیا او بې شرمه ټاپې پرې وهل کېږي خو په نورو ملتونو اوهېوادونوکې بیاداسې نده،په حرم کې مې یوه ښځه اوخاوند ولیدل چې په یوه قرآن کې یې تلاوت کاوه، یوه په لاس کې نیولی اوهغه بل هم په کې تلاوت کاوه، دذوق دا وحدت ،دا وجداني همغږي، دخوښې دومره ورته والی چې په یوه سیپاره ،یوسورت،یومخ اویوځای کې دې تلاوت وشي ، یو دې دیو مخ له تلاوت وړاندې فارغ شي اوبل ته دې انتظار کوي دمینې انتها نه ده نوڅه ؟کله کله یوبل ته موسکي شي داسې هم نده چې هلته دقران عظیم الشان نسخې نشته ده ،په حرم کې دقرانکریم زرګونه نسخې پربمانه پیداکېږي خو ددوی ددې کار لامل اروایي توافق اوپخپلوکې بې کچه مینه ده.

همدا راز په حرم کې مو یو ځوان اندونیزیایی ولید چې دخپلې ځوانې مېرمن اوږې یې چاپې کولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر په دریمه ډېر سخت باران وشو یو سعودی لوند خیشت له یوې بنځې سره روان و یو چاپرې غړو کړ چې شیخه په تکلیف شوې لږ ځان هوسا کړه هغه خپلې مېرمن ته اشاره وکړه او ویې ویل چې دا راسره وي نودژوند هېڅ ستونزه راته ستونزه نه ښکاري.

دمالیزیا دپلازمینې کولالمپور اوسېدونکی شهراود چې وروسته به یې په اړه په تفصیل څه ووایو زما ملګری شو ډېر نېک او صمیمي شخص وو ماورته وویل چې نن غرمه زما مېلمه شه،خو هغه بخښنه وغوښته ویل یې چې له خپلې مېرمنې سره وعده لرم هغه راته په تمه ده له ماپرته ډوډۍ خوند نه ورکوي،ماورته وویل خیر دی دواړه زمامېلمانه شئ،خوهغه وویل چې له خپلې مېرمنې سره له مشورې وروسته به دهویانه ځواب درکړم.

د حرم پاکي

شاهد وویل چې دحرم کچره یاپه حرم کې پیداکېدونکې او کارېدونکې توکي لومړی دټاکل شویو کسانو لخوا په ستر و پلاستیکي کځوړوکې راټولېږي بیا داکځوړې په کوچنیوبرېښنایي ګاډو(کراچیو)کې اچوي ، داکراچۍ چې دکوچنۍ ریکشې په اندازه دي او ډرېورلري کثافت یوبل ځای کې لویوګاډو ته وړي بیاله هغه ځایه په کوچنیو مازدا موټروکې دمروه په استقامت ټاکل شوې ځای ته لېږدول کېږي اوله هغه ځایه بیا په لویو مازدا موټروکې دمنی خواته وړل کېږي هلته ورته ځایونه جوړشوي اودکېمیاوي موادو په واسطه بې له دې چې وسوځول شي، له منځه وړل کېږي .داموټر اوګاډي په حرم کې په بطریوګرځي شاهدوايي، چې داموټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جک لرونکي دي آسانه خالي کېږي اوآسانه بارېږي شاهد داهم زیاته کړه چې دسعودي حکومت په هر ځای کې پراور بلولو سخت بندیز لګولی دی،ځکه چې په سعودي کې تېل ډېر دي او دسوځېدنې اواور لګېدلو امکان ډېر دی، دشاهد په وینا دحج په ورځوکې په هرو۲۴ساعتونوکې شاوخوازر موټره کچره یا کارول شوي توکي چې ډېر یې ګیلاسونه،بوتلونه اوپلاستیکونه دي له حرم څخه وېستل کېږي او دتنظیف چارې ۲۴ساعته رواني دي، دحرم دتنظیف لپاره ځانګړې اداره ده، تولې سیمې وېشل شوې ،نوکریوال اشخاص ۲۴ ساعته کارکوي کوم ځای چې لږ هم ناپاک شي سمدستي صافي کېږي دحرم غولی او مطاف په یوه ډول ځانګړو برس او جارو لرونکیو ماشینونو چې په ټایرونو ګرځي وینځي داماشینونه د اوبو او ځانګړې شامپو ځایونه لري او په اتومات ډول پرځمکه توېږي ،په مخکې برخه کې ځای پرځای شوي برسونه غولی وینځي او شاته تاري جارو یې صافي کوي او وچوي یې ،مطاف هره ورځ اته ،نهه بجې وینځي خوهره ورځ پکې بیروبار وي بیادتنظیف عملیه پکې له ډېره ځایه پلاستیکي پټۍ راتاوه کړي هلته طواف کوونکي نه پرېږدي هغه ځای ژر پاک کړي بیاهغه ځای طواف کوونکیوته پرېږدي، له بل ځایه پټۍ راتاوه کړي.

هرکال په میلیونوکسان حج ته ځي په حرم کې ډېر بیروبار وي سره له دې چې حکومت دبوټانو ،څپلیو اوضروري شیانو د ایښودلولپاره زرګونه رفونه جوړ کړي دي خوبیاهم ځینې حاجیان خپل شیان بې ځایه ږدي خودتنظیف عملیه چې راشي نو هر څه چې له رف څخه پرته ایښودل شوي وي هغه که هرڅومره قیمتي شی وي په کچرې کې یې پورته کوي اوبهر یې وړي ،دتنظیف عملیې دحرم په هره برخه کې پنځه شپږځایه جوړ کړي چې ډېر دکار اوقیمتي شیان پکې پراته وي ډېر یې لاسي بکسونه او چترۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، هرڅوک چې جنس يې نادرکه شي بيا يې همدلته لټوي ،دلته په هره برخه کې د اجناسو ډېرى (کوټې)وي او هرڅوک پکې خپل جنس لټوي،خودبل جنس که هرڅومره قېمتي وي، لاس نه وروړي،اونه يې دحرم دتنظيف عمليه ځانته اخلي ،ډېرځله چې دکوم حاجي جنس ورک شي، بيا ورپسې سرنه ګرځوي اونه ورپسې ګرځي يو حاجي دبل حاجي له بيک اوسامان سره کار نلري،په مطاف کې چې څوک څه ومومي نوپورته يې نيسي ترهغې چې خاوند يې پيداشي که خاوند يې پيدانشي نو بيا يې دحطيم پرديوال ږدي له هغه ځايه يې مربوط کسان وړي.

ماڅوځله شيان راپورته کړل بيابه مې دحطيم پرديوال کېښودل يوځل مې ډېر لوکس او قېمتي ګلدوزي څادر راپورته کړ ډېر مې پورته ونيوه خوخاوند يې پيدانشو په همدې کې له کلک تېل او بيروبار سره مخ شوم دومره تېل چې هېڅ پوه شوى نه يم چې داڅادر له ماڅنګه ولوېد؟ دمکې ځينې کوڅې دکابل په څېر ناپاکه اوله کثافاتوډکې دي چې بوى يې لارويان په تکليفوي.په حرم کې دقېمتي شيانو دساتنې لپاره په هره خواکې ځانګړي ځايونه جوړ شوي دي ،په هره خونه کې سلګونه رف ته ورته کوچني صندوقونه دي چې څوک خپل جنس وروسپاري نوپه يوه خانه کې يې بند کړي،د رف کيلي (چابي)له مسؤلينوسره وي، اوده ته يې په کاغذ ليکل شوى نمبرورکړي، کله چې ببرته خپل جنس غواړي نو هماغه نمبر ورکړي اوخپل جنس تر لاسه کړي.

دپيسو ،مبايل ،پاسپورت او سروزروپه څېر قېمتي شيانو دموندنې لپاره د ابوجهل دکور ترڅنګ دورکې دفتر دى خلک چې داشيان ومومي نوهلته يې وروړي او دچاچې څه شى ورک شي نو هملته مراجعه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد دننه یې ځوځایه په ځوژبولیکلي چې مهرباني وکړئ خپل بوټان په پلاستیک کې تاو او په خپل مخ کې یې کېږدئ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ببلا ببلي ليدنې

دحج بنسټيزه فلسفه په نړيواله کچه دمسلمانانو خپلمنځي پېژندګلوي ده،حج د اسلامي امت نړيواله کنګره ګڼل کېږي ، دحج يوه موخه داده چې دنړۍ دګوټ ګوټ مسلمانان يوبل وپېژني ،له ستونزو يې خبر شي ديوه بل له عنعناتو ،دود او دستور سره بلد شي ماهم هڅه کوله چې کم ترکمه يوځل خو ديو هېواد اوسېدونکی راپيدا او ورسره دزړه خواله وکړم، له ډېرو سره کېناستم ، له ډېرو سره مې دزړه خواله وکړه له ډېرو سره مې دردونه شريک شول ،ډېرتکړه تکړه او با احساسه ځوانان او مېرمنې مې وليدې، دصفا اومروه ترمنځ د مراکشۍ،المغربۍ ،تونسۍ،پاکستانۍ اوبنګله دېشۍ مېرمنو سره زماتفصيلي خبرې مو وړاندې ولوستلې له سوډانۍ نفيسې او نهال او دهغوی له ملګروسره زموږ دهراړخيز بحث ځوټکي موهم درته واورول ، له ما سره دنړۍ له مسلمانانوسره داړيکوپه جوړولوکې شېرزمان هم ډېره مرسته کوله، دشېرزمان دادوهم ځل حج و خوبياهم دخپلې خونې له ملګروسره يوځای نه ګرځېده،که تر حرم شريف به ورسره يوځای راهم غی دلته به ترې بېل شو ،هغه دباب عمرې او باب فهد ترمنځ دحرم په دوهم پوړ کې ځانته ځای ټاکلی و ډېر وخت به همدلته يواځې ناست وو، يابه يې تلاوت کاوه يابه يې دنړۍ دکوم هېواد له حاجي سره په اشارو خبرې کولې ،هغه به راته ويل چې فارسي له خپلې نيمګړې اردو سره يوځای کوم او مخاطب پوهوم.

دکولالمپور اوسېدونکي شهراودبن ابراهيم په حرم کې دښځوله بې حيايۍ اوبې باکۍ،له بې ځايه لاړوتوکولوسر ټکاوه، همداراز بې ځايه دنارينه اوښځينه وو پرخوب، بې نظمۍ او له احرام سره پرخوب چې کله

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله انسان بې ستره شي، دزمزم پر اسراف اوبې ځایه کارولو ،دګیلاسونو پرضایع کولو ډېرخفه وو ،هغه افسوس کاوه چې ځینې خلک وخت او پیسې لګوي خو اعظمي ګټه ترې نه اخلي.

شهراود لنډه کې ږیره درلوده، سپینه خولۍ ،سپین سان پرتوګ ،نخودي کمیس یې په تن وو ،دهند دحیدرآباددایالت دفروټ frotاوسېدونکی ځلوښت کلن محمدفصیح الدین دمحمد رفیع الدین زوی سره مو هم بنډار وکړ.

هغه راته وویل چې په هندکې ځلورسوه میلیونه مسلمانان دي خو حکومت ورسره تبعیض نه کوي هغه له مسلمانانوسره د هند دحکومت پر چلند راضي و ،هغه داهم وویل چې دهند دنفوس ځلوښت سلنه مسلمانان دي خو حکومت داشمېره پټوي اویاځې په ۲۵ سلنه قانع کېږي.

محمدفصیح الدین ،افغان ولسمشر دامریکا سړی اوپه افغانستان کې د امریکایانوپرضد جهاد حق بولي هغه وویل چې په هرو سلو حاجیانو یو ښوونکی لرو، دذاکر نایک په اړه زمادیوې پوښتنې په اړه یې وویل چې دی نایک نه پېژني اوښایي دپاکستان اوسېدونکی وي. دایواځې فصیح الدین نه وو چې داسلامي نړۍ مشهور او نوموتی عالم او داعي، نابغه ډاکتر ذاکرنایک یې نه پیژنده، بلکې ما په ډهلي او ممبیي کې له څو نورو هندي مسلمانانو سره هم یاد کړ خوپه هغوی کې هم ځینو نه پېژنده.

دپاکستان دپنجاب ایالت دچکوال ولسوالۍ دتله کنګ اوسېدونکی نواب خان دغلام غوث زوی هم دحرم په خادمانوکې و له هغه سره مې هم دچکوال دوضعیت په اړه خبرې وکړې، ورته مې وویل چې شل کاله وړاندې له کراچۍ څخه دچکوال اوتله کنګ پرلار سوات ته تللی یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راته وویل چې د سعودي حکومت هر وخت پاکستان ته ویزې ورکوي چې خلک د حرم د خدمت لپاره راولېږي دا ویزې وړیاوي خو ایجنټان (استازي یا نماینده ګان)یې پلوري، هغه وویل چې داویزه څلورمیاشتې وخت لري او تېرکال په ۵۵۰۰ او سږکال په ۲۵۰۰ کلدارو پلورل کېدله نواب وایي ماهم همدا ویزه واخستله او حرم ته راغلم ددې تړون له مخې به دوی څلور میاشتې د حرم خدمت کوي نو ددوی ټول لګښت لکه د الوتکې ددواړو خواوو ټکټ خوراک، څښاک، ځای او هرڅه د سعودي په حکومت دي او هره میاشت ۵۰۰ ریاله د جیب خرڅ هم ورکوي دی وایي چې ددوی ګټه داده چې نور په درې لکه او دوی په ۲۰۰۰ کلدارو حج کوي او د حرم خدمت خود ځان لپاره بېل ویاړ او نېکمرغي بولي .دده په وینا دده وخت د ۲۰۱۰ دد سمبر په نهمه پای ته رسېږي ،نواب خان په خپل وطن کې ډرېوري کوي.

نواب خان داهم وویل چې دلته د حرم د خدمت د کمپنۍ مشر سعودی دی او نور ټول کارکوونکي یا پاکستانیان یا هندیان او یا بنګالیان دي، خو اویا سلنه یې پاکستانیان دي هغه وویل د زمزمود تر موزونو کارتر نورو دروند دی یواځې پاکستانیان داکار کولی شي،نواب زیاته کړه چې د حرم کار درې شفته دی ،او په هر شفت کې کم ترکمه دوه زره تنه خدمت کوي د نواب دوی داکار له باب العمره څخه تر باب الفهد پورې د زمزمو د ترموزونو څارنه یاتش ترموزونه وړل او ډک راوړل دي.

ددوی او د مطاف ترمنځ یوه بله برنډه هم ده خو په دې برنډه کې د زمزم لپاره ترموزونه ،نه بلکې هلته نلونه دي دده په وینا ، له یوې دروازې تربلې د ترموزونو په برنډه کې ۱۴ تنه او د نلونو په برنډه کې ۵ تنه توظیف دي کله چې په حرم کې د ماسخوتن لمونځ په جماعت اداشي، نو ډېر خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلو خونو ته ځي او پر سړکونو ډېر بیروبار وي په کوم اوږد پله چې موږ تللو ډېر پراخ او دوه سړکه وو او د ترافیکو پر مخ به هم تړلی وو خو بیا هم د ازدحام له کبله تګ پرې د مېږي پر پښو و یو ځل دلته له یوې داسې ځوانې توپوستې سره مخ شوم چې الله ج د بدرنګۍ بشپړه نمونه پیدا کړې وه ،ما ویل راځه د نړۍ د بدرنګې په توګه یې یو انځور واخلم بله موخه مې د خپل دیو تروزي ځورونه وه.

دهغه مېرمن هم لږه توره ده ماویل راځه که ددې انجلۍ عکس (انځور)دې واخست ،هغه ته به وواېې چې په مکه کې مې ستا خینه ولیده، او دایې عکس دی، خیر کېمره مې راواخسته، له حد څخه ډېر بیروبار و وېرېدلم چې که ددې انجلۍ عکس واخلم ښايي دا او یايې بل څوک بده و مني ، په غم به ککړ شم،خیر جرئت مې وکړ په عربي مې ترې اجازه وغوښته په خندا شوه ماهم ددې داموسکا ددې پر خوښه تعبیر کړ څو انځورونه مې ترې واخستل.

په بله شپه په همداسې بیروبار کې ورو۔ ورو روان یو چې پر یوې لوړ قدې او چاغې ښځې مې سترګې ولګېدې ښځه دومره لوړه او دومره چاغه وه چې خپله خپل مثال کېدلی شو او بس. ځان مې ورنږدې کړ، ځوانه خو تور پوستې وه،په بخښني سره باید ووایم ،تیونه یې دومره غټ وو چې په اوږو پورې یې تړلي وو ،په ډېرې حیرانتیا مې ورکتل هغه هم زما په حیرانتیا او هغې ته په ځیرکتلو پوهه شوه ښايي پاکستانی او یا هندی به ورته ښکاره شوی یم په ډېر خاص انداز، د طنز په لهجه او فلمي ډایلاګ یې د کړس کړس خندا په ملتیا راته وویل (کیاهوا)له دې وېرې چې دنورو پام راته راوانه وړي ژر مې سترګې واړولې خو دې بیاهم په هماغه اندا ز وویل (کیاهوا)؟.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکینیا دپلازمینې کوناکرې له اوسېدونکي ۲۰ کلن محمد یوو صالحو جالیوسره موهم خبرې وکړې، هغه راته وویل چې دافغانستان جهاد په تلویزیون کې وینو او بریاته یې دعاکوو.

دختیځې افریقا داړوند هېواد تانزانیا له یوه اوسېدونکي سره موهم بنډار وکړ شېرزمان ترې دهاغه کوچني نابغه چې د ۱۹۹۳او۱۹۹۵کلونو په منځ کې یې شهرت وموند پوښتنه وکړه خو اوس ترې خبرنه وو.

دحج په ټول موسم کې مې دنایجرله یوه اوسېدونکي اسماعیل سره ژوره او دزړه له درده ډکه خواله وکړه،

څه چې ماغوښتل پرې واوښتم اسماعیل وېښ ،هڅانده، صابر نشیط پرخپل ولس اواسلامي نړۍ دردېدلی ځوان وو، هغه دسوداګرۍ له پوهنځي څخه فارغ اوکوچنی سوداګر وو.

یوه ورځ مې دمازیګر له لمانځه وروسته دوه طوافه وکړل له طوافونو وروسته شېرزمان خپل درياضت ځای ته بوتللم ،هغه ځای چې دده عزلتګاه او درواز ،نیاز تفکر اوتدبر ځای وو ،هماغه دده دناستې همېشنی ځای.

په همدې وخت کې یو تور پوستی ځوان راغی زموږ ترڅنګ کېناست، له سلام وروسته مې ورسره دخبرو تنسته پرانسته، ډېره ښه انګلیسي اوڅه ناڅه عربي یې زده وه، خپل نوم یې اسمعیل او دنایجراوسېدونکی راوپېژنده.

هغه راته وویل چې ځینې خلک دنایجر او نایجریا توپیرنه کوي موږ دنایجر یو چې ۹۹ سلنه خلک یې مسلمانان دي او دافریقا په لوېدیځ کې پروت دی دنایجر خلک غریب خوپر اسلام کلک ولاړ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودنایجریادنفوس یواځې نیم وګړي مسلمانان دي، هغه زیاته کړه: (موږ
ډېر نېستمن خلک یو چې حج ته راځو اړېو چې اوه کاله ورته
سپماوکړو ،زموږلوړ عاید دمیاشتې درې سوه ډالر دی چې ۲۵۰ دکور
دلګښت لپاره کاروو او ۵۰ ډالره بچت کوو، کله چې حج ته راځو نو دولت
ته څلورزره ډالر تحویلوو ، موږ پنځلس میلیونه نفوس یو دحج سهمیه مو
یونیم زر تنه ده خوزموږ په هېواد کې له یونیم زرتنوسره دحج وس نه وو
همدا لامل دی چې سږ کال دولس نیم سوه تنه راغلي یو، امریکا او اروپا
راسره دخپلو موخولپاره مرسته کوي خو اسلامي نړۍ په ځانګړې ډول
سعودي ،مصر،لیبیا ،او ایران راباندې خپلې دروازې تړې او مزدورۍ ته
مو هم نه پرېږدي،زموږیوهېوادوال په قانوني توګه له پاسپورت اوویزې
سره لېبیاته مزدورۍ ته تللی و خودقذافي عسکرو ونیوه ویې واهه اوچې
وږی شو نو خپل پاسپورت یې پرې وخوړ،اوس موږ خپلو پنځه نوي سلنه
کوچنیانوته خپلې مدرسې نلرو، هره ورځ مو دین کمزورۍ کېږي ،کفار
راکې کار کوي او شتمن سعودي او مصر مو ننداره کوي،عرب ،شیخان
باید موږته ددین دزده کړو زمینه برابره کړي ،مدرسې او دارالحفاظونه جوړ
کړي،حافظانو او ددین طالبانوته مکافات ورکړي ددین زده کړوته یې
وهڅوي پرموږ کې دین مري، دعربو شیخان دوه زره ډالر دحفظ دیوې
حلقې لپاره نه راکوي، خو دسعودي شاه دوه کاله وړاندې مایکل جکسن ته
دیوې نڅا لپاره څو میلیونه ډالر ورکړل، زماپلار دیني عالم دی خو
زماقرانکریم ندی زده آن ناظره یې هم تلاوت کولی نشم، که مسلمانان په
ریښتیا هم ورونه وي او داسلام او ورونو ګټه او دفاع فرض وي نو په نایجر
کې خو اسلام دنړېدلي کمر پر سر دی،ولې یې دنفتوپه پیسو په خرمستۍ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ډوب عربان نه ګټي؟ که دوی خپل نيم زکوة هم موږ ته راکړي زموږ اقتصاد رغېږي،او د مسيحي نړۍ له احتياجه خلاصېږو.)

اسماعيل اسامه ته هم د شک په سترګه ګوري وايي: (اسامه د سي آی اې ايجينټ دی،د سپتمبر د يوولسمي پېښي دامريکا په خوښه وې، واک ته د بوش په رسولو کې اسامه لاس درلود. اسامه ځکه د سپتمبر د يوولسمي د پېښو پړه ومنله چې امريکا دلته راشي .طالبانو اسلامي حکومت جوړ کړی و په افغانستان کې سوله وه، روسان مات وو خو اسامه دا هر څه ګډوډ کړل، او د امريکا پښه يې دلته راکش کړله چې اوس هره ورځ افغانان وژني)

اسمعيل خپل ايميل ادرس هم راکړ او ويې غوښتل چې له يو بل سره دوامداره اړيکې وساتو.

د پاکستان د پښتو نخوا ايالت د مردان د ولسوالۍ د هوتي اوسېدونکی حاجي خان زرين راته وويل چې حکومت تري ۲۴۰۵۰۰ کلداري اخستي دي خو په همدې پيسو کې درې وخته ډوډۍ هم ورکوي عماره يې هم حرم ته ډېره نږدې د مکې معظمې له کتابتون يا حرم ته نږدې د رسول الله ص د زېږېدو له ځای سره ده،قدر او عزت يې ډېر دی. افغان حکومت هم له حاجيانو له دې ډېرې پيسې اخستې دي،خو نه ډوډۍ ورکوي،نه مناسب ځای نه کافي اوبه.

يوه ورځ سحر د تهجدو په وخت کې حرم ته لاړم له ماخخه په مخکې صف کې يوه اندونيزيايي په لمانځه ولاړه و،سجده يې دومره اوږده کړله چې ما ورسره اته رکعته تهجد وکړل .ترڅنګ يې يوځوان ناست و،بيا پاڅېده څو رکعته لمونځ يې وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لمانځه وروسته یې له سر څخه حجاب اخواکړ، وبښته یې چې لږ ښکارېدل هم په سره ټوټه کې تاوکړل،لمونځ یې په ډېره مینه،خشوع اوخضوع وکړ،خوب ورته ،پریخ زمزم یې څوځله مخ اوځنګلې ووینځلې،ښې ډېرې یې وځښلې زه هم تږی وم زمزم ته راغلم راسره مخ شوه،ورته مې نه کتل خوزړه مې فتوا راکړه چې ددې دینداري مخ ته کتل ثواب دی،ښکلې تک سپین نوراني مخ یې و، دنورو اندونیزیایانو برعکس دمناسب اندام اولوړې ونې درلودونکې وه، زماټول پام همدې ښځې ته و، لمونځ اوعبادت هغې کاوه خو خوند یې ماته راکاوه.

یوماښام راسره دچین دګانزواایالت اوسېدونکی عبدالاحمد دقربان نیازي زوی په اشارو ډېرې خبرې وکړې،هغه خپل عمر ۵۸کاله وښود،په عربي ،اردو ،پښتو او فارسي هغه نه پوهېده،اوپه چینایي ژبه زه نه پوهېدم.

عبدالاحمد،په انګلیسي هم پوره نه پوهېده خو زما دیوې پوښتنې په ځواب کې یې زما یادښت په کتابچه کې پخپل لاس ولیکل،چې (muslims in china ۱۰۰،۰۰۰۰۰۰)یعنې،په چین کې لس میلیونه مسلمانان شته دي.

له چینایي عبدالاحمد سره خبرو خوند راکړ ،هغه چینایی و خونوم یې چینایانوته ورته نه و سم زموږ په څېر افغاني او اسلامي نوم و. غوښتل مې چې دنیازي دپسوند لامل ترې وپوښتم خو په ژبه نه پوهېدو له ده سره په خبروکې هره شبېه راته خپل ماما حاجي امرالله سترګوته ودرېده، ماویل کاشکې دلته وای چې زما خبرې یې هغه او دهغه خبرې یې ماته ژباړلې وای،حاجي امرالله په چین کې له یوې انجنیرې سره وپېژندل ،پېژندنه ژوره شوه په دوه طرفه مینه واوښته،چینایۍ دده په هڅو مسلمانه شوه، وینبه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوديندار ه مسلمانه، باحجابه اوتر موږ متدينه مسلمانه. دګڼ ژوندثمره يې دوه زامن دي چې پر يو يې، دجليل القدره او غسيل، الملايک صحابي حضرت حنظله او پربل يې د الله ج دتورې (سيف الله خالدبن وليد) نوم ايښی دی، اوربډلي مو دي چې چيناي سخته ژبه ده خوحاجي امرالله په سپينه ږيره دومره ژر ياده کړه ،چې سړی ورته حيران شي ،له ماڼه بر مشر دی، خوکله کله ورسره ټوکې کوم چې ميني پرفرهاد غر سوری کړ پرتا خوبه يې خود ژر ژرچينايي ژبه زده کوله.

دترکيې دقونيې ۳۵کلن اوسېدونکی علي خيری چلک بل ځوان وو چې ډېرې خبرې مو ورسره وکړې، چلک ډېرذهين په سياست پوه اودا سلامي نړۍ په درد دردمند ځوان ود مولنا بلخي ځوبيتونه يې راته واورول، هغه راته وويل چې په نړۍ کې ۵۲اسلامي هېوادونه دي خو مشران يې د پرديو ګوډاګيان او بې اتفاقه دي هغه وويل که اسلامي هېوادونه پر اسرائيلو لاړې هم توکړې نو اسرائيل به ډوب کړي هغه وايي يوا ځينی سړی چې د اسرائيلو لومړي وزير شيرون ته يې په اروپاکې مخامخ شيطان وويل هغه طيب اردوغان و.

چلک وويل چې ځوځله دلوېديځ اقتصاد ولوېډ خو کويټ، دوبۍ، سعودي او مصر لوړ کړ،هغه داسلامي هېوادونو د چارواکيو په بې اتفاقۍ ډېر وژړل،او دهغوی عياشي يې د مسلمانانود بربادۍ لامل وباله.

ده هم اسامه دامريکا سړی وباله،ويې ويل چې هغه امريکا ته زمينه برابروي چې اسلامي هېوادونه ونيسي، اوويې ځپي، ماداسامه ننګه وکړه، ورته مې وويل چې امريکا خو سعودي ،عراق ،کويټ ،يمن، او نورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي هېوادونو ته تر اسامه وړاندې راغلي وه. هغه حکمتیار، ریښتوني او زړور مجاهد باله.

ماورته وویل چې مصطفی کمال، اتاترک خو هم سیکولر او د پردیو ګوډاګی و، زما خبر یې ډېره تائید نکړه،خو په زغره ده یې رد هم نکړه.

له یوبل ۵۰ کلن ترکي سره مې چې د استانبول اوسېدونکی واو په خپله شین رنګه بنین اوتور رنګه دریشي کې ډېرښه ښکارېده، د عزیز نسین په اړه خبرې وکړې، خو یوبل مو سم پوهولی نشو.

عزیز نسین نه یواځې دترکیې، بلکې په نړیواله کچه طنز لیکونکی و، دهغه دسیاسي طنزونویوه نامتو ټولګه خرمړی(ډیډ ډانکي) مې چې ډاکټر فرید بزګر ژباړلې وه ۱۵ کاله وړاندې لوستې ده اوس یې هم لولم اوچې هرځل یې لولم نوخوند راکوي. عبدالاحمداو چلک دواړو خپل ایمیلونه راکړل، او په راتلونکې کې یې داړیکې په ساتلو ټینګار وکړ.

ماښام یوبنګله دیشي انجنیر سره مخ شوم، هغه راته وویل چې دده معاش دېرش زره او دمېرمنې یې پنځوس زره ترکي tkدی ځکه چې دمېرمن زده کړې یې له ده لوړې دي، دوی دحج لپاره ۲۲۸۰۰۰tk چې ۳۲۷۵ډالر کېږي حکومت ته ورکړي دي او ددرې وخته ډوډۍ په شمول لګښت یې پر حکومت دی.

د حاجیانو ځینې بې نظمۍ

په کوم ځای چې دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه شاوخوا ۲میلیونه تنه چې هم لوستي اوهم نالوستي هم مهذب او هم غیر مهذب ،هم ښار میشتي او متمدن او هم غیر متمدنه ،دبېلابېلو کلتورونو ،دودونو اودستورونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان راځي نو هرو مروه ده چې بې نظمۍ جنګ او جګړې به وي خو الحمدلله مکه د امن ښار دی ،د سولې مینې او محبت ښار دلته هېڅکله هم ما ـ له یوځل پرته چې د حراپه غره کې دوه تنه لاس او ګرېوان ووـ آن سوک ،څپېړه هم نده لېدلې ،ګیلې او نانډرې وې، په ځانګړې توګه په مطاف او دحجر اسود دښکلو په سیالۍ کې ټېل ماټېل. کله کله چیغې اوفریاد هم وي خو وهل ،ټکول ،ښکنځل دیوبل توهین نشته دی.

دلته دبېلابېلو مذاهبو خاوندان او اتباع راځي،په یو مذهب کې یو کار روا او دبل په مذهب کې نا رواوې خو یوبل زغمي او دکفر ټاپې پرې نه لګوي،کله کله داسې یو کار هم ولیدل شي چې په یو مذهب کې هم روانه وي،شاهدراته وویل چې ځینې پښتانه اوعام افغانان، په طواف کې هم نسوار اچوي او بیایې آن په مطاف کې دکعبې تر څنګ غورځوي، هغه پر دې کار ډېر خفه او دیو پښتون په توګه شرمنده وو،یو ماښام یو بنګله دېشي، سره له دې چې اوبه او وخت پرېمانه و او ناروغ هم نه ښکارېده، په صف کې تیمم وکړ .ماورته په اردو وویل چې وروره لمونځ دې نه کېږي ورشه اودس وکړه هغه په بنګالي ژبه څه وویل خوزه پرې پوه نشوم، هغه سپین ږیرې او لنګ یې تړلی و.

په مطاف کې په لومړۍ صف کې، په ځانګړې ډول د ملتزم او باب الکعبې لورته ځای نیول ډېر سخت کار دی،ډېرو خلکو ته له ډېر زحمت او ټېل ماټېل وروسته هم دا ویاړ نه ورپه برخه کېږي، کله چې صفونه تړل کېږي نو خلک له یو بل سره لاسونه ورکوي، او پنجې خوپرېږه ددې لپاره چې دټېل په وړاندې مقاومت وکړي او ځوک یې ځای ونه نیسي له یوبل سر ځنګلي په ځنځیري شکل تړي، یوه ورځ یوه پښتون سپین ږیرې چې ژبه او جامه یې دکندهار وه راغی له خلکو یې وغوښتل چې خپل لاسونه لږ خلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي او ده ته لا ر ورکړي چې بهر لاړ شي کله چې هغوی ځنګلي خلاصې کړې سپينږيری صف ته ننووت نو ددې پرځای چې بهر لاړ شي نېغ په صف کې د هغه چاپرځای ودرېد چې ده ته یې لار ورکړې وه، هغه بېچاره چې ولیدل خواری یې اوبو وبوړې، او په نورو صفونو کې هم ښایي ځوک ځای ورنکړي نو جنجال یې پیل کړ، غالمغال شو پولیسان چې په حقیقت خبر شول نو دی یې له صف څخه وویست ،بېچاره اخوا دې خوا کتل خو د پولیسانو زړه پرې ودرد بده،سپین ږیری و رایې ووست او په لومړي صف کې یې ښه ځای کې ودراوه.

سبا ماښام زه بیا هملته وم ګورم چې دې سپین ږیری بیا هماغه چل وکړ، خو داځل پولیسانو هم وپېژنده یا به ښايي ده داکار ډېر کړی و نو پولیسانو له صف څخه وویست او بل چېرې یې هم ځای ورنکړ، یوځل په حرم کې پر تشنابونو بیروبار وو ،موږ نوبت ته ولاړ وو په همدې کې یو تور پوستی ځوان چې لا یې نوبت ته ډېر وخت پاتې و دګنو خلکو په مخ کې په سالون کې پر توغانې خلاص کړ، پرتوګ یې خلاص په لاسونو کې ونیوه او نوبت ته منتظر وو ،یو بل تور پوستی په جماعت کې له ما وړاندې په صف کې ولاړ و یو ناڅاپه یې دلمانځه په جریان کې مخکې منډه کړه لږ وروسته بېرته راغی او په خپل ځای کې درېد.

یو بل ماښام له خونې څخه حرم ته روان یم ،حرم ته نږدې له پله سره یو تور پوستی په داسې حال کې چې په سړک سلګونه خلک روان دي د سړک پرغاړه پرتوګ ښکته کړ او استنجا یې پیل کړه، عورت یې ټول ښکاره شو کله چې له استنجا او اوداسه څخه فارغ شو نو ورغلم په ډېره نرمه لهجه مې پوه کړ، ژمنه یې وکړه چې بیا به داسې نه کوي، مولوي احمدي وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما ولیدل یو تور پوستي دملک فهد ددروازې دننه په داسې حال کې چې ډېرو خلکو ورته کتل په زمزمو استنجا وکړه.

یوې ښځې په حرم کې خپل ورنونه لوڅ کړي وو ،یوې مراهقې انجلۍ سرلوڅی طواف کاوه، یوې بلې ښځې غوښتل چې حجراسود ښکل کړي خو په ټېل کې داسې راګیره شوه چې څادر یې له سرنه ولوېد، چیغې او فریاد یې پیل کړ ،په چیغو چیغو ژړایې پیل کړه ،نږدې وو چې تر پښولاندې شي.

یوځل دجمعې په ورځ چې لا زوال هم نه وو شوی له غرمې مخکې لس باندې یوولس بجې په جروال کې اذانونه واورېدل شو.

د ۱۴۳۱هـ ل د ذوالحجې په شلمه مازیګر حجراسود ته ورنږدې شوم خوپه همدې وخت کې یوه انجلۍ هم رانږدې شوه اوس نو زه او هغه تر ټولو وړاندې وو او مقابله زمااودهغې وه خو زه پرې زورور شوم،کله چې ما حجراسود ښکلاوه نو ټېل هغه لېرې ببولې وه، کله چې له حجر اسوده را وګرځېدم نو جنګ یې راسره پیل کړ اوخپله غوسه یې راباندې سړه کړه،یوې بلې هم په حجر اسود پسې دلبونۍ غوندې حملې کولې پولیسو منع کوله خو نه منع کېده، یوتن سپین ږیری د سحر په لمانځه کې بې اوداسه شو، داوسپنې په جالۍ یې تیمم وکړ خونه یې لستونې بډ وهل اونه یې لاس پرمخ سم راکش کړ، دستي بېرته په لمانځه ودرېد.

په حرم کې له چاسره د ارایشي اوجنسي غرایزو فکر نه وي خو بیاهم ،کله کله پدې اړه بې نظمۍ لیدل کېږي یوه ورځ مې حرم ته نږدې یوه تور پوستې ولیده چې ډېر غلیظ ارایش یې کړی وو په لاندې شونډه یې ګلابي اوپه پاس شونډه یې سور لب شرین وهلی و په سترګویې هم ډېره خواري کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځینو تور پوستو لاسونه ،څنګلې آن تر اوږو ښکاري دځینو لستوني دومره لنډوي چې آن تخرګونه يې ښکاري سعوديانې له کوره بهر ډېره درنه جامه او حجاب کاروي ، ښځينه متواګانې خو آن په سترګو عينکې ،پرېښو جرابې اوپر لاسونو دستکشې اچوي خو شاهد راته وويل چې سعوديان په کور دننه ډېره لنډه ،نرمه ،نازکه او ښنتې جامه کاروي،دځينوفېشن اوجامې ته آن اروپايانې هم نه رسېږي خو مونږ له داډول جامو سره څوک ونه ليدل .
شاهد وايي چې عربان ډېر کبر جن دي هغوی داسې انګېري چې حج ته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه خلک راځي په دوی کې په ساري او نورو ناروغيو اخته خلک هم وي نو له همدې وېرې دحج په موسم کې بهرنه راځي چې په ناروغيو اخته نشي.

هغه تور پوستې چې پرسړکونو دوکانداري کوي خپل حجاب اوعورت ته ډېر پام نه کوي ځينې ښځې دعمومي سړک پرسر خپلو کوچنيانو ته تيونه راوباسي اوسم نيم يې ښکاري.

ځينې ښځې له خپلو کوچنيانو سره مطاف ته د طواف لپاره ورځي چې په تېل کې خپله هم بې ستره شي او کوچنی يې هم په تکليف شي او ژاړي.

دحرم په سالون کې ښځوته له نارينه وو سره اوږه په اوږه دلمانځه اجازه نشته او متواګانې ښځې له نارينه وو بېلوي خو بياهم په هر لمانځه کې لسګونه ښځې له مطاف څخه بهر او يا يوازې ته له تللو انکار کوي اوله نارينه ووسره اوږه په اوږه لمونځ کوي.

دحج په مراسمو کې ډېر منظم ،دسپلين او حجاب لرونکي خلک دفلسطين ،ترکيې او ايران دي او ډېر بې نظمه بې حجابه او بې بندوباره تور پوستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځينې تـور پوسـتي ځوانـان او ځوانـانې لـوړ قـدي ،قـوي او چـاغ دي پـه طواف کې د هيڅچا پروا هم نه کوي.

ډېر خلک داسې هم شته چې په لمانځه کې ورته په صف ځای پيدا نشي، جماعت ودرېږي او دی بيا اخوا دېخوا دلمونځ کوونکيو پـه مخ کـې ګرځي اوپـه مطاف کـې هم لـه جماعت څخـه بې برخې شـي دوی نـه پـوهېږي چـې دبيروبار په وخت کې آن دبل چاپر ملا هم سجده رواده، دکعبې ترڅنګ پـه مطاف کې چې کله جماعت ودرېږي نو متواګـان لـومړی،دوهم ،دريم او څلورم صف او دامـام ځـای ښـه پـاک کړي،پـه همـدې صـفونوکې عطـر او کاغذي دستمال هم وېشي چې فضاورمه ايزه اوپاکه شي.

www.tahrik.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه دوکاندارانې او سوالګر

سره له دې چې د سعودي او دېرو عربي هېوادونو اقتصاد ښه دی خو بیا هم نېستمن په کې ډېر دي ، سعودیان الله ج په سخت ازموېښت کې نیولي دي، د حضرت ابراهیم ع په وینا ، هغه بې اوبو او بې وښو دښته یې چې مرغۍ او ماران پکې جل وهي ورته په ثاني جنت بدله کړې ده ، د ځمکې لاندې یې پرېمانه تور زر (نفت) پیدا کړي او د ځمکې له پاسه یې ورته تر الماسو ،یاقوتو او زمرودو ګران بیه حرمین ورکړي دي، پوه نه یم چې دا خبره به څومره رښتیاوي خو د دینارخېل په وینا چې له یوې رادیو څخه یې اورېدلي سعودي هرکال د حج په پروسه او د عمرو له لارې د پرش میلیارده ډالر ګټې ،د تیلو خو دومره ارزانې ده چې څو ځله مې له موټر چلوونکیو واورېدل چې په یو ریال درې لیټره ورکوي، یو افغان ملګري مې چې هملته کاروبار کوي راته وویل، کله کله موږ داوبو پر هغه بوتل چې دوه ریاله بیه لري له تېل پلورونکیو څلور یا پنځه لیټره تیل اخلو.

دنړۍ د میلونو انو ډېر شمېر هم په عربي نړۍ، په ځانګړې توګه په خلیج هېوادونو کې دی . یو ځل په هند کې یو عرب راسره په یو هوټل کې برابر شو ،د هوټل شاګرد ته یې د سګرېټو راغوښتلو لپاره دهندي کلدارو زرګون چې هغه مهال تر یې یوزر او پنځوس افغانۍ جوړېدې ورکړ ،د هوټل مستخدم ورته د پنځوسو روپیو سګرېټ او ۹۵۰ کلداري ونیوي،عرب سګرېټ واخستل او په ډېر متکبرانه لهجه یې ۹۵۰ روپۍ وروغورځولې ورته یې وویل چې ته خو زما توهین کوې، زه درته دومره وړې ښکاره شوم چې د مستخدم په لاس کې پاتې پیسو ته به لاس اوږد وم؟، دا پیسې ستا شوې او خپل جېب کې یې کېږده. خو په همداسې شتمنو هېوادو کې د نېستمنو او

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوالګرو کمی هم نشته دی دا سوالګر ټول د سعودي ندي خوله شک پرته دعربي نړۍ او سېدونکي دي،دننه په حرم کې خوځوک سوال نه کوي خو له حرم اومسجده بهر به داسې کوڅه او سړک نه وي چې د سوالګرو کتار دې پکې نه وي.ځينې سوالګر واقعاً محتاج اومعيوب وي داسې بې لاس اوپښو معيوبين به وګوري چې يواځې سر اوسينه او کوناټي ورته پاتې وي ځينې سوالګر سړی ډېر په تکليف اوآن په غوسه کړي.

پرهر سړک به انجونو او هلکانو ځادرونه غوړولي اودلارې پرسر به يې اوږد بازار جوړ کړی وي، کله کله پوليس راشي او شړي يې، خو دپوليسو وس نه رسېږي ځکه چې دا ښځې او انجونې ډېرې تکړه دي اوکله کله چې پوليس ووينې خپله سودا شاته واچوي او منډې وهي کله چې پوليس وړاندې لاړ شي خپل ځادر او سودابېرته هواره کړي. په دې دکاندارو انجونو کې ډېرې ښکلې هم وي او دهيڅا هم پرې داډول دوکانداري او سرګرداني پېرزونه وي، دمشتريانو دجذب لپاره يې په ځوږبو حساب زده کړی وي په عربي،انګليسي،اردو،فارسي ،ترکي او نورو ژبو دسامان بيه اعلانوي.

يو شي چې موږ يې ډېر حيران کړي وو داوو چې ډېرو دوکاندارانو به چيغې وهلې (ريال ګومه،ريال ګومه،ريال ګومه)موږنه پوهېدو چې دده مطلب څه دی، مابه خپلو هراتي ملګروته په ټوکو ويل چې دوی ستاسو په لهجه خبرې کوي تاسو (ګم است) نه وايئ بلکې لنډيز کاروئ او (ګومه)وايئ دوی هم وايي چې (ريال ګومه يعنی ريال ګم است ياريال ورک دي). دوی هم خندل او ويل به يې چې الله ج دې انصاف ورکړي داخو ټول اوهره شېبه چيغې وهي چې (ريال ګومه)نوله دوی ټولو ريال ورک دي، بيا وروسته پوه شوم چې دکوم شي بيه به لس رياله وه ، نو دوی به ويل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریال ګومه،دوی به د ج تلفظ ګ کاوه بیابه موچې ریال ګومه واورېدل نو زموږ شوخ او ځوان ملګري سلیمان به ویل (اینه خانه خراب باز ریاله ګم کده.)

ځینې کوچني اوښځینه سوالګرې سړی له لمن او لستوڼي ونیسي او چې تر څو یې ترې پیسې نه وي اخستې نه یې پرېږدي.

شاهد راته وویل چې دسعودي حکومت څوځله دا سوالګر او دلارې دسړک دوکانداران ونیول او دسعودي له پولوېې واړول خو په دریمه یا څلورمه ورځ بیاهماغه خلک په مکه کې لیدل شوي چې درې ورځې وړاندې وېستل شوي دي ،دوی دنایجریا او دنورې افریقا دي.

دسعودي بازارونه ټول له چینایي توکیو ډک دي.

یواځې جاینمازونه ترکي دي ،نرخونه له کابل اوپېښور څخه لوړ دي یوچلتار او یو جوړ عربي جامې مې خوښې او خپل زوی رشاد ته وپېرلې په دې چلتار او جاموېې (صنع فی پاکستان یا په پاکستان کې جوړ شوي)لیکلي وو ،یوتن سوالګر چې لمر تک تور اړولی وو خپل سپین کمیس وېستلی وو ټول بدن یې غوټې غوټې وو ، غوټې یې دکچالو په اندازه وې، په لیدو یې هرچاتوبې وېستلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري

دافغانستان دحج اواوقافو وزارت داځوکاله پرلپسې دحج په اړه له رسوايۍ سره مخ کېږي داسې فکر کېده چې ددې وزارت دوزیر په توګه دمحمد یوسف نیازي له ټاکل کېدوسره به دا ستونزې او درغلۍ راکمې شي خونه یواځې داچې دا ستونزې او درغلۍ کمې نه شوې ،بلکې لاهم ډېرې شوې، داستونزې، په یوه برخه کې نه ،بلکې په هر برخه کې ډېرې شوې، دمعلمینو ،عمارو ،ترانسپورت ،لېږ رالېږد ، نظم ،دسپلین ،روغتیا ، دارو درمل ،قرباني ،عرفات،مزدلفه ،منی ټولو په برخو کې وې

.

وزارت ډېر معلمین په واسطو اوبډو نیولي وو ،چې پخپله پرڅه نه پوهېدل ،په خلکو یې دصفا اومروه ترمنځ سعې د ۷پرځای ۱۴شوطه کوله.داسې حاجیان هم وو چې خپل معلمین یې له سره نه پېژندل ،همدا دمعلمینو دنه همکارۍ لامل وو چې ځینو حاجیانو خپل مراسم سم ترسره نکړل ،په ډېرو دم واوښت ډاکټر ناصر اوپه مکه او مدینه کې ګڼو حجاجو څوځوځله راته وویل چې دوی خپل معلمین آن دوه ځله هم ندي لیدلي،کوم معلمین چې د ازموینې له لارې راغلي اوبې واسطې دي نو هغوی تکړه دي خوپه واسطه او رشوت راغلي معلمین بې خونده او ناپوه دي.

معلم صاحب میرزمان راته وویل چې دننګرهار دحج اواوقافو درئیس ملا ساجد لخوا معرفي شوي ډېر معلمین په رشوت او واسطو راغلي اوناپوه ،ناخبره اوبې خونده دي ،هغه وویل چې ساجد دوی ته د سرشاهي فضل الرباني حکیم صاحب،معلم ټاکلی او آن دننګرهار دټولو معلمینو مشر یې ټاکلی خودوی هېڅکله لیدلی هم نه دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنتون په دوره کې زما ټولګيوال د ننګرهار ولايت د سره رود دولسوالۍ د ککړک د میاګانو او سېدونکی محمد خالد هم د معلمینو په ډله کې وو یوه ورځ هغه خپلې خونې ته وبللم دده خونه په **۱۵۳** عمارې کې وه،له ده سره په خونه کې نور معلمین مولوي حمید الله ،غلام دستګير،محمد ظريف ،لعل محمد ،عبدالمالک ،خان محمد او نور ملګري وو.

له مولوي حمیدالله سره مې په یوه صف او یوه اقتداکې د نارینه او ښځینه وو دلمونځ حکم په حنفي مذهب کې وڅېړه ،هغه وویل چې افغان علماوو دامت د اجماع لپاره په حرم کې داکار روابللی ځکه چې که نارینه او ښځینه له یوبل څخه بېل شي نو بيا ورکېږي همدا راز د صفونو او لمونځ کوونکيو په مخ کې تېرېدل یې هم د تکلیف د پورته کولو لپاره روا بللي دي ځکه چې که داکار ونشي نو بیروبار جوړېږي او لارې بندېږي .

له خالد سره مې د ځینو معلمینو په سستۍ، بې سوادۍ او بې غورۍ بحث وکړ،هغه هم د ځینو په اړه داخبره ومنله خو ویې ویل چې ده او ملګرو یې په اخلاص کار کړی دی،خالد راته وویل چې د دوی په ملګروکې د دوی په هڅه نه پرچا دم اوښتی ،نه څوک ورک شوي دي،نه له چا حج اویا یې مناسک خراب شوي حاجیان یې په عرفات ،مزدلفه او منی کې لاس په لاس ګرځولي دي. خالد وګوابنلم راته یې وویل چې که په خپل یونلیک کې دې راپسې ناوړه شیان ولیکل نو خراب به دې کړم، ماورته وویل نور خودرپسي څه نه لیکم خودا لیکم چې، نیم ساعت کېږي چې یوه دزمزم بوشکه په پلاستیکي لفافه کې تاوولی اوتړلی نشې نو نور کارونه به دې څنګه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو هغه له دې لیکلو سره هم موافقه ونکړه، ویل یې چې که دا دې هم ولیکل نو خراب به دې کړم.

زموږ د شرکت د معلمینو داستان خومې وړاندې درته واوروه.

د حج او اوقافو وزارت د بعثې غړي چانه لیدل اونه له حاجیانو د ستونزو پوښتنه وه، که د کوم شرکت کارونه پلټل کېدل هغه هم نمایشي او د شرکت له مسؤولینو د ډالیو او پیسو د اخستلو لپاره وو. د بعثې غړي د ذوالحجې په ۱۲ مه زموږ عمارو ته هم راغلي وو په دې پلاوې کې د امنیت، روغتیا او حج او اوقافو غړي وو خوله تللو وروسته یې حاجیان ترې خفه وو، مولوي احمدي وویل چې حاجیان ځکه خفه دي چې پلاوي د شرکت د مسؤولینو په حضور کې ترې له دوی سره د شرکت د مسؤولینو چلند، خدمتونه او شرائط پوښتلي او حاجیان کله دا جرئت کولی شي چې د مسؤولینو پروړاندې ترې شکایت وکړي، احمدي پلاوی د رشوت، ډالیو او مېلمستیا وو په خوړلو تورن کړ.

د محمد یوسف نیازي په مشرۍ د حج او اوقافو پلاوي څو عمارې د نوم او دولتي چارواکیو او واسطه لرونکیو د خوښولو لپاره حرم ته نسبتاً نږدې نیولې وې چې همدوی ته یې په کې ځای ورکړی وو، نورې یې ډېرې لېرې، آن د منی او جروال په پوله او آن په عتیبه کې نیولې وې د ځینو عمارو حاجیانو به حرم ته یو ساعت پلی تګ کاوه.

ډېرو حاجیانو تګ راتګ حرم ته سخت وو، یا به یې ټکسي نیوله یا به یې یو ساعت د هر لمانځه لپاره تګ او یو ساعت په راتګ لګاوه، او یا به یې هلته نږدې په کوم مسجد کې لمونځ کاوه، د سعودي په ګرمۍ کې پلی تګ هم سخت کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځينو عمارو کې د ځنباک اوبه او ګاز، نه و معلم او ډاکټرنه و سم فرش او چپرکټ نه و خووزارت د دې ټولو پيسې اخستې وې، شېرزمان په خپله خونه کې يو کوچنی فرش راوښود ويې ويل چې دا يې هم پربعثې په زوره اخستی دی.

هغه هم په جروال کې په ۳۲ عماره کې اوسېده، شېرزمان وايي چې د بعثې غړي يې ليدلي هم نه دي.

د عرفات او منی په ورځو شپو کې پرخېمو کې ګاز، نغری، ديګ او کاسه نه وې د افغاني شرکتونو په شمول ټوله نړۍ په دې ورځو کې خپلو حاجيانو ته درې وخت ډوډۍ ورکوي خو افغان حکومت په دې ورځو کې هم حاجيانو ته ډوډۍ ورنکړه، دا په داسې حال کې ده چې د پاکستان د بعثې پلاوي څو عمارې له حرم څخه لېرې نيولې وې او په منی کې په ځينو خېموکې بربېښنا نه وه، حاجيانو يې غوښتل چې غړ پورته کړي خو چارواکيوورته ويل چې دوی حرم ته نږدې عماره ونه موندله که نه لېرې يې نه نيوله خو بيا هم د دې عمارو او د دې خېمو اوسېدونکيو هر تن ته يې ۲۰۰ ريا له بېرته ورکړل (ببين تفاوت را.)

هر حکومت خپلو حاجيانو او اتباعو ته د پېژندنې ځانګړې نښه لکه څادر، دستمال، پټۍ، يا ..ورکوي چې د هماغه هېواد نوم پرې ليکلی وي او له ورايه پېژندل کېږي، خو د بلخ له ښځينه حاجيانو پرته چې په څادر يې د افغانستان بيرغ ته ورته درې رنګه دايره رسمه او د دايرې په منځ کې افغانستان او بلخ ليکل شوی وو نور هيڅ هم نه وو، د نورې نړۍ نارينه او ښځينه حاجيان ډله ييز ګرځېدل، ښځويې ډله ييز طواف کاوه، خو د افغانستان خلک داسې نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر ما او شیرزمان د حرم له دریم پوړ میزان رحمت اړخ څخه لاندې مطاف کې د طواف کوونکیو ننداره کوله، دا وخت هلته هوا نسبتاً سړه او په مطاف کې سخت بیروبار وي، طواف کوونکي ډېر ورو ورو روان وو د شپږو هېوادونو ښځینه حاجیانې موولیدلې چې په یوه بل پسې په څو لیکو کې کتار روانې وې، د هر هېواد ښځینه حاجیانو ځانګړې رنګ جامه څادر او پټې درلوده، په شپږو ډلو کې شپږ رنګه جامې او یونیفورم له پاسه داسې بریښېده لکه په باغ کې د ګلانو رنګه پټې ، ډېر ښه خوندیې وکړ دځینو ښځینه حاجیانو نومونه هم په بکسو او پټیو لیکل شوي وي، د حرم ښځینه متواګانو کله کله دهمدې پټیولـه مخې د دوی نومونه ورته اخستل او هغوی هم چې خپل نوم واوري ژر اطاعت کوي.

افغان بعثې د ذوالحجې په دوه ویشتمه په ۱۵۳، ۱۵۲، ۱۵۱ عمارو کې دهغو **۵۲۰** تنو نومونه وځړول چې له مکې څخه مدینې منورې ته تلل، دا نومونه ښایي کوم عرب لیکلي وو ځکه چې رسم الخط یې عربي وو. ګڼل یې جل لیکلی وو پښتو حروف او ژ اوچ هم په کې نه وو داسې بریښېدل چې د نومونولیکونکي له پښتو او دافغانانو له نومونو سره بیخي نابلده دي، ډېر نومونه نه پېژندل کېدل ،بلـه ستره ستونزه داوه چې داکسان په درې شفتوکې لومړی شفت لس بجې، دوهم شفت دولس بجې او دریم شفت په یوه بجه روانېدل،خو په دې لست کې به دیوې ښځې نوم په یو شفت او دهغه د محرم نوم په بل شفت کې وو ،یابه دښځې نوم په یو موټراو دمحرم نوم به یې په بل موټر کې وو.

زمایو دوست زمری احمدزی هم په همدې ورځ مدینې منورې ته روانېده، هغه ماته بلنه راکړې وه، چې سحر چای ورسره وڅښنم ، زه او ماما مې حبیب الرحمن استاد ورغللو، ښه کباب شوی چرګ یې راووړ زما د ورور مشفق

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوبل ملګری حاجي دادک هم زموږ خواته راغی،ماد حاجي دادک نوم اورېدلی وو خولیدلی مې نه و له دوی سره مې ګپ ولګاوه،خو دوی سفر ته چمتو والی نیوه ژر ترې راپاڅېدو ،او دمعلم صاحب میرزمان خونې ته ورغللو ، هلته موله خپلو کلیوالو هریوه معلم صاحب میرزمان، حاجي حبیب الله،طالب اخونزاده،عبدالقدیر،سمیع الله، صابر،قاري زمری،غلام دستګیر،کوچني شېرزمان، دشګي اوسېدونکی ډګروال میاه ګل او مامور اصف سره بنډار وکړ اوپه ګډه دماسپښین لمانځه ته روان شو.

حرم ته نږدې ډېرې عمارتې ترکانو اومصریانو نیولې وي، په دې عماروکې د جامو دوینځلو ماشینونه ،اوتو،پارکونه، او نورې اسانتیاوې شته دي،ځینې په ډېرو لوکسو هلوټلونوکې ژوندکوي،دنوروهېوادونو بعثې که عمارې لېرې نیولې وي خو حاجیانوته یې حرم ته دلېږد رالېږد لپاره موټرونه نیولي دي.

زما ،ماما حبیب الرحمن استاد هم دمنی ، اوجروال په پوله په ۳۵مه عماره کې اوسېده، چې له حرم څخه یې ۴۵دقیقې پلی واټن درلود، ددوی عمارې ته نږدې د سبواو تازه مېوو مارکېټ وو په دې مارکېټ کې هغه د چاخبره دټولې نړۍ سابه او تازه مېوې په کار تنونوکې بند موندل کېدل، دګوتې دبند په اندازه تنکي لېږګان ،سپین او تور بانجان،دهروخت مېوې توره یان... دځینو مېوو نرخونه لوړ و موږ به همدلته تازه مېوه اخستله، څو واري مو انګور واخستل خو زمایې خټکی ځکه خوښ وو چې یو خو ارزانه وو، في کیلو دري یاڅلور ریاله ، وه بل داچې ډېر خواږه وو هروخت به مو څلور پنځه کیلو اخستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګـور مـو کيلـود ۱۲او۱۵ريـالوترمنځ اخســتل ،دمارکيټ ترڅنګ يوښکلی لوی او لوړ مسجد وو چې د عتيبه بن عبدالعزيز ال سعود نوم پرې اېښودل شوی و.

يوه ورځ دمازيګر له لمانځه وروسته په مطاف کې يو چا راباندې غږ وکړ ځان يې مولوي الله داد بلخي راوپېژنده، په ليدلو يې خوښ شوم بلخي ماله لېرې پېژانده،خوله نږدې مې ليدلی نه و، له طواف وروسته سره کېناستو چا ورته ويلي وو چې نن دافغان حاجيانو يوه الوتکه لوېدلې ده، ددې خبرې په اورېدلو زه هم خفه شوم، خو ژر مو اخوادېخوا زنګونه ووهل ښه وو هغه خبره دروغ وه.

بلخي راته دافغانانو ديوې ناسمې انګېرنې په اړه معلومات راکړل ،ده وويل چې ځينې افغانان په جنة المعلی او جنة البقيع (لومړنی په مکه او دوهمه په مدينه کې هديرې دي)دخاورو کوچنۍ کوچنۍ ډبرۍ ، ځينې دخاورو کوچني قبرونه په دې هيله اوفکر جوړوي چې په قيامت کې چې بيا د ودرېدو ځای نه وي نو دی او دده کورنۍ به همدلته ودرېږي،يا داچې داځای دده قبر شو اودی که هر چېرې مړ او يانښخېږي نو حشر به يې له همدې ځايه له صحابه وو سره کېږي يا داچې دقيامت په ګرمه ورځ چې سيوری نه وي نو دی او کورنۍ به يې همدلته راغونډېږي دوی په دې هديره کې له نيم متر يا شل او ۳۰ سانتي متره مربع ساحې څخه د خاورو کوچنی دېوال تاوکړي ،بياپکې دکورنۍ دهرغړي لپاره قبر جوړ کړي او په جنة المعلی او يا جنة البقيع کې يې خپله کورنۍ هديره بولي.

دبلخي صاحب داخبرې ما په جنة المعلی کې هم وليدلې خو په جنة البقيع کې مې ځوځوځله ځوتنه وليدل چې همداکار يې کاوه،خوچې پوليسانو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل نو ورته به غوسه کېدل،او کوټنۍ، ډبرې او قبرونه به یې ورته رنګ کړل،ځینو به په پټه له ځان سره دهدیرې خاوره را واخسته، دا خاوره بیاله ځان سره کورته وړي بیا چې کله دی او یایې دکورنۍ کوم غړی وفات شي نوله دې خاورې لږه ورسره په لحد کې اچوي.

یوځل په طواف کې د چا دپښې دغټې ګوتې نوک زماد پښې په ښنګري وربرابر اوپښه یې راته ښه وینې کړه، دلته په حج کې د نوکانو دغوڅولو په حکمت پوه شوم اوپر دې لا باوري شوم چې د الله ج په هر امر اونهې کې حکمت دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حدیبیې څخه احرام

وړاندې مو هم وویل چې ماځو عمرې وکړې خو دهرې عمرې لپاره مو دمکې له یونوې میقات څخه احرام تاړه، ډېرحاجیان له تنعیم څخه دعمرې احرام تړي ځکه چې تنعیم یادحضرت عایشې مسجد حرم ته ترټولو نږدې میقات دی، خو د تنوع او ددې لپاره چې مکه معظمه اوشاوخوایې ښه وګورم دمکې له ټولو میقاتونو څخه مې احرام تاړه

د ذوالحجې په نولسمه نهه ملګرې سحر وختي حدیبیې ته روان شو فلاینګ کوچ موټر مو په ۱۸۰ریاله دوه طرفه ونیوه.دحدیبیې اوسنی نوم شمیسي دی،موټر دحدیبیې پرسړک پرشارع منصور لوېدیځ ته مایل شمال خواته روان شو.

له ښاره بهر چې ووتلونوله شګو پرډکو دښتو ورننوتلو په دښته کې دکوچیانوکېږدۍ اواوښان خوځوځایه لیدل کېدل، دې کوچیانو اواوښانوماته دعربو تاریخ ،کوچیانی او بدوي ژوندراپه زړه کړ،کوچیتوب سخت کار دی خو ژوندیې له سکون، اطمینان او ارام څخه ډک دی، زموږ دموټر تر ټایرونو لاندې سړک دوه طرفه وو ترمنځ یې پراخ ګلدان او هرسړک بیاځلور کرښې درلودې چې په یو وخت کې پرې ځلور موټره ښه پراخ تللی شول، دواړو خواووته دپلیو خلکو لپاره پراخه لوړه لاره وه.

پرلارمویومسجد ولید ورته ښکته شو کوچنی مسجد و دځښلو اوبه پکې وې خو داوداسه انتظام پکې نامناسب وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يولوی باغ مو هم وليد داسې ښکارېده چې دولتي دی په منځ کې يې چمن او فواره وه، زموږ ډريور وارخطا ښکارېده ددې باغ ترڅنګ د ودرېدلو مو ورته ونه ويل.

حديبيه کوچنی ځای دی له مسجد څخه ګرځنده او کانتينري پلورنځي راتاو و ،تسبې ،مسواکونه او د ډاليو لپاره نور توکي يې پلورل بازار يې کوچنی خو ګرم دی، دلته ګڼ ايرانيان او ترکان هم راغلي وو خو هغوی ډېر منظم وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو.

دلته مو ولمبل احرام مو وتاړه ځو رکعته لمونځ مو وکړ او بېرته روان شو.

جعرانه که جغرافيه؟

يوه ورځ مې خپلو بادغيسي ملګروته وويل چې داځل مو دعمرې احرام لپاره جعرانې ته بيايم له حاجي يار محمد څخه د جعرانې نوم هېرشوی و هره ورځ به يې راته ويل چې جغرافيې ته کله ځو؟

جعرانه مو د حرم په ميقاتونو کې در پېژندلې ده، مفسرين وايي چې د جاهليت په وخت کې په همدې نوم (جعرانه)يوه ښځه په اروايي ناروغۍ اخته وه، هغې به ټوله ورځ اوبدل کول ،ځان به يې ستړی کړ خو مازيګر به يې خپله کړې خوارې بېرته پر اوبولاهو کړه او خپل کړی کار به يې بېرته وسپړه،چې الله ج يې هم په قرآن کې يادونه وکړه او ددې کار يې وغندنه.

يار محمد به بار بار راته ويل چې جغرافيې (جعرانې)ته کله ځو بالاخره دذوالحجې په ۲۲ مه مابنام مې ورته وويل چې سباسحر وختي جعرانې ته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو، سباسحر درې بجې له خونو راووتو، دهلمند اوسېدونکی عبدالهادي چې په څه کم درې زره ډالره رشوت حج ته راغلی وو و هم راسره ملګری شو او خپله کيسه يې راته وکړه ټول دولس کسه شو،فلاينګ کوچ مودلته هم دوطرفه په ۱۸۰ رياله په کرايه کړ، کله چې دمکې له ښاره ووتلونو دلومړي ځل لپاره مو ۲۳ورځې وروسته تياره وليدله داځکه چې مکه او حرم ټول تل چراغان دي.

جعرانه له حرم څخه کافي لرې ده، ډېر مزل مو وکړ، په جعرانه کې ډېر لوی او ښکلی مسجد جوړ شوی دی ،پريمانه دلمبلو او اوداسه ځايونه او پاکې بيت الخلاوې پکې دي، دغسل لپاره پريمانه او مناسبې (معتدلې)اوبه وې خو په تشناب کې دجامو ځوړندولو ځای نه وو، غسلونه مو وکړل،په مسجدکې مې اته رکعته تهجد او دوه رکعته داحرام لمونځ وکړ او تلبيه مو وويله، دلته هم دنورو هېوادونو اتباع په منظم ډول راغلي وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو په دوی کې د ترکيې ،ماليزيا او اندونيزيا خلک وو، سم نيمايي يې ښکلې انجونې دي له يوې ماليزيايۍ څخه مې په ماته ګوډه انګليسي وپوښتل چې ايا دا رښتياده چې تاسې له حج څخه وړاندې واده نه کوئ؟

خوهغه مې په خبره پوهه نه شوه له هغې خوا دمنی او جمرو له لارې دملک خالد پرسړک دحرم بيخ ته راووتلو ، کله چې حرم ته راورسېدو بيا هم لمانځه ته نيم ساعت پاتې وو له لمانځه وروسته مو عمره وکړه، ملګرو راته وويل: چې دسر نيمه برخه به درته اوس وخرييو او نيم به په بله عمره کې وخرييې خوما ورسره ونه منل او ورته مې وويل چې نه ټول راته همدا اوس وخرييئ. نورو حاجيانو همدا سې کول،سربه يې څلور ځايه ووېشه په هر ځل عمره کې به يې يوه برخه خرييه چابه پکې وياليې جوړولې چابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

بياتي (قيچي) څوتاره غوڅول په څو ثانيوکې به له احرامه ووت، خوزموږ مذهب څلورمه برخه ضرور بولي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد

زه په دې هڅه کې وم چې په حرم کې د ننه یو بلد شخص پیدا او ملګری کړم، چې په هره برخه کې بشپړ معلومات راکړي، یو ځل مې د پنجاب د چکوال یو اوسېدونکی پیدا کړ خو هغه ډېره دلچسپي وانخسته بالاخره یوه ورځ مې د حرم په دریم پوړ کې یو ځوان ولید چې خدمت یې کاوه ما ورسره اردو پیل کړه، هغه هم سلام وکړ دځای او وطن پوښتنه مې ترې وکړه ځان یې د پاکستان دخیبرپښتونخوا معرفي کړ ماترې وپوښتل چې په خیبر پښتونخوا کې دکوم ځای یې ؟ ویې ویل چې دمردان بیا مې ترې دکلي پوښتنه وکړه حیران شو ماته یې وویل چې تا پاکستان لیدلی دی، ماورته په خندا وویل چې پاکستان خو پرېږده په مردان کې هم بلد یم وایه دکوم کلي یې؟ ویې ویل چې دهوتي،بیا مې ترې دډاکټرفاروق خان اوشیخ بمبار پوښتنه وکړه، اودامې هم ورته وویل چې شیخ بمبار ماته هم اتلس کاله پخوا بخاري شریف او ابوداؤد راکړي وو .شاهد خوښ شو ویې خندل (پنجه کړه بیاخو کلیوال وختلې)شاهدته مې وویل چې زه ژورنالېست یم غوارم چې دحج یونلیک ولیکم ،دخلکو ستونزې رابرسېره کړم، او دحرمینو یو رڼه هېنداره له ځان سره یوسم ته له ماسره دمعلوماتو په اړه مرسته وکړه،هغه وویل چې دی خوپه همدا سې چاپسې ګرځي چې ستونزې واوري او چارواکیوته یې ورسوي، شاهد وویل چې دی هم دابن لادن دشرکت په بلنه راغلی دی خو دی دځلورومیاشتو لپاره نه ،بلکې دډېر وخت لپاره راغلی دی او همدا اوس یې شپږ کاله کېږي چې دحرم خدمت کوي هغه وویل چې ددریم پوړ دپاکۍ مسؤول دی اوڅوتنه یې تر لاس لاندې کار کوي، شاهد لومړی راته دځپلو ستونزو تغر وغوړاوه.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویې ویل چې د سعودي حکومت ورسره ظلم کوي کار پرې ډېر کوي خو مزدوري یې کمه **۳۵۰** ریاله ده.

شاهد وویل چې دوی په دوو کالوکې یوه یوه نیمه میاشت رخصت لري او حکومت ورته په دوه کالو کې ایله یوځل دالوتکې دوه طرفه ټکټ ورکوي. شاهد زیاته کړه چې دلته دځینو خلکو نیم عمر په مسافرۍ کې تېر شو او له ژوند څخه یې هېڅ خوند وانه خست، ده وغوښتل چې حکومت باید دحرم خادماتوته دکور راوستلو اجازه ورکړي او دکور اسانتیاوې ورته برابرې کړي.

شاهد بېچاره راته خپله زړه وغوړاوه: (په **۲۰۰۴** ز کال مې واده وکړ او په **۲۰۰۵** کې دلته راغللم په همدې څو میاشتوکې مې یوزوی درک شو خو لازېږېدلی نه وو چې دلته راغلم بیا په **۲۰۰۷** کې په رخصتۍ لاړم یوه نیمه میاشت مې تېره کړه خو څه درک نشول، دوه کاله وروسته په **۲۰۰۹** ز کې چې بیالاړم نو زوی مې درک شو، مالا لیدلی نه دی خو اوس شپږ میاشتینی دی اوس شکر دوه زامن لرم خو دحرم په خادمانوکې داسې خلک شته چې لس کاله یې له واده تېرشوي خو یاله سره اولاد نلري اویا یو بچی لري داځکه چې کله دوی دیوې نیمې میاشتې لپاره کورته ځي نو څلور پنځه ورځې خو په تګ راتګ یا د الوتکې په ټکټ اخستلو ،جدې ته په تللو او الوتکې ته په انتظار ،هلته له هوايي ډګر څخه په وتلو کورته په رسېدلو ،همدا راز له هغې خواددې پروسې اوپړاوونو په وهلو تېرېږي ،هلته یې مېرمن یا جوړه یا ناجوړه وي دوه ځله خوپکې میاشتنی مریضي (حیض)هم راشي څه کم شل ورځې هغه ونیسي اوبڅه خوهم هروخت حمل اخستلو ته چمتونه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وويل چې له غم او ښادۍ، خوبيخي خلاص دي او ځينو کسانو خوچې دلته يې پنځلس شپاړلس کاله تېر شوي خپل دوستان هېرکړي دي.

د خوراک او پوشاک لپاره په مياشت کې يونيم سل ريالـه (هغـه وخت ۱۸۵۷ افغانۍ کېدلې) ورکوي چې ددوی لګښت نه پوره کوي. شاهد زياته کړه د حرم په کومو ځايونو کې چې خادمانو ته حاجيان ډېر خيرات (سبيل) ورکوي نو د سعودي يا عرب مديران هلته خپل کسان ټاکي او پيسې ورسره وېشي.

شاهد د حرم په هره برخه کې معلومات راکول، زه به چې حرم ته لاړم ده ته به مې زنګ وواهه ده به هم خپل کار بشپړ او ماته به راغی او د حرم په دريم پوړ کې دده د مسؤوليت په ساحه کې به مو بنډار پيل کړ.

هره ورځ يا په هره ناسته کې به مو پر يوې برخې بحث کاوه.

شاهد وويل چې د حرم عرب مديران کله کله پر دوی غوسې کوي او په همدې کم معاش کې يې کسر معاش کوي. دامهال د حرم عمومي مدير عمود نومېږي. شاهد وويل چې د سعودي د قانون له مخې له ۲۲ کالو کم عمروته په حرم کې د خدمت ويزه نه ورکول کېږي خو د نورو اسلامي هېوادونو ځيني نبستمن او اړ کوچنيان ياد ۱۷ يا ۱۸ کالو هلکان ځانته بله تذکره يا شناختي کارډ جوړ اوخپل عمر پکې ۲۲ يا ۲۳ کاله ښيي ويزه واخلي او دلته راشي چې دلته بيا تري د حرم ځيني نااهله مديران ناوړه ګټه اخلي. د شاهد په وينا ،حرم د ښه نظافت لپاره په لسو برخو ېشل شوی دی او هر ه برخه يې ځانته ډله او ګروپ لري .شاهد زماديوې پوښتنې په ځواب کې وويل چې تر اوسه داسې وخت ندی راغلی چې مطاف له طواف کوونکيو خالي شوی وي ځلېرويشت ساعته طواف روان وي، ممکن ځينې وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطواف کوونکیو شمېر کم او طواف دمقام ابراهیم او کعبې تر منځ وي او ممکن کله کله تکړه سړی په هر طواف کې حجر اسود ښکلولی وشي خو هېڅکله هم داسې وخت ندی راغلی چې په مطاف کې طواف کوونکي نه وي .دحج په ورځو کې خو طواف کوونکي بلکل په مطاف کې نه ځایېږي .شاهد وویل چې کوتره، چینچڼه او توتکۍ له کعبې څخه طواف کوي. کله کله ټپوس هم طواف کوي خو نور الوتونکي نه راځي دده په وینا ،دټولو زرګونو کوترو رنګ سپین او خړ دی نور رنګونه پکې نشته دي.

دشاهد په وینا، سعودي حکومت دخپلو اتباعو ډېر احترام کوي دسعودي خلک ډېر حجونه نه کوي خو درمضان په میاشت کې او په ځانګړې ډول درمضان المبارک په وروستۍ لسیزه کې عمروته ډېر راځي. په دې میاشت کې چارواکي په ټول مطاف ،لومړي،دوهم او دریم پوړ آن لارو کې غالۍ غوړوي.

په بمبو او ترموزونو کې پریمانه یخ زمزم هرچېرې رسوي ټېل ماټېل او بیروبار نه وي.

دسعودي چارواکیو په آند په عامو حاجیانو کې نا پوهان ډېر وي خو د رمضان په عمره او اعتکاف کوونکیو کې پوه خلک ډېر دي.

شاهد دمطاف دمرمرو په اړه وویل چې دا مرمر طبعي نه دي، بلکې دسعودي حکومت په تایلند کې په فرمایشي ډول جوړ کړي دي داتیګه له کیمیکلو او نورو داسې موادو جوړه شوې ده چې که هوا هرڅومره توده شي نو بیا هم دا تیګه نه ګرمېږي او نه پښې سوځوي دایوه تیګه چې پلنوالی یې یو فټ او اوږدوالی یې درې نیم فټه دی په پنځوس زره ریاله جوړه شوې او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطـاف اودريـم پـوړ پـه همـدې تيګـو پوښـل شـوی دی چـې لګښـت يـې حيرانوونکی دی.

شاهد وويل چې دبرېښنا پاکۍ ،نلدوانۍ،پوليسو ، يا امنيت پـه شـمول په حرم کې تر شل زره ډېر کسان کار کوي، مديران يې رتبې اوله ۵زرو څخه تر ۸زرو ريالو پورې معاشونه لري.

دحرم دلګښتونو په اړه شاهد وويـل چې حرم تـه چنده منع ده او نـه ورتـه څوک چنده راټولوي ،بلکې ټول لګښـتونه دسعودي حکومت پرخپلـه غـاړه اخسـتي دي، دحـرم ټـول خـدمات دابـن لادن لـه کمپنـۍ سـره ټيکـه دي او دسعودي له دولت څخه يې پيسي غواړي.

په حرم کې د اينبودل شويو عظيم الشان قرآنونو پـه اړه شـاهد وويـل چې په حرم کې اينبودل شوي قرآنونه ټول دفهد په چاپخونو کې چاپ شـوي دي او دنورو چاپخونو لخواچاپ شوي قرانونه پکې نه پرېږدي او که څـوک يـې ورته ډالۍ راوړي نو دوی يې هم نورو ته ډالۍ کوي.

شاهدزياته کړه چې په دنياکې تر ټولو لومړی پيداشوی غر دحرم لمرخاته ته له شاهي محل سره نښتی پ غر دی ، دحرم ددروازو په اړه هغه وويل چې ټـولې ۹۵ دروازې لـري پرلـومړنۍ دروازه چـې دملـک عبـدالعزيز پـه نـوم يـادېږي دوه منـارې دي پـه لسـمه دروازه چـې بـاب الصـفاياباب اسـمعيل نومېږي يوه مناره ده په ۴۵نمبر ياباب الفتح دوه منارې، په ۲۲مـه يـا بـاب العمره دوه منارې، په ۷۹مه يا باب الفهد دوه منارې دي چې ټولې ۹ منارې کېږي.

هغه وويل چې دمنارو لوړ والی ۸۹متره دی، دحرم دامنيت پـه اړه شـاهد وويل چې په حرم کې دننـه زرګونـه استخباراتي کـامرې لګېـدلي او دننـه لـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپيوټرو سره وصل وي چې ټول حرم پکې څارل کېږي ،داموڅوځله واورېدل چې کوم شخص قصداً بې نظمي يا ناروا کړي وي نو دې له ځانه خبر هم نه وي چې ګويا زه څارل کېږم او پوليس راشي او بوېې ځي،دحرم په دريم پوړ څلور ګنبده جوړدي هر سمت ته يوه خو ختيځ اړخ ته دګنبد پرځای اوس لفټ يا برېښنايي زينه جوړه ده ،دباب ملک فهد په سر اوس هم درې ګنبده جوړ دي چې له دننه خوا خخه ښکلي ډيزاين شوي دي.

دتشنابونو په اړه شاهد وويل چې يواځې دملک فهد او ملک عبدالعزيز دروازو خواته تشنابونه او بيت الخلاوې کمې دي نور دخوراک،څښاک او د اوداسه او بيت الخلا له پلوه د حاجيانو اړتياوې پوره دي، دحرم شاوخوا د کرايو لپاره ډېرې لوړ پوړې ودانۍ جوړې شوې دي.

د حرم دتوسيع لپاره يواځې شمال يا باب عمره او ختيځ يا باب السلام خواته ځای شته چې باب عمره خواته کار روان دی.

جنوب ته غر او شاهي محل دی، لوېديځ خواته دارالتوحيد کانټيننټل، شرکت الملکه ،برج زمزم ،برج الساعه او نورې ګران بيه او لوړ پوړيزې ودانۍ دي.

شاهد زياته کړه دروژې په عمرو او طواف کې خلک منظم وي ،ټېل نه وي ، سليقه او ترتيب وي او بيروبار دومره نه وي خوبياهم لومړی ، دوهم او دريم پوړ ټول ډک او فرش وي دحرم شاوخوا عمارې هم ښه غريبي کوي، دحج په ورځوکې خو آن ډېرې لرې عمارې هم ډکې وي دحرم شاوخوانږدې عمارې خو هر وخت ډکې وي دشاهي محل مخه ټوله شيشه ده له دوو کړکيو پرته نور له شيشې پرته بل څه پکې نه ښکاري ، دشاهد په وينا ، شاهي محل دهغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډۍ د کور پرځای جوړ شوی دی چې پر رسول الله ص به یې خاورې او ایرې شیندلې.

د اذان خونه پخوا د حرم شمال ته وه خو اوس هلته ګودام دی او اذان خونه جنوبي اړخ ته رالېږدول شوېده له همدې ځایه اقامت هم ویل کېږي. د شاهد په وینا اقامت کوونکی امام په کامره کېویني چې کله د لمانځه ځای ته ور ورسېږي نو دلته اقامت پیل کړي،له امام پرته بل الله اکبر هم په همدې ځای کې ویل کېږي ،شا هدوویل چې د حاجیانو دښه لېږد او اسانتیا لپاره له عرفات څخه تر حرم پورې داورګاډی (ریل)د پټلۍ(کرښې)کار روان دی،دا اورګاډی به حاجیان له عرفات څخه مزدلفې او بیا منی او له هغه ځایه حرم ته بیایي او په حلقوي بڼه به بېرته عرفات ته ځي دا اورګاډي به په یوه ساعت کې دوه اویا زره حاجیان لېږدوي پروژه داسې مهندسي شوې چې ددوو اورګاډو لپاره خوا په خوا کرښې جوړې شوي او دوه اورګاډي په یوه وخت کې په یوه استقامت تللی شي اورګاډي به تېل یاد ډېرو سکاره نه، بلکې برېښنا مصرفوي.

شاهد دباب ملک عبدالعزیز چپ او دباب فهد ښي خواته د ترکانو په برنډه کې یوه پایه (ستن)راوښوده ویې ویل چې دا درسول الله ص د ترور ام هانیء کور و ،داستن یې نښه ده او رسول الله ص له همدې ځایه معراج ته لاړ.

شاهد زیاته کړه، چې په جده کې یوه ستره فابریکه د حرمینو لپاره تر موزونه او داوبو څښلو ګیلاسونه جوړوي ،ده د حرم د پولیسو دنرم چلند او اخلاقو یادونه وکړه او ویې ویل چې داپولیس دلته له ګومارل کېدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې ددیني علماوو لخوا هم روزل کېږي او دښه او نرم چلند درس ورکول کېږي.

ده وویل چې په حرم کې په لسګونو ویلچر یا دناروغانو او کمزوروبایسکلونه شته دي چې ځېنې یې دسعودي حکومت او ځینې یې نورو شتمنو د حرم لپاره اخستي اوله کاروونکیو یې هېڅ ډول اجوره نه غوښتل کېږي او آن حاجیان یې خپلو خونو ته هم وړلی شي، ډېر حاجیان هم ځانونو ته دابایسکل اخلي چې بیایې همدلته پرېږدي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کعبې پوښ

شاهد راته وویل چې چارواکي هرکال د ذوالحجې په نهمه یا دعرفې په ورځ دکعبې پوښ بدلوي او سږ کال هم په داسې حال کې چې موږ په عرفات کې وو داپوښ بدل شو. پخوابه يې دکعبې بدل شوی پوښ ټوټه ټوټه کاوه او داسلامي هېوادونو مشرانوته به يې لېږه خو اوس داکار ځکه نه کوي چې دې مشرانوبه بيا داپوښ پيرانو،خانقاه ګانو او سجاده نشينانوته ورکاوه او هغوی به بيا ددې پوښ ټوټې له مړو سره ښخولې يابه يې دپوښ تارونه وسپړل او دمړو اوناروغانو په سترګوبه يې اېښودل او داکارونه حرام دي اوس داپوښ بېرته هماغې کمپنۍ ته ورکوي او يايې دکعبې په موزيم (کسب الکعبه)کې ږدي. ددې پوښ ټوټه ډېره ګران بيه ده، او ايتونه پرې په سرو زرو ليکل کېږي، په کسب الکعبه کې چې له حرم څخه ۶_۷کيلو متره لېرې ده دکعبې زاړه او اضافي شيان لکه پوښونه،دروازې ،محرابونه، غالۍ او نور ساتي. شاهد وويل چې دکعبې پوښ نه وينځل کېږي .

دکعبې دپوښ جوړول يوکال وخت غواړي ،له پاسه پرې ايتونه،ياحنان،يامنان ،طيبه کلمه ،سبحان الله وبحمده سبحان الله العظيم، ليکلي وي البته داليکنې پر هر پوښ بدلېږي، دحج په ورځوکې ددې لپاره چې د چالاس ورونه رسېږي دکعبې پوښ دکعبې له بېخ څخه څه باندې دوه متره لوړ ناو او آن له شاذروان څخه هم پورته وي. داځکه چې ځينې خلک د تبرک لپاره دکعبې پوښ په پټه څيرې کوي او له ځان سره يې وړي، په نورو ورځوکې دکعبې پوښ ټوله کعبه پټوي او تر ځمکې غوړېدلې وي، دکعبې د اوسنی پوښ بيه خو راته معلومه نده خو ۳۴کاله وړاندې په ۱۹۷۹ز کې پر هغه پوښ چې ملک خالد بن عبدالعزيز السعود کعبې ته جوړ کړی و په هغه ارزانۍ کې اوپه هغه وخت کې چې پيسو ډېر ارزښت درلود شپېته لکه سعودي رياله لګښت راغلی وو او داپوښ په يوولس مياشتو کې جوړ او ۸۰کيلوګرامه ورېښم ، ۳۰۰ کيلو سره اوسپين زر اوله استرسربېره ۲۵۸متره ټوکر پکې کاربدلی وو په همدې کال دکعبې ددروازې په پوښ کې چې څلور متره

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلنوالی او اوه نیم کیلو متره طول یې درلود ۱۲۰ کیلوګرامه سره او سپین زر کارېدلي وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ايرانيانو كودتا

شاهد په ۱۹۸۴ز كال په كعبه كې د ايرانيانو كودتاهم ياده كړه او ويې ويل چې ايرانيانوپه تابوتونوكې وسله حرم ته رانتويستې وه، او داسې تاثر يې وركړى وو چې ګويا په تابوتونوكې يې مړي د جنازې لپاره راوړي دي.

كودتاه كوونكي دباب الفتح مناروته هم ختلي وو او لاندې يې ډزې كولې.

شاهد زياته كړه سعودي چارواكي حيران وو چې كودتا كوونكي له منارو څخه څنګه رانښكته كړي بالاخره شهيد جنرال ضياء الحق ته يې ټيليفون وكړ هغه ډاډ وركړ چې وار مه خطاكوئ زه پخپله درځم خوتاسو زماتر درتللو ښې پرېمانه اوبه جوش كړئ، هماغه وو چې له پاكستان څخه كماندو عسكر اوپخپله شهيد جنرال ضياء الحق راغلل دا اوبه يې په هليكوپتروكې پورته كړې او په منارو كې يې پر كودتاكوونكيو ور وشيندلې هماغه وو چې كودتاكوونكي وسوځېدل وارخطاشول او لاندې رانښكته شول چې دلته يې بيا ونيول.

دشاهد په وينا ، ايرانيانو غوښتل چې په مدني حرم كې هم كودتاه وكړي،اوهلته دحضرت عمر رض قبر ونړوي او دحضرت محمد ص دقبر له څنګ څخه د هغه جسد وغورځوي، د ايرانيانو دې كودتاه د سعودي او ايران اړيكې خرابې كړې او سعودي څوكاله ايرانيانوته د حج اجازه نه وركوله.

شاهد زياته كړه چې دحرم په هر پوړ كې د تنظيف د وسايلو دبرېښنا د وسايلو، دقران كريم د الماريو او...لپاره ډيپوګان شته دي.

دكعبې نوې يا اوسنۍ دروازه په ۱۳۹۹ هـ ل دملک خالد بن عبد العزيز په وخت كې جوړه اوپه همدې كال د ذوالحجې په ۲۲مه لګېدلې ده،په دې دروازه په عربي دليكل شوي متن ژباړه داده :(پخوانۍ دروازه د سپېڅلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرمینو د خادم ملک فیصل بن عبدالرحمن ال سعود په وخت کې په **۱۹۲۳** په مکه کې جوړه شوې او دا دروازه د سپېڅلو حرمینو د خادم ملک خالد بن عبدالعزیز ال سعود په وخت کې په **۱۳۹۹** کې جوړه شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاق په پښتانه کې پیدانه شو

یوه ورځ دحرم په دوهم پوړ کې روان وم چې په ویلچر کې ناست یوتن راباندې غږ وکړ ویل یې چې په تلوېزیون کې مې ډېر لیدلی یې ستا دیني او سیاسي نظر مې خوښ اوزموږ دزړه تنده ماتوې نوځکه مې وغوښتل چې له نږدې درسره وګورم دې شخص خپل نوم عبدالوکیل مددخېل معرفي کړ ویې ویل چې تراتم ټولګي یې درس ویلی او پخپله یې ځان په تمانچه ویشتلی دی اوس یې لاس اوپښې کار نه کوي له مددخېل سره موږ ډېرې سیاسي او شخصي خبرې وکړې ویې ویل چې په ښرنه کې صرافي، په اسلام آباد کې د رخت غټ پلورنځی اودکابل په منډوي کې درې پوړیزه لوی لوی سرایونه، میوند جادې ته نږدې د منډوي په خوله کې بل سرای لري، ده وویل چې پلار یې حاجي ګلاغا نومېږي او له درې میندو ټول ۱۲ وروڼه دي خو د بې اتفاقۍ ناروغۍ پکې ځای موندلی دی .ده وویل چې ددوی په سرایونوکې دهر دوکان دکرایې ارزښت تر ۵۰زرو افغانیو دی خودوی تر ۱۵زرو افغانیواخلي او دوی د بې اتفاقۍ له کبله دوکانداران داکمه کرایه هم پوره نه ورکوي.

ماله سره ځان سره وویل چې ۱۲وروڼه او دومره شتمني خو غټه پانګه او دا لله ستره لورینه ده خو زموږ پښتانه له دې لورینې هم ګټه نه شي اخستلی.

دپښتنولوړ بیې شتمنۍ فیلسوف ،اروابوه ، شاعر او خان اروابناد خوشحال خان خټک درې سوه کاله پخوا دپښتون پر دې حالت ژړلي و :

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفــــاق پــــه پښـــتانه کـــې پېدا نشـــو
ګڼـــي مابــه دمغــل ګريــوان پــاره کــه

مددخېل وويل چې له راديو يې اورېدلي چې سعودي هر کال د حاجيانو له درکه ۳۰ميليارده ډالر ګټي.

د مولوي احمدي جګړه

سحر لس بجې له حرم څخه خونې ته لاړم ګورم چې د عمارې په مخ کې د حاجيانو بيروبار دی کله چې خونې ته ننوتم نو مولوي احمدي له غوسې تک سور اوښتی دی چيغې وهي، پټکې کوي (اينا مسلمان نيستن ،تجار هستن ، سريک چک او(آب)ګوز شان ميره) ورته مې وويل چې حوصله وکړه څه خبره ده، هغه وويل : زموږپخوونکي (اشپز) قاري ته د شرکت يوتن مسؤول حاجي عبدالله په غوسه شوی و چې ولې يې ډېرې اوبه کارولې دي، اشپز خفه شوی او س يې استعفی کړې او له شرکت څخه يې خپله تزکيه اخستله خو حاجي عبدالله يې پر تزکيه پاڼه لاسليک نه کاوه د شرکت پرځای يې په تزکيه پاڼه ما (مولوي احمدي) لاسليک وکړ ،وروسته حاجي عبدالله ما (مولوي احمدي) ته ښکنځل وکړل چې ولې مې دا لاسليک کړی دی)

ددواړو جنجال شوی و يوبل تـه يـې ښـکنځل کـړي وو حـاجي عبـدالله غوښـتل چـې مولـوي احمـدي وشړي خـو احمـدي ورپسـې ټـول حاجيـان د احتجاچ په ډول راوېستي وو غوښتل يې لاريون وکړي، بالاخره ما او ګلاغا دواړوته خبرې وکړې او ستونزه موهواره کړه.

د مکي حرم کتابتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر زه، استاد عنایت الله ،دهغه ملګري ګل احمد او ... دحرم کتابتون ته ولاړو ،دحرم کتابتون په هغه ځای کې جوړ شوی چې دحضرت محمدص زوکړه پکې شوېده،دلته لوی کتابتون دی خود حج په ورځوکې دبیروبار له کبله دعامو خلکو پر مخ بند وي ددې کتابتون په مخ کې پر حاجیانو هغه کتابونه وړیا وېشل کېږي چې د توحید ، زیارتونو او عقیدې په اړه سلفي نظر څرګندوي،همدا راز هغه کتابونه چې سعودي چارواکیو دشیعیت په رد کې لیکلي او ټوله محتوای یې د شیعه ګانو ،دهغوی د افراطیت ټکونه، دشیعیت د ځانګو او عقایدو او موضوعاتو څېړنه ده یعنې دلته د شیعیت پر ضد یو کلک تبلیغاتي سنګر تود ساتل شوی دی داکتابونه په ډېرو ژبو لیکل شوي دي ماهم پښتو او فارسي کتابونه واخستل دلته مو ډېر عکسونه هم واخستل. دلته سړي ته دمسلمانانو پردردوونکي حالت او خپلمنځیو اختلافاتو افسوس ورشي،داانرژي چې سعودي عربان یې دشیعه مسلمانانو پرضد کاروي او یا برعکس که دکفارو او داسلام او اسلامي نړ ددښمنانو پر ضد وکارول شي نو داسلام وړانګې به دنړۍ ګوټ ګوټ ته رسېدلې وي، دکتابتون مسؤلینو هلته په انګلیسي ،عربي،فارسي او اردو ژبو لیکلي دي چې په دې ځای کې درسول الله ص زوکړه یقیني نده نوځکه یې ښکلول، لمسول او ... روا ندي.

د حرم نقاشي

دحرم لومړی او دوهم پوړ درې ،درې برخې لري ددوهم پوړ دوهمه یا منځنۍ برخه دملک عبدالعزیز په وخت کې جوړه شوې ،دحرم فرش زېړ، نخودي، تور او نور مختلط رنګونه لري، ډېر ښکلي او ساده رنګونه .

www.melitahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستني يې چپس او مرمر دي هغه چې ګول يا ګردې دي هغه چپس او هغه چې څلور ګوټيزې دي ، مرمررنګه دانې پکې لګېدلي دي، په ستنوکې ښکلې کمانونه، له ګچو جوړ ګلان، چت يې صفر يا ميده چپس په ګلابي ،نخودي شير چه يي او نورو رنګونوکې، دستنو لا نديني برخه کې ،تور،پايزاره،ده په چت او پايوکې په زرګونه قنديلونه اوپکي دي ،دريمه برخه چې ملک فهد جوړه کړېده ډېره ښکلې او عصري ده، دهرې ستن لپاره ځانته جوړ شوي د ډېر عالي کيفيت تک سپين مرمر دي،په هره ستن کې هم يې په سر اوهم يې لاندې څلور خواوو ته ايرکنډېشنونه لګېدلي دي.

پروسږکال چې کله د صفا او مروه لار پراخېدله نو هلته هم په عصري بڼه کار وشو او ټولې لارې په ايرکنډېشن سمبال شوې اوس دصفا او مروه ترمنځ پنځه لارې دي يوه يې ځمکتلې (زېرزميني)او څلور دځمکې په سر دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حج ته هوايي او که دځمکې له لارې ؟

ماته پرځمکه سفر له هوايي سفر څخه ډېر خوند راکوي ، ځکه چې پرځمکه تلل خوسياحت وي دنيا او مافيها او دخلکو رنګارنګي ويني خو له بده مرغه چې داهرڅه په امنيت پورې تړلي دي ، اردن دسعودي ګاونډی هېواد دی او ددې هېواد حاجيان هم حج ته په موټروکې راځي، ددوی څه ملګري زموږ ترڅنګ اوسېدل کله چې بېرته تلل نو له لسو ډېر۳۰۳ ته ورته موټروکې يې خپل سامانونه بار کړي وو ددوی موټر و د سعودي او اردن دکورنيو چارو دوزارتونو اجازه پاڼې چې دترحيل شمېره ،دموټر نمبرپليټ ، دراتللو نېټه ،له سعودي څخه دوتلو نېټه ،د سپرليو شمېره ،دسپرليو نومونه هرڅه د موټر په مخامخ شيشه لګېدلي او ټولو يوځای حرکت وکړ، دې کار ماته ډېر خوند راکړ او هغو شېبوته يې وروستلم چې له افغانستان څخه به هم خلک په موټروکې حج ته تلل ،هغه هم له پوره سکون او اطمئنان سره . زما ،نه يادېږي خو له مشرانو مې اورېدلي چې شاوخوا پنځه دېرش کاله وړاندې زموږ له کلي څخه هم څلورتنه چې يو پکې زموږ دحج دملګري غلام دستګير پلار حاجي غلام سخي دی(الله دې لاهم اوږدعمر او ښه صحت ورکړي) دملک باباجان په موټر کې حج ته لاړل ملک بابا له هريوه څخه په غالب ګومان څلور څلور زره افغانۍ واخستې او له درونټې څخه کعبې ته په موټر کې روان شول سفر يې ډېر خوندور و اوډېرځايونه او هېوادونه يې ليدلي و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنوبي اسیا مکتب

حج ډېره سخته او ستومانوونکي پروسه ده،ډېر کارونه او ډېر خدمتونه لري همدالامل دی چې رسول الله به دهر عبادت په پیل کې په دعا کې ویل چې :(ای ربه داعبادت مې قبول کړه خو دحج په اړه به یې ویل چې ای ربه ماته یې اسانه او له مایې قبول کړې)، هر حاجي په یواځې ځان خپل ځان ته د اخدمتونه شي کولی ، او دبعثې او شرکتونو پلاوي هم داکار نشي کولی ،نو سعودي ددې کارونو دښه انسجام لپاره دخپل دولت دحج او اوقافو د وزارت پـه چوکاټ کې څو مکتبونه جوړکړيدي چې پـه ټولي نړۍ کې د حجاجو لپاره دپیسو په مقابل کې د قرار داد له مخې دا خدمتونه تر سره کوي.

داسیا ډېر هېوادونه په مکه معظمه کې د جنوبي اسیا او په مدینه منوره کې دبنګله دېش دمکتب (اداري)اړوند دي موږ هم د جنوبي اسیا دمکتب اړونـد وو. ددې دفتـر یـا مکتـب نـوم (المؤسسـه الاهلیـة المطـوف لحجـاج جنوب اسیا) و دامکتب بیا ځانته سل مطوفه یا څانګې لري د جنوب اسیا په هغه ځانګه کې چې (معتز یحیی عبدالرحمن بدر)یې مشـرو ،سل مطوفه او مطوفات شامل وو دا هر مطوف دپنځو زرو حاجیانو خدمات اماده کوي یعنې د معتز اړوند ۵لکه حاجیان وو موږ د۷۸مطوف اړوند وو.

ددې مکتب مرکزي دفتر د ابن لادن شرکت ترځنګ په خالدیه دوهم کې د محمد جبیر پرسړک وو. ۸۰۰۲۴۵۰۰۱۳یې وړیا او ۵۳۵۳۲۲یې دپیسو په مقابل کې د اړیکو شمبرې وې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـا د کـارت د سـیریال نمبـر **۳۸۸۵۲۲**وو د اشـرکت د هرحـاجي پـر سـر ۳۰۰ډالره دخاک پولي په نوم له بعثې او یا د حاجیانوله لېږدوونکي شرکت څخه اخلي او ددې پیسو په مقابل کې حاجیانو ته له جدې تر عمارو ، له عمارو تر منی، له منی تر عرفات او له عرفات څخه تر مزدلفې ،له منی تر عمارو ،په مکه کې له عمارو تر مدینې منورې له مدینې منورې بېرته تر جدې ترانسپورت تنظیموي، دحاجیانو الوتنې ،پاسپورتونه، دلېږد چارې او نومونه تنظیموي، کمپیوټر ته یې رسوي همداراز دبعثې پلاوی یا دشرکتونو استازي دعمارو د خونو او چپرکټونو د نیولو قرار داد له خلکو سره د همدې مکتبونو له لارې کوي، په منی کې خېمې او په عرفات کې تجیرونه همدوی نیسي، فرش کول یې هم دهمدوی کار دی په عرفات او دمنی په ورځوکې حاجیانو ته ډوډۍ هم دوی ورکوي، موټروته د حاجیانو دبار پورته کول اوښکته کول هم دهمدوی کار دی.

هروخت چې حاجیان مکې معظمې ته ورسېږي نو موټر یې دهمدې شرکت مخته ورځي هلته ورته دهمدې مکتب پېژندپاڼه دغاړې کارت، اویو لاس بند ورکول کېږي چې دا څرګندوي چې دا حاجي دکوم مکتب دی ،په کومه عماره ،کومه خونه او کوم ځای کې اوسېږي ، حاجیان که له جدې څخه مکې ته ځي که جدې ته، اوکه مدینې ته نو اوبه ، جوس کیک کلچې او ځینې ډالۍ حاجي ته ورکوي.

دې مکتبونو د حاجیانو کار ډېر اسانه کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابن لادن مسجد

کله چې دلمانځه وخت راشي نو دوکانداران لمانځه ته ځي خو دوکانونه نه بندوي ،بلکې مخې ته يې پردې وځړوي او په ډاډه زړه خپل لمونځ کوي.

زموږ دعمارې او حرم ترمنځ په حفاير کې د ابن لادن په نوم مسجد زموږ دلارې په سر و خو ماپکې فرض لمونځ ندی کړی ، يوه ورځ د مسجد دليدلو لپاره ورتاو شوم دوه رکعته نفل مې پکې وکړل، مسجد له ځمکې لوړ جوړ شوی ،لاندې ځمکتلی هم لري په ښکليو ګرانبيه غاليو فرش، ايرکنډيشنونه پکې فعال دي دښځو او نارينه وو د لمانځه بېل بېل ځايونه لري،د دواړو ځايونو ترمنځ.شيشه يي کتاره ولاړه او يو بل يې پنا کړي دي، دښځو او نارينه وو دلمانځه ځايونه په ويکتورونو ښودل شوي دي.داد هغه اسامه دميلياردرې کورنۍ لخوا جوړ شوی مسجد دی چې پخپله دلته په افغانستان کې په غرونو اوناوونو کې له هرډول ناز او نعمت څخه بې برخې ظاهراًخاص او خاص ديو پاک هدف اوپاکې عقيدې لپاره جنګېده

دريم مخلوق

يوه ورځ زه او شاهد ، د مکې شرکت خلورم پوړ ته ددوکانونو او مغازو کتلو ته تللي وو کله چې بېرته راښکته شو نو راته يې وويل راځه چې نن درباندې دريم مخلوق ووينم ماورته وويل چې په مطلب دې پوه نه شوم، هغه راته وويل چې دشرکة مکه د ديوال ترځنګ د هجړاګانو (ايزه کانو)ځای دی حج ته له هره ځايه راغلي هجړاګان همدلته راغونډېږي، يوله بل سره پېژني، کيسې او مرکې کوي، موږ چې ورغللو دامهال يواځې شپږ تنه ،هجړاګان ناست وو ، خو شاهد وويل چې اوس ډېر حاجيان بېرته تللي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هجړاګان هم کم شوي دي خوبیا هم اوس یې ځینې په طواف، ځینې په بازار او نورو ځایونو کې خپاره دي،که نه د پرش پنځه د پرش تنه یې اوس هم شته دي.

د ځینو هجړاګانو غټ غټ تیونه له کمیسونو لاندې ښکارېدل شاهد وویل چې هجړاګان له نارینه ووسره یوځای طواف کوي او په احرام کې یې تیونه ښکاري ځکه چې دوی دنارینه وو احرام کوي. حرم له هجړاګانو سره نابلده ندی استاد (عبدالملک همت)په خپل تالیف (زموږ د قبلې تاریخ کې) لیکلي چې چاروا کیو او مخورو به هم له اسلام څخه وړاندې او هم د اسلام دډیوې له روښانه کېدلو وروسته د حرم د خدمت لپاره مریان معرفي کول چې په دوی کې به یې قصداً هجړاګان چې هغه مهال به د آغا ګانو یا اقاګانو په نامه یادېدل معرفي کول داځکه چې دوی ښځوته تمایل نلري اوله دې اړخه ترې ډاډ موجود دی.

حضرت معاویه،یزید ،خلیفه ابو جعفر منصور،سلطان نورالدین او سلطان صلاح الدین ؛ ټولو د حرم خدمت ته خصي یا ایزک مریان ورلېږلي دي استاد همت د علامه کردي له قوله لیکلي چې دده په وخت کې حرم ۲۴ تنه هجړا یا ایزه کان درلودل.

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې

وخت د چا خاطرنه کوي، داوبو په څېر تېرېږي او د خوند او لذت ورځې او شپې خود باد په څېر وي میاشت اونۍ، اونۍ ورځ او ورځ ساعت شي، زموږ ورځې هم په پوره کېدلو شوې. له ماما (حبیب الرحمن استاد) سره مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکور او دوستانو لپاره ځيني ډالۍ واخستلې خو مامامې راته وويل چې په مدينه منوره کې دمکې په پرتله ارزاني ده.

بالاخره ديکشنبې په ورځ زما دماما نوم هم د هغو کسانو په لست کې راغی چې سبا دوشنبه سحر اته بجې به له مکې څخه جدې ته روانېږي ، همداسې وشول ،سبا مې ماما د خفګان په بدرګه رخصت کړ، دهغه بېلتون راته سخت شو، خو چاره نه وه هغه هم زما پربېلتون خفه شو، خير هغه کورته اوموږ يې سباته داسلام دغورېدلو ، خپرېدلو او دامن او نور ښار مديني منورې ته روانېدو ،له هغه سره مې خدای پاماني وکړه، هغه يوولس بجې جدې ته ورسېد، ورته ويل شوي وو چې دشپې دولس بجې به کابل ته الوځئ، خودشپې پاوباندې دولس بجې لاهم منتظر وو خو چې يوه نيمه بجه مې ورته زنګ وواهه ټېليفون يې کار نه کاوه، ددوشنبې ورځ مې په طوافونو تېره کړه، له حرم څخه مې دوتلو زړه نه کېده الله ج په دې ورځ ددولسو طوافونو توفيق راکړ. دمولوي صديق الله او مولوي شفيع الله ددوست ملا صفت الله په مرسته مې دپنځم ځل لپاره د حجر اسود په ښکلولو او له ملتزم سره دسينې په منښلو زړه يخ کړ. دسه شنبې شپه مې په حرم کې اعتکاف وکړ، تر دوه بجومې طوافونه او لمونځ وکړ وروسته دحرم دريم پوړ باب الصفا خواته ورغلم بوټان مې سر لاندې کړل او ويده شوم خو لا درې نيمې بجې نه وې چې بېرته پاڅېدم اودس مې کړ او مطاف ته ښکته شوم،له غرمې مخکې تر لس بجو په حرم کې په لمانځه او طواف بوخت وم لس بجې مې طواف وداع پيل کړ، له طواف وروسته مې ځان ملتزم ته ورساوه ځان مې ورپورې ښه ونښلاوه، په داسې وخت کې که زړه دکاڼي هم وي نو اوبه اوله سترګو اوښکې روانې شي، نور خلک هم ملتزم پورې نښتي وو دهغوی ژړاګانو او چيغو په فضاکې انګازې کولې نور نو پوه نه شوم څومره مې چې پخپل ژوند ياد بږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دومره مې ژړلي نه وو اونه مې خپلې دومره اوښکې لیدلې وې هېڅ مې زړه نه کېده چې له ملتزم څخه لېرې شم.

ماسپښین له لمانځه وروسته مې بیا طواف وکړ ، د اوښکو او ژړا حالت هماغه سحر نی و وروستی ځل مې په حرم کې دوه رکعته نفل وکړل خدای ج خبرچې څومره به رانه اوږده شوي وي، زمزم مې پرېمانه وڅښل خو لومړی ځل وو چې له خفګانه مې زمزم سم نه تېرېدل له حرم څخه راووتم مخ مې حفایر ته وو خو دوه درې ګامه وروسته به مې غیر اختیاري مخ حرم ته واوښت په پله ودرېدم او مخ مې کعبې ته کړ ښې اوښکې مې تویې شوې اوږده دعامې وکړه په غټو غټو مې دحرم مناروته وکتل زړه نازړه مې حرم ته شاه او دبیا لیدلو په هیله ورسره خدای پاماني وکړه خپلې خونې ته لاړم خپل سامان او بیکونه مې برابر کړل څلور بجې د عمارو مخ ته موټر راغلل او سامانونه مو ورووېستل.

د جلال له ښار څخه د جمال ښار ته

دعمارو مخ ته څلور موټر راغلي وو په هر موټر کې ۴۶تنه سپرېدل زه د څلورم موټر په لومړۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ کښناستم ، ترڅو مو چې بارونه پورته کېدل، نو پاو کم پنځه بجې شوې، په همدې تیم موټر حرکت وکړ.

لومړی دجنوبي اسیا مکتب ته ورغللو هلته یې راته وجبې چې په هره وجبه کې کیک ،کلچې ،بسکټ ،د زمزم اوبو یوبوتل ، یو دغاړې بیک اوجوس راکړل، دزمزمو پر بوتل داوبو څښلو دعاګانې لیکل شوې وې ډېر اسانه: په ښي لاس ، اوپه ناسته اوبه څښه، بسم الله ووایه په درې دمو یې وڅښه اوپه پای کې الحمدلله ووایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم یو ساعت د مکې په کوڅوکې تاو راتاو کېدو ،تیاره ماښام دمکې له ښار څخه ووتلو د ماسخوتن لمونځ مو په عسفان کې وکړ له لمانځه وروسته مې له امام څخه چې سعودی و وپوښتل چې تاسې له لمانځه وروسته ولې سنت او وتر نه کوئ؟ هغه راته وویل چې سنت خو نفل دي او ستا خوښه چې نفل هرڅورکعته کوې، کله یې کوې او که نه یې کوې او موږ وتر کوو، خو د وترو وخت دسهار تر را ختلو دی، څو مره چې یې ناوخته وکړې، ثواب دی، وتر تهجد اوقیام اللیل دی او دقیام اللیل تر تیب دادی چې دشپې په وروستۍ برخه کې وشي،کله چې پوه شو چې زه افغان یم نو راته یې وویل تاسو ولې یوبل وژنئ، ولې مو وطن ورانوئ، ماورته وویل هلته اور امریکا جوړ کړی دی، دطالبانو د زور او ځواک په اړه یې پوښتنه وکړه کله چې ما معلومات ورکړل نو خوشحاله شو دعایې ورته وکړه خو ویل یې چې رسنۍ خوناسم معلومات ورکوي. موټر په ډیم اشارو روان دی ډېر تیز نه ځي ،موټر چلوونکی مدین نومېده د مصر اوسېدونکی و ډېر ټوکي او خلاصه ټنډه یې درلوده، مدین ویل چې دلته یواځې د حج په موسم کې دخدمت لپاره راغلی او دټول موسم اجوره یې زر ریاله ده، مدین وویل چې درې ورځې وروسته بېرته مصر ته ځي او وخت یې پوره کېږي. زموږ د تر حیل شمېره ۲۷۸۲۲۴او دموټر پلېټ ۱۹۵۱وو. له مکې څخه ۱۵۰کیلو متره لېرې د الظبیة والجمعة سیمه کې مو د راحت په نوم هوټل (الفندق و مطعم الراحه)کې دمه وکړه چا ډوډۍ وخوړه ، چا تازه مېوه، چا اوبه،چا چای او نور مشروبات، هوټل دپاکستانیانو دی، دښځو لپاره بېل ځایونه لري، پراخه برنډه په حویلۍ کې پریمانه چوکۍ ، مسجد، بیت الخلا ، داوداسه ځایونه لري، ډېر بیروبار وو ما شل لوی موټر وشمېرل چې ورته ولاړ وو د هوټل عمله چې ډېر یې پاکستانیان وو ، ډېر بوخت وو. د یو منځني خوراک بیه لس ریاله ده.چې روان شو ډربور راته وویل چې دوی ته د مکتب لخوا ټول پروګرام ورکول کېږي چې په څو بجو باید له مکې څخه روان شي، چېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او ماسخوتن لمونځ وکړي، چېرې دمه وکړي، دتګ سرعت يې څو وي، څوبجې په مدينه کې ددوی دفتر ته ځان برابر کړي څو بجې حاجيان ښکته کړي او نور، ښې خواته مود خليص کلی دی داکلی دشپې لخواډېر رنګين وو خو په کرنه او سمسورتيا نه، بلکې په برېښنا . دمکې اومدينې شاوخوا څلورنيم سوه کيلو متره سړک دوطرفه دی ددواړو سړکونو ترمنځ ديوال او جال دی دمخامخ راتلونکي موټر د اشارو رڼا دډېرور سترګې نه نيسي هر طرف ته پراخ سړک څلور کرښې لري او څلور موټر پرې ځايېږي دهرډول سرعت لپاره خپله ليکه ټاکل شوې او ټول سړک په کيمرو څارل کېږي له دې پرته د پليو خلکو لپاره هم يو سړک لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا او بريا په ښار کې

زړګيــــه ســــترګې لګــــوه د قــــدم لاره نــــه ده
حبيــب پــرې ايښــي قدمونــه دومــره خــواره نــه ده

اوس مــې پــه يــاد نــه دي چــې دادنوښــار دعبــدالله او کــه دکربــوغي دمحمدامين نعت دی خو په کوچني کې مې په مسجدونو کې په ترنم ډېر ويلی دی.

بالــآخره پــاوکم دوه بجــې دانســانيت دپيغــام اودڼااوخلاصــون دپلوشــو وېشونکي ښار مدينې منورې ته ورسېدو ،حکومت څو ځايه تاو راتـاو کړو څو ځايه مو پاسپورټونه چک شو، دلته هم لومړی د جنوبي اسيا مکتب ته ورغللو، وجبې يې راکړې سامان موخونوکې ځای پرځای کړ، زموږ عماري حرم ته نږدې وي ټوله پنځه دقيقې لار وه سترې هم وو خو ويده نه شو، له ماسره د مدني حرم دليدلو تلوسه ډېره وه له لږې دمې وروسته حرم ته روان شو دحرم ليدلو ډېر خوند راکړ ډېر پراخه ،ښکلی او شانداره . اخر ښکلی به ولې نه وي؟ دلته لسګونو زرو صحابه وو لمونځ کړی دټولو کائناتو په کچه ستره هستي او ښکلا همدلته ده، ددې مسجد بنسټ پخپله حضرت محمد ص ايښی دی، هماغه يې لومړنی خطيب او امام دی.

په برنډه کې مو په صف کې ځای ونيوه ،تهجد مو وکړل، جمعې ته ډېر وخت وو ډېر ملګري موله ستړتيا په صف کې په ناسته ويده شول، په نبوي مسجد کې دکعبې په مقايسه لمونځ ډېر اوږد و اوږده قومه، اوږده جلسه او اوږده قعده له لمانځه وروسته ملا يار محمد په باب رحمت در سول الله ص

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزار ته روان کړلو، درسول الله ص مزار ته تللې کوڅه که څه هم پراخه ده خو ډېر بیروبار پکې وو، ډېر ورو ورو مزار ته ورسېدو لومړی ځل مو د سرورکائنات پر مزار سترګې ولګېدې، دلته نور پروت دی ، دلته دهدایت اوژغورنې ډیوه تر خاورو لاندې ده . دلته هم نورې ژړاګانې نه تم کېدلې د الصلواة والسلام علیک یا رسول الله چیغو فضا ونیوه او اوښکې نه تم کېدلې.

موږ د ډېرو کمالونو او کراماتو د خاوندروضې ته ولاړیو هغه چې :

حســـن یوســـف دم عیســـی ید بیضـــا دارد
آن کـــه خوبـــان همـــه دارنـــد وای تنهـــادارد
یا
خـدای یـې مـه ګڼـه بېشـکه چـې بنـده دی
نـور یـې کـل واړه صـفات دي پـه رښـتیا

د پنجرې دننه نه درسول الله (ص) ،نه دحضرت ابوبکر صدیق اونه دحضرت عمر رض قبرونه ښکارېدل خو دهریوه دقبر په برابری یو سوری وو چې له ځیرتیا وروسته ترې دقبر یو ه ځنډه ښکارېده که خلک درسول الله د مزار په زیارت کې افراط کوي نو پولیس هم دبدعت په مخنیوي کې افراط کوي که په سهوه هم د چالاس دمزار ترڅنګ پرکتاره ولګېد نو پولیس پرې غوسه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له لمانځه فارغ شو نو دلته خو طواف هم نه و دنفلو وخت هم نه و او ستړي هم وو نو خپلو خونوته روان شو ،نږدې وه چې لار مو غلطه کړې وای

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفه او رياض الجنة

دسحر چای له څښلو وروسته بېرته حرم ته لاړم ، اودس او دڅاښت لمونځ مو وکړ، غوښتل مې چې ټول حرم ووینم نابلده وم ماویل ښه به وای چې اوس داسي یوڅوک را پیداشوی وای چې دلته بلد وای او ماته یې هم لار ښوونه کړې وای،خو کله چې دحرم دوهم پوړ ته ختلم په زینه کې یوځوان راباندې غږ وکړ، مینه ناکه او توده ستړې مه شي یې وکړه ویې یل چې نوم یې قاري شریف الله او دملا احمدګل زوی اودلغمان دقرغه یو ولسوالۍ د عزیز خان کڅ اوسېدونکی دی د قاري شریف الله کورنۍ ماپېژندله په بڼه ببره کې د څوارلس کاله کېږ ژوند سر بېره دهغه پلار اروا ښاد ملا احمدګل زما دمور (اللهم اغفرها وارحمها) تروړزی هم دی له ملا احمدګل څخه ما په مسجد کې ډېر سبق ویلی او دقاري شریف الله مشرورور مولوي رفیق الله زما ددرس ملګری دی.

قاري شریف الله شپږ ورځې وړاندې مدینې منورې ته راغلی او بلد و په حرم کې یې ښه وګرځولم هر ځای یې راوپېژنده دحرم په غولي کې د څښلو داوبو ټانکۍ ته ورته ځای جوړ شوی چې د کارولو لپاره ډېرې بمبې لري قاري شریف الله وویل چې دلته دحضرت ابو ایوب انصاري رض کور و هغه چې دحضرت رسول اکرم ص اوښه یې دهجرت پرمهال په دروازه کې څملاسته او درسول الله ص دمېلمستیا ویاړ په مدینه منوره کې لومړی د همده په برخه شو، اوس خوهغه کور رنګ شوی خو څلي ته ورته داټانکۍ یې په یادجوړه شوېده.

له دې وروسته یې مسجد ته دننه صفې ته وروستلم اصحاب الصفه داسلام په تاریخ کې ډېرمشهور دي، دحضرت رسول الله ص پر ژوند ځینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابه وو خپل ځان اسلام ته وقف کړ، دوی نور کار وبار نه کاوه، دنبوي مسجد او درسول اکرم ص دکور ترڅنګ به په یوه صفه ناست و، زده کړه یې کوله، امر بالمعروف یې کاوه، په جهاد کې یې عملي ونډه اخسته او درسول الله ص قوماندې ته به منتظر وو. صفه اوس دنبوي مسجد په دننني حریم کې ده درسول الله ص مزار سره نښتې داځای اوس هم له نور مسجد څه لوړ دصفې په شکل دی چې شاوخوا ترې کټاره تاوه ده.

دمازدیګر لمونځ مو په صفه کې وکړ، دلته د ځای موندل هم اسانه ندي خوبیا هم له لږ کوښښ او انتظار وروسته مو ځای وموند له لمانځه وروسته مې په صفه کې حجرې (دحضرت عایشې خونه چې اوس هلته حضرت رسول الله ص او شیخین رض ښخ دي) ته نږدې ځای وموند هملته کېناستم ،تلاوت مې پیل کړ، په نبوي مسجد کې تفاسیر او دقران ژباړې هم ایښودل شوي دي دماښام لمونځ مې هم همدلته وکړ، له لمانځه وروسته ریاض الجنة ته ولاړم هلته له صفې هم ډېر بیروبار وي، نوبت ته ودرېدو چې که کوم څوک له لمانځه ووځي او ځای یې اوزګار شي، هرڅوک غواړي چې هلته ډېر لمونځ وکړي،کېني ،اطاعت وکړي خو دبیروبار له کبله ددې هیلې ترسره کېدل او په مره خېته لمونځ ،ناسته او ذکر ستونزمن کار دی، پولیس پر خلکو د (ژر کوئ) غږ کوي اوو ایي چې چا دوه رکعته لمونځ کړی وي نو ځای دې نورو ته پرېږدي چېغې وهي څوک چې ناست وويني نوپورته کوي یې چې نورو ته ځای اوزګار شي، دبیروبار له کبله صفونه ډېر تنګ وي، د سجدې په وخت کې سر دمخکینې شخص په پښو کې ایښودل کېږي ما هم ځای وموند دوه رکعته لمونځ مې وکړ پولیسو خپلې چېغې وهلې چې بیامې نیت وکړ ماویل شپږ رکعته او ابین لمونځ خوپوره کوم، زړه مې نه کېده ، چې ووځم خو دخلکو له بیروبار او انتظاره وشرمېدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوليسو هڅه کوله چې حاجيان هغې کوڅې ته ور مخ کړي چې د رسول الله پر مزار تېرېږي او باب السلام ته وتلې ده، خو ماهڅه کوله چې د رسول الله ص په محراب کې هم کم ترکمه دوه رکعته لمونځ وکړم خو د بيروبار له کبله بريالی نشوم خو په سبامې دا ارمان هم ترسره کړ. د حرم خادمانو په صفه کې سپينې او په رياض الجنه کې شنې غالۍ غوړولې دي.

نبوي مسجد دامهال ډېر ښکلی دی لاندې باندې په سرو غاليو پوښل شوی ،ستنې يې ډېرې ښکلې کمانونه لري، رنګ يې تور او شيرچه يې ته ورته ښکلی او ساده دی دهرې ستنې لاندې مرمر او لاندينۍ برخه کې ايرکنډېشنونه ،د ستنو پاسنۍ برخه کې ډېرې ښکلې ګنبدې اوترې لاندې درځالپاره جالۍ.هرې خواته لويې کړکۍ، د کړکيو لاندې له يو فټ څخه په پلنو پټيو په کريمي رنګ ايتونه ليکل شوي، په بله برخه کې د ستنو ډيزاينونه تغيير شوي، دامحرابوته ورته له رنګه مرمرو جوړ شوي ګلان دي، په هره پايه کې څلور خواووته دعظيم الشان قران لپاره رفونه جوړ شوي دي ، له دې پرته دمسجد په هره برخه کې دعظيم الشان قران لپاره الماری جوړې شوې دي ، ډول ډول قنديلونه اود بريښنايي څراغونو لپاره له پيتلو (ژېړو)جوړ لوی شيټونه لګېدلي دي، په ستنو کې له کمانونو لاندې او دمرمرو لپاسه له مرمرو راتاو دژېړو لوی شيټ ستنوته لاښکلا ورکړېده.

باب کعبې ته پرنږدې ديوال په مرمرو ټول سورت واقعه په دې ډول ليکل شوی چې مرمر تراشل شوي او حروف ترې راوتلي دي، دډېرو دننه حروف ليکل اسانه دي، خو دا چې دډېرې له پاسه حروف وليکل شي دانو ستونزمن کار دی ځکه چې د ډېرې مخ به ټول تراشي او حرف به ترې راوباسي، دحرم ټول فرش تک سپين مرمر دی،بهر په سالون (غولي)کې کمپيوټري ستنې لګول شوې دي چې د کمپيوټر په قومانده کله ستنې شي اوکله سايه بان، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله لمرتود اویاباران وي نو ددې ستنو وزرونه په کمپیوټر غوړوي خو چې کله هوا ښه وي نو دا وزرونه قات اوبېرته له ستنې تاو شي دحرم دبهرنـي سالون ځمکه په تورو او خړو چپسو پوښل شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم پراختیا

په مدینه منوره کې پروت نبوي مسجد له ډېرو فضایلو او ځانګړتیاوو څخه برخمن دی.

دا یو له هغو درې ځایونو څخه دی چې د کتلو لپاره یې د سفربستره تړل روا دي، رسول الله ص فرمايي: له درې مساجدو (مسجد الحرام، مسجد اقصی او همدې نبوي حرم)پرته د نورو ځایونو او مساجدو د کتلو او احترام لپاره سفر مه کوئ.

همدا راز رسول الله ص فرمايي چې په نبوي مسجد کې لمونځ د نورو مساجدو په پرتله زر ځله غوره دی.

له نبوي مسجد او په مدینه منوره کې له پرتو نورو مساجدو سره د اسلام ډېر خاطرات او واقعات تړلي دي، دا مسجد لکه څنګه چې ډاکټر محمد الیاس عبدالغني وایي د ډېرو ایتونو او حدیثونو، په پېژندنه او د هغوی د مفهوم په تشریح کې مرسته کوي.

په مدینه منوره کې د ځینې مساجدو د بنسټ ډېره رسول الله ص پخپله ایښې ،ځینې مساجد صحابه و رض د هغه ص په ژوند کې جوړ کړي او رسول الله ص پکې لمونځ کړی دی په ځینې ځایونو کې رسول الله ؛ص لمونځ کړی خو هلته د صحابه وو په وخت کې مسجد نه و جوړ شوی، بلکې هلته حضرت عمر ابن عبدالعزیز په کال ۸۷_۹۳ چې د خلیفه ولید بن عبدالملک په وخت کې د مدینې والي وو جوړ کړي دي ،خلیفه ولید هغه ته امر وکړ چې ټول هغه ځایونه ننبه او مساجد پکې جوړ کړي په کومو کې چې رسول الله ص لمونځ کړی و ،حضرت عمر ابن عبدالعزیز هم همداسې وکړل.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکي خلیفه سلطان سلیمان خان عثماني په خپل دور له ۹۲۲تر۹۴۸هـ کې د مدینې ټول تاریخي مساجد بیا ورغول.

د ال سعود دکورنۍ مشهور واکمن شاه عبدالعزیز د حرمینو په شمول ټول مساجد له دولت سره رسمي کړل، دحرمینو خادم ملک فهد د اسلامي چارو ، وزارت وګوماره، چې ټول تاریخي مساجد پراخ او ورغوي، دهمده په امر د قبا ،قبلتین ،میقات، علي،مستراح،ابو ذراو جمعه مساجد له سره جوړ او دغمامه،ابوبکرصدیق،عمرابن خطاب، (مناخه)او دفتح مسجد ورغول شول.

مدینې منورې ته درسول الله ص له هجرت وړاندې دمدینې، مسلمانانو په هماغه ځای کې لمونځ کاوه چې اوس پکې نبوي مسجد جوړ دی کله چې رسول الله ص مدینې منورې ته هجرت وکړ نو هغه ص هم همدلته لمونځ پیل کړ، او د ۲۲۲ هـ دربیع الاول په میاشت کې یې همدلته نبوي مسجد جوړ کړ، دلومړي جوړ شوي نبوي مسجد اوږدوالی ۳۵متره او پلنوالی یې ۳۰متره ،دچت لوړوالی یې پینځه لاسه دوه نیم متره وو او چت یې دخرما له څانګو او ستنې یې دخرما له ډډ څخه وې، کله چې رسول الله ص دهجرت په اوم کال د خیبر له غزا څخه راستون شو نو دنبوي مسجد اوږدوالی یې پنځلس او پلنوالی یې شل متره پراخ کړ، په دې توګه دنبوي مسجد طول او عرض مساوي ۵۰+۵۰ شو نن سبا ددې حد شمال ته دترکي مجیدی ودانۍ دچت او لوېدیځ ته له منبر څخه تر پنځو ستنو پورې دی او دې اندازې ته اوس هم دمسجد ددیوال په پورتنۍ برخه د نبي ص دمسجد اندازه لیکل شوې دي.

وروسته دامسجد دحضرت عمر رض په وخت دهجرت په ۱۷مه یا ۲۳۸ز،دحضرت عثمان په وخت ۲۹هـ یا ۲۵۰ ز،داموي خلیفه ولید بن

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالملک ۲۴۹ ، دحضرت عمر ابن عبدالعزیز په واسطه له ۸۸هـ تر ۹۱ یاله ۷۰۷ز تر ۷۱۰ زیږدیز.د عباسي خلیفه مهدی بن ابو جعفر په وخت له ۱۲۱هـ تر ۱۲۵ ،سلطان اشرف قایتبا دي په ۸۲۲هـ تر ۸۸۸، سلطان عبدالمجید عثماني په ۱۲۲۵هـ تر ۱۲۷۷هـ ۱۸۴۸تر ۱۸۲۱پراخه کړ. شا عبدالعزیز ال سعود هم نبوي حرم پراخ کړ، هغه شمالي اړخ ته ۲۲۴۲مربع متره ساحه ونړوله،او ۲۴۲ مربع متره ساحه یې نوره هم ورسره اضافه کړه،چې ۲۸ زره لمونځ کوونکیو ته یې ځای پیداکړ دا ودانۍ مستطیل ډوله ده، په منځ کې یې یو بل دالان جوړ کړ چې دملک فهد د پراختیا پر مهال یې دلته دولس ستنوته ورته چترۍ ولګولې چې په کمپیوټر خلاصیږي او بندیږي.

ملک فهد هم په ۱۴۰۵ دصفرالمظفر په نهمه دنبوي حرم دپراختیا کار پیل کړ چې د ۱۴۱۴هـ د ذوالقعدې په ۴مه پای ته ورسېده په دې پراختیا کې هغه لویه پراختیا شامله ده چې دسعودي پراختیاله لومړۍ ودانۍ راتاوه ده،په دې پراختیا کې ځمکتلې هم شامل دی او د وخت ټولې عصري غوښتنې پکې په پام کې نیول شوي دي په دې پراختیاکې چې یو نیم لک حاجیان پکې ځایږي او ۲۱۰۴ستنې لري هره ستن له بلې ۲متره لرې ده خو په کومه برخه کې چې پرسر یې ګنبد ده دستنو فاصله یې ۱۸متره ده او منځنۍ مساحت یې ۱۸×۱۸ =۳۲۴متره مربع دی ، ددې ډول ګنبدو شمېر ۲۷دی، په چت دلمونځ کوونکیو لپاره ۵۲۸۲۵متره مربع ساحه ده چې ۹۰ زره تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ډول په مسجد کې دلمانځه لپاره ټوله ساحه ۱۴۰۲۵۰مربع متره ده چې ۲۴۰۰۰۰ پکې لمونځ کولی شي چې دپخوانۍ پراختیا نهه چنده برابریږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد حوېلۍ ۱۳۵۰۰۰ متره مربع ده چې ۴۳۰۰۰۰تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ترتيب اوس دنبوي حرم په مسجد چت او حوېلۍ کې ټول ۶۹۸۰۰۰ ياڅه کم اوه لکه تنه لمونځ کولی شي په نوي پراختيا کې دښځولپاره د مسجد په وروستۍ برخه کې دلمانځه دوه ځايونه بېل شوي دي.

پخوا حرم دوه خو اوس اته مناره لري مسجد ټول په ايرکنډېشن سمبال دی، دوه ځمکتلي لري چې ،په دې ځمکتلو کې ۴۴۴۴موټر ځايېږي ، آسانه حرکت هم کوي او اسانه تاوېدلی هم شي. دمسجد دپوره ابادۍ داکار هم دابن لادن شرکت کړی دی ، ددې ځمکتلی په اړه به وروسته هم څه معلومات ولرو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمال ښار

مکه معظمه له ډېرو فیوضاتو او فضایلو څخه برخمن ښار دی دا ښار دالله ج دکور او کعبې له فیض څخه برخمنه، د وحې دنزول کوربنه ،دحضرت هاجرې او حضرت اسماعیل ع د اړو او اندېښمنو ونکیو شېبو او ددوی ددعا او دزړه له درده دراوتلي غږ له برکته د زمزم داوبو د راوتلو ننداره کوونکي ،دحضرت ابراهیم ع ددعا موخه اود سیدالکونین حضرت محمد ص د زېږېدلو ځای دی. دلته الله ج خپلو بنده ګانو ته خپل کبریا ذات ،خپل جلال ،خپل شان ،شوکت او دبدبه وربښکاره کړېده، خو داچې مکه ټول غرونه او غونډۍ دي ،هوایې هم توده ده ،بیروبار هم پکې ډېر زیات وي نو حاجیان دمکې معظمې په پرتله په مدینه منوره کې خوښ وي، مدینه منوره درسول لله ص دهجرت وطن، دغزواتو وطن ،د اسلامي حکومت لومړنۍ پلازمینه ،د اسلام دپرتم دغوړېدا او دعوت د پراختیا ځای دی، الله ج مدینې منورې ته دخپل ګران محبوب هغه محبوب چې مادي او معنوي ښکلا ګانې یې پرې تمامې کړې دي، هغه یې دډېرو لویو او ښکلو اخلاقو پرښکلا پسوللی د تلپاتې کور به توب ویاړ ورپه برخه کړ او همدا جمال اوس هم هلته شته دی، بل داچې مدینه لوی ښار دی ،دمکې په پرتله یې هوا سړه ده، سړکونه یې لوی او خلاص دي، غرونه او غونډۍ پکې کمې دي، په هوار ډګر جوړ شوی ښار دی خلک یې ډېر مهذب ، لوستي، روزل شوي او دښې او لوړې تربیې خاوندان دي چې د حاجیانو ډېر درناوی کوي، کله چې حاجیان له سړک څخه اوړي نو دمدینې اوسېدونکي ورته موټر ودروي او ترڅو چې ټول حاجیان له سړک څخه اونښتي نه وي حرکت نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز په مدینه کې دمکې په پرتله ارزاني هم ډېره ده ،په مدینه منوره کې دبقیع هدیره دډېر وجلیل القدره صحابه وو مدفن ځای دی ، مدني حرم نه یوائې د رسول الله ص ،بلکې دشیخینو ،(ابوبکر صدیق او عمر فاروق) مدفن ځای دی، نوهمدا لامل دی چې خلکو مکې معظمې ته دالله ج دجلال او مدینې منورې ته د الله ج د جمال ښار نوم ورکړی دی، په مدینه منوره کې زموږ شپې او ورځې هم ښې تېرې شوې، رسول الله ص مسلمانان، هڅولي چې په نبوي مسجد کې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،اوس ټول حاجیان هلته هرو مرو کم ترکمه اته ورځې او شپې تېروي چې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،الحمدلله ماهم په مدینه منوره کې ټول لمونځونه په نبوي مسجد کې په جماعت اداکړل،اویو لمونځ هم رانه بې جمعې نشو.

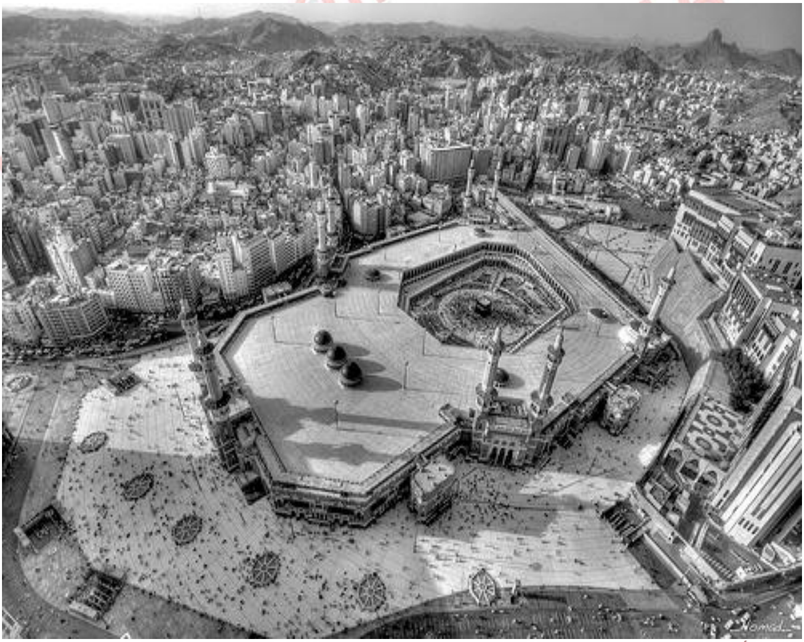

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة البقيع

ماداسې انګېرله چې جنة البقيع به له حرم څخه چېرې لېرې پروت وي، په جنة المعلی او جنة البقيع کې به هم دافغانستان په څېر لوړ لوړ قبرونه وي، پر هر قبر به دمړي نوم وي،دمړو دقبرونو په اړه خو په مکه معظمه کې او دجنة البقيع دموقعيت په اړه په نبوي مسجد کې له لومړي لمانځه وروسته په خپلې سهوې پوه شوم، مدينې منورې ته زموږ درسېدلو په لومړۍ ورځ مې خپل خواږه او پخواني ملګري ،ډاکټر ،شاعر،کيسه ليکوال او طناز طبع شخص بازمحمد ښادمن ته ټيليفون وکړ، ښادمن د المبارک او المهاجرشرکت له مسؤولينو څخه وو،چې حاجيان يې دلته را انتقال کړي وو،ماوښادمن دطالبانو په وخت کې ډېرې ښې شپې او ورځې تېرې کړې دي، دواړه هغه دچاخبره دعسکرۍ دوخت انډيوالان وو،هغه مخکې هم څوځله مدينې ته راغلی او دلته بلد و، ډاکټر ښادمن تاکلي ځای ته راغی له سلام سترې مه شې وروسته مې ورته وويل چې جنة البقيع ته مې بوځې هغه راته وويل چې جنة البقيع ته يوازې سحر او مازيګر دورتللو اجازه وي او بس نور وخت يې دروازې تړلې وي، سباسحر يې ژمنه وکړه، سباسحر مو چې لمونځ په جماعت اداکړ نو ور روان شو، چې دحرم له دروازې ووتو نو مخامخ ديوې ډېرې لويې احاطې لوړې دروازې ته وروختلو دحرم ددروازې او دې دروازې ترمنځ يوازې يو سړک و پر دروازه ډېر بيروبار و ښادمن راته وويل چې همدا جنة البقيع دی، ددروازې دننه احاطه په نقشه جوړه شوې ده، لسګونه پوليس او متواګان ولاړ دي، خلک ددوی په آند بدعتونو ته نه پرېږدي، ددروازې دننه لږ وړاندې ښې خواته دسړکونو ترمنځ څو قبرونه دي،چې ځينې يې واړه دي، خلکو ويل چې دادرسول الله د کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اهل بیت) یا ازواج مطهرات او ددوی بچیان او امام حسن دی، دلته ډېر قبرونه ځینو مشهورو صحابه ووته منسوب دي خو متواګان پر یوقبرهم پرېکنده حکم نه کوي چې ګویا داقبر دفلاني دی، آن د حضرت معاذ ،حضرت امام مالک ، حضرت عثمان او حضرت عایشې رضی الله عنهم په څېر دمشهورو صحابه وو د قبرونو په اړه هم ،همدومره وایي چې: داقبرفلاني ته منسوب دی، والله اعلم. هدیره لویه ده، خو دهیچاپرقبر یې نوم نشته، لوړې لوړې شناختې نشته ،ځینې قبرونه له ځمکې سره برابر اویا یوه لوېشت ترې لوړ دي خو بیا هم ،هم شناختې او هم قبرونه د جنت المعلی له هغو لوړ دي، دحضرت عثمان اوحضرت امام مالک قبرونه خلکو راوښودل خو نور مولانه پېژندل، وړاندې مو ولیدل چې له یوه قبرڅخه ډېر خلک راتاو و ،موږ هم ورغللو،چانه پېژنده په همدې کې یوه پنجابي له جیب څخه نقشه راوویسته ،نقشه موچې وغوړوله داقبریې دحضرت معاذ رض وښود ، له پنجابي موو غوښتل چې دانقشه موږ ته راکړې چې یوه کاپي ترې واخلو خوله هغه سره په جیب کې دهمدې نقشې بله کاپي هم وه،هغه یې موږته راکړه، زه ددې نقشې په ترلاسه کولو ډېر خوښ شوم اوډېر قبرونه موددې نقشې په مرسته وپېژندل.

دلته هم افغانان له متواګانو پټ ،ځان او کورنۍ ته کوچني کوچني قبرګوټې جوړوي خاوره را اخلي او پټه یې په جېبونوکې اچوي او بیایې وطن ته راوړي متواګان هم دښکاریانو په څېر ګرد ګرځي او خلک له منکراتو منع کوي کله کله غوسه هم کوي.

دجنت البقیع دقبرونو په لیدلو موږ داپایله واخستله چې هغه قبرونه چې تابعینو او مشهورو خلکواو یا صحابه ووته منسوب دي اویا پېژندل شوي او دهدیرې په مخکې برخه یا مسجد نبوي ته نږدې دي نه ورانوي اونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای څوک ښخوي خودهدیرې په وروستۍ برخه کې بیا مړي ډېر نه پرېښودل کېږي او د جنة المعلی په څېر کال وروسته نور پرې ښخېږي، دلته هم قبرونه په نقشه دي او دهدیرې مسؤولین پوهېږي چې کوم مړی یې په کوم تاریخ ښخ کړی او کله پرې بل ښخولی شي، دهدیرې په شمال ختیځه سیمه کې مو ډېر قبرونه ولیدل چې مسؤولینو راسپړلي اودنویو مړو ښخولوته چمتو کړي وو ،داقبرونه ټول خام او په منځ کې یې لحد و ،دلته هم کار اسانه دی، په نبوي حرم کې د مړي جنازه وشي او دلته یې راوړي ،قبر ته یې ښکته کړي لحد پر خښتو پټ کړي.

اوپرته له دې چې په لحد خاورې واړوي پلاستیکي تخته دقبر پر سر کېږدي او همدومره خاوره پرې واړوي چې داپلاستیکي تخته ښه پټه کړي، کال وروسته که اړتیا وه، نوداقبرېرته سپړي او بل تن پکې ښخ کړي، جنة البقیع ډېر لوی لوی جلیل القدره صحابه دخلکوسترګوته دروي، دصحابه و خاطرات ،سیرت اودژوند زریني کارنامې.

ددې صحابه وو قبرونه چې له ځمکې سره آن نه پېژندل کېږي له هغو مزارونو او روضوسره له ځمکې تر اسمانه توپیر لري چې په هند ،ایران ،کشمیر پاکستان او افغانستان کې مالیدلي دي، په افغانستان کې حضرت علي رض ته منسوبه په مزار کې جوړه روضه،دهند په اجمیر کې دخواجه غریب نواز ،په ډهلي کې د نظام الدین اولیا ،دپاکستان په لاهور کې دد اتاګنج بخش ، په حیدراباد کې لال شهباز قلندر، په کراچۍ کې عبدالله شاه غازي ،دایران په مشهد کې د امام رضا زیارتونه او د جنة المعلی او جنة البقیع دصحابه وولـه ځمکې سره برابر قبرونه خلکوته دا درس او پیغام ورکوي چې عزت په ګنبدو ،شاهانه او مرمرین قبرونو او زرینو دروازو کې نه دی ،بلکې په تقوا او اسلام ته په خدمت کې دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چې په مدینه منوره کې وو نو څوځله جنة البقیع ته ددعالپاره ورغلو، تېریادونه او له صحابه وو سره زما دزړه تړلې تلوسې مې پکې لتولې، دهر صحابي قبرته به ودرېدلم ،ګریوان ،به مې لوند شو، په تصورکې به مې له هغه سره دزړه خواله پیل کړ،نا ارامه وم په زیارت تسل نه کېده لیوني زړه مخامخ صحابه او حضرت رسول اکرم لیدل غوښتل خو داهسې جنون او خیال وو.

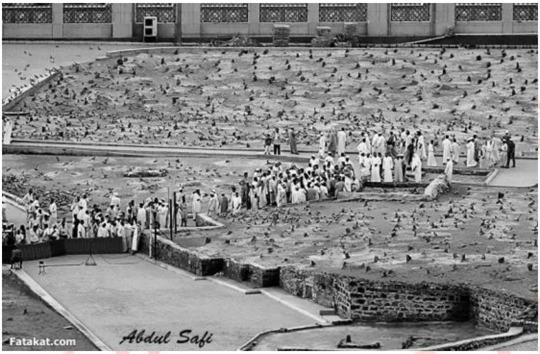

له جنة البقیع څخه هم لوړ دیوال راتاو دی، ددیوال لاندې برخه کې کتارې دي په سعودي کې چې څومره مالیدلي نو له هدیرو دیوالونه تاو دي، دسعودي چارواکي چاته اجازه نه ورکوي چې آن د رسول الله احترام دزړه له کومې وکړي، آن سلام ته یې هم سم نه پرېږدي خو هره شپه دسعودي په ټلوېزیون کې لیدل کېږي چې خلک دسعودي دپاچا ملک عبدالله احترام ته دومره ټیټېږي چې له رکوع سره یې توپیر نه کېږي.

د جنة البقیع په متواګانو او دامربالمعروف په ډله کې ډېر افغانان هم شته دي خو ددوی جامه عربي او پر سر یې چلتار وي، له زیارت کوونکیو سره ددوی افراطی چلند بې حوصلې کړم په غوسه مې ورسره بحث پیل کړ ایت او حدیث مو یوبل ته واورول ،اخر مې پیغور ورکړ چې دخو ریالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره يې خپله عقيده ،فکر او مذهب پربنبی دی ،هغوی چې زما استدلال واورېد نو خپل دفتر ته يې د ورتللو بلنه راکړه ، دفتر يې د جنة البقيع له دروازې سره نږدې وو خوورتللو ته مې وخت ونه موند.

دلته هم په ډېرو ژبو ،دتوحيد ،تفسير،عقيدې ،اودشيعيت ضدکېستې او کتابونه وېشل کېږي زه هم ترې برخمن شوم، دري ژبه يې روانه او فصيحه ده خو پښتو يې ماته ګوډه اوپه ګرامر برابره نده.

د جنة البقيع ددخولي دروازې شمال خواته له دروازې لږ وړاندې د سړکونو منځ کې يو محوطه کې له سلو ډېرکتار قبرونه دي ، چې له سيمنټو جوړې شناختې پرې ولاړې دي، هره شناخته فلزي ليبل لري چې دقبر شمېره پرې ليکل شوې هلته خلکو ويل چې داساحه د مهموصحابه وو ده خو دهديرې مسؤولين وايي چې داکار دمړو ورثه وو ددې لپاره کړی چې خپل مړي وپېژني خو حکومت وروسته داکار بند کړ ،خو داسې نه وه حکومت هلته دنويو مړو ښخولو ته له سره اجازه نه ورکوي.

په مدني حرم کې جنازې

په نبوي مسجدکې هم له لمانځه وروسته جنازه کېږي دلته هم له لېرو لېرو ځايونو خلک خپل مړي دجنازې لپاره راوړي خو ددې ځای جنازه له مکي حرم سره توپير لري ،دلته هم د جنازې لمونځ اوهم نور فرض لمونځونه ډېر اوږده وي، دلته د جنازې په لمانځه کې امام له دوهم تکبير وروسته درود ته دومره لږ وخت ورکوي چې نيم هم نه ويل کېږي او له دريم تکبير وروسته دعاته دومره وخت ورکوي چې آن دوه ځله پکې ويل کېږي، له ځلورم تکبير وروسته له حنفي مذهب سره بايد مخ واړول شي خو دلته ډېر وخت وروسته سلام اړول کېږي داسمه ده چې دحرمينو امامان حنفي مذهبي ندي او په جنازه کې ويل کېدونکي درودونه او دعاګانې يې هم له حنفي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبوسره توپير لري، خو په خپلو کې خوېې مذهب يودی نوبيا ولې دمکې او مدينې د جنازې لمونځ توپير لري. داهم کېدلی شي چې ددوی مذهبونه هم يونه وي يو يې مالکي او بل يې حنبلي يا شافعي مذهبه وي.

فرض لمونځ يې هم توپير لري له تکبير تحريمه وروسته ثنا وويل شي اوبيا ډېر وخت تېرېږي خو امام لا قرائت پيل کړی نه وي دومره وخت چې آن دوه ځله پکې بياهم ثنا ويل کېږي په قومه کې له سمع الله وروسته په ارامه يوځل فاتحه او سورت لوستل کېږي همداشان په جلسه کې هم دفاتحې او دسورت د پيلولو ترمنځ دومره وخت وي چې زموږپه مذهب کې د فرضوتاخير پرې راځي خو دهغوی په مذهب کې په دې ځايونوکې ځانګړي اذکار او دعاګانې ويل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردېس کوربانه

په مدینه کې زموږ دوهمه ورځ هم د حرم په کتلو تېره شوه، دحرم شا وخوا لوړې او دنګې عمارې موهم وکتلې دماسپښین له لمانځه وروسته زما دسخت اوپخواني ملګري ډاکټر نذیر احمدزي مشر ورور ډاکټر عبدالبصیر احمدزی راسره مخ شو ،ماپه لومړي ځل ډاکتر بصیر شاوخوا دولس کاله وړاندې د کندهار ښارپه مددچوک کې دده په کتنځي کې ولید ،هغه مهال ډاکټرنذیر په کابل کې دده لپاره څه شی راکړي وو کله چې کتنځي ته ورغللم نو زړور دده په کتنځي کې له سوال ځواب پرته کېناستم، ما داکار قصداً وکړ غوښتل مې ډاکټر احمدزی لږ متعجب کړم.

زه او ډاکټر صاحب بصیر دواړه په سوداپسې ووتلو په بازار کې دمکې معظمې په پرتله قیمتي وه، ترمازیګره په بازار کې وګرځېدوډاکتر بصیر دډاکټر ښادمن دوی په شرکت کې راغلی و د مازیګر له لمانځه وروسته مې دواړه ډاکټرصاحبان یوبل ته ورو پېژندل او تر ماښامه مو مرکه او دزړه خواله وکړه، دماسخوتن له لمانځه وروسته زه او ډاکټر ښادمن ناست وو چې دډاکټر ښادمن ټېلیفون وشرنګېد د اوکې تنۍ له کېکاږلووروسته یې مقابل شخص ته زما نوم هم واخست او همدلته یې راوغوښت ګورم چې دماسخوتن له لمانځه وروسته پاوبانده نهه بجې ملا ابراهیم له نوشابوسره مسجد ته راغی، ملا ابراهیم دغزني اوسېدونکی تکړه او ویښ انسان دی، دطالبانو په وخت کې داستخباراتو دعمومي ریاست دلوژستیک رئیس وو، دامهال په سعودي کې اوسېده، هملته یې ځانته کاروبار اوښه ژوند برابر کړی او دوهم واده یې کړی و ترډېره مو د افغانستان پر حالاتو بحث وکړ، تېرې خوږې خاطرې مو رایادې کړې، څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې یوولس بجې وې، چې ملا ابراهیم ډوډۍ ته روان کړو د حرم خواته د البیک لوی شرکت ته یې وروستو البیک موپه خوند وخوړ دولس نیمې بجې دبیا لیدو په ژمنه سره بېل شو.

سبا جمعه وه د جمعې په لمانځه کې اسلامي هېوادونو اوپه ځانګړې توګه فلسطین ته دعاوشوه خو سعودي چاروا کیو چې خطیبانو ته پالیسي ورکوې افغانستان ددعامستحق نه باله.

له لمانځه وروسته مې دحرم په دوهم پوړ کې دحرم په کتابتون همدا موضوع له یو چا سره یاده کړه هغه راته وویل چې یوځل قاري حذیفي دجمعې په لمانځه کې امریکاته بد ویلي وو چې بیا دوه کاله ورک وو او اوس چې راغلی نو سیاسي خبرې نه کوي زه لا دحرم په کتابتون کې وم چې د ملا ابراهیم زنګ راغی ځای مې وروښود، ویل یې راځه چې یومړې ډوډۍ وخورو ،چې ښکته راغلم نو له ملا ابراهیم سره یوبل متشرع ځوان هم و ملا ابراهیم داځوان دغزني دمقر اوسېدونکی ملا رحمت الله رامعرفي کړ.

بیا البیک ته ورغللو خو نوبت پرې نه وو د یوه افغان هوټل ته ورغللو په ۱۲ ریاله یې ډېرښه افغاني قابلي پلو چې پربمانه دپسه غوښه پکې وه راکړه،ماچې داځای ولید نوبیابه ډېر ورتللم.

ملا رحمت الله هم په سعودي کې اوسېده ملا ابراهیم موږ ته وویل چې ملا رحمت الله هم غواړي چې په سعودي کې دوهم واده وکړي او موږ ورته ځوک کتلي هم دي ،کتل شوې انجلۍ یې هم افغان عربه او دمدینې اوسېدونکې راوپېژندله، په همدې ورځ ما سخوتن یې راته زبری راکړ چې ملا رحمت الله ته مو دستمال واخست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احزاب يا ګڼ لښکريزه جګړه

دشپې ملګرو وغوښتل چې دمدينې منورې تاريخي سېمې لکه د احزاب دجګړې ځای او خندق ،احد ، قبلتين مسجد ، قبا مسجد او نور وګورو ماهم ددې ځايونو کتلوته څپڅپانده تلوسه درلوده.کله موچې دسحر لمونځ په جماعت اداکړ نو ټول ملګري ټاکل شوي ځای ته راټول شول. له يوه ډرېور سره مو پردې ټولو ځايونو دګرځولو او بېرته حرم ته د راوستلو خبره وکړه. ډرېور محمد فضل د بدر اوسېدونکی ډېر مهذب او ښکلی ځوان وو ښکلی چلتاري پرسر، ښکلی چپنه پرتن او څهره يې د شهزادګانو وه لومړی خندق ته ورغللو کله چې دهجرت پرپنځم کار بنو نظيرو، دمکې قريشو او نورو کفارو دمسلمانانو پرضد لاس يو اوپرمدينې ديرغل پلان جوړ کړنو رسول الله ص دحضرت سلمان فارسي رض په مشوره له مدينې څخه ددفاع لپاره دکفارو دلس زره کسيز فوځ دمقابلې لپاره دسلع غره په لمن کې د خندق دوېستلو امر وکړ. اوس خو ددې خندق نښې هم نه ښکاري البته دتاريخ او سيرت په کتابونوکې يې طول او عرض ښودل شوی او په عظيم الشان قرآن کې ددې جګړې يادونې هم شوې او آن يو بشپړ اوږدسورت ددې جګړې په نوم نومول شوی دی ..د احزاب سيمه اوس ټوله پخه او سرکونه دي البته ددې سيمې دتاريخي هويت د ساتلو لپاره لاهم دلته دمساجد سبعه (اوومسجدونو)څخه پنځه لا هم پاتې دي، داپنځه مساجد خوا په خوا دي او حاجيان په هره يوه کې دوه دوه رکعته نفل لمونځ کوي.

دلته لومړی دحضرت عمرابن خطاب ،ورپسې دحضرت سلمان فارسي، ورپسې دالفتح مسجدونه دي، له دې پاس دخندق په نوم يولوی اوښکلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد دملک فهد لخوا جوړ شوی دی ، دامسجد ډېر لوړ جوړ شوی دی او ډېر لګښت پرې راغلی دی، دسیمي د منتظمینو په وینا ، حکومت غواړي دا ټول کوچني مسجدونه بند کړي او همدې نوي مسجد ته وسعت ورکړي دنبوي مسجد خواته مسجدعلي او مسجد جمعه هم واقع دي، ددوی په وینا ،خندق له همدې ځایه د احد تر غره غځېدلی وو.

دلته مو لمونځونه وکړل ښه وګرځېدو دانور کوچني مسجدونه اوس له پامه غورځېدلي دي ،نه يې رنګ اوترميم ته پام شته اونه فرش ته اونه پکې جمع کېږي.

قبلتين مسجد

له دې ځایه قبلتین (دوه قبلو والا) مسجد ته لاړو ،دامسجد الفتح مسجد ته نږدې شاوخوا ۸، ۱کیلومترۍ کې جوړ شوی دی ، مدینې ته درسول الله ص دهجرت پرمهال انصارو بیت المقدس لور ته لمونځ کاوه کله چې رسول الله ص دې ښار ته هجرت وکړ نو ده هم دالله ج په امر په لمانځه کې همدې لورته مخ کاوه، داځکه چې دا حساسې شېبې وې که رسول الله ص کعبې ته مخ کړی وای نو دااسلام دنوي ټوکېدلي بڼ پر وړاندې خنډونه جوړېدل.

قبلتین مسجد ته د بني سلمه مسجد هم وایي، داځکه چې موقعیت یې دبنوسلمه په سیمه کې دی بنوسلمه د ازدي قحطاني قوم اړوند دخزرج په قبیلې پورې اړوند دي، دامسجد په خالد بن ولید روډ دحرم شمال لوېدیځ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د عقیق شېلي ته نږدې د سلع غره لوېديځ ته له حرم څخه ۳،۵کیلو متره لېرې پروت دی.

دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول الله ص ته هم خوند نه ورکاوه.
دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول لله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

اوتل به ورسره د اهیله وه چې کله به دالله ج لخوا ورته حکم وشي چې لمونځ بېرته دکعبې لورته وکړي بالاخره دحضرت براء بن عازب د روایت له مخې چې بخاري روایت کړی دی له ۱۶یا ۱۷ میاشتو وروسته چې حضرت رسول الله ص بیت المقدس ته لمونځ وکړ د الله ج لخوا ورته امر وشو چې نور دې نو لمونځ کعبې ته کوه په دې اړه د حضرت انس بن مالک او حضرت ابن نجار دهغه روایت چې له عثمان ابن محمد څخه یې کړی لنډیز داسې دی چې : رسول الله ص خو دالله ج په امر بیت المقدس ته لمونځ کاوه، خو خوند یې نه ورکاوه، او تل یې داهیله وه چې الله ج ورته حکم وکړي چې بېرته کعبې ته لمونځ وکړي، بالاخره یوه ورځ دبنو سلمه قبیلې اړونده ام بشیر په نوم یوې ښځې رسول الله ص ته غرمه مېلمستیا کړې وه او رسول الله ص هم ورغلی وو د ماسپښین د لمانځه وخت شو، رسول الله ص له صحابه و سره یو ځای په همدې مسجد کې دبیت المقدس په لور لمونځ کاوه رسول الله ص د نورو لمونځونو په څېر په دې لمانځه کې هم دا هیله لرله چې الله ج ورته دکعبې لورته د لمانځه کولو حکم وکړي،په همدې غرض به یې هر وخت اسمان لورته کتل او مخ به یې اسمان ته اړاوه رسول الله ص بیت المقدس لورته د ماسپښین د لمانځه دوه رکعته کړي وو چې د الله ج لخوا ورته امر وشو چې خپل مخ کعبې ته واړوي هغه هم په دریم رکعت کې خپل مخ کعبې ته واړوه له همدې کبله دې مسجد ته قبلتین (ددوه وو قبلو والا)مسجد وايي، الله ج خپل رسول ته وفرمایل (قد نری

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلب وجهک في السماء فلنولینک قبلة ترضها فول وجهک شطرا لمسجد الحرام) یعني: یقیناً مونږ اسمان طرف ته ستا مخ اړول او بار بار کتل وینو نو ژر دی چې هغې قبلې ته دې مخ واړوو چې ته یې خوښوې نو مخ دې د مسجد الحرام خواته واړوه (البقره ۱۴۴)

د قبلتین مسجد تاریخي ارزښت ته په کتلو د حرمینو خادم ملک فهد بن عبدالعزیز دامسجد هم پراخ او ورغوه.

د ملک فهد پراختیا وروسته چې پنځه ویشت کاله وړاندې تر سره شوې دامهال عمومي سړک خواته ددې مسجد اوږد والی ۸۳ متره ،لوېدیځ اړخ ته ۸۲ متره ،سهیل یا قبلې خواته ۹۵ متره دی ، د مسجد ټول مساحت ۳۹۲۰ متره مربع دی، پورتنی منزل یې ۱۱۹۰ متره مربع دی .دوه منارونه لري او په مسجد کې ټولې ۲۱ لکه پخې خښتې کارول شوې دي له وروستي ترمیم وروسته پر مسجد پر لګول شوې کتیبې لیکل شوي : (انما یعمرمساجد الله من امن بالله والیوم الاخر .صدق الله العظیم .تحت رعایة خادم الحرمین الشریفین الملک ،فهد بن عبدالعزیز ال سعود وفی عهده المیمون تم بعون الله وتوفیقه انجاز مشروع اعادة بناء وتوسعة مسجد القبلتین بالمدینه المنوره وذالک فی شهر ۳۰_۳_۱۴۰۸ هـ الموافق ۲_۱۱_۱۹۸۷م).

قبلتین مسجد ښه پراخه ساحه ،شنې ونې، پاخه پارکونه او د اوداسه پراخه او پاک ځایونه لري مسجد په لوړه جوړ شوی دیوې دروازې په پاسنۍ برخه کې د مرمرو په تخته محراب انځور شوی او دا ښودل شوېده چې کله بیت المقدس ته لمونځ کېده نو محراب دلته وو او د بیت المقدس استقامت دې خواته دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقبلتـين مسـجد اوسنی محراب جنوب ختـيځ خواتـه او دقـدس محراب شمال ختيځ ته دی، ددې مسـجد ترڅنګ د عمـومي سړک ګلدانونـه لـه ډول ډول ګلانـو ډک دي د غـره پـه لمـن کې فـوارې جوړې شـوې او ډېرې ښـکلې ښکارې د ګلدانو ګلان او فوارې ټولې په جنراتور خړوبېږي او فواروته هم د جنراتور په زور له ژورو کوهيانو اوبه ور رسېږي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندق او اوه مساجد

دسلع غر د مديني منورې په منځ کې پروت او د نبوي مسجد د شمال لوېديځ څخه د سلع غره تر پيله ۲۹۰ متره واټن دی لوړه څوکه يې سل متره ،اوږدوالی يې يو کيلو متر، ټول محيط يې ۲،۴کيلومتره دی.

دسعودي حکومت يې د ساتنې اوښکلا لپاره ترې اغزن تار تاوکړی دی او مصنوعي فواري يې پکې لګولي دي.

ددې غره په لوېديځه لمن کې پروت ميدان کې رسول الله ص د خندق په غزا کې له صحابه ووسره يو ځای اړولي وو ددې غره ختيځ ،شمال او سهيل ته غر او رسول الله ص د سلمان فارسي چې اصلاً د ايران د رامهرمز يا اصفهان اوسېدونکی وو په مشوره لوېديځ لورته خندق ووېست، سعودي حکومت ددې ميدان د تاريخي اهميت د ساتنې لپاره دلته ډېر کار وکړ، په دې شپږ سوه متره مربع اوږد ميدان کې د موټرو لپاره تم ځايونه ابشارونه او ډول ډول بوټي کېنولي دي او د حديقه الفتح نوم يې ورکړی دی ، اود سعودي حکومت يو امير فهد بن عبدالعزيز دلته د غره په لمن کې د فتح مسجد په نوم يو لوی مسجد هم ودان کړ.

داځای له تاريخي پلوه د مساجد السبعة يا اوو مسجدونو په نوم يادېږي، خو موږ پنځه مساجد وليدل او د تاريخ په ځينو کتابونو کې هم دلته د پنځو او په ځينوکې د څلورو مساجدنو نومونه راغلي دي حضرت عمر بن عبدالعزيز دلته هم په ټولو هغو ځايونوکې مسجدونه جوړ کړي په کوم ځای کې چې رسول الله لمونځ کړی دی.

ډاکتر محمدالياس عبدالغني په خپل کتاب (مدينه منوره کې تاريخي مساجد) کې ليکي چې اګر که دسلع دغره په لمن کې اوس شپږ مساجد دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاریخپوهانو ټول د فتح په نوم نومولي دي سره له دې په ځوارلسمه سلیزه کې دلته اوه مسجدونه مشهور وو دغه په اند کېدلی شي چې دا اوم مسجد دبني حرام مسجد وي چې د فتح دمسجدونو جنوب ته پروت دی، خو ځینې بآور لري چې اوم مسجد به (رایه)وي چې له خندق سره نږدې پروت دی.

د فتحي مسجد

دامسجد د سلع غره لوېدیځ ته په یوه برخه کې جوړ شوی د رسول الله ص همدلته کفاروته ښېرا وکړې او د الله ج په امر بد توند باد راوالوت ،دکفارو خیمې یې ونړولې ،اوهرڅه یې ورته خراب کړل او وتښتېدل هیتمې وایي چې دیته ځکه د فتحي مسجد وایي چې پر رسول الله ص همدلته دالله ج لخوا د فتحي زېری وشو.

دېته مسجد ته احزاب نوم هم ورکول شوی داځکه چې رسول الله ص په همدې ځای کې دده پرضد راغونډو شویو کفاروا حزابوته ته ښېرا کړې دي، دامسجد په اعلی هم مشهور دی ځکه چې په لوړه په غره کې جوړ شوی دی

.

دامسجد لومړی ځل حضرت عمر ابن عبدالعزیز جوړ کړ بیا د عبیدی پاچا یو وزیر امیر سیف الدین الحسین ابن آبي الهجا په **۵۷۵** هـ س له سره آباد کړ بیا په ۱۲۷۰ه س کې لومړی سلطان عبدالمجید له سره ورغوه، چې اوسنۍ ودانۍ یې هم همدا د سلطان عبدالمجید ددور ده بیاملک فهد په ۱۴۱۱ هـ س کې له سره ورغاوه، ډېرې ښکلې جالۍ یې ورته ولګولې، ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې ښکلې کړې او ډېر ګران بیه توره تیږه یې پکې وکارولـه، د اوسـني مسـجد دالان ۸،۵۰متره او پلنوالی یې ۳،۵۰ متـره دی او لـه ځمکـې ۴،۵۰متـره لوړ جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت سلمان فارسي رض مسجد

حضرت سلمان فارسي یو ډېر جلیل القدره صحابي دی، نوم یې سلمان بن اسلام ابوعبدالله فارسي دی، داوسني ایران (پخوانی فارس)د رامهر مز خو د ځینو په وینا داصفهان اوسېدونکی دی، هغه هلته اوربدلي وو چې رسول الله ص ښکاره کېدونکی دی نو درسول الله ص په لټون راخوځېدلی وو پر لاره خلکو بندي او مریی کړی ترهغې چې مدینې منورې ته راورسېد دلته یې اسلام راوړ خو د بدر اواحد په غزا کې شریک نشو داځکه چې هغه دامهال مریی وو لومړی غزا چې هغه په کې ګډون وکړ د خندق غزا وه .هغه له ۳۰ ه س وروسته وفات شو د فتح مسجد لاندې سهیل خواته پروت مسجد د همده په نوم یادېږي. حضرت سلمان فارسي رسو ل الله ص ته د خندق کندلو مشوره ورکړې وه، اوس چې په کوم ځای کې دده په نوم مسجد جوړ دی حضرت حارث بن فضل وایي چې رسول الله ص دلته لمونځ هم کړی دی ، حضرت عبدالله ابن معاویه هم همدا وینا کوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د علي ابن ابي طالب رض مسجد

حضرت علي رض د ابو طالب زوی د عبدالمطلب لمسی څلورم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل د رسول الله ص د تره زوی او دهغه د لور حضرت فاطمة الزهرا مېړه وو ،دتبوک له غزا پرته چې رسو ل الله ص کورته پرېښی وو نور په ټولو غزوا توکې شریک وو بلاخره د رمضان په اوه لسمه په ۴۰ ه س کال دعبدالرحمن ابن ملجم لخوا د ۶۳ کالو په عمر په شهادت ورسېد ، حضرت علي رض دهغه د زوی امام حسن لخوا دالار په مانۍ کې خاورته وسپارل شو خو قبر یې معلوم ندی، د فتح دمسجدونو په پیل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم مسجد د حضرت علي په نوم دی، په قوي ګومان د خندق د غزا پر مهال حضرت علي رض همدلته اوسېده .دامسجد د حضرت سلمان رض د مسجد سهيل ته پروت وو، امير زين الدين ضيغم بن حشرم المنصوری چې کله په ۸۷۲ه س کې د مدينې والي وو نو دانړېدلی مسجد يې بېرته ورغاوه، صالح لمعی مصطفی وايي چې دده له وروستی چت څخه داسې ښکاري چې لومړی د سلطان عبدالمجيد په وخت ۱۲۲۸ ه س کې هم دامسجد ترميم شوی وو د سلع غره په لمن کې د پرتو مسجدونو په پرتله دامسجد تر ټولو لوی وو چې په ۱۴۱۴ه س کې له مينځه وېوړل شو.

د حضرت ابوبکرصديق رض مسجد

عبدالله ابن ابی قحافه عثمان ابن عامر ابوبکر لومړنی راشد خليفه اوله عشره مبشره وو څخه دی، هغه په نارينه وو کې تر هر چالومړی، پر رسول الله ص ايمان راووړ او د معراج پېښې د تصديق له امله ورته د صديق لقب ورکړل شو، دهغه پلرنی نوم عبدالکعبه دی، رسول الله ص ورته عبدالله لقب غوره کړ.

هغه رسول الله ته خپله لور حضرت عايشه په نکاح کړې وه ابوبکر صديق رض په ۱۳ه س په ۶۳ کلنۍ کې وفات او دحضرت عايشې رض په حجره کې د رسول الله ص خواته خاوروته وسپارل شو. دفتح مسجدونو جنوب ته پر يوه لوړه پروت څلورم مسجد دابوبکر صديق په نوم وو چې خلک به پر زينو ورختل.

دډاکتر الياس عبدالغني په وينا ، ابن نجار (۶۴۳ه س)او مطری (۷۴۱مړ)ليکي چې دامسجد اوس نړېدلی دی، خو احمد عباسي په يوولسمه پېړۍ کې دامسجد ودان معرفي کړی،اودهغه د ډول او مساحت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اړه يې معلومات ورکړي دي اوس چې دلته موږ کوم مساجد ولیدل نو په دوی کې هم د حضرت ابوبکر صدیق په نوم کوم مسجد نه وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عمر ابن خطاب مسجد

حضرت عمر ابن خطاب ابن نفیل کنیه یې ابو حفص او لقب یې فاروق دی، حضرت عمر دوهم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل ،هوښیار پرېکنده، هوډمن ،عادل او زړور شخص او دهغه لور حضرت حفصه رض درسول الله مېرمن وه،دحضرت ابوبکر صدیق له وفات وروسته په ۱۳ ه س کال خلیفه شو، او په ۲۳ ه س د ابولوء لوء مجوسي لخوا شهید او دحضرت عایشې په حجره کې د رسول الله ص ترڅنګ خاروته وسپارل شو.

ده ته منسوب مسجد دڅوارلسمې پېړۍ تر پیله په کومه تذکره کې ندی یادشوی آن چې علي بن موسی افندي په ۱۳۰۳ کې هم دامسجدنه دی یاد کړی له دې ښکاري چې دامسجد له ۱۳۰۳ ه س وروسته جوړ شوی دی. دامسجداوس هم موجود دی ، مستطیل ته ورته دالان لري اوتورې تیږې پکې لګېدلې دي، په دې مسجد کې اوس هم پنځه وخته لمونځ کېږي.

د حضرت سعد بن معاذ مسجد

سعد ابن معاذ ابن نعمان ابو عمر انصاري اشهلي د اوس د قبیلې سردار و، د بدر په غزا کې یې ګډون کړی او دخندق په غزا کې شهید شو.

ده ته منسوب مسجد د حضرت عمر ابن خطاب د مسجد سهیل لوېدیځ لورته دی، په پخوانیو مصادروکې ددې مسجد نوم هم نشته دی، آن علي بن موسی افندي هم نه دی یاد کړی ، له دې ښکاري چې دا مسجد هم له ۱۳۰۳ه س وروسته جوړ شوی او دمدینې منورې په ۱۳؛۴۴۷ ه س نقشه کې ځای لري، دامسجد اوس هم شته دی اوپه هماغه ځای کې دی چېرته چې پر حضرت سعد غشی لګېدلی دی، دامسجد مستطیل ډوله دی، دوه متره لوړه احاطه لري، چت نلري او درې خواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې حديقه الفتح راتاوه ده له ختيځ څه لوېديځ ته ۲۵، ۲اوله سهيل څخه شمال ته ۳۵، ۳متره مربع دي چې ټول مساحت يې ۲۱متره مربع راځي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احد ډګر

دهجرت پـه دوهـم کـال الهـي لښـکر (مسلمانانو)شـیطاني لښـکر د (مکـې کفارو)ته سخته ماتې ورکړه، دهغوی ډېر مشـران یې ووژل ، ډېرمـال یـې تـرې غنیمت او ډېـر یـې ژونـدي ونیـول، ،دمکـې کفـارو تـه دا مـاتې د زغـم نـه وه ،هغوی له مسلمانانو څه د غـچ اخسـتلو اور سوځول پوره یـو کـال یـې چمتـو والی ونیوه چې له مسلمانانو خپل غچ واخلي بـا لاخره د هجرت پـه دریـم کـال یې درې زره لښکر چې زادالمعاد پـه ویـنـا ، درې زره اوښـان او دوه سـوه اسـونه اود فتح الباري پـه ویـنا سل آسونه پکـې وو برابر کـړل اومدینې منورې تـه روان شـول پـه دې لښـکر کـې ددوی د احساسـاتو د راپارولولپـاره د ابـو سـفیان دمېرمنې هنده پـه مشرۍ ګڼو ښځو او انجونو هم ګډون کـړی وو چـې وخـت پـه وخـت بـه یـې دوی تـه حماسـي، پـاروونکي او ددوی د وصـال لـه مینـې ډکـې سندرې ویلې، اخوا حضرت عباس خپل وراره حضرت محمد ته له مکـې څخه مدینې تـه قاصـد ور ولېـږه اوپـه مکـه کـې ددوی پـر ضـد لـه ټولـو تحرکـاتو او چمتـو والـي یـې خبـر کـړ،رسـول الله ص هـم زر کسـیز لښـکر تیـار کـړ خـو دمنافقانو رئیس عبـدالله ابـن ابـی منافقت او تمـرد وکـړ او درې سـوه تنـه یـې بېرته وګرځول .رسول الله ص دهجرت پـه دریـم کـال د شـوال پـه ۷مـه د جمعـې پـه ورځ د دمجهز درې زره کسیز لښکر مقابله پیـل کـړه پـه پیـل کـې بریـالی شـو ، خوله ځینو صحابه و سره د مادیاتو او غنیمت مینې د ابریا ټکنۍ کـړه ،کفـارو چـې کلـه ولیـدل مسـلمانان د غنیمـت پـه راټولـو بوخـت دي او اسـتراتېژیکې نقطـې یـې پرېښـې نـو پـه کنډو ور وختـل ،ناڅاپـه یـې یرغـل وکـړ او اویـا تنـه مسلمانان یـې شهیدان کـړل خوبیاهم، بشپړ بری یې په نصیب نه شو .احد حرم تـه نـږدې دی مـوږ سـاخت مهـال ورغللو ، د احـد ډګـر دامهـال پـه نقشـه جـوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی، دموټرو پراخ تم ځای لري ، هغه غونډۍ چې په کنډو کې یې رسول الله دعبدالله ابن جبیر په مشرۍ پنځوس تنه غشي ویشتونکي کېنولي وو ، دامهال ډېره اوبه شوې او ټیټه شوېده ، څه کم یو نیم زر کاله کېږي چې خلک پردې غونډۍ پورته کېږي اوممکن جیولوجیکي تغیراتو او ترسباتو هم داغونډۍ ټیټه کړې وي.

داغونډۍ د وادي فناه جنوبي غاړې ته پرته ده چې اوس په جبل رماة مشهوره ده اودمسلمانانوله لښکرڅخه یونیم سل متره لېرې وه، موږ دې غونډۍ ته وختلو اخوا دیخوا مو وکتل ډېرځایونه تر ې ښکاري جګړه دهمدې غونډۍ لوېدیځ ته د احد غره ته نږدې د عینین نومي ځای کې ونښته .د مکې کفارو همدلته اړولي وو داساحه د مدینې شمال ته پرته ده، د جبل رماةشمال ته پراخ ډګر او خواکې یې د احد غر دی، کله چې د مسلمانانوله بریا وروسته دعبدالله ابن جبیر ملګرو د جبل رماة کنډو پرېښود نو حضرت خالد ابن ولید چې تر دا مهاله لا مسلمان شوی نه و له جنوب اړخه په شیله کې پر همدې غونډۍ راو خوت ،په کنډو کې پاتې دولس تنه مسلمانان یې همدلته شهیدان او لاندې یې مسلمانان محاصره کړل.

دلته یو له جالیو جوړه څلور دیوالي ده چې داحد شهیدان پکې ښخ شوي وو په دوی کې د حضرت سیدالشهداء حمزه ،مصعب ابن عمیر ، عبدالله ابن جحش ،قبرونه پېژندل کېږي او متواګان یې هم تائیدوي ، ددوی قبرونه هم له ځمکې سره برابر دي خو له پاسه پرې تیږې ایښې او همداتیږې دقبرونو نښې دي له دې قبرونو د یوفټ په اندازه دیوال تاو دی، متواګانو داحاطې دروازه تړلې وي او خلک یې له پنجرو ګوري ، متواګان هم سم معلومات نه ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته ګڼ ګرځنده دوکانونه او لاسي کراچۍ هم شته دي او ډېرهغه شيان پلوري چې معمولاً يې خلک په ډاليوکې وړي، د احد ميدان ختيځ ته مسجد هم جوړ شوی شمال ختيځ ته يې خوړ او له خوړ اخوا دخرماوو لوی باغ دی له رماة څخه دحرم منارې هم ښکاري. احد اوس هم وچ ميدان دی ونې بوټي پکې نشته دي.

داحد په ميدان کې اوس ډېرې ودانۍ جوړې شوي دي ، خوبيا هم سپين ځايونه لري موږ دهمدې ډګر په ليدلو بوخت وو چې په څو لويو موټرو کې نور افغانان هم راغلل دوی هم د رماة غونډۍ ببخ ته راغلل له دوی سره ددوی د حج ښوونکی هم وو له جامو ،لهجې او کړنو ښکاربدل چې ښه ساده سړی وو ، نه د وخت په نزاکت پوهېده نه د خلکو په مزاج اونه دموسم او هوا په غوښتنه لس بجې به وې چې دوی راغلل دې ملاصاحب چې لاسي لاسپيکر هم ورسره وو دوی ټول په نا هواره ځمکه په دوو پښو کېنول ، له چاسره څادر وو اوله چاسره نه وو اوکه څادر هم وو نو ځمکه ډېره سره وه پرځمکه پر څادر کېناستلی نشو ، هوا هم ډېره توده وه، پرتولو خولې راماتې وې خو ده ورته اوږد تقرير پيل کړ ، تقرير يې هم دوخت له غوښتنې سره برابر نه وو له تقرير څخه کوم نيم ساعت تېر شو خو دی لا بوخت وو ، خلک ستړي اوپه تنګ شول ، چې څوک ترې پاڅېږي نو ملاصاحب پرې غږ وکړي چې تنګېږه مه کېنه، دوه درې ځله سپين ږيري ورغلل ورته يې وويل چې تقرير بس کړي ځکه ګرمي هم ده او خلک احد د ډګر د ليدلو تلوسه لري نور ځايونه هم بايد وکتل شي او دولس بجې بايد حرم ته لمانځه ته هم ورسېږو ،بالاخره تقرير يې بس کړ خو دعايې هم پوره لس دقيقې وخت ونيوه زه خو څوځله ترې راپاڅېدم خو په دوی کې مې ملګري وو دهغوی لپاره هم اړو م چې ورته پاتې شم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبا مسجد

له احد څخه قبا مسجدته وخوځېدو دا مسجد له نبوي حرم څخه لږ واټن لري د قبا مسجد شاوخوا ډېره ښکلې منظره او پراخه سړکونه لري دموټرو تم ځايونونه د خرما او نورې بې مېوې ونې ښکلې بڼ اوګرځنده ګڼ پلورنځي لري، قبا ډېر ښکلی مسجد دی، له نبوي حرم وروسته دلته تر بل هرځای ډېر بيروبار وي، ډېر خلک دلته لمانځه ته راځي،رسول الله ص فرمايي چې په قبا مسجد کې دوه رکعته نفل لمونځ ديوې عمرې ثواب لري.

دقبا په بڼ کې د اوبو ښکلې فوارې او ښوګرد حوضونه،شته دي، بيت الخلاوې او داوداسه پرېمانه او ښکلې ځايونه لري ختيځ ته يې اوم نمبردوه هديرې دي، ددې هديرې قبرونه او شناختې د جنة المعلی او جنة البقيع په پرتله لوړ دي، مسجد دوه برخې لري لومړۍ برخه يې د نارينه او دوهمه يا د مسجد دننۍ برخه کې د ښځو لمونځای دی.

دامسجد پراخ دی خو دمراجعينو تراکم ته په کتلو لاهم کوچنی دی، دمسجد دديوال لاندېنۍ برخه د چېسو ښتې او پاسنۍ برخه يې سپين رنګ لري.

قبا مسجد د اسلام په تاريخ کې له ځانګړې اهميت څخه برخمن دی، دالومړنی مسجد دی چې د اسلام په تاريخ کې په مدينه منوره کې جوړ شوی دی، دا لومړنی مسجد دی چې حضرت رسو ل الله ص پخپله پکې کار کړی دی او درنې تيږې يې په کې پورته کړې دي.

د هجري تاريخ پيل هم دقباد مسجد د کار له پيل سره تړلی دی، يعنې په کومه ورځ چې رسول الله ص مدينې منورې ته د هجرت پر مهال ورسېد نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدلته يې په خلاص او پرانيستي ډګر لمونځ وکړ،داځای قبا نومېده او د مسجد ځای دبني عمر وبن عوف دقبيلې اړوند کلثوم بن هدم ملکيت و او همدلته يې د لومړني مسجد بنسټ کېښود ، دلته دقبا په نوم مشهور ه چينه وه ، داکلی هم همدې چينې ته منسوب دی.

دې مسجد ته په قرآن کې د تقوا نو م ورکړل شوی او ددې بنسټ يې دتقوا په نيت اېښودل شوی بللی دی ، همد راز قران وايي چې ددې مسجد بنسټ د تقوا په نيت په لومړۍ ورځ اېښودل شوی دی، (لمسجد اسس علی التقوی من اول يوم احق ان تقوم فيه)يعنې کوم مسجد چې په لومړۍ ورځ د تقوا پربنسټ جوړ شوی ډېر وړ دی ، چې دعبادت لپاره پکې ودرېږې) سورة التوبه ۱۰۸.

حضرت شموس بنت نعمان روايت کوي چې ما کله لومړی ځل حضرت پيغمبر وليد نو په قبآ مسجد کې يې کارکاوه او درنې تيږې يې پورته کولې يو صحابي ورته عرض وکړ چې ته داکار ماته پرېږده نو هغه ص ورته وفرمايل چې ته نورې پورته کړه، د مسجد له بشپړ ېدلو وروسته رسول الله وفرمايل چې حضرت جبريل پخپله ددې مسجد قبله جوړه کړه.

حضرت ابن عمر رض روايت کوي چې رسو ل الله ص به هره شنبه پلی ياسپور قبا مسجد ته ورته ،حضرت سهل بن حنيف له رسول الله ص څخه روايت کوي چې څوک په کور کې اودس وکړي او قبآ مسجد ته راشي او دوه رکعته لمونځ وکړي نو د يوې عمرې ثواب ورکول کېږي.

قبا مسجد هم د تاريخ په اوږدوکې څو ځله رغول شوی او پراخ شوی دی، وروستی ځل پراختيا او رغونه يې د ملک فهد په وخت کې د پنجشنبې په ورځ دصفر المظفر په ۸مه ۱۴۰۲ه س پای ته ورسېد ،نوې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراختیا په ټولو نوي عصري وسایلو سمباله ده، ایرکنډیشن پکې فعال دی، د مسجد پر غولي داسې څپره جوړه شوې چې په کمپیوټر حرکت کوي، په مسجد کې دننه او بهر شل زره تنه لمونځ کولی شي، دننه او بهر نی ټول مساحت یې ۱۳۵۰۰ متره مربع ده، دنارینه وو لپاره ۲۴ بیت الخلاوې او ۱۲۸ د اوداسه ځایونه اود ښځو لپاره ۲۲ بیت الخلاوې او ۴۳ د اوداسه ځایونه جوړ شوي دي ، په وروستۍ پراختیاکې درې میلیونه د ببلابېل حجم درلودونکي خښتې ،شپږ زره مربع متره مرمر تیږه او زر ټنه سرب کارول شوي دي.

د قبا ځینې برخې دالعوالي په سیمه کې دي، دلته دانصارو هغه قبیله بنو عمرو بن عوف پرته ده چې الله ج یې په اړه فرمایي﴿ فیه رجال یحبون ان یتطهروا والله یحب المطهرین﴾یعنې: ﴿په دې کې داسې خلک دي چې پاکوالی خوښوي او الله ج هم پاکي خوښوونکی خوښوي﴾ توبه ۱۰۸.

دشنبې په ورځو کې اوس هم په قباکې بیروبار وي موږ هم د شنبې په ورځ ورغللو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره

ډاکتر ښادمن په مدينه منوره کې بلد وو ،ماته يې وويل چې يوه ورځ دې په مدينه منوره کې ښه ګرځوم او ډېر ځايونه درباندې ګورم، د يکشنبې په ورځ ماسپښين يې راته وويل چې سبا سحر به دې چاى له ماسره وي، او له چاى وروسته به د مدينې منورې د مشهورو ځايونو ليدلو ته ووځو ماهم ورسره ومنله.

سبا سحر دده په خونه کې چې حرم ته په تر ټولو نږدې عماره کې وه دلوى ننګرهار شرکت رئيس حاجي ببرک، دمرحبا شرکت رئيس حاجي محمدامين، د اکوړه خټک دحقانيه مدرسې د ۲۰۰۲ زيږديز کال فارغ او دخوست د صبريو اوسېدونکى مولوي نورالله او ظريف زمان هم راغلي وو.

ډاکټرښادمن د المبارک شرکت رئيس دى خو دامهال يې له دوو نورو شرکتونو سره په ګډه ۳۷۲تنه حاجيان راووستي وو په مکه معظمه کې خو ما ددوى عمارې او خدمتونه نه وو ليدلي خو حاجيان ترې خوښ وو ډاکټر عبدالبصير احمدزي او دلغمان دقرغيو ولسوالۍ د عزيز خان کڅ اوسېدونکي حاجي ظاهر خان يې راته صفت کاوه خو په مدينه منوره کې له حاجيانو سره ددوى نيک چلند او ښه خدمتونه ماپه خپله وليدل دوى خپل حاجيان په دوو عمارو کې ځاى پر ځاى کړي وو او ددواړه عمارې له حرم سره داسې ښتې وې چې له عمارو به راووتلې نوحرم ته به ننوتلې عمارې هم ډېرې لوکسې او ښکلې وې حرم ته د نږدې عمارو بيه لوړه وي معنى داچې دوى د حاجيانو لپاره ډېر لګښت کړى و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل داچې له دوی پرته بل هېڅ شرکت په خپل لګښت حاجيان په مدينه منوره کې نه دي ګرځولي خو دوی ورته موټر نيولي او په ټولو تاريخي ځايونويې ګرځول.

دبنګله دېش مکتب چې حاجيان له مدينې منورې څخه جدې ته رالېږدوي دحاجيانو دهغه بار لپاره چې په يوموټر کې نه ځايېده بل موټر نه نيوه، په داسې حال کې چې دا ددوی دنده وه ، خو ښادمن دوی داقرباني هم ورکړه او د حاجيانو بار ته يې بل موټر ونيوه داکارونه دولت هم نه کول اونه يې هم حاجيان په بېلابېلو سيمو ګرځول.

له چای وروسته د ډاکټر ښادمن دوی په فولادي کرولا موټر کې سپاره شو، دموټر چلوونکی حاجي محمد نعيم د پغمان اصلي او دمدينې منورې اوسنی اوسېدونکی وو.

د سلمان فارسي بڼ

لومړی بيا قباته لاړو هلته مو لمونځ وکړ اوبيا د حضرت سلمان فارسي بڼ ته روان شو، پر لاره مو څو باغونه وليدل په ځينو کې يې د خرما ونې وهلې هم وې يوځای مودرې غزونه هم وليدل د سلمان فارسي، رض باغ موله ډېرو پوښتنو وروسته ومونده خوزمونږ داټکل برعکس هېڅ بيروبار پکې نه وو آن له مونږ پرته بل څوک ورته نه وو راغلي، داباغ قباته نږدې دی.

دباغ په خوله کې دبئر الفقير (دفقير کوهی) په نوم تاريخي کوهی دی سعودي حکومت اوس ترې ګټه اخستل بند کړي خودتاريخي آبدي په توګه يې خوندي کړی او له شاوخوا يې ترې اوسپنيزه جالۍ تاوه کړې ده،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوهي ترڅنګه لیکل شوي چې دا کوهی یو تاریخي اثر دی او هرډول تېری پرې تاریخي جرم ګڼل کېږي، له دې لیکنې سره زما خیال دافغانستان د تاریخي اثارو چور او تالان ته واوښت ،دوی پریو کوهي څومره پام کوي او دافغانستان ټول تاریخي اثاردکباړو په کتار کې وپلورل شول او اوس د نورو د موزیمونو ښکلا ده.

داچې دې باغ ته ولې دسلمان فارسي باغ وایي پر لامل یې پوه نه شوم،خوپخوانی تاریخي باغ دی، اوس پکې ژور کوهی (ټیوب ویل)وېستل شوی اوپرېمانه اوبه د برېښنا په واسطه راوېستل کېږي ما په لومړي ځل په سعودي کې رواني اوبه ولیدې هغه هم همدا چې په برېښنا راوېستل شوې دي، خوږې او رڼې اوبه اولومړی ځل وو چې له دې ویالې اوبه څښم ځکه چې هلته خوټولې بوتلي اوبه دي.

په باغ کې د رشکې،ګندنې او پالکو په شمول ډول ډول سابه کرل شوي او د باغ سهیل لوېدیځه برخه موږ ته ښکارېدله چې احاطه ترې تاوه وه نور نو ترې چاپېره ودانۍ وې په منځ کې یې دحسین بن علي په نوم د هلکانو مدرسه وه چې دملک فهد او ملک عبدالله عکسونه پرې ځړېدلي وو ، دمدرسې ترڅنګ پر یو دیوال چا(یا حسین) لیکلي وو خو لویه چلیپا پرې راښکل شوې وه، دمدرسې شاوخوا لسګونه موټر ولاړوو چې زده کوونکي یې کورونو ته بیول ماته بیاهغه افغان زده کوونکي را په زړه شول چې په لوڅو پښو اویوه زاړه او خیرن کمیس او پرتوګ کې تر ونو لاندې جوړو ښوونځیو ته ځي .دا مهال دسحر لس کم نهه بجې وې او په مدرسه کې تفریح وه د زده کوونکیو شور ماشور د خوږې نغمې په څېر لګېده له نورو ونو خرما ټولې شوې وې خو یوه ونه د خرماله وخکالو هماغسې ډکه وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عثمان کوهي

له هغه ځایه بئرعثمان (دحضرت عثمان کوهي) ته ورغللو داهغه کوهی وو چې کفارو پر مسلمانانواوبه بندې کړې وې بالاخره حضرت عثمان رض داکوهی په خپلو شخصي پیسو وپیره او مسلمانانوته یې دګټې اخستنې لپاره وسپاره.

اوس هلته لوی باغ دی دلته بیروبار ډېر وو په دې باغ کې دننه لوی دکان دی ، دوکان څه چې سمه مغازه ده له خرما نیولې تر تاراوستن ،شات،عطر هرڅه پکې موندل کېدل.

موږداکوهی ونه لید ځکه چې ملګري مووارخطا ووخویو پنجابي راته یوه ټانکۍ راوښوده ویې ویل چې تر همدې ټانکۍ لاندې د حضرت عثمان کوهی دی .

له دې باغ څخه عمومي سړک ته راووتلو د عمومي سړک ګلدانونه له رنګه ګلانوډک دي. په سعودي کې ترډېره حده دهلکانو ښوونځي په عمومي سړکونوخو دنجونو په پناځایونوکې دي.له دې ځایه په دایرې(حلقوي سړک) مخ په تبوک روان شو، دلته مودخرما یولوی باغ ولیده،دمدینې منورې پر پوهنتون راتاو شو، دانړیوال پوهنتون دغره لمن کې په پراخه ساحه پروت دی، یوځل ۲۴کاله وړاندې په پېښور ښارکې دهمدې پوهنتون لخوا په یوجوړ شوي درې میاشتني کورس کې ما هم درس ووېلې داکورس په ډېره لوړه سویه جوړ شوی ،ټول استادان یې عربان او دکتوران وو په درې میاشتوکې یې ډېر لوړ او ژور منهج عملي کاوه ،نظم او دسپلین پکې ډېروو له دوه ورځو ډېره غیر حاضري له کورس

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه داخراج په معنی وه، په پای کې يې سخته ازموينه هم وه له شاوخوا سلو تنو څخه له نيموډېره برخه زده کوونکي په داسې حال ناکام شول چې ډېريې په نوروځايونوکې پخپله استادان وو. ناکاموکسانو ته شهادت نامه او پوره پيسې هم نه ورکول کېدلې، ايله ۵۰۰کلداري او څوکتابونه ورکول شول. خوبرياليوکسانو ته ۱۸۰۰کلداري،شهادتنامه هغه هم د مديني منورې د پوهنتون لخوا او پرېمانه کتابونه ورکول شول،زه الحمدلله په برياليوکسانوکې وم او د نومرو اوسط مې هم له ۸۰پورته وو.

پرسړک يوځای اشاره سره وه زموږ موټر چلوونکی محمد نعيم ورته ودرېد خوسړکونه تول خالي وو، مانعيم ته وويل چې سړک خو تول خالي دی،پرې ورځه ځکه نه موټر شته اونه ترافيک،خوهغه راته وويل چې دلته تول سړک د کامروپه واسطه له مرکز سره تړلی دی که کوم تخلف وشی کيمره سمدستي مرکز ته خبر ورکوي، او مرکز بيا دموټر چلوونکي ګرځنده فون ته مسج ورلېږي،چې په دې پيغام کې دتخلف ډول، وخت ځای او د جريمې اندازه ليکل شوې وي او چلوونکی بيا اړ دی چې ټاکل شوې جريمه په ټاکلي وخت بانک ته وسپاري اوکه ويې نه سپاري نو که چلوونکی اجنبي (هغه چې د سعودي تبع نه وي)اوکه سعودی وي نوداجريمه پرې لوړېږي که بيا يې هم ور نکړي نوکله چې اقامه يا جواز سير تمديدوي نو لومړی ترې جريمه اخستل کېږي، نودلته ترافيکي تخلف ستونزمن دی.

عجوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربي هېوادونه په ځانګړي توګه مدينه منوره د خرماګانو ښار دی دا مشهوره ده چې په سعودي کې تېل اوخرما ډېره پیداکېږي اوهلته ارزانه وي،خوسرچپه ،په سعودي کې خرما قېمته ده،موږ په افغانستان کې ښه اوپسته خرما کیلوپه شپیته افغانۍ پېرو خودېته ورته خرما په مدینه کې په شاوخوا شل ریاله چې ۲۵۰افغانۍ کېږي پلورل کېږي،یوځل ما یوډول خرما کیلوپه اوه ریاله واخستې خوکلکې وې بیامې پر ملګرو وخوړلې. په مدینه منوره کې یوډول خرماته عجوه وايي دا خرما خوږې ،ګردې او توري دي ډاکټر ښادمن راته وويل چې دا خرما تر نورو ډېرې قېمته دي، هغه راته وويل چې دخرما داذات يواځې په مدينه منوره کې اوهغه هم د نبوي حرم چاپېرچل کې پیداکېږي او داخرما په بل ځای کې میوه نه نیسي ،هغه ددې خرما دحاصل اوزرغونېدلوساحه العوالي (دنبوي مسجد شاوخوا)وښوده،ښادمن وويل چې رسول الله ص د عجوه بوټی په خپل لاس اینبی دی او نن چې په العوالي کې څومره عجوه پیداکېږي نوریښه یې هماغه د رسول الله ص پر لاس اینبودل شوی بوټی دی، دعجوې کیفیت اوغتهوالي ته په کتلودیوې کیلوبیه یې له ۳۵ ریالونیولې تر ۱۰۰ریالو پورې ده.

ماچې دخرما بیه په افغانستان او مدینه منوره کې پرتله کړه او دراانتقال ستونزه مې په پام کې ونیوه نو یوڅوکیلو عجوه مې وپېرله نوره خرما مې هلته ونه پېرله.

په مدینه منوره کې زموږ هستوګنځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ عماره حرم ته نږدې وه له حرم څخه به ایله ورته اوه دقیقې لاروه موږ به د بازار افغاني اوجنت المعلی دد یوالـه له لارې حرم ته تللو دلته هم زموږ خونه په لومړي پوړ کې او درې کسیزه وه، ما غوښتل چې له مولوي احمدي پرته یوتن بل هم راسره وي چې په چای ډوډۍ کې راسره مرسته وکړي، زما کابلی ،کاکا برات په پام کې وو . کاکا برات دکابل په میرویس میدان کې اوسېده ترکاڼ وو ښه سړی وو په مکه کې یې زموږ خدمت کاوه خومولوي احمدي راته وویل چې دخونې ټول خدمت زه کوم، خوبل څوک مه راوله،رښتیاهم هر خدمت یې کاوه او له ټولو جنجالونو یې بې غمه کړی وم .

زموږپه خونه کې نصب تلوېزیون یواځې پنځه چینله نیول، یو چینل کعبه ۲۴ ساعته لایف ښودله.

زموږ دعمارې عرب څوکیدار پخپله په تلوېزیون کې هرڅه، هرلوڅ اوپټ غربي چینل ،هره نڅا اوهره سندره لیدل خونوروته به یې ویل چې تاسوخوحاجیان یاست خراب شیان مه ګورئ.په نوروخونوکې ټلویزیونونو ډېر چینلونه نیول.

بازار افغاني د جنت المعلی د شمال ختیځ دیوال ترڅنګه لویه زېرزمیني وه، دلته ډېر هغه څه پلورل کېدل چې افغانان یې خوښوي خو ډېر توکي یې دکوچنیانو د لوبو سامانونه وواوهغه هم ګران بیه، ددې بازار ډېر دوکانداران افغانان وو.

د نبوي حرم امامان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې د ډېرو امامانو غږ خوږ وو، ډېريې ځوانان وو لمونځ يې هم د ستړیاترحده نه اوږداوه، خو په مدينه منوره کې ډېر امامان او خطيبان د پاخه عمر خاوندان وو، هغومره، خوږغږي هم نه وو، قاري حذيفه هم د نبوي مسجد له خطيبانو و، ده په ځوانۍ کې ډېر خوږغږ دلود، خواوس يې غږ ډډ شوی وو.

ده به دومره اوږد لمونځ ورکاوه، چې سرې به يې سترې کړ، يوه ورځ دده اوږد لمانځه په غوسه کړم، ماويل داله نبوي احاديثو او د شريعت له روح سره په ټکر کې دي ځکه دده ترشاه لسګونه زره انسانان ولاړ دي چې زرګونه سپين ږيري، سپين سري او ناروغان هم پکې دي، نو دی ولې هغوی په پام کې نه نيسي، داغوسه مې له مولوي سميع الله ريحان سره شريکه کړه هغه د قاري حذيفه ماضي اوغږ وستايه خوزما نظر يې هم زما له وېرې په خندا تائيد کړ.

يوه ورځ د جمعې مازديګر امام په خفيه لمانځه کې داسې ايت تلاوت کړی و چې سجده واجبوي، د ايت له تلاوت ورو سته يې سمدستي الله اکبر وويلې او سجدې ته لاړ په ده پسې خولسګونه زره خلک ولاړوو او ټولو خو پرېږده چې دويمه حصه خلکو هم دی نه ليده خلکو چې په قيام کې دامام له خولې الله اکبر واورېده نوفکر يې وکړ چې امام رکوع ته لاړ، امام د تلاوت سجده کې دی او خلک په رکوع کې او امام چې له سجدې بېرته قيام ته را پورته شو، او الله اکبر يې وويلې نو مقتديانو فکر وکړ چې امام له رکوع وروسته سجدې ته لاړ، امام ولاړوو او مقتديان په سجده کې په هرحال له هغه چاپرته چې امام يې ليده نور د ټولو لمونځ ګډوډ شو، ډېرکم خلک پوهېدل چې امام د تلاوت سجده کړېده، آن زه هم پوه نه وم حيران وم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ملا څه ډول لمونځ کوي، له لمانځه وروسته د خلکو ګونګسې او تبصرې پيل شوې، زه هم سبا په اصل حقيقت پوه شوم.

دلته هم حکومت علما تر سانسور لاندې نيولي او د جمعې د ورځو لپاره تياري خطبې ورکوي، په مدينه کې هم علما هماغسې مذهبي اختلاف ته لمن وهي،لکه څرنګه يې چې په مکه کې وهي، دلته هم د جنة البقيع په دروازه او د حرم په کتابتون کې د شيعه مذهب ضد کتابونه وړيا ورکول کېږي، دلته هم له هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم کتابتون

دنبوي مسجد ددوهم پوړ لوېديځ خواته په يوه اوږده سالون کې جوړ کتابتون ډېرې بډاى او په سعودي کې دمشهورو او مهمو کتابتونو په ډله کې دى، دا سالون په منځ کې لوېديځ ته وتلى ځاى لري، په لومړنۍ برخه کې يې د علوم القران نويو اوپخوانيو تفسيرونو، حديثو، علوم الحديثو،مستندات احاديث ،عقايد ،دهر مذهب فقهي ،سياسي ،ساينسي، ،ټولنيز علوم او نړيوالې جغرافيې برخې ليدل کېږي.

دکتابتون ټول کارونه کمپيوټري دي، دهر مامور مېز ته له انټرنېټ سره نښتى کمپيوټر ايښى دى، دکتابتون يو تن مسؤول راته وويل چې له دوى سره څه باندې يو ميليون کتابونه په کمپيوټرکې ثبت دي، په ډېټابيس کې دهر کتاب دالمارۍ شمېره ،په المارۍ کې دکتابونوکتارونه، په هر کتار کې د کتابونو نومونه،شمېر او پرلپسې شمېره ليکل شوېده، چې له مخې يې په لږ وخت کې هر کتاب په اسانۍ موندل کېږي. کتابتون ته ګڼ کسان مطالعې ته راځي.

دتفاسيرو په برخه کې مې د ابراهيم بن اسحق بستي پر تفسير سترګې ولګېدلې،دبستي تفسير د نړۍ په مهمو تفسيرونوکې دى او ابراهيم ابن اسحق بستي داسلامي نړۍ په کچه لوى عالم دى، بستي د هلمند ولايت اوسېدونکى دى، خو دده بدمرغي داده چې دکم قدروخلکو په هېوادکې زېږېدلى دى، که دى دبل هېواد واى نوله قرطبي، ابن کثير او ... به يې نوم لوړ واى، ددې تفسير په سريزه کې داسپيناوى شوى دى چې ابراهيم بن اسحق بستي ببل دى او ابراهيم ابن اسحق بشتي النشاپوري ببل دى، يعنې يو د هلمند دبست او بل د نشاپور چې په ماوراءالنهر پورې اړه لري، دبشت اوسېدونکى دى، نبايي ددې سپيناوي لامل داوي دافغانستان پردې ستر ويار

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نورو دعوه کړې وي او د افغاني ابراهیم ابن اسحق خدمتونه او شخصیت یې نشاپوریانو ته منسوب کړی وي، افغان ابراهیم ابن اسحق په ۳۰۷هـ س کې مړدی.

داکتابتون په انټرنېټ کې ځای پانه هم لري او د هره برخه یې آنلاین هم ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مدينې بازار او هوا

مدينه منوره ډېره ښکلې هوا لري، هوايي دمکې په پرتله سړه ده ،په مدينه کې هم غرونه شته خو د مکې په پرتله کم دی،موږ دمکې ګرمۍ ځپلي وو اودمدينې هوا راته سم پسرلی برېښېده،دلته ايرکنډېشن ته اړتيانه وه کله کله به پکی هم اضافي و خو داهغه مهال و چې په کابل کې د تودوخې درجه منفي لس وه.

موږ خپله سودا او سوغاتونه مدينې منورې ته پرېښي وو، ځکه چې اورېدلي مو وو دلته بيې ټيټې دي،جای نمازونه د دوستانو لپاره ډالۍ،خرما، خولۍ او... خو ضرور و چې پير لي موواى دحرم شريف لوېديځ ته دارالايمان کانټيننټل هوټل اوڅولوړپوړيزه ودانۍ دلته د سرو زرو بازارو، زه ورغللم خو چې نرخونه مو له افغانستان سره پرتله کړل نو ډېر لوړ وو.

زموږ يوتن ملګری علي محمد چې اصلاً دفراه او اوس د هرات اوسېدونکی وو همدلته په يوولس زرو ډالرو يو د سروزرو هار واخيست،علي محمدنالوستی دنګ او غوښور ځوان وو مولوي احمدي راته وويل چې هغه واده هم لري خوپه هرات کې د يوې لوړې کورنۍ اړوند پريوې نوموتې ښکلې عاشق شو، چې بالاخره له ډېروجرګو مرکو وروسته يې ددېرش لکو افغانيوپيشکش (ولور) په مقابل کې ورکړه ،داسره زر يې هم هماغې ته واخستل او ښايي هرات ته له ستنېدو وروسته يې واده وي، ماله احمدي وپوښتل چې علي محمد څه کار کوي هغه راته لنډ وويل چې له پوډرو پرته نورڅه وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعودي څخه په ډالیوکې د ساعتونو راوړلو دود مشهور دی ماهم غوښتل چې خپلې کورنۍ او ځینې دوستانو ته ساعتونه راوړم ،ځینو دوستانو د ځانګړیو ساعتونو راوړلو فرمایش راکړی وو ،د حرم شریف ترڅنګ د جنة البقیع له دیوال سره نښتی د ساعت پلورلو څو دوکانونه وو ، یو دوکان ته ورغلم، پلورونکی افغان و حاجي خلیل نومېده او دبلخ ولایت دمرکز مزار اوسېدونکی و ، څو ساعتونه مې بیه کړل ماته نرخونه هم معلوم نه وو ، هغه ته مې وویل چې که ته ماته دسل ریالو جنس په زر ریالو بیه کړې هم پرې نه پوهېږم اوکه ددې برعکس هم ،خومناسبه ګټه واخله او ساعتونه راکړه، هغه په خندا شو ، ویې ویل کاشکې داخبره دود شي،دلته خو پېرونکي موږ اړباسي چې دسلو جنس په زرو بیه کړو ځکه چې که موږ د دوه سوه ریالو جنس په دوه سوه بیه کړو نو مشتري راته پنځوس ریاله وایي نو موږ مجبور یو چې په پنځه سوه ریاله یې ورته بیه کړو او دوه نیم سووته رابښکته شو ،له ده مې شپږ ساعتونه وپېرل زما الفجراو پخواني سیکوپنج ساعتونه هم په کار وو زما ملګري جهادي لیکوال محمدمعروف فروغګر صاحب رانه پخوانی کیلی ګور سیکوپنج ساعت غوښتی وو حاجي خلیل راته وویل چې دحرم لوېدیځ ته ددارالایمان کانټیننټل شاته د عبدالغني میمني شرکت ته ورشه الفجر له هغوی سره ایجنسي دي او نرخونه یې هم ارزانه دي، هغه خپل کارت هم راکړ، چې له هغه سره مې معرفي کړي، دعبدالغني میمني شرکت مې په پوښتنه پیدا کړ،خو دومره بیروبار پرې وو چې هغه د چاخبره سرګرولو ته اوزګارنه وو ،له هرساعت سره یې بیه لیکلې وه،نرخونه فکس وو ،چنې او هغه دهندیانو خبره (بارګیننګ)پکې نه وو دوکانداران خبروته اوزګار نه وو په لوی شرکت او لوی دوکان کې دقدم ځای نه وو ماولیدل چې اوس دبیروبار له کبله په ارام زړه انتخاب نه شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی بیرته لاړم سبا بیا ورته راغللم په دوکان کې ځوتنو کار کاوه په دخل ناست شخص ته مې چې هندي ښکارېده دحاجي خلیل کارت وروښود هغه راته وویل چې ته جنس خوښ کړه بیا به درسره مراعات وکړو، ماهم څو الفجر ساعتونه راواخستل دښه الفجر بیه ۲۷۰ ریاله او دپخواني ماډل ۱۵۰ ریاله وه خوده راته ۲۷۰ والاپه ۲۲۰او ۱۵۰ والاپه ۱۴۵او نور ساعتونه هم له ټاکلي بیې ارزانه حساب کړل.

زموږ ملګرو په یوه دوکان کې ښکلې ښځینه جامې لیدلې وې دادوکاندار هم افغان و ،ورغللو ډېرې ښکلې ډول ډول جامې یې درلودلې، په نرخونو کې جوړ راغللو ،دجامو ښکلا ،ډول ډول ډیزاین ،له کورنۍ څخه بېلتون او مسافري اوپه مېرمنې او بچیانو پسې خفه کېدل ددې لامل شول چې ښې ډېرې جامې واخلم ،داند ښښنه هم راسره نه وه چې دا جامې به اوږدې یالنډې وي ځکه چې په کور کې مو هرو مرو داسې څوک پیداکېدل چې دا جامې پرې برابرې شي.

په مدینه منوره کې هم دلمانځه په وخت کې یا دوکانونه تړلي اویا یې پر دروازو پردې ځړولې وي، دسړکونو دپاکوالي لپاره ۲۴ساعته نوکریوال چمتو وي او ،آن دشپې یې هم پاکوي، په مدینه کې روغتونونه ۲۴ساعته پرانیستې وي موږ هم سپین ږیرى له ونې ټیټ حاجي عبدالله چې د حجراسود دښکلولو په ټېل ماټېل کې یې پښې ژوبلې شوې وې په کې بستر کړې وو، دافغانستان په خبر سعودي هم وچکالۍ ځپلی دی،خو دافغانستان په کچه نه، هلته په شاوخوا ۴۰ورځو کې ماکم ترکمه درې ځله باران ولیدخو بیاهم دیکشنبې په ورځ ماسخوتن په حرم شریف کې اعلان وشو چې سبا سحر به د استسقا لمونځ کېږي هماغسې وشول د محرم په اومه ددوشنبې په ورځ دسحر له لمانځه وروسته ټول خلک په خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست پاتې شول دلمر له ختلو وروسته داستسقا لمونځ وشو چې ډېرو خلکو پکې ګډون وکړ په همدې ورځ پر مدینه منوره نرى نرى باران وورېد.

دمازيګر له لمانځه وروسته له ډاکټرښادمن سره ددوی ودانۍ ته ولاړم هلته مې د سمنګان اوسېدونکى حاجي عبدالمتين چې په دې ولايت کې د حزب اسلامي افغانستان امر هم و، ولید، هغه راته د جمعه خان همدرد، داتلولۍ اومېړانې، ډېرې کيسې وکړې چې پر موږ يې نور هم ګران کړ.

دمحرم په اومه دسه شنبې په ورځ مې په لومړي ځل دماسپښين له لمانځه وروسته له مولوي عبدالظاهر حقاني سره سياسي بحث وکړ ،مانه غوښتل چې دحج په ورځو کې خبرونه واورم انټرنېټ کلب ته لاړ شم يا ټلوېزيون وګورم ماغوښتل چې دا ورځې مې يواځې عبادت ته ځانګړې وي.

مااورېدلي وو چې د پژواک خبري اژانس رئيس دانش کړوخېل هم حج ته راغلی دی،په حرم کې به مې ډېر ورپسې وکتل خونه مې په حرم کې ،نه عرفات،نه منی،نه مزدلفه کې وليد ،کله کله به حج ته دده راتلل راته هسې اوازه وبرېښېده،کله چې له حج څخه راستون شوم او په پژواک کې مې وليد ، په ټوکه مې ورته وويل چې تللی دوبۍ ته وې او اوازه دې دحج خپره کړې وه، خوهغه راته وويل چې ،حج ته تللی وم خوداچې حرم کې ډېر نه ښکارېدم لامل يې داوو چې ډېربه په انټرنېټ کيفۍ کې وم او پژواک ته مې کار کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

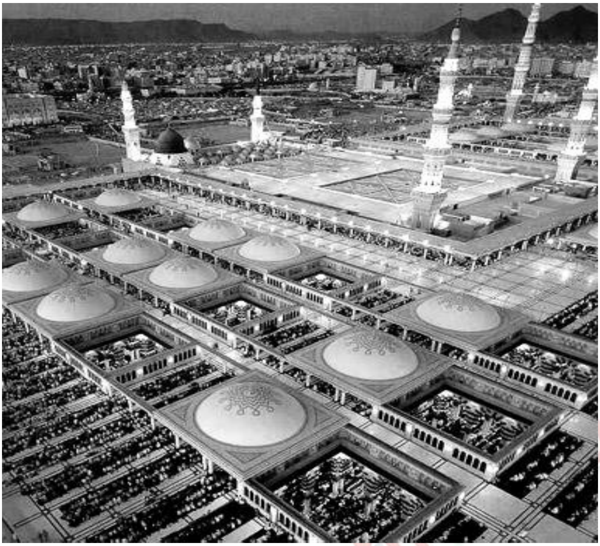

www.melitan...m
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم څمکتلی

عربان له کم ځای څخه په اعظمي ګټه اخستلو کې نوم لري، دا فورمول یې په حرمینو کې هم تطبیق کړی دی، دمکي حرم لاندې دموټړو سړکونه، پراخ تونلونه، زرګونه تشنابونه او دمدني حرم لاندې ساحې څخه څمکتلي ته یوولس ځایه لاره ده دا هره لار عادي اوبرېښنایي پراخه زینې دي، پر دې هره لاره چې ښکته شې نو لاندې ترې زرګونه بیت الخلاوې او تشنابونه دي، چې په ټولو عصري اسانتیاوو سنبال دي، د اوداسه په ځایونو کې پرېمانه دلاس وینځلو خو شبو یه مایع صابون اود بوی ضد مواد شته دي ،چې دبدبوی پرځای ترې ښه بوی تر پوزې کېږي.

په لومړي پوړ کې د تشنابونو ترڅنګ ډیپو یا تحویل خانه ده او په دوهم او دریم پوړ کې دتشنابونو ترڅنګ دموټرو پراخ تم ځای جوړ شوی چې د چاروا کیو په وینا ،په یو وخت کې پکې څلور زره موټر ځایېږي ،دموټرو تم ځای په کمپیوټر څارل کېږي، دننوتلو او وتلو ټولې دروازې کمپیوټري دي، دموټرو ددرېدلو ځای کې دومره واټن هرو مرو وي چې که بیروبار ډېر وي نو هم موټر بېرته په اسانۍ ووتلی شي.

په څمکتلي کې تر افیکي نښې ،کانتینونه او ترافیکي اسانتیاوې پرېمانه دي ،درې واړه پوړه سپین پړق او ایرکنډېشنونه پکې فعال او د تهویې سېستم یې منظم دی.

مسؤولین له هر موټر څخه د یو ساعت تم کېدلو په بدل کې دوه ریاله اخلي او که څوک له ساعت څخه کم وخت هم تېروي نو دوه ریاله به ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم د ځمکتلي د چت ډېزاین خېموته ورته دی، موږ پکې ښه ډېر وګرځېدو غوښتل مو چې د دریم پوړ لاندې سړک کې بهر راووځو له یوتن مستخدم څخه مو بهر ته د وتلو اسانه لار وپوښتله هغه د پاکستان د پنجاب او سېدونکی و لار یې راوښوده خو ورسره یې پر موږ د پوره احتیاط او هوښیار اوسېدلو سپارښتنه وکړه، هغه په مدینه کې د نا امنۍ، دوه کیسې هم موږ ته وکړې، یوه کیسه یې داسې پیل کړه: یو پاکستانی له دوو ښکلیو ښځو سره دوو عربانو وتښتاوه پاکستانی یې وتاړه، او ښځې یې ځنګله ته بوتللې ترڅو چې حکومت ځای پیدا کاوه نودوی ورسره وې.

بله کیسه داسې وه: کله چې جنرال پروېزمشرف د پاکستان ولسمشر و نو د هغه یو نږدې ملګری لوړ رتبه جنرال د خپلې کورنۍ له یوې ځوانې انجلۍ سره حج ته راغلی ویوه ورځ دا جنرال او دا انجلۍ له یوه عرب سره په ټکسي موټر کې سپاره شوي دي، د ټکسي چلوونکي چې د انجلۍ ښکلا لیدلې نو ورته بې تابه شوی دی، پر یوه پاک او له بېروبار څخه پر خالي سړک یې موټر درولی، دې جنرال ته یې ویلي دي چې موټر خراب شوی او ښکته شه ټېله یې کړه، کله چې جنرال ښکته شوی او د موټر شا ته تللی دی نو، موټروان موټرته پښه تمبه کړې او انجلۍ یې وتښتوله، جنرال سمدستي مشرف ته ټېلیفون کړی، مشرف ملک عبدالله ته ټېلیفون کړی ملک عبدالله پولیسو ته عاجله قومانده کړې بالاخره ددې جنرال په مرسته یې دړې ورځې وروسته تښتوونکی او انجلۍ پیدا کړل.

هغه زیاته کړه چې ځینې پولیس د تالاشۍ په نوم خلک لوټي، هغه وویل چې دوه درې کسه یې لیدلي چې پولیسو ترې لکونه ریاله اخستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دیدن وروستۍ شپې

دحج ورځې شمېرلي دي،او په مدینه منوره کې خو حاجیانو ته ایله داتو نهو ورځو استوګنې زمینه برابرېږي،حاجیان هلته په نبوي حرم کې څلوېښت لمونځونه هرومرو په جماعت سره اداکوي، ځکه چې په دې اړه حدیث روایت شوی دی ،خو موږ ته هلته له ۴۵هم د ډېرولمونځونو ویاړ راپه برخه شو.

له ماخخه په مکه معظمه کې یوځل ثور غره ته دتللو پر مهال، بل ځل په یوه مېلمستیاکې ،نه پوهېږم بل ځای چېرې وو په کعبه کې په جماعت لمونځ فوت شوی وو (دحج ورځې لکه منی،عرفات او مزدلفه په دې کې حساب نه دي)

خو الحمدلله په مدینه منوره کې موټول لمونځونه په جماعت سره وشول نور په مدینه منوره کې زموږ وروستۍ ورځ وه موږته خبرراغی چې سبا به وختي تاسې جدې ته روانېږئ،دجای نمازونو او پاتې سودا د پوره کولولپاره ،خپلې عمارې ته نږدې بازار ته ورغللم ،دلته د حرم شاوخوا دوکانونو په پرتله ارزاني وه، په یوه دوکان کې مې ښه جای نمازونه ولیدل یو جای نماز (لمونځی)مې ورسره په ۲۳ ریاله فیصله کړ،نور نو د رنګ ا وډیزاین لهاکل زما خوښه وه، دوکاندار علي نومېده اصلاً د یمن اوسېدونکی ۲۵ کلن ښکلی ځوان وو ،دوکان ته له ورختلوسره سمدستي یې وپېژندلو ویل یې چې افغانان خو یئ،خودا ووایئ چې د شمال که د جنوب یاستئ ماورته وویل چې زه دختیځ یادننګرهار یم،هلک ډېراحساساتي او جذباتي فکر درلود، دشمالي ټلوالي او امریکایانو ضدوو ،طالبانو ته یې دعاکوله،کله چې پوه شو نظر اوفکر مو یودی نو لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې جرئت وکړ زه يې هم جهاد ته وهڅولم، ويې ويل چې دوه مياشتې وروسته لومړی پاکستان او بيا افغانستان ته ځي ماورته وويل چې هلته څه کوې،ويل يې خپل نفس پرالله ج پلورم ما ورته وويل داڅه وايې هغه ځواب راکړ چې زما دعمر ۲۵کاله تېر دي پته نشته چې نور به څومره پاتې وي،نوولې همدا اوس داخرت تلپاتې عمر ته پانګونه نه کوم؟ زه افغانستان ته ځم اوهلته پر امريکايانو فدايي يا استشهادي بريد کوم،علي وويل چې په دنياکې يې ښه ساعت تېر دی،ښه ځواني ،کورنۍ او شتمني لري،دوکان ته يې اشاره وکړه چې دلکونو ريالو جنس پکې دی او ښه سودا يې کېږي خو دی اخرت غواړي دلته ورسره سکون او اطمئنان نشته دی. ماترې وپوښتل چې هلته څوک پېژني ياله چاسره دې اړيکې شته دي،ځواب يې راکړ چې څوک نه پېژني خودهغه چا دټيليفون نومره ورسره ده چې له ده سره په فدايي بريد کې مرسته کوي.

دده پاکو احساساتواوسپېڅلي جذبې زه، هم احساساتي کړم، اوښکومې پر مخ لاره جوړه کړه،سوچ کې شوم ،له روسانوسره د جهاد پرمهال زما دسنګر يمنی ملګری ابو عبدالرحمن او سعودی ملګری عبدالهادي عبدالله راپه زړه شول چې دواړه په شهادت پسې راوتلي وو او دواړه په سره رود کې شهيدان شول، دا اندېښنه هم راسره ملګرې شوه چې له علي سره به څه کېږي،ايا دده بريد به رښتيا پر امريکايانووي؟ علي د جهاد د اجاره دارانواودجهاد په نوم دسوداګرواو له استخباراتي چينلونو سره دتړليو لاس ته ونه لوېږي؟ دعلي برخليک به دجهادي سوداګروپه لاس تاکل کېږي اوکه دازمينه به ورته برابره شي، چې له رښتونو مجاهدينو سره ملګری شي،څه مناسبې توصيې مې ورته وکړې،په ژړاترې رخصت شوم هغه هم ژړل د جای نمازونو پيسې يې هم نه اخستې خوما په زوره ورکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې ورځ په مازیګر(دمحرم یوولسمه) زه او ښادمن د عبدالغني میمني دوکان ته ورغللو اوهغه ته مو ساعتونه واخستل،د حاجي نعیم پغماني ترورزي ورته ارزانه عجوه خرما واخسته دشپې تر ناوخته په سودا پسې وګرځېدو دشپې یوولس نیمې بجې زه ،ظریف زمان نیازی،ډاکټر ښادمن او قاري،د قبا مسجد ته لاړو دشپې بیروبار کم او هوا ښه وه نو ددوی دشرکت له موټر څخه مو ښه ګټه واخسته تېل هسې هم دیوریال درې لیټره وو.

کله چې قبا مسجد ته ننوتلو نوبهر مود ځوانانو ډېرې چیغې واورېدلې موږ فکر کاوه چې ځه لوبې به کوي موږپرلمانځه ودرېدو ،چې چیغې ډېرې شوې اوله همدې سره ناتاره ډېرې زیاتې ضربه او منفرد ډزې پیل شوې،دا هرڅه له مسجد سره نښتي و موږ له لمانځه وروسته په مسجد کې تم کېدل غوره کړل،ترهغې چې ډزې کمې شوې،حاجي نعیم له خپل یوه پېژندګلو څخه پېښه وپوښتله هغه ورته وویل چې حکومت او دمدینې شیعه ګان نښتي دي داچې ولې نښتي دي دی هم نه پوهېږي،زموږ د ځان تر څنګ موټر ته هم اندېښنه وه ځکه هغه بهر ولاړ وو خیر ډزې چې کمې شوې موږ زړه وکړ راووتلو څه باندې دولس بجې وې چې په سیدالشهداء واټ له حرم څخه لرې لېرې اطباق هوټل ته ورغللو.

حاجي نعیم وویل چې په مدینه منوره کې ډېر زیات شیعه ګان دي خو حکومت پرې ډېر زیات قیودات اېښي دي ،کله کله آن د حکومت پرضد وسله وال پاڅون هم کوي اوپټې پټې دسیسې هم جوړوي.

اطباق هوټل په مدینه منوره کې له عصري او نوموتو هوټلونو څخه ګڼل کېږي، زموږ کوربه ډاکټر ښادمن وو ،هغه هوټل ته په تناره کې دپاخه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه اومندی فرمایش ورکړی وو لومړی یې خوندور سوپ راووړ، د پسه روغ روغ ورنونه او اوړې یې چې په انګار کباب شوې وې په لګنونو کې راوړې، کباب یې ښه خوړین وو خو سپورلګېده او مالګه او مرچ یې کم وو ډوډۍ مووخوړه، څه باندې یوه بجه خپلې خونې ته لاړم هلته مولوي احمدي وېښ وو تریخ شین چای مې پرې تیار کړ، ګپ شپ مو ولګاوه، دوه بجې شوې زموږ اوه لس تنه ملګري کابل ته راتلل ،ماسیدنصیر ته ویلي وو چې له دې خوا موږ نه غواړو چې لومړی هرات او بیا موالوت کابل ته تنظیم شي، هغه هم همداسې کړي وو د شرکتونو اړوند پنځوزروحاجیانو لېږد رالېږد د کام ایر د هوایي شرکت مسؤولیت وو، دانو کابل ته د کام ایر هوایي شرکت وروستۍ الوتنه وه زما په شمول زموږ د شرکت اړوند اوه لس حاجیان هم په همدې الوتکې تنظیم شوي وو، جدې ته چې د حاجیانو د انتقال لپاره د بنګله د ېش د مکتب لخوا کوم موټر ګومارل شوی وو هغه حرم ته نږدې د ډاکټر بنادمن دوی د عمارې فندق الاشراق سره ولاړ وو.

موږ هم باید هملته ورغلي او له هغه ځایه جدې ته روان شوي وای، همداسې مو وکړل د شپې دوه بجې موټر راغلل خپل سامان مو په کې بار کړ خو زموږ د خوملګرو سامان په دې موټر کې چې شرکت نیولی وځای نه شول، د شرکت مسؤولینو دوه کوچني موټر نور راوغوښتل چې پاتې سامان پکې بار کړي زموږ د عمارې او فندق الاشراق ترمنځ د پېنو لس دقیقې لار هم نه وه خو بارونه درانه وو او په شا یې وړل سخت وو ،پاتې سامان مو په نویو موټرو کې بار کړ د اصولو له مخې د دې ټولو موټرو کرایه باید شرکت ورکړې وای کله مو چې هلته سامان ښکته کړ نو له حاجیانو سره مې د شرکت د ډېر بور نعمت شور واورېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ورغللم ګورم چې نعمت له هر حاجي څخه ځلوېښت رياله ددې موټرو کرايه غواړي او هغوی ورسره جنجال کوي چې يو خو داد شرکت دنده ده چې دا سامان انتقال کړي، بل دا چې دواړه خويو کيلومتره هم نه دی او موټروته ورکړې کرايه که په حاجيانوو وېشل شي نو پنځه پنځه رياله هم نه ور رسېږي نو تاسو ولې ځلوېښت رياله غواړئ؟

زه هم نعمت ته په غوسه شوم خو هغه راته وويل چې (استاد برمن همينطور گفته شده است) او که زه له دوی دا پيسې وانه خلم نو شرکت يې نه راکوي چې کلک مې کړ نو دواړو موټروته يې سل ريال هم نه وو ورکړي خوله هر تن څخه يې ځلوېښت رياله غوښتل چې شپږ سوه او اتيا رياله کېدل.

ترڅو چې دښادمن دوی ملګرو خپل سامان له عمارو راښکته کاوه نو مورږ پنځم نمبر موټرته خپل سامان پورته کړی وو ملګرو لومړی سېټ ماته ځکه راکړ چې په عربي پوهېدم او که اړتيا شي نو ستونزه حل کړم.

د شباکيا جريمه

حاجي عبدالله چې زمونږ د شرکت ګډونوال وو هم زماترڅنګ کېناست هغه ډېر چالاک سړی وو څه ناڅه عربي يې هم زده وه په خپله چالاکۍ يې ځان دموټر رئيس معرفي کړ، ما چې خپل سامان ځای پرځای او ځانته سيټ ونيوه نو نور خلک لاپوره راښکته شوي نه و موقع مې غنيمت وګڼله حرم ته لاړم نفل لمونځ (تهجد)مې وکړل او په وروستي ځل مې د رسول الله ص او شيخينو سلام وکړ، دابيلتون هم اسانه ندی، يوه لپه اوښکې بيه غواړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم زه پرېښو راووتلم خو زړه مې هملته بند او د رسول الله ص دمزار په پنجروکې اسیر و.

په هرحال ځلور نیمې بجې موټرو حرکت وکړ یوځل بیا په یوځای کې د حاجیانو پاسپورتونه او اسناد وکتل شول اود حاجیانو حاضري واخستل شوه له مدینې منورې څخه په تیاره کې راووتو د سحر لمونځ مو له ښار څخه بهر په یوه مسجد کې په جماعت اداکړ زموږ موټر چلوونکی هادي شباکیا داندونیزیا اوسېدونکی او خبرنه دریشي یې پرتن وه،موږ په تیاره کې روان وو چې دترافیکوموټر مو د موټر مخې ته ودرېد ،ډرېور ته یې د راښکته کېدلو وویل له ښکته کېدلو وروسته یې سمدستي ورته د جریمې پرچه ورکړه، شباکیا لږ ځان اخوا دېخوا کړ عذر یې وکړ خوګټه یې ونکړه یو سل او لس ریاله (شاخوا ۱۴۳۰ افغانۍ) یې ترې واخستل اوپرچه یې ورکړه ماچې پرچه وکتله نو د تخلف ډول یې سرعت ښوولی و په پرچه کې دتخلف ډول ، وخت ،ځای د چلوونکي نوم، د جریمه کوونکي کمپیوټر شمېره،دموټر پلېټ ،دجریمې اندازه هرڅه لیکلي وو،چلوونکی ډېر خفه وما ترې وپوښتل چې سرعت دې کله له حده واوښت هغه راته وویل چې لږ وړاندې دموټرو په ګڼه ګوڼه کې راګېر شوم نو د ځان دوېستلولپاره مې موټر لږ تېز کړ او ستن مې ۱۱۰ ته ورسېده ،په داسې حال کې چې مجاز سرعت ۱۰۰ کیلومتره په یوه ساعت کې دی،نوکمپیوټر زه څارلی یم او دترافیکو مدیرته یې خبر ورکړی دی، شباکیا خفه شو ویل یې چې داپیسې ،دی له خپل جېب څخه ورکوي او کمپنۍ یې مسؤولیت نه اخلي.

ماحاجي عبدالله ته وویل چې ده ته له حاجیانو چنده غونډه کړي ،هغه هم پیل وکړ او چنده یې ورته ټوله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرلار ځای ځای پر تختو تختو ليکل شوي وو :خبر اوسئ سړک پـه رادار کنټرولېږي)

چای موپه مطعم الراحة والزين کې چې له وادي هاري څخه مخ په مدينې پروت دی وڅښه.

له مکې معظمې څخه مدينې ته ۱۵۰ کيلومتره لېرې په الظبيـة والجمعـة کې پروت هوټل(فندق و مطعم الراحة) ته چې له دېخوا تللو نوشاو خوا شل موټر ولاړ وو خو دامهال پکې هېڅوک نه ښکارېدل.

له آبيار سره نږدې موپـه يـو هوټـل کـې د زمزمـو د لېږد (سقيازمزم)سـپين ټانکر وليد.

دمدينې منورې اومکې معظمې ترمنځ پر پروت سړک هوټلونه کم دي لـه مدينې څخه مخ پر مکې تر وادي ستاره پـه يـوه ساعت کـې تـر ۲۰۰کيلـو متره د چټک تګ اجازه شته ده.

له مدينې منورې څخه مخ پر مکـې تـر هغـه ځايـه چې دمکـې او جدې لار بېلـه شـوې يـا لـه مکـې معظمـې څخـه ۹۹کيلـو متـره لېرې ټولـه لار تـوره او سوځېدلې تيږه ده. کله کله صحرايي بوټي هم ليدلي کېږي.

جحفې تـه د مکـې او جدې دوه لارې تـه نـا رسـېدلی ښـې خواتـه لار تـاوه شوې همدا راز له عمومي سړک څخه ينبوع،واثل ،ابيار،جحفې او ذهبان ته هم لارې تاوې شوې دي، اوله دو طرفه سړک څخه جال تـاو دی، چـې هـېڅ حيوان دوراوښتلو لار نلري.

پـر لار خـو ځايـه بـاغچې او کرونـدې ښـکاري، ونـې يـې بـې مېـوې اولـه واټرپمپونو ياژورو څاګانو خړوبېږي، خو نـوره ټولـه شـګلنه صـحرا او تـوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیږه ښکاري له مکې څخه مدینې ته ۲۵ کیلو متره لېرې د ملک عبدالله ښارګوټی دی، دا ښار ګوټی ډېر لوی او آباد دی، پر لویه لوحه یې (مدینة ملک عبدالله الاقتصادیه) لیکلي دي په دې ښار ګوټي کې لسګونه لویې او لسګونه کوچنۍ فابریکې فعالیت کوي، پرلویه لار یې د (شرکت رضوي لانتاج غذاءالمحدودة) فابریکې لوحه لیکلې دا ډېره لویه فابریکه ده په دې ښار ګوټي کې د نارینه وو د تللو او راتللو سړکونه بېل او د ښځو بېل دي.

خوهلته ښځې له کار څخه منع ندي، بلکې هغوی ته د اقتصاد په غوړېدو کې ونډه ورکړل شوې او حجاب پرې پلې شوی دی، خو په افغانستان کې هرڅه افراطي دي دلته ښځه یا په کور کېنول کېږي او یا دومره ازادي ورکول کېږي، چې ټول اسلامي حدود او افغاني دودونه تر پښو لاندې کوي او اروپایاني هم ورپسې نه رسېږي.

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم

لس نیمې بجې سحر جدې ته را ورسېدلو، د بنګله د ېش مکتب اړوند مزدورانو زموږ سامانونه راښکته کړل او د تللو لپاره یې ټاکلي ځای ته وېوړ، له ترازو سره مو نوبت ونیوه له موږ پرته د نورو هېوادونو ډېر حاجیان هم د خپل سامان تللو ته په تمه وو، موږ د سامان د تللو په تمه او د کام ایر شرکت د ترازو (تلې) مسؤلین بې غمه وو، تر ماسپښین قضا پورې د ترازو مسؤلین نه معلومېدل.

جده ډېره ګرمه وه آن واسکټ هم پکې نه اغوستل کېده، ما خپل سامان ګلاغا او شیخ معصوم علي ته وسپاره او په کوچني مسجد کې ویده شوم، زه ستړی وم که نه هلته خوب نه کېده، بېروبار پکې ډېر وو، د پښو غځولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای نه وو لږ به چې پرېشانۍ وېورم د چاپښو يالاس به راوښ کړم، خوبیاهم یوساعت خوب مې وکړ، کله چې ولاړم ګورم هلته نه زموږ یو ملګری او نه يې سامان شته دی، مسؤولینوزموږ ملګري پنځلسمې ترازو (تلې) ته لېږدولي وو، چې هلته ورغللم نواوبه ،بیکونه، بکس او خلتې مې نادرکه وې، ژر ژر اخوا دېخوا وګرځېدم یو شی مې یوځای کې اوبل مې په بل ځای کې وموندل.

حاجیانو موقع غنيمت ګڼلې وه هر چا خپل ځان تاله ترازو(تله)وړیا وه حج پر تولو اغېز کړی وو ،زما وزن هم درې نیم څلورکیلوکم شوی وو په جده کې مې وزن دوه اتیا کیلو وو.

بالاخره له ډېر انتظار وروسته د کام ایر مسؤولین راغلل او د سامان تلل پیل شول خلک په ترازوګانو وویشل شول.د سامان تَلونکیو (وزن کوونکیو) به له واسطه لرونکیو سره اوه،اته کیلو هم ګوزاره کوله اوکه اته کیلو سامان به يې هم ډېر وو نو څه يې ترې نه غوښتل خو چې څوک بې واسطې، بې واکه، ارام او غلی وو ،نو د یوکیلو اضافي سامان پیسې يې هم ترې اخستلې ،دشرکت لخوا له زمزم سره څلوېښت کیلو وزن ته اجازه وه، خو داسې اوازه وه چې اریانا له زمزم سره پنځه څلوېښت کیلوګرامو ته اجازه ورکوي،که له څلوېښت کیلوڅخه به دخلکو یو کیلو بار هم ډېر وو نو دکیلو پر سر به يې ترې ۲۵ریاله اخستل، دې بې انصافۍ خلک اړ کړل چې د ترازو له مزدورانوسره پټې اړیکې جوړې کړې د زمزم یوه بوشکه چې لس لیتره پرې لیکل شوي وو خو یوولس لیتره پکې ځایېدل.او حاجیانوهم ډکې کړې وې،حاجیانوغوښتل چې دابوشکه ورته په لس لیترو حساب شي خو د ترازو مسؤولینو به ترې د یو یا یونیم لیتر اضافي اوبوهم ۲۵ریاله غوښتل بالاخره ځینو حاجیانو د ترازو له وزن کوونکیو مزدورانوسره لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو کړ، دیوې بوشکې په سربه یې لس ریاله هغه ته پټ ورکړل اوبوشکه به یې پرې تېره کړه، په دې ډول لسګونه بوشکې تېرې شوې، بل چل یې دا وکړ چې په الوتکه کې لاسي بکس له تلّلو معاف دی، خلکوبه خپل درانه شیان په لاسي یا دغاړې بیک کې واچول ځینې به یې په یوپلاستیک کې واچول دابه له تول څخه معاف وو، زه یو تن پېژنم، چې په بیک کې یې شپاړلس کیلو او په پلاستیک کې یې شپږ کیلو وزن ځای پرځای کړی و دا دواړه له تَلّلو معاف دي.

دلته هماغه متل وو، چې(ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم).

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته

دبار له سپارلو وروسته دوهم پوړ ته روان شو ، دلته له تالاشۍ تېرېدل سم له پل صراط څخه تېرېدل دي، په اوږده لیکه کې تالاشۍ ته ودرېدو تالاشي کوونکي سست وو، بیکونه هم په کمپیوټر خارل کېږي او انسانان هم ،له هغو شیانو پرته چې دنړیوال معیارله مخې یې په الوتکه کې لېږد بند ندی، دلته دوی ځانګړې خوښه هم درلوده، ځینې بې ضرره او مجاز شیان یې هم نه پرېښودل.

له تالاشۍ وروسته په انتظارخانه کې کېناستو ، کام ایر لا دمخه راغلې وه، الوتکې ته دورختلو پرمهال زه او عبدالله بیا په مخ کې په بزنس کلاس کې کېناستو دالوتکې استیورد دوه ،درې ځله موږ ته وویل چې شاته لاړ شو بالاخره زه پرې غوسه شوم ورته مې وویل چې موږ شاته لاړ شو نو خیر دلته څوک کېنوې، دا الوتکه خوټوله د حاجیانو لپاره ده او ټوله پرې ډکېږي، تا سو د بزنس کلاس لپاره ځانګړې ټکټونه نه دي خرڅ کړي اونه د حاجیانو په ټکټونوکې توپیر شته دی، نو بیا د اخوکې شاته اوزګاروئ؟ هغوی هم غلي شول، داځوکۍ په رښتیاهم پراخه او پستې وې، څه نور امتیازات یې هم درلودل.

الوتکه د سعودي په وخت کې په لس کم نهوبجو والوتله لاندې تپه تیاره وه، څو څو ځایه مو لاندې په سترو سترو رڼاګانو سترګې ولګېدلې د الوتکې له عملیې مو پوښتنې کولې ځینې یې د سعودي ښارونه راښودل ،یوځای یې بحرین راوښود ،خو ددوبۍ پر هوا بیا دشپې تېرېدل ښل خوند لري، ددوبۍ داسمانڅکوپرډېزاین او نقشه څوک له ځمکې سم نه پوهېږي ،خوله هوا بیادشپې دڅراغونو په کتار ونوکې ښه پوهېږي، ددوبۍ ډېرې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لورې او سترې ودانۍ اوسرکونه د ستورو په بڼه یا د سپوږمۍ یا دګل یاګلدان یا مثلث یا ..په بڼه دي، دوبۍ ټول ځراغان ده خو دبحر غاړه یې رنګین او سپین پرک ده، له وچې بحر ته تللې ټول پلونه او سرکونه سپین پرق ښکاري.

په بحر کې دروانو بېړیو ځراغونه هم ښکارېدل.

الوتکه د سعودي ،بحرین،متحده عربي اماراتو او دایران د بندر عباس له لارې افغانستان ته لارغلله.

بندرعباس هم روښانه او سپین وو خو ددوبۍ په څېر نه.

الوتکه دسعودي پروخت پاو باندې یوه بجه اودکابل پروخت پاوکم درې بجې د کابل پر هوایي ډګر کېناستله.

دجدې ګرمۍ آن د تن واسکټ هم راباندې وبستی و خوپه الوتکه کې هواسړه وه هغه مې ببرته واغوست زموږ جامه ددوبي(اوړي)وه خو دلته چې کله له الوتکې ښکته کېدلو او سم دالوتکې پوړ یو (زینو)ته راغللو نو دکابل د ژمي یخوځپو راباندې حمله وکړه، په لږ وخت کې مو یخ زړه ته هم ورسېد، ماله ځان سره یو پټو هم سعودي ته وړی وو خودې پټو ته نه په مکه، نه مدینه اونه په جده کې اړتیا ولیدل شوه، تر پایه مې له بکسه را ونه هم وېست.

دلته مې ورته سخته اړتیا احساس کړه، خو هغه په بکس او بکس په الوتکه کې و لایې موږ ته سپارلی نه و.

کله چې له الوتکې راښکته شو، نو دهوایي ډګر په بس موټروکې یې،په همدې ډګر کې حاجیانو ته درول شویو خېموته وروستلو. هلته ګازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخارۍ لګولې شوې وې له هرې بخارۍ مو څو څو څوکۍ راتاوې کړې، شل دقیقې به تېرې وې چې د حاجیانو پر سامان بار یو موټر راغی او سامان یې ښکته کړ،حاجیان ورغلل او دخپل سامان لټول یې پکې پیل کړل، خو د ځینو خلکو سامان نیمګړی و، څو دقیقې وروسته بل موټر راغی زه هم ورغللم د خپل سامان لټون مې پیل کړ، زما سامان پنځه ځایه یا پنځه غوټې وې، راټولول او پلټل یې اسانه کار نه وو.

دډېرو خلکو زمزم چپه شوي وو د چا له بوشکو نیمې اوبه تللې وې زما په شمول ټولو حاجیانوخپل د زمزم بوشکه په ځانګړي پلاستیک کې پرېس کړې وه، خو ډېرو ته دې کار ګټه نه وه کړې ماله ځا سره کوم پنځه ویشت لیتره زمزم را اخستي وو درې لیتره به مې له مدینې تر کابله پرلار څښلي وي نور مې ټول پوره او سالم را ورسول په زحمت مې خپل ساما ن پوره او ۳۰۲موټرته پورته کړ،کله چې دټولو حاجیانو سامان پوره او موټروته وخېژول شو نو موټرو دکابل دحضوري چمن ترڅنګ دکابل ننداري مخ ته دکابل نوین هوټل پر لور حرکت وکړ.

حاجیانوخپل دوستان همدلته راغوښتي وو، ما خپلې کورنۍ ته ویلي وو،چې زماله ستنېدلوبه نه څوک خبروئ اونه به ډله مخې ته راځئ ماڅو څوځله ورته ویلي چې زما زوی احمدطارق، ورور مې روح الله اوخوریې مې رفیع الله روشن به زموږ له خپل موټرسره راشي او دا سامان به راسره وبسي،بل به هېڅوک هم نه خبروئ، کله چې د جدې هوايي ډګر څخه راووتلونو کورته مو خبر ورکړ ،دلته چې له الوتکې راښکته شو نو بیا مو ډاډ ورکړ،کله چې دکابل نوین هوټل مخ ته را نږدې شو ګورو چې هغه دچاخبره ټوله دنیا موټرو او خلکو نیولې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته خلکو ویلي وو چې په کابل کې د سامان دښکته کېدلو او سترړي مه شي په وخت کې غله او کیسه بران غلاکوي اوله همدې موقع په استفادې سامان پټوي.

پولیسو، هوټل ته دننه له حاجي پرته بهرني خلک نه راپرېښودل، حیران شوم چې داپنځه غوټې ښنګه دخپلې کورنۍ غړوته وسپارم خیر سامان مې حاجي ګلاغا او دهغه مورته وسپاره په دې بیروبار او تیاره کې د کورنۍ د غړیو موندل هم اسانه کار ندی، خیر په ټېلیفون مو یوبل وموندل،زه بهر راووتلم ترهرچالومړی زماپخواني ډرېور حیات استاد ولیدم پرمایې غږ کړ،لـه ودربدلوسره سم یې ګل په غاړه کې راواچاوه ویل یې چې نور دوستان هلته د هوټل دډبوال ترڅنګ ولاړ دي ،ده ژر روح الله ته په ټېلیفون زما ځای وښوده هغه هم راغی له سترړي مه شي اوګلانو اچولو وروسته مې د هوټل پر دروازه ورننوېستل ،عسکر راته وویل چې استاده په ټلوېزیون مې ستا نصیحتونه اوموعظې لیدلې په همدې احترام درسره ملګري پرېږدم چې سامان دې راوباسي که نه له حاجي پرته بل چاته دننه د ورتللو اجازه نه ورکوو، ماهم ورته کور ودانی ووایه لاړو په یوځل مو ټول سامان را پورته کړ، بهر چې راووتلو نو دومره دوستان مخې ته راغلي وو چې ما یې آن تصور هم نه کاوه زه آن له جلال اباده دهغوی له راتللو خبرنه وم ، ځوځوځله مې غاړه له ګلانو ډکه او تشه شوه، زموږ دکورنۍ ډېر غړي او دوستان په جلال ابادکې وو خو بیاهم په کمپنۍ کې د کور خواته چې روانېدلو نو د موټرو سم کاروان راپسې وو، زه رښتیا هم په دې کار خفه شوم، خو،ښه وه چې تیاره وه، زه د نورو دوستانو په تکلیف هم خفه شوم خو تر هر چا ډېر پر خپل پلار او خپل کوچني زوی رشاد خفه شوم ،دوی ته مې وویل چې تاسو ولې په دې یخنۍ کې ځان په تکلیف کړ ، خو،ښه ده ورور مې مشفق دخپل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ایرکنډېشن او بخاری همېش فعال ساتي،موټر يې ګرم وو ، په دې ترتیب مو یوسپېڅلی سفر پای ته ورساوه ، داسفر خو په ښکاره پای ته ورسېد خو دې منزل ته دبیا بیا سفر تنده يې راکې ژوندی کړه هیله ده چې دامې حرمینوته وروستی سفر نه وي او هیله ده چې الله ج دټولو هغو جل وهلو تنده خړوبه کړي چې ددې سفر په زمزمو خپله تنده ماتول غواړي اوالله ج دې دهغو کسانو دحج ارمان هم پوره کړي چې ماته يې له حرمینوسره اشتیاق اوبې ساري مینه معلومه ده هلته مې هم ورته ډېرې دعاګانې کړې اواوس يې هم ورته کوم خصوصاً زما دګران ماما معلم میرعثمان او زما دکوچنیتوب دمهال د استاد او تروزي ملاعبدالجان لالا .تاسو هم ورته آمین ووایئ.له تاسو درنو لوستونکیو هم ډېره ډېره مننه چې ددې یون لیک له لارې په حرمینو کې راسره وګرځېدلئ الله ج دې ستاسوټولې شرعي غوښتنې هم پوره کړي . آمین

ربناتقبل منا انک انت السمیع العلیم.

حقیار

۱۹/۷/۱۳۹۰

www.melitahrik.com 0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library